

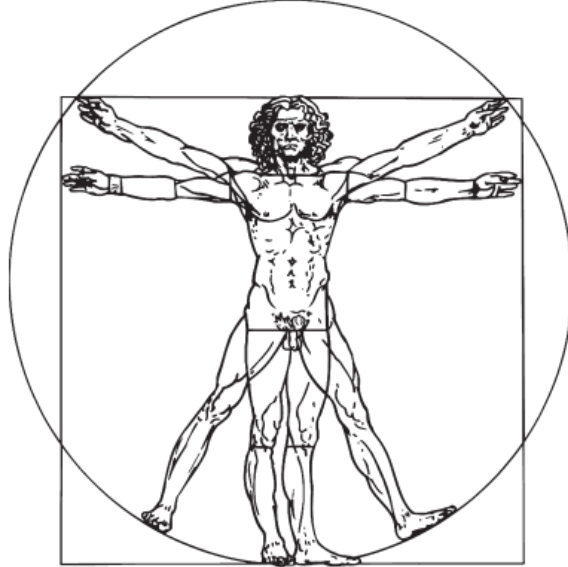
Анатомія людини

обов'язкові схеми і малюнки

Запорізький державний медичний університет

Кафедра анатомії людини,
оперативної хірургії та топографічної анатомії

Григор'єва О.А., Світлицький А.О., Лазарік О.Л.

Анатомія людини
обов'язкові схеми і малюнки

навчальний посібник для студентів 1-2 курсу
медичного факультету.

Запоріжжя
2020

УДК

Затверджено на засіданні Центральної методичної Ради ЗДМУ

(протокол №2 від «17» вересня 2020 р.)

та рекомендовано для використання в освітньому процесі.

Автори

Григор'єва О.А., Світлицький А.О., Лазарік О.Л.,

Рецензенти

Завідувач кафедри гістології, цитології та ембріології ЗДМУ

доктор медичних наук, професор Сирцов В.К.

Доцент кафедри анатомії людини, оперативної хірургії і топографічної анатомії

Кандидат медичних наук, доцент Скаковський Е.Р.

Анатомія людини. Обов'язкові схеми і малюнки/ навчальний посібник для студентів 1-2 курсу медичного факультету./ О.А. Григор'єва, А.О. Світлицький, О.Л. Лазарік– Запоріжжя : [ЗДМУ], 2020. – С 158.

Навчальний посібник для студентів, що навчаються на 1 курсу I-II медичного факультету медичних ВНЗ України (6 років навчання). Містить основні схеми та малюнки які запропоновані для вивчення в курсі «Нормальна анатомія»

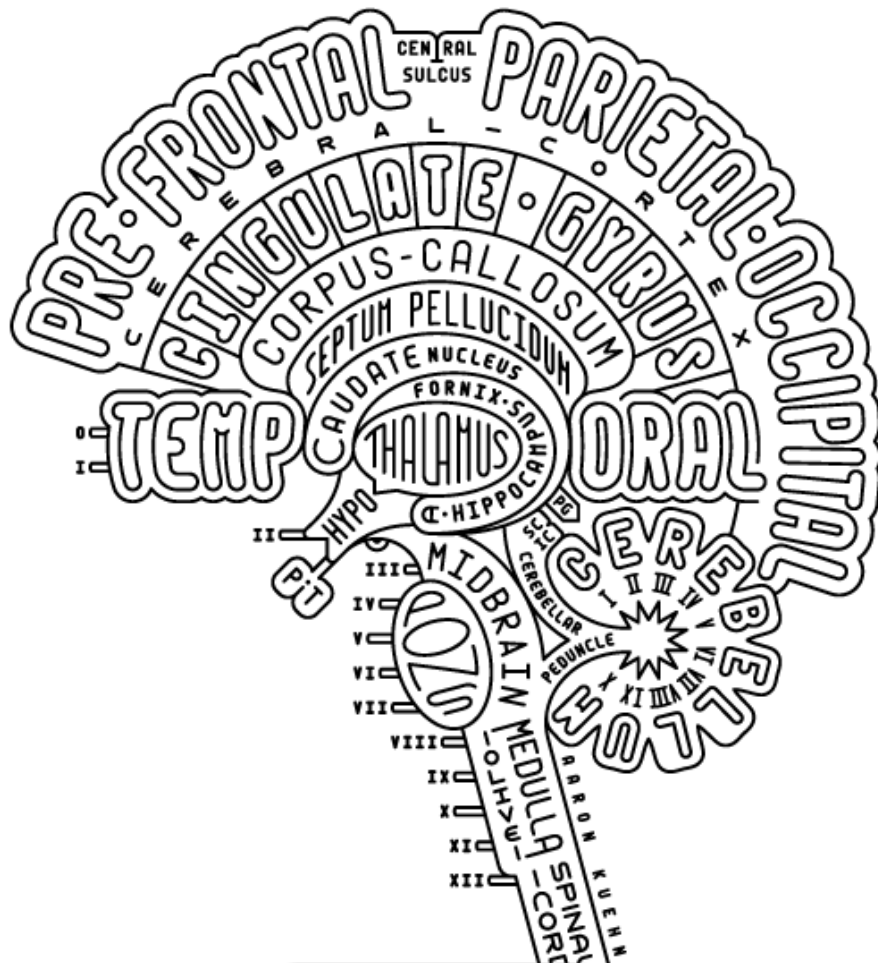
УДК

©Колектив авторів, 2020.

©Запорізький державний медичний університет, 2020.

Зміст

Передмова	1
1. Остеологія	3
2. Артрологія	6
3. Міологія	11
4. Травна система	24
5. Дихальна система	32
6. Сечово-статевий апарат.	37
7. Серцево – судинна система	42
8. Центральна нервова система	62
9. Черепно-мозкові нерви	74
10. Спинномозкові нерви	86
11. Оргна чуття	93
Bonus	104
Література	150

Передмова

Представлене до Вашої уваги видання «Анатомія людини. Обов'язкові схеми і малюнки» розроблено як керівництво для студентів, що навчаються на I-II курсі медичного факультету ВНЗ України (6 років навчання) за спеціальностями 222 «Медицина» та 228 «Педіатрія» з метою полегшити запам'ятовування матеріалів з анатомії людини.

У виданні наведені основні малюнки та схеми, що використовується викладачами кафедри протягом усього курсу вивчення анатомії людини (1-3 семестр). Основна частина посібника складається з 93 чорно-білих та кольорових схем, малюнків та таблиць. Малюнки та схеми затвержено згідно з робочою програмою з навчальної дисципліни Анатомія людини для підготовки магістра, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 222 «Медицина» та 228 «Педіатрія», та розташовані у виданні відповідно до навчальних планів 1-3 семестру. Усі представлені малюнки та схеми навмисно максимально спрощені і не потребують особливих навиків малювання.

Треба зазначити, що по-перше на всі використані малюнки (крім авторських) наведені посилання на авторів або на сайт з якого було взято малюнок (усі малюнки використані в роботі були розмішені в інтернеті у вільному доступі), по-друге видання немає ніякого комерційного характеру, а створене тільки з навчальною метою.

В розділі BONUS зібрані малюнки, схеми та таблиці, які не відносяться до обов'язкових, але на думку авторів можуть бути корисними при підготовці студентів до занять з Анатомії людини.

Навчальний посібник буде корисним для студентів як при підготовці до практичних занять з анатомії людини, так і при виконанні завдань за самостійної роботи студентів. Викладачі кафедри можуть використовувати ці схеми та таблиці в якості завдань для проведення скринингових контрольних робіт.

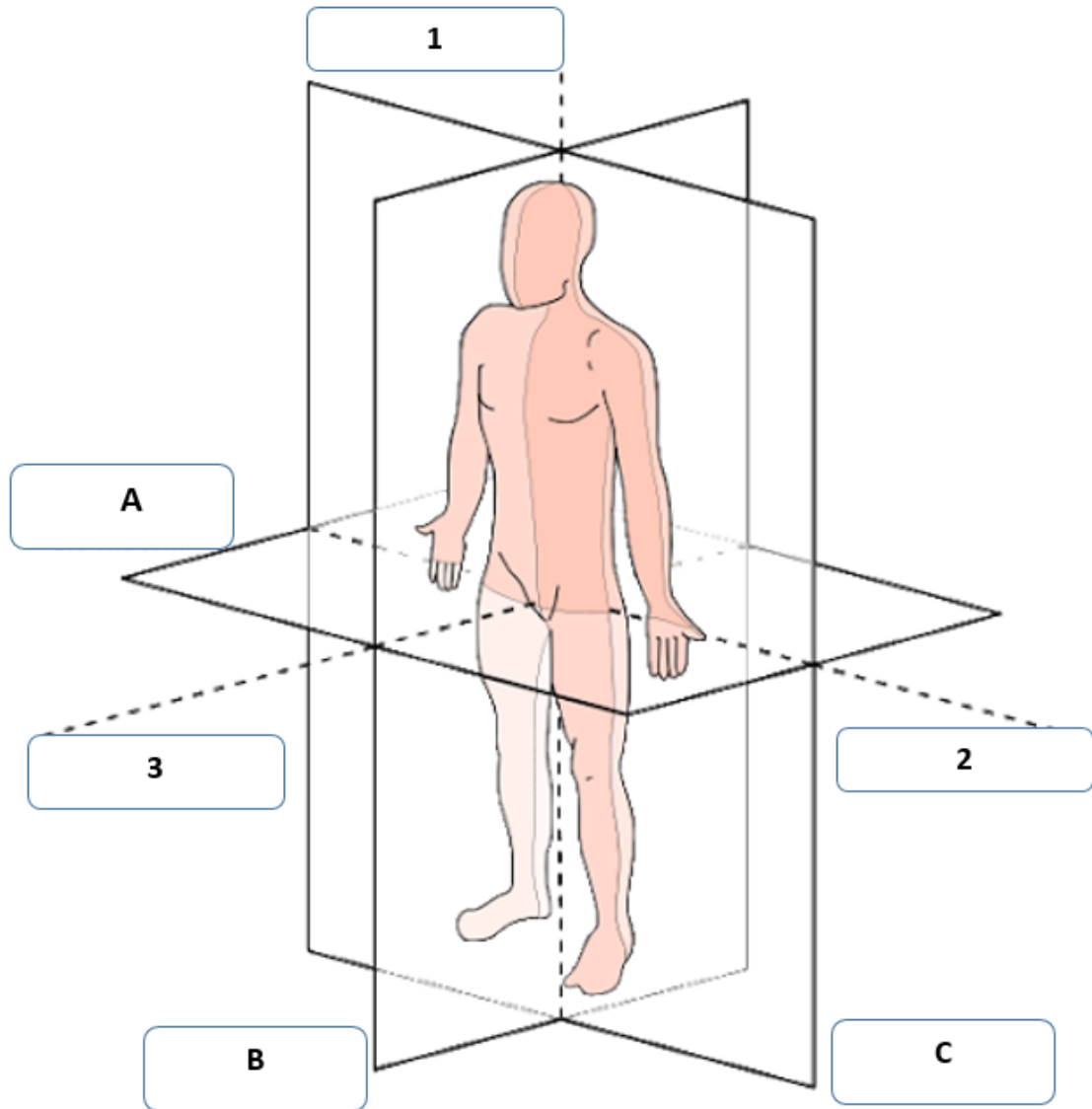
Для студента

1. Усі наведені в основній частині схеми студент повинен намалювати до себе в зошит або альбом, вивчити, та вміти повторити на пам'ять за вимогою викладача.
2. Всі обов'язкові схеми повинні бути намальовані від руки, самостійно, без допомоги сторонніх.
3. При малюванні схем, бажано дотримуватися масштабу та пропорцій схеми.
4. При малюванні схем з нервової системи потрібно дотримуватися затверджених кольорів: рухові волокна – червоного кольору, чутливі – сині або блакитного кольору, парасимпатичні – фіолетові, симпатичні – зелені
5. Студент повинен знати як українські назви так і латинські терміни, що використовуються для позначення структур, та писати їх без помилок

Розділ І.

Остеологія

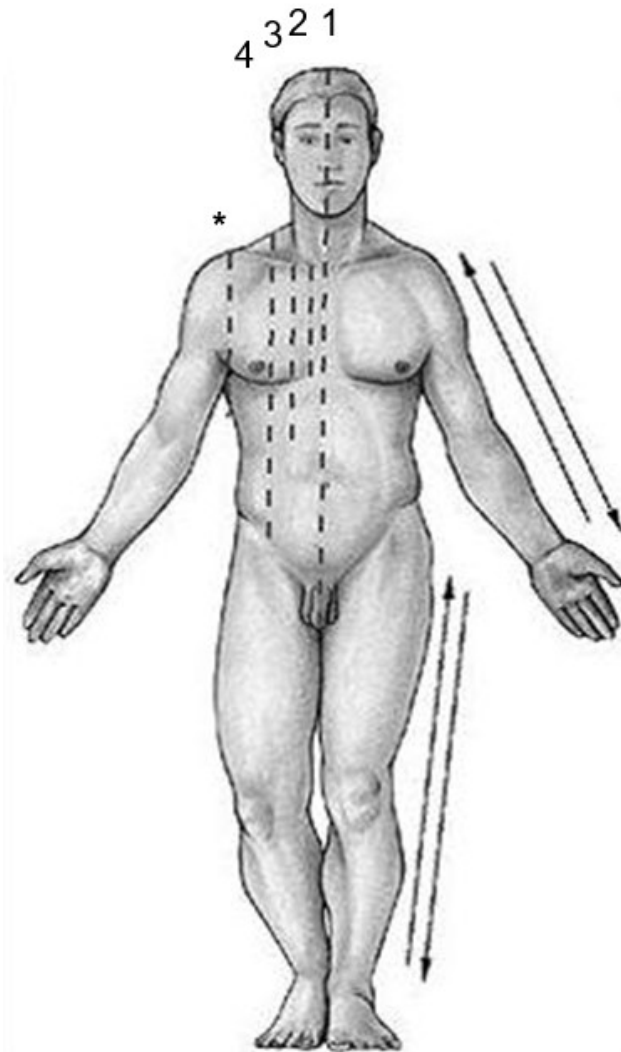
1. Схема вісей та площин в тілі людини (малюнок взято з сайту <https://www.multitran.com>).

A. - горизонтальна площина (planum horizontale)
B. - сагітальна площина (planum sagittale)
C. - фронтальна площина (planum frontale)

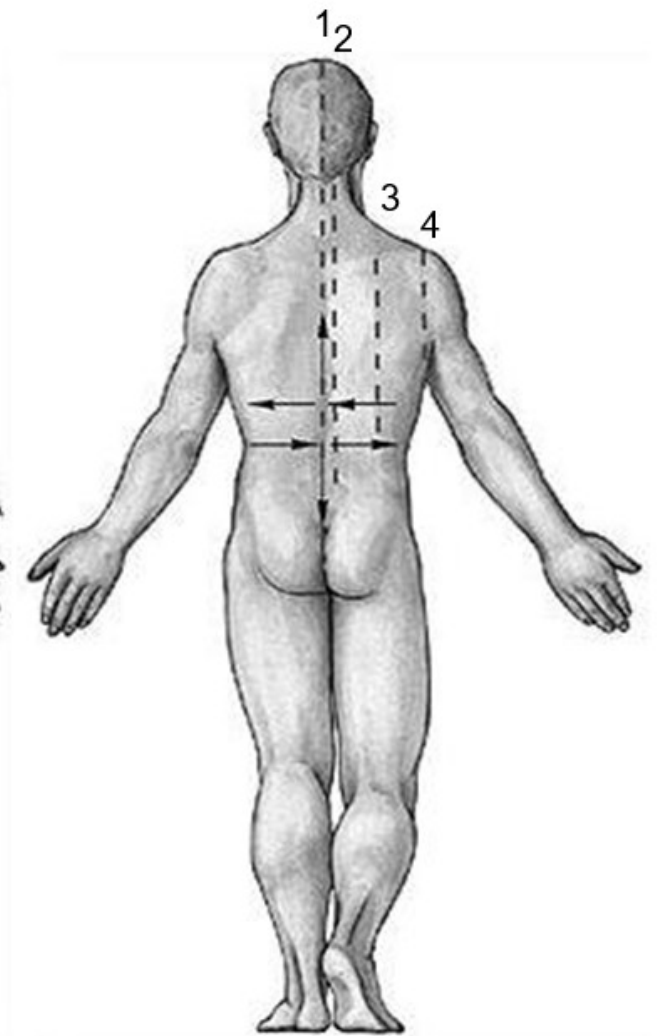
1. - вертикальна ось (axis horzontalis)
2. - фронтальна ось (axis sagittalis)
3. - сагітальна ось (axis frontalis)

2. Схема вертикальних ліній грудей та спини (малюнок взято з сайту <https://studopedia.su/>).

I. Вид зпереду

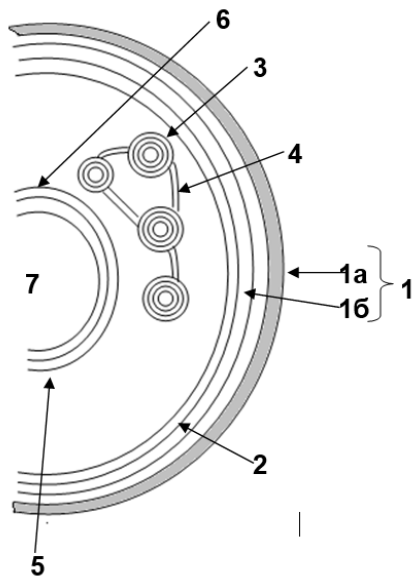
- 1.- lin. mediana anterior
- 2.- lin. parasternalis
- 3.- lin. medioclavicularis
- 4.- lin. axillaris anterior
- * lin. axillaris media

II. Вид ззаду

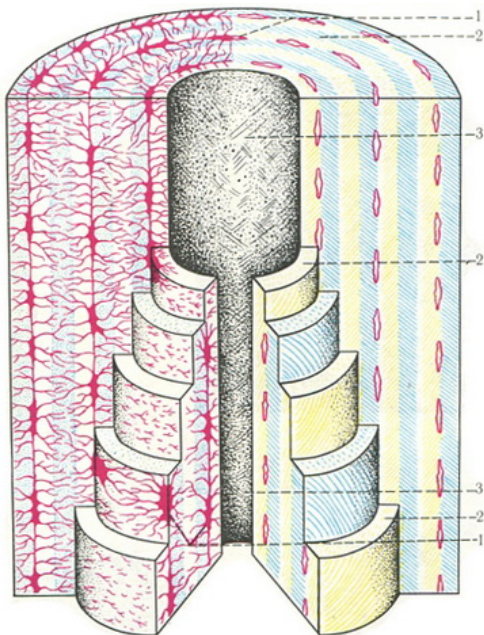
- 1.- lin. mediana posterior
- 2.- lin. paravertebralis
- 3.- lin. scapularis
- 4.- lin. axillaris posterior

3. Схема будови діяфіза трубчатої кістки на поперечному розрізі.

- 1. - periosteum
 - 1a. - stratum fibrosum
 - 16. - stratum osteogenicum
- 2. - lamella circumferentialis externa
- 3.- osteonum
- 4. - lamella interstitialis
- 5. - lamella circumferentialis interna
- 6. - endosteum
- 7. - cavitas medullaris

4. Схема будови остеона на поперечному розрізі кістки (за Вранс) (малюнок взято з сайту <http://medical-enc.com.ua/>).

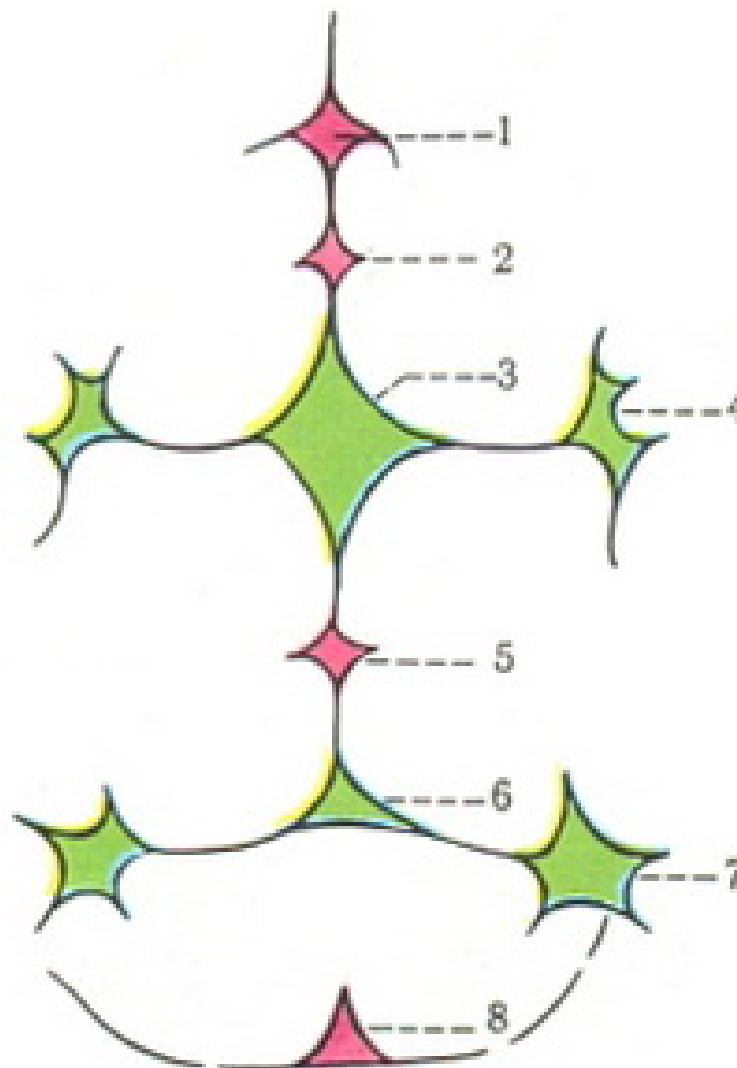
- 1. - кісткові клітини;
- 2. - проміжна речовина;
- 3. - гаверсов канал.

Розділ II. Артрологія

5. Схема з'єднань кісток (BNA, PNA) (Ковешников В.Г. “Анатомія людини”, 2005, I том, стор.147.) .

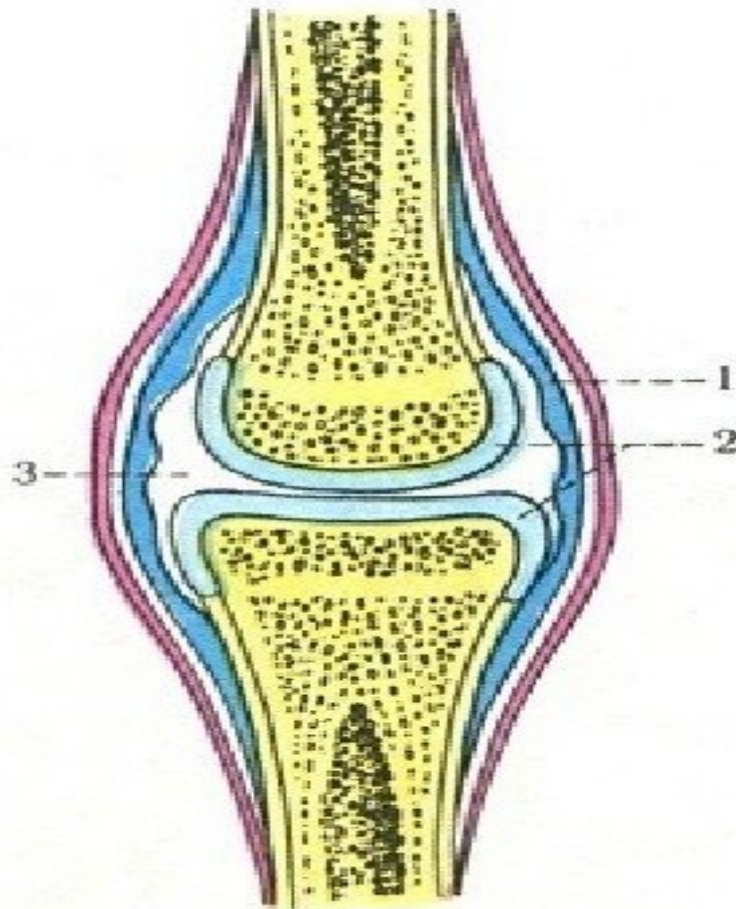

**6. Схема розміщення джерельць черепа новонародженого(за Андронеську)
(малюнок взято з сайту <http://medical-enc.com.ua/>).**

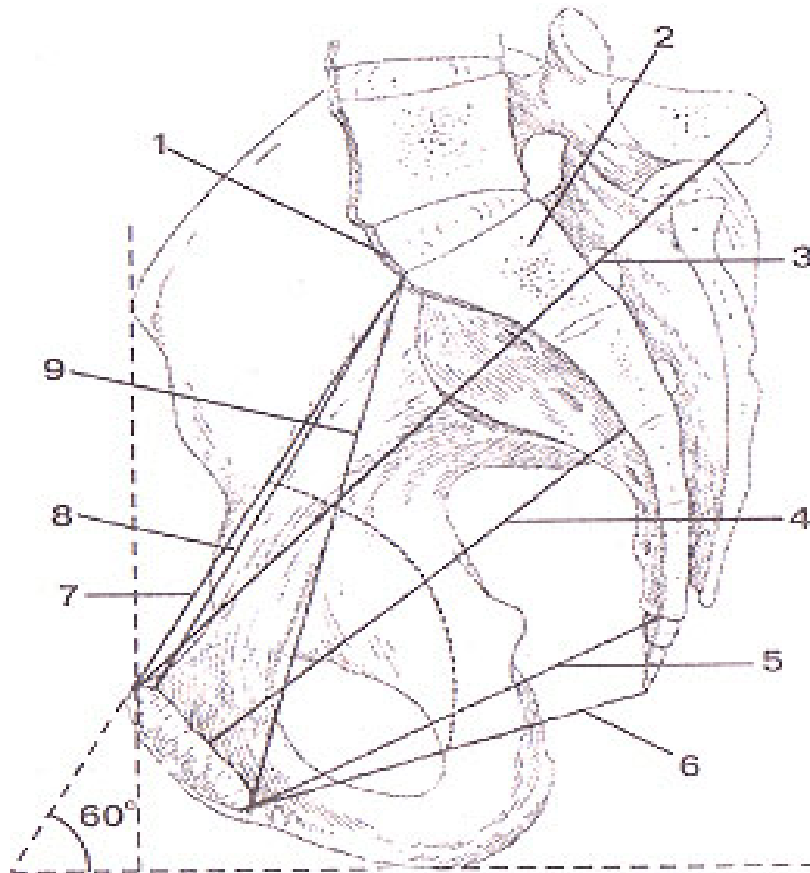
1. - джерельце майданчика; розташовується в надперенісся;
2. - джерельце метопіческого шва, знаходиться в лобному шві;
3. - переднє тім'ячко;
4. - клиноподібне джерельце;
5. - тім'яної джерельце, розташовується в сагітальному шві;
6. - заднє джерельце;
7. - соскоподібне джерельце;
8. - мозочкове джерельце, знаходиться в лусці потиличної кістки.

7. Схема будови основних елементів суглобу (малюнок взято з сайту <http://goodhouse.com.ua>) .

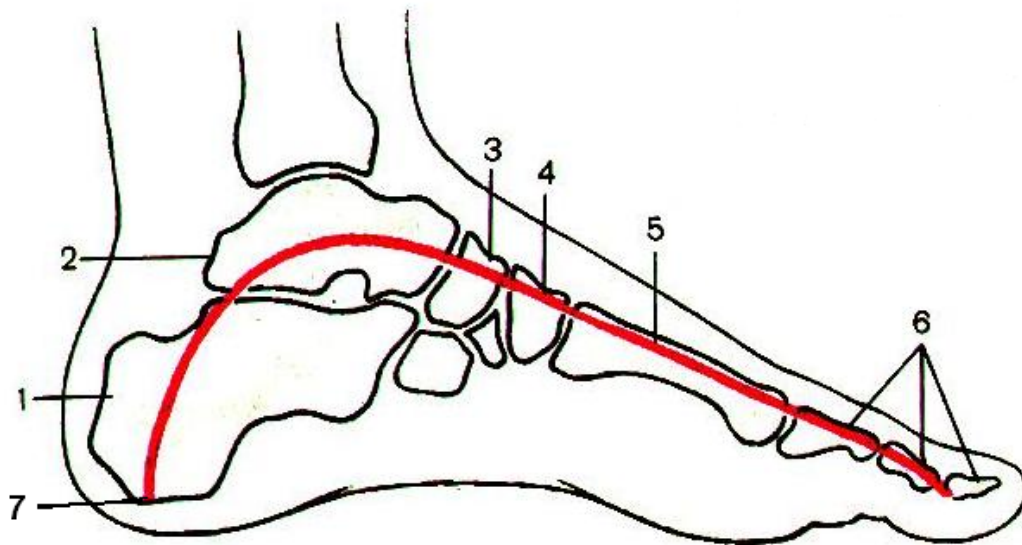
1. - суглобова капсула с синовіальною оболонкою (складається із зовнішньої фіброзної мембрани (*membrana fibrosa*), і внутрішньої синовіальної (*membrana synovialis*), яка виділяє в порожнину суглоба липку прозору синовіальну рідину - синовію, *synovia*).
2. - суглобові поверхні (*facies articulares*) з суглобовим хрящем (*cartilago articularis*)
3. - суглобова порожнина (*cavitas articularis*) с синовіальною рідиною.

8. Схема розміщення ліній жіночого тазу на сагітальному розпилі (малюнок взято з сайту <http://akusherstvo.ltd.ua>).

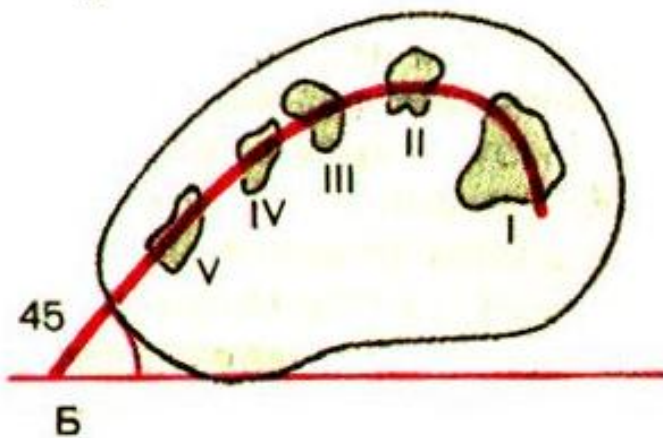
1. - promontorium;
2. - sacrum;
3. - diameter externa (conjugate externa);
4. - diameter recta (полости таза);
5. - расстояние между нижним краем симфиза и верхушкой крестца;
6. - diameter recta (выхода из полости таза);
7. - диаметр входа в малый таз;
8. - conjugata vera (gynecologica);
9. - conjugata dianonalis.

9. Схема поперечного і повздовжнього склепінь стопи (Сапін М.Р. “Анатомія человека”, 2001, I том, стор.266)

Повздовжнє склепіння стопи

1. - calcaneus
2. - talus
3. - os naviculare
4. - os cuneiforme intermedium
5. - os metatarsi II
6. - phalanges digiti II
7. - tuber calcanei

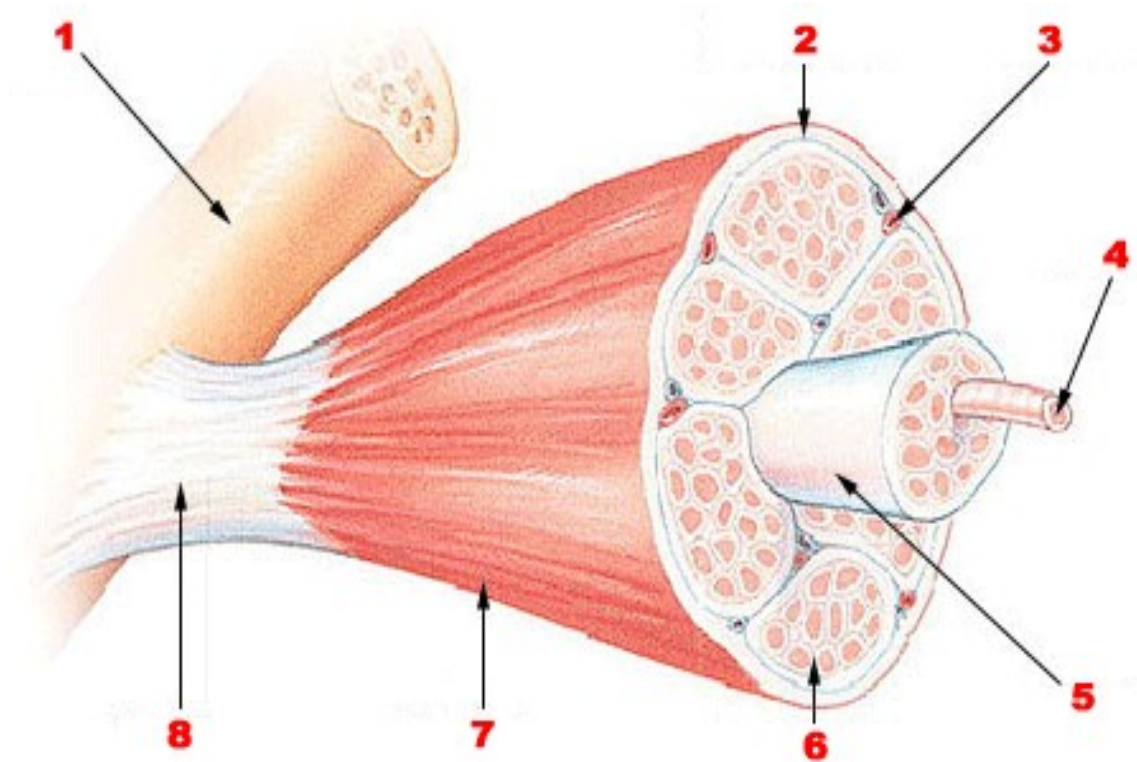
Поперечне склепіння стопи

I – V. розпил через I – V плюсневі кістки

45° кут нахилу дуги поперечного склепіння стопи по відношенню до горизонтальної площини

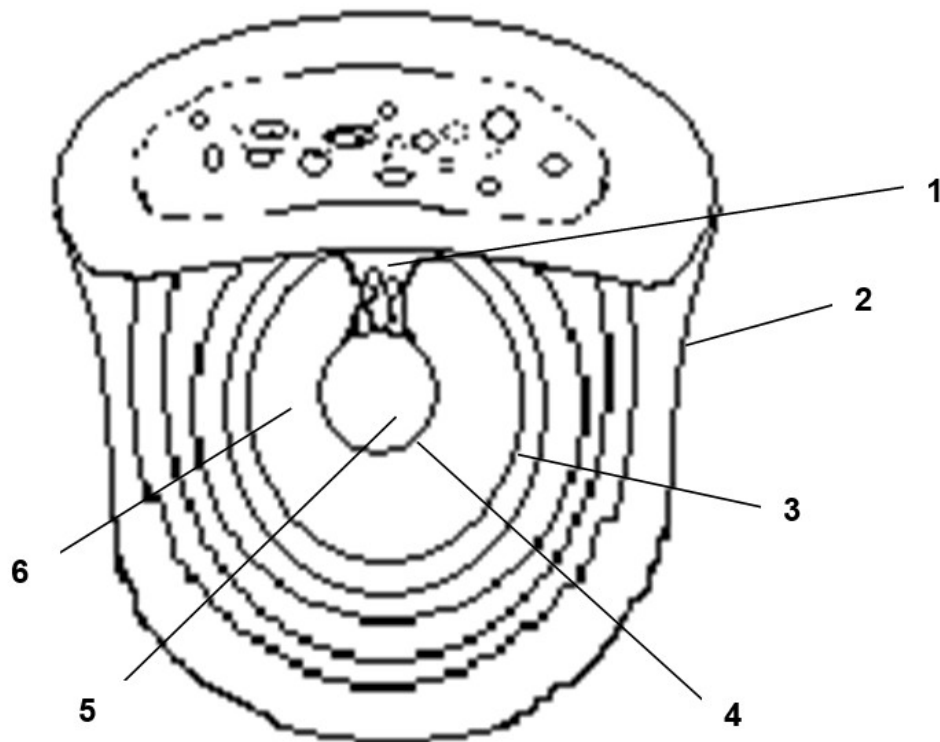
Розділ III. Міологія

10. Схема поперечного розрізу скелетного м'язу (малюнок взято з сайту <https://uk.wikipedia.org/>).

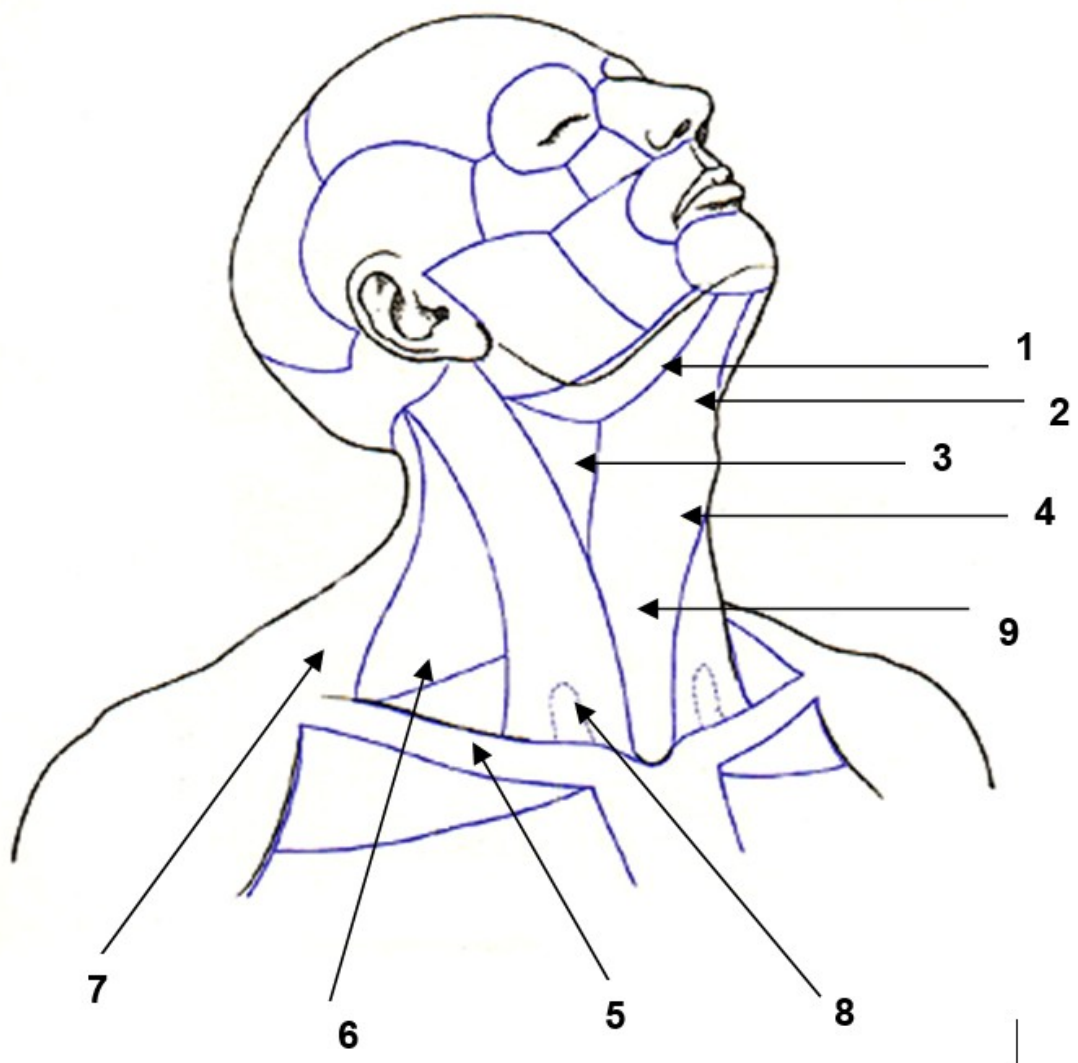
1. - кістка
2. - перимізій
3. - кровоносна судина
4. - м'язове волокно
5. - фасціальний футляр
6. - пімізій
7. - ендомізій
8. - сухожилок

11. Схема синовіальної піхви сухожилка на поперечному розрізі фаланги пальця (Сапін М.Р. “Анатомия человека”, 2001, I том, стор.275.).

- 1. - mesotendineum
- 2. - vagina fibrosa
- 3. - stratum synoviale parietale
- 4. - stratum synoviale viscerale
- 5. - tendo
- 6. - cavum synoviale

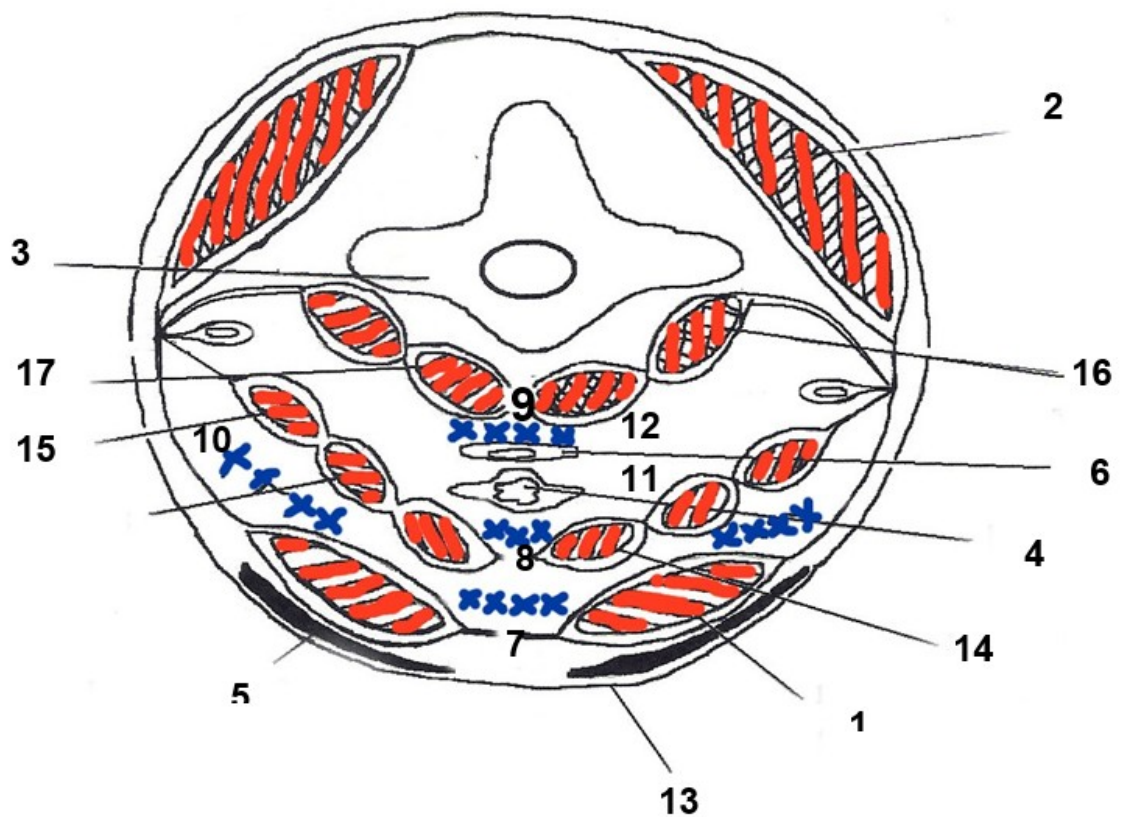
12. Области та трикутники шиї (за Сінельниковим Р.Д.).

1. - trigonum. submandibulare
2. - tr. submentale
3. - tr. caroticum
4. - tr. omotracheale
5. - tr. omoclaviculare
6. - tr. omotrapezoideum

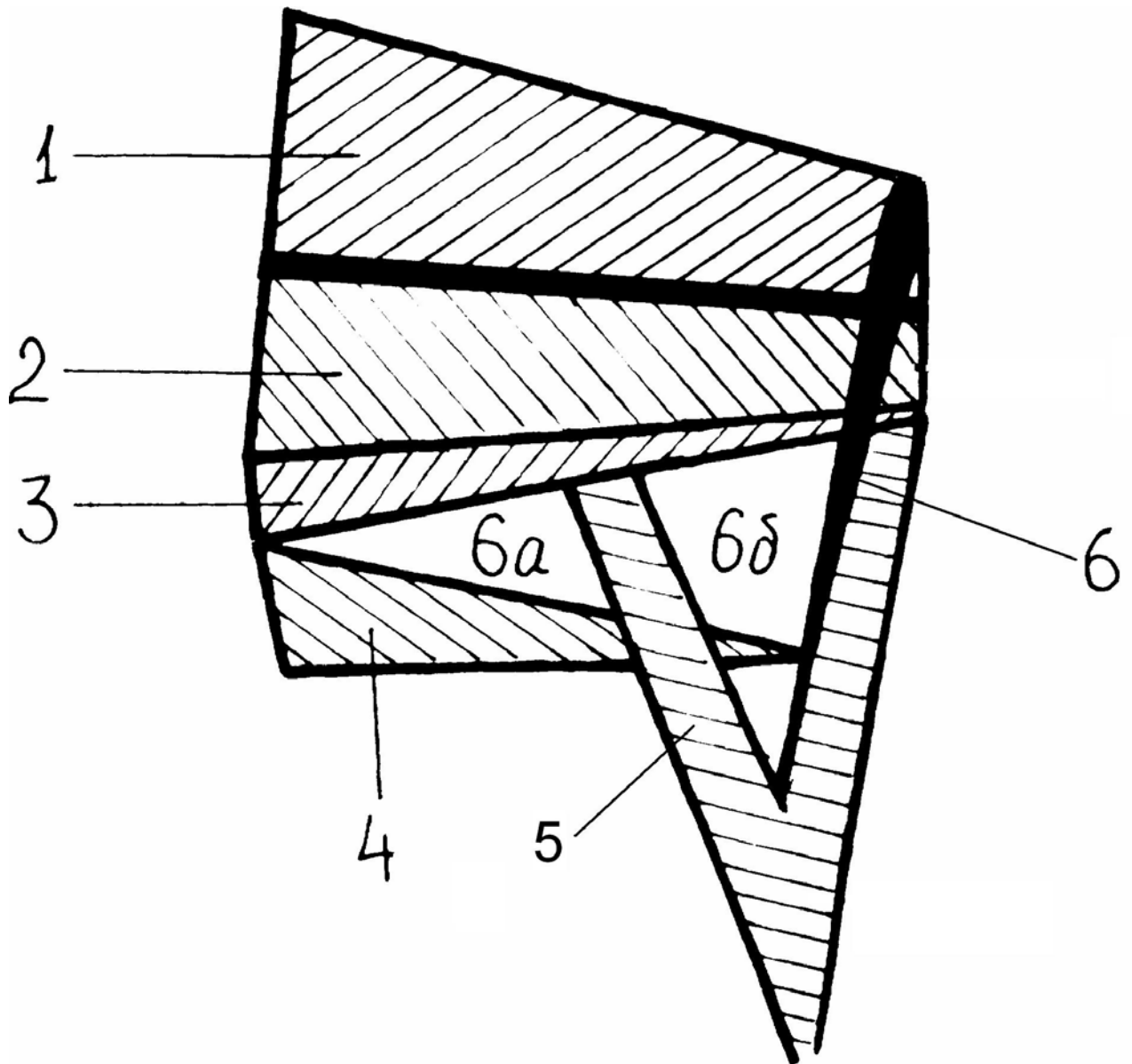
7. - regio cervicalis posterios
8. - regio sternocleidomasoideus
9. - regio cervialis anteior

13. Схема фасцій шиї на поперечному розрізі на рівні щитоподібної залози (за Піроговим М.І.).

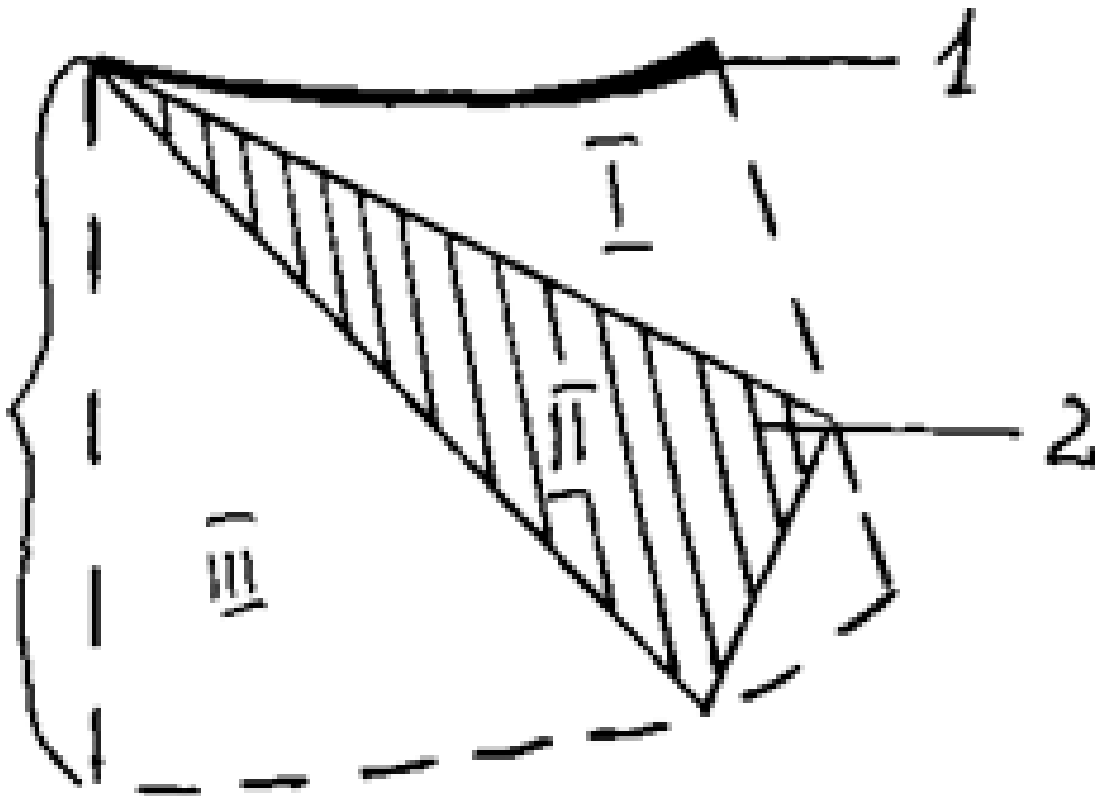
- 1.- m. sternocleidomastoideus
- 2.- m. trapezius
- 3.- vertebra
- 4.- glandula theroidea et trachea
- 5.-platisma
- 6.- esophagus
- 7.-lamina superficialis fascia coli
- 8.-lamina pretrachealis fascia coli
- 9.-lamina prevertebralis fascia coli
- 10.-spatium suprasternalis
- 11.-spatium previsceralis
- 12.-spatium retrovisceralis
- 13.-cutis
- 14.-m. sternohyoideus
- 15.-m. omohyoideus
- 16.-m. longus capitis
- 17.-m. longus coli

14. Схема утворення три-, чотирьохстороннього отворів (малюнок взято з сайту <https://studfile.net/>).

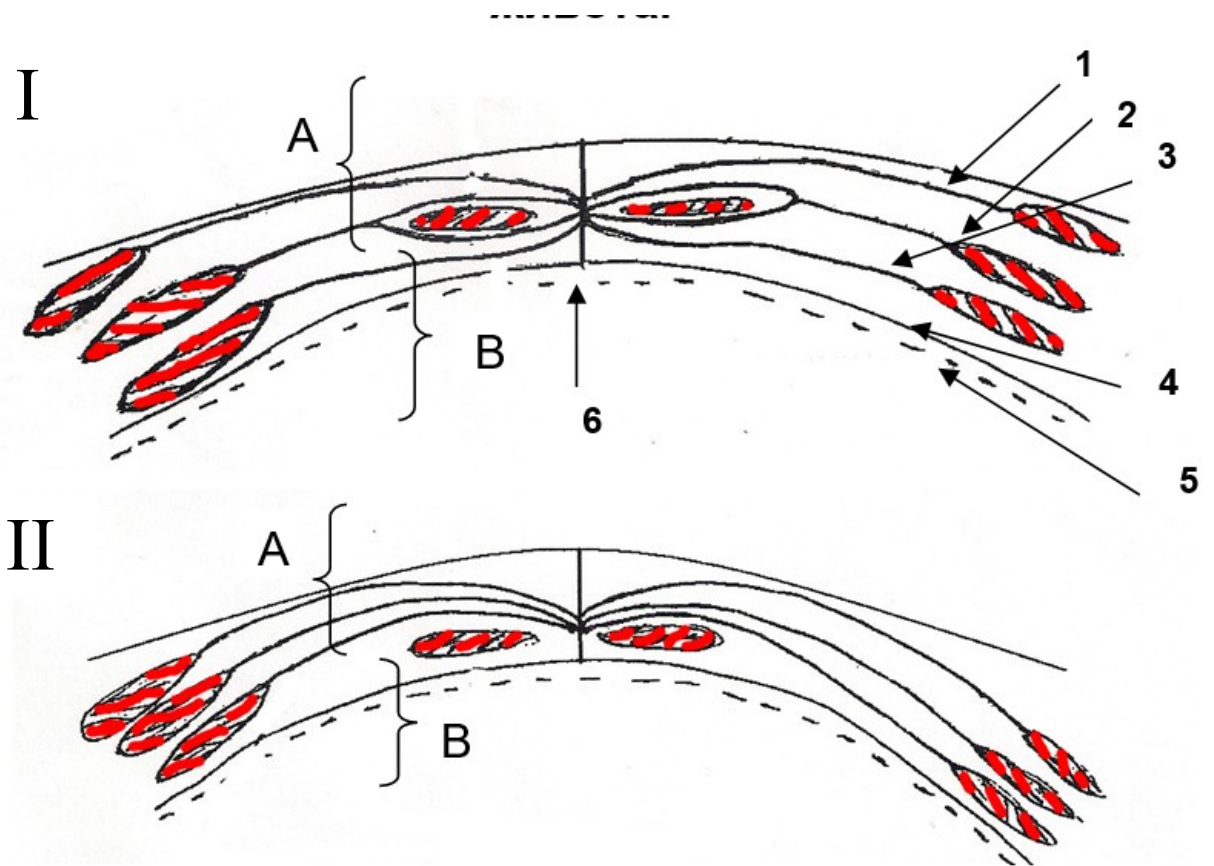
1. - надостъовий м'яз (*m.supraspinatus*).
2. - підостъовий м'яз (*m.infraspinatus*).
3. - малий круглий м'яз (*m.teres minor*).
4. - великий круглий м'яз (*m.teres major*).
5. - триголовий м'яз плеча (*m.triceps brachii*(caput longum)).
6. - хірургічна шийка плечової кістки (*collum chirurgicum humeri*).
 - а) тристоронній твір (*foramen trilaterum*).
 - б) чотирьохсторонній отвір (*foramen quadrilaterum*).

15. Схема трикутників передньої стінки пахвової порожнини (грудної клітки) (малюнок взято з сайту <https://infopedia.su>)

1. - ключиця (clavicula)
2. - малий грудний м'яз (m.pectoralis minor)
3. - великий грудний м'яз (m.pectoralis major)
4. - ключично-грудний трикутник (trigonum clavipectorale)
5. - грудний трикутник (trigonum pectorale)
6. - підгрудинний трикутник (trigonum subpectorale)

16. Схема утворення піхви прямого м'язу живота над та під *linea arcuata*.

I - над *linea arcuata*

II - під *linea arcuata*

1. - aponeurosis *m. obliqui externi abdominis*

2. - aponeurosis *m. obliqui interni abdominis*

3. - aponeurosis *m. transversi abdominis*

4. - fascia transversalis

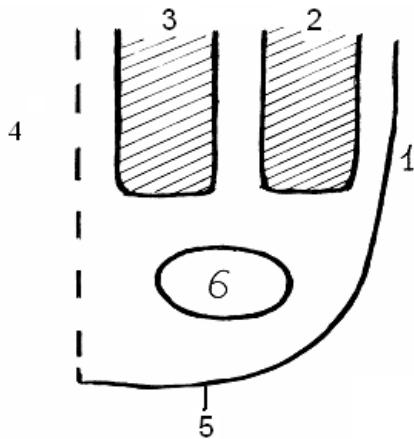
5. - peritoneum parietale

6. - *lin. alba*

A. – vagina synovialis *m. recti abdominis* (lamina anterior)

B. – vagina synovialis *m. recti abdominis* (lamina posterior)

17. Схема будови пахвинного каналу на поперечному розрізі + Будова зовнішнього кільця (малюнок взято з сайту <https://infopedia.su>).

Передня стінка: 1- апоневроз зовнішнього косого м'яза живота (aponeurosis m. obliquus externus abdominis).

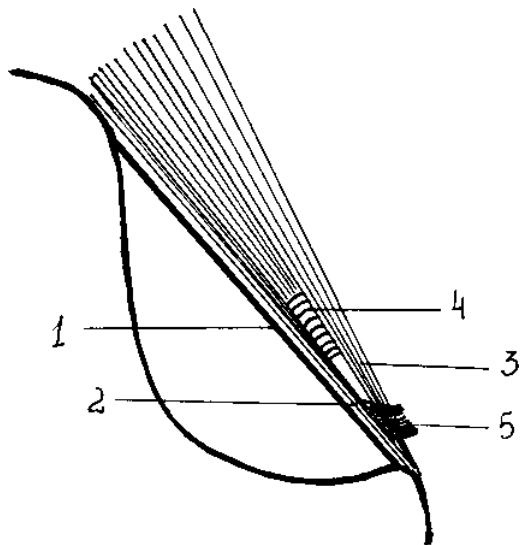
Верхня стінка: 2- внутрішній косий м'яз живота (m. obliquus internus abdominis).

3- поперечний м'яз живота (m. transversus abdominis).

Задня стінка: 4- поперечна фасція (fascia transversalis).

Нижня стінка: 5- пахвинна зв'язка (lig. inguinalis).

Вміст пахвинного каналу: 6- кругла зв'язка матки (lig. teres uteri) у жінок і сім'яний канал (funiculus spermaticus) у чоловіків.

Схематичне зображення меж поверхневого пахвинного кільця

1. - пахвинна зв'язка (lig. inguinalis).

2. - бічна ніжка апоневрозу зовнішнього косого м'яза живота (crus lateralis).

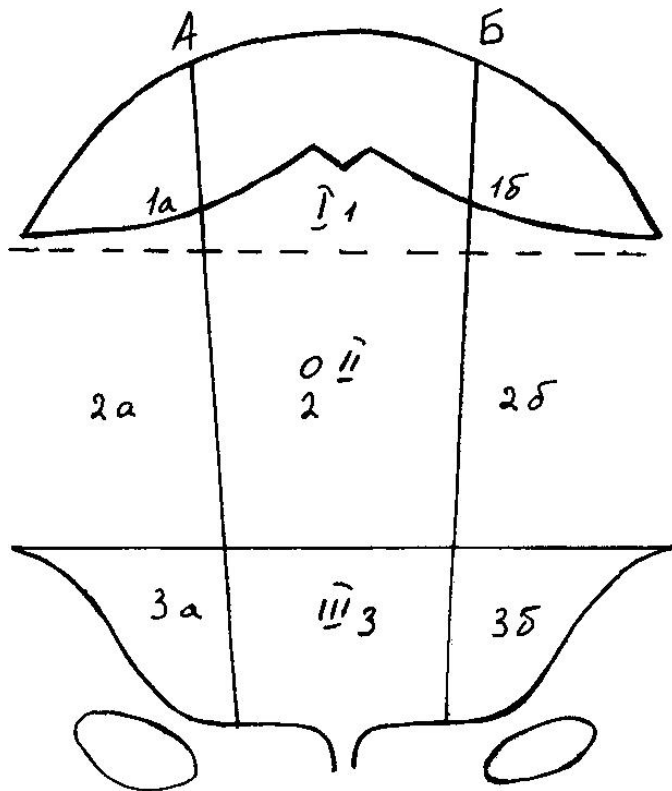
3. - присередня ніжка апоневрозу зовнішнього косого м'яза живота (crus medialis).

4. - міжніжкові волокна (fibrae intercrurales).

5. - повернена зв'язка (lig. reflexum).

6. - поверхневе пахвинне кільце (annulus inguinalis superficialis).

18. **Схема ліній та ділянок живота.** (малюнок взято з сайту <https://infopedia.su>)

- А. Лінія, проведена по зовнішньому краю правого прямого м'яза живота ;
 Б. Лінія, проведена по зовнішньому краю лівого прямого м'яза живота ;
 В. Підреберна лінія (linea bicostarum);
 Г. Міжгребнева лінія (linea bicristarum).

I – epigastrium:

1. - надчеревна ділянка (regio epigastrica propria);
 1а. – права підреброва ділянка (regio hypochondriaca dexter);
 1б. – ліва підреброва ділянка (regio hypochondriaca sinister);

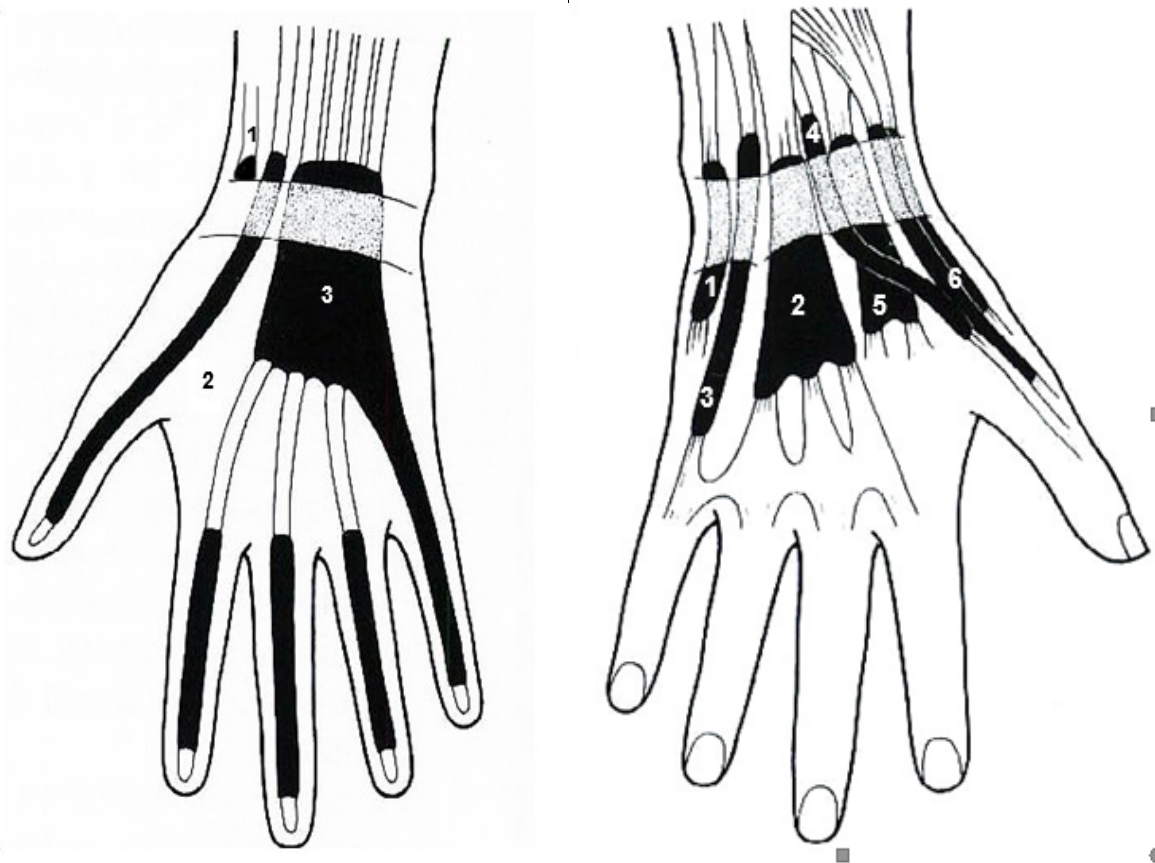
II – mesogastrium:

2. – пупкова ділянка (regio umbilicalis);
 2а. – права бічна ділянка (regio lateralis dexter);
 2б. - ліва бічна ділянка (regio lateralis sinister);

III – hypogastrium:

3. – лобкова ділянка (regio pubica);
 3а. – права пахвинна ділянка (regio inguinalis dexter)
 3б. – ліва пахвинна ділянка (regio inguinalis sinister).

19. Схема синовіальних піхв кисті.

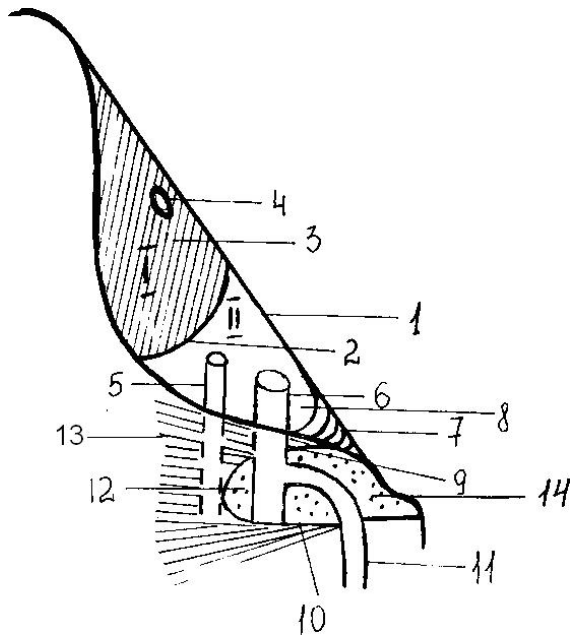
А. долонна поверхня

1. - vagina tendinis m. flexoris carpi radialis
2. - vagina tendinis m. flexoris pollicis longi
3. - vagina comunis m. flexoris

В. тильна поверхня

1. - vagina tendinis m. exstensoris carpi ulnaris
2. - vagina teudinum mm. extensoris digitorum et extensoris indicis
3. - vagina tendinis m. extensoris digiti minimi
4. - vagina tendinis m. extensoris pollicis longi
5. - vagina teudinum mm. extensorum carpi radialis
6. - vagina teudinum mm abductoris longi et extcusoris brevis pollicis

20. Схема будови м'язової та судинної заток, стегнового каналу, стегнового кільця (малюнок взято з сайту <https://infopedia.su>).

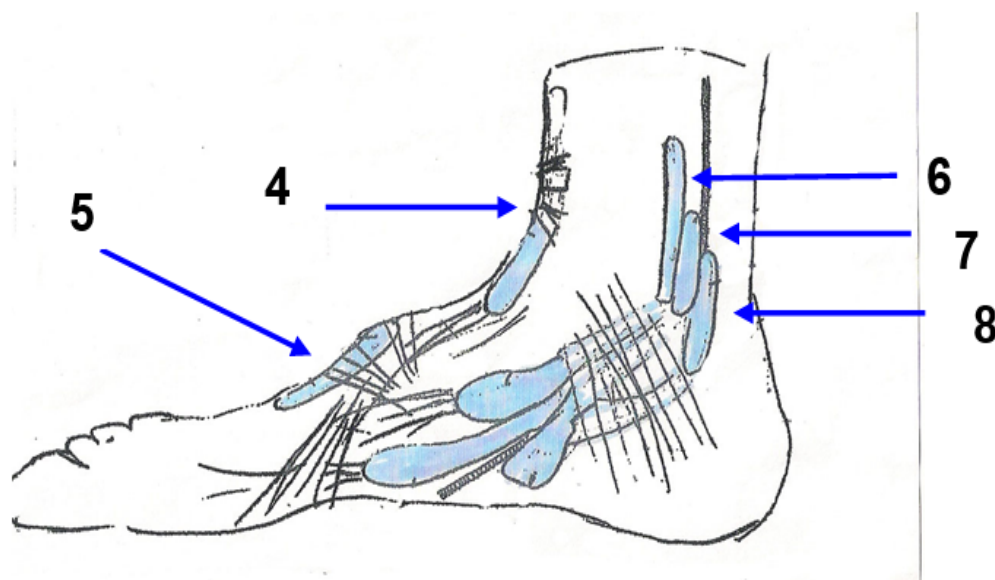
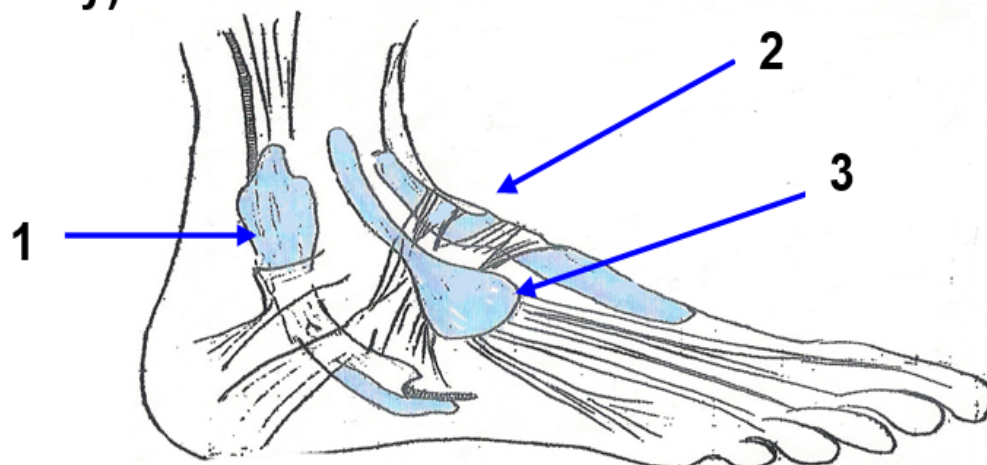
I. М'язова лакуна (*lacuna musculorum*);

II. Судинна лакуна (*lacuna vasorum*);

1. – пахвинна зв'язка (*lig. inguinalis*);
2. – клубово – гребінна дуга (*arcus iliopectineus*);
3. – клубово – поперековий м'яз (*m. iliopsoas*);
4. – стегновий нерв (*n. femoralis*);
5. – стегнова артерія (*a. femoralis*);
6. – стегнова вена (*v. femoralis*);
7. – лакунарна зв'язка (*lig. lacunare*);
8. – стегнове кільце (*annulus femoralis*);
9. – верхній ріг серпоподібного краю (*cornu superius*);
10. – нижній ріг серпоподібного краю (*cornu inferius*);
11. – велика підшкірна вена (*v. saphena magna*);
12. – решітчаста фасція (*fascia cribrosa*);
13. – широка фасція (*fascia lata*);

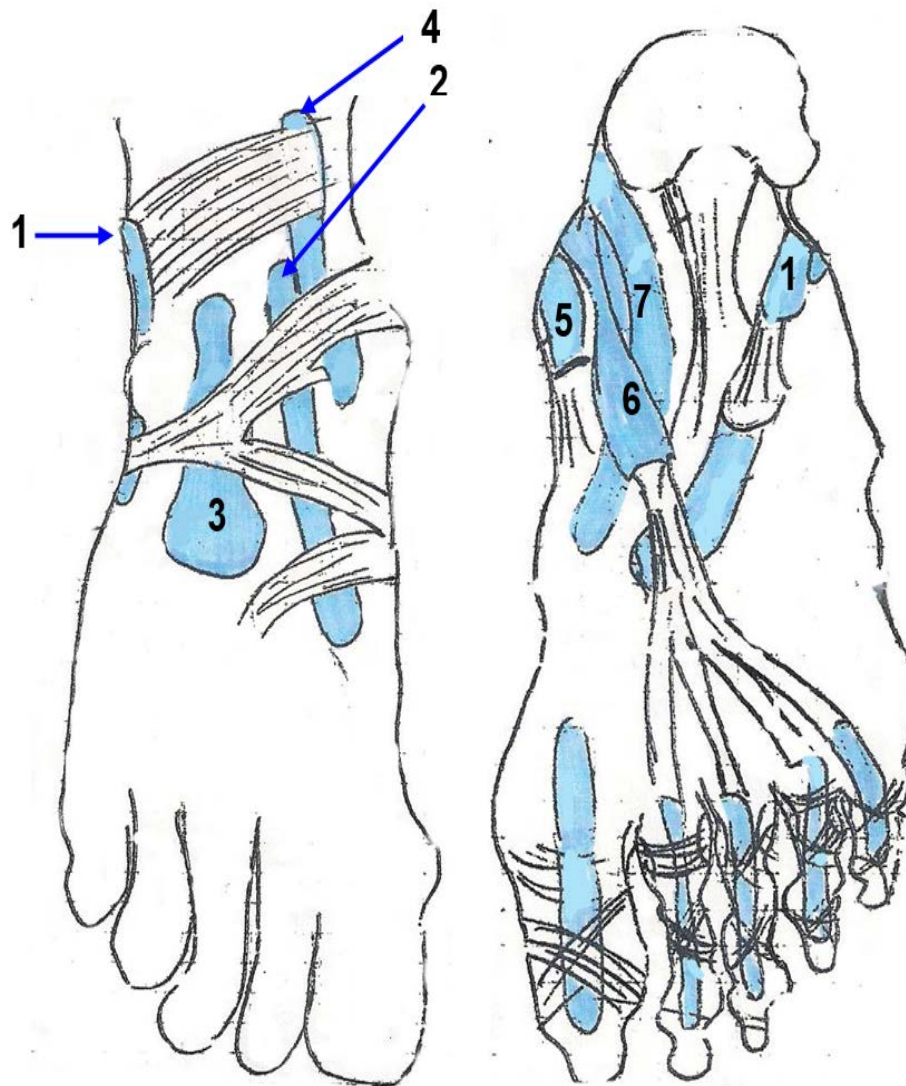
21. Схема синовіальних піхв стопи. (за Сінельніковим Р.Д.).

А. Схема синовіальних піхв стопи (з боків).

1. - vagina mm. peroneorum (fibularium) comunnis
2. - vagina tendinis m. exstensoris hallucis longi
3. - vagina tendinis mm. exteusoris digitorum pedis longi
4. - vagina tendinum m. tibialis anterioris
5. - vagina tendinum m. extensoris hallucis longi
6. - vagina tendinum m. tibialis posterioris
7. - vagina tendinum m. flexoris digitorum pedi longi
8. - vagina tendinum m flexoris hallucis longi

В. Схема синовіальних піхв стопи (з тилу стопи та з підшви).

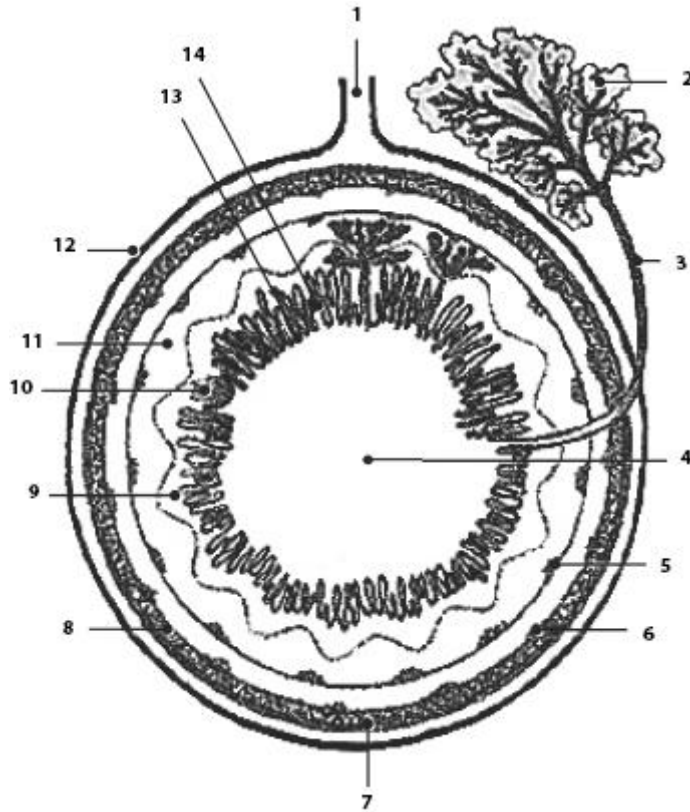

1. - vagina mm. peroneorum (fibularium) comunis
2. - vagina tendinis m. exstensoris hallucis longi
3. - vagina tendinis mm. extensoris digitorum pedis longi
4. - vagina tendinis m. tibialis anterioris
5. - vagina tendinum m. tibialis posterioris
6. - vagina tendinum m. flexoris digitorum longi
7. - vagina tendinum m. flexoris hallucis longi

II семестр

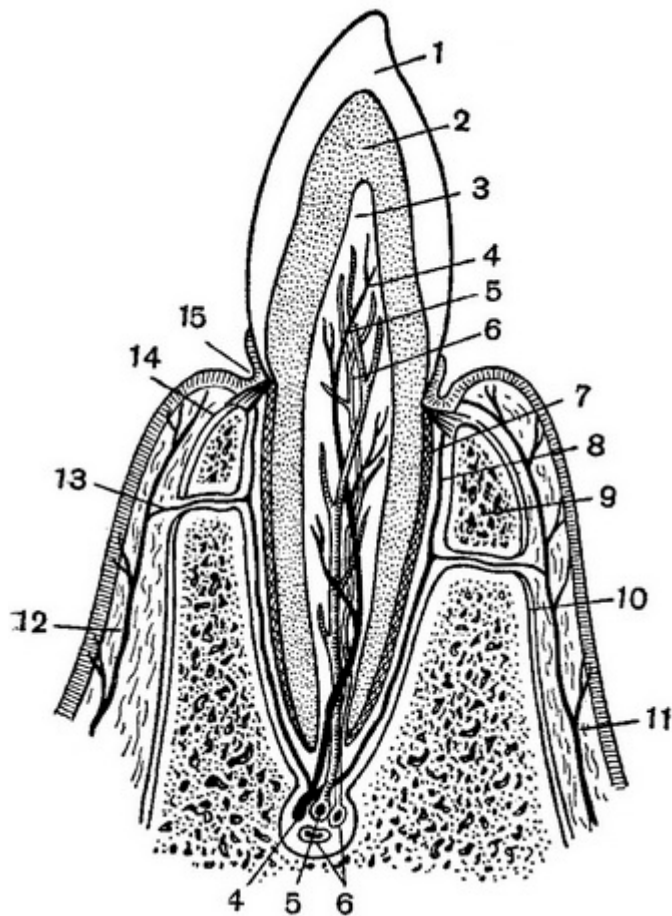
Розділ IV. Травна система.

22. Схема травної трубки на поперечному розрізі (малюнок взято з сайту <http://indbooks.in/mirror7.ru>).

1. - брижа;
2. - складна залоза;
3. - протока залози;
4. - просвіт органу;
5. - подслизове нервово сплетіння (Мейснера);
6. - м'язово-кишкове нервово сплетення (Ауербаха);
7. - подовжній шар м'язової оболонки;
8. - круговий шар м'язової оболонки;
9. - власна пластинка слизової оболонки;
10. - одиночний лімфатичний фолікул;
- 11.- підслизова основа;
- 12.- серозна оболонка;
- 13.- слизова оболонка;
- 14.- складки слизової оболонки

23. Будова зуба на повздовжньому розрізі. (малюнок взято з сайту <http://medical-enc.com.ua/>)

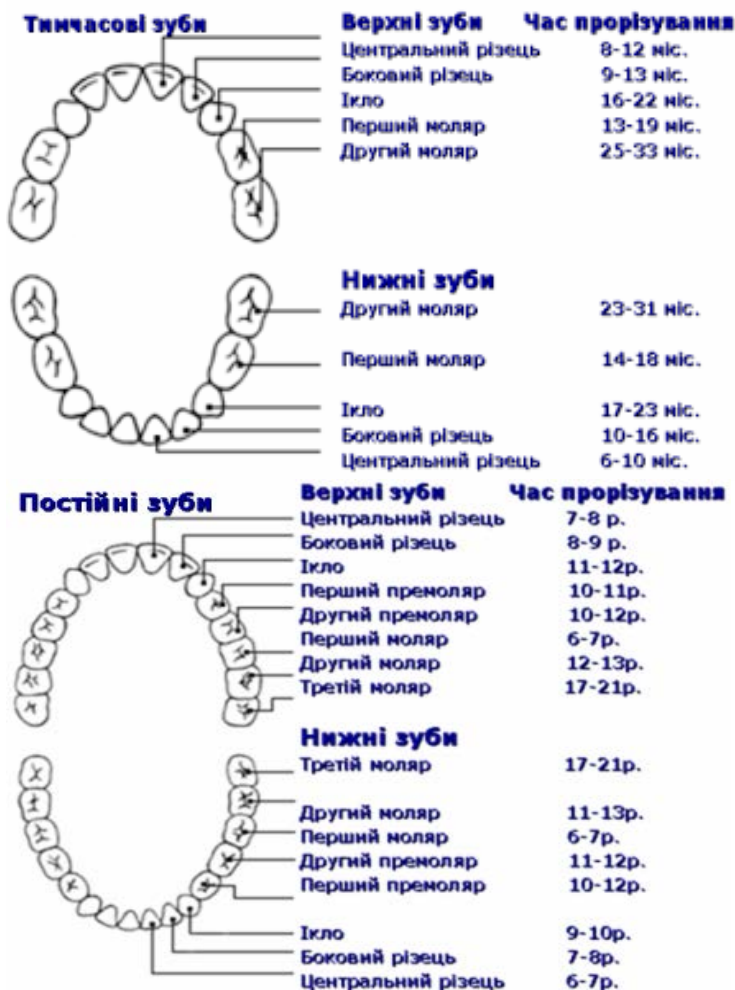

1. - емаль;
2. - дентин;
3. - пульпа;
4. - нерв;
5. - артерія;
6. - вена;
7. - цемент;
8. - періодонт;
9. - кістка;
10. - окістя;
11. - десна;
12. - нерв десни;
13. - нервова зв'язок;
14. - lig. circulare dentis;
15. - фізіологічний десневої кишеню

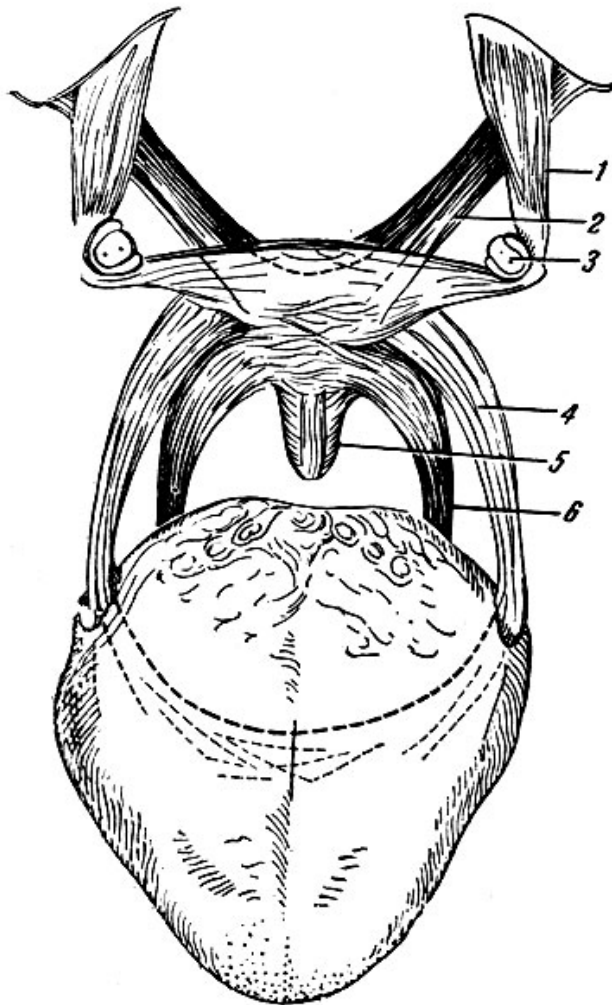
1. Зубна формула та терміни прорізування зубів (малюнки взято з сайтів <https://studfile.net>, <http://stomatologi-online.blogspot.com/>)

Анатомічна формула зубів														
2	0	1	2		2	1	0	2						
Тимчасові зуби								Постійні зуби						
Клінічна формула зубів														
V	IV	III	II	I		I	II	III	IV	V				
Тимчасові зуби								Постійні зуби						

Формула зубів, рекомендована ВОЗ																												
55	54	53	52	51		61	62	63	64	65		18	17	16	15	14	13	12	11		21	22	23	24	25	26	27	28
85	84	83	82	81		71	72	73	74	75		48	47	46	45	44	43	42	41		31	32	33	34	35	36	37	38
Тимчасові зуби										Постійні зуби																		

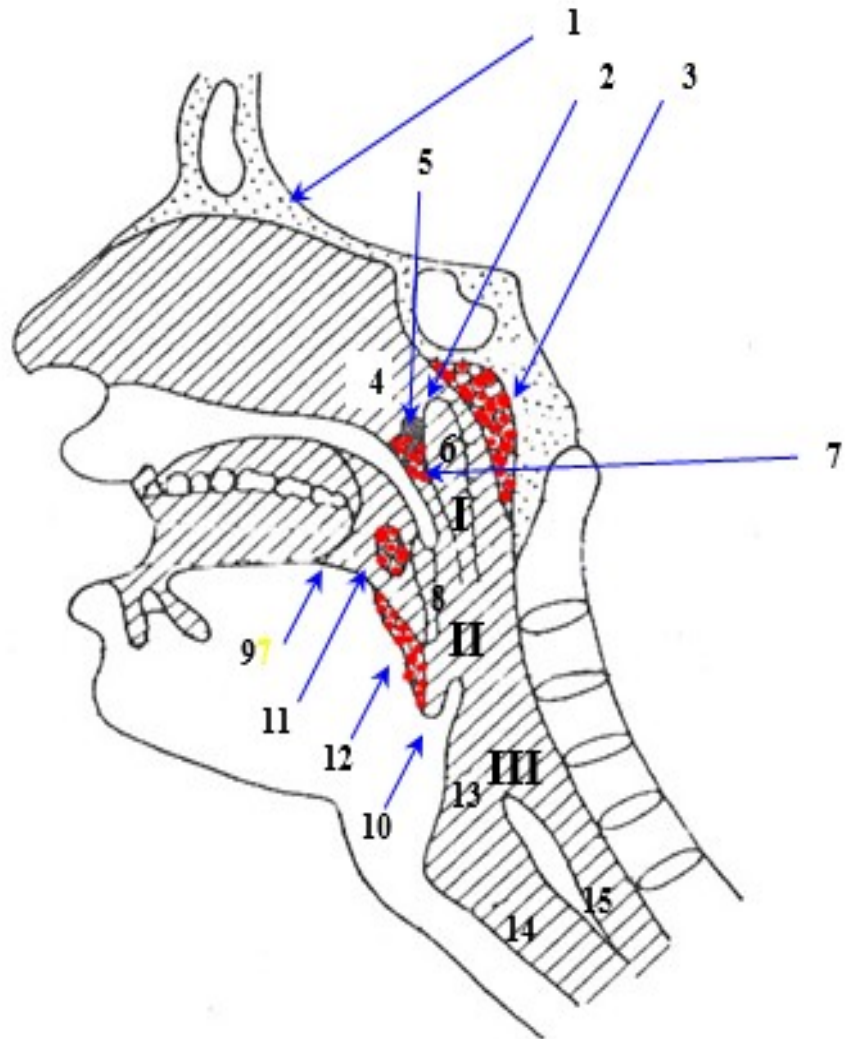

2. М'язи м'якого піднебіння та язика.
(малюнок взято з сайта https://zinref.ru/000_uchebniki)

1. - м'яз, що напружує піднебінної завіски (m. tensor veli palatini);
2. - м'яз, що піднімає піднебінної завіски (m. levator veli palatini);
3. - крилоподібний гачок;
4. - Піднебінно-язиковий м'яз (m. palatoglossus);
5. - М'яз язичка (m. uvulae);
6. - Піднебінно-глотковий м'яз (m. palatopharyngeus)

3. Схема розташування мигдаликів глоткового кільця.

I. pars nasalis

1. -ossa basis cranii
- 2.- fornix pharyngis
3. -tonsilla pharyngealis
4. -choanae
5. -ostium pharyngeum tubae auditivae

II. pars oralis

6. -torus tubarius
7. -tousilla tubaris

8. -fauces

9. -arcus palatoglossus

10. -arcus palatopharyngeus

III. pars laringea

11. -tousilla palatina

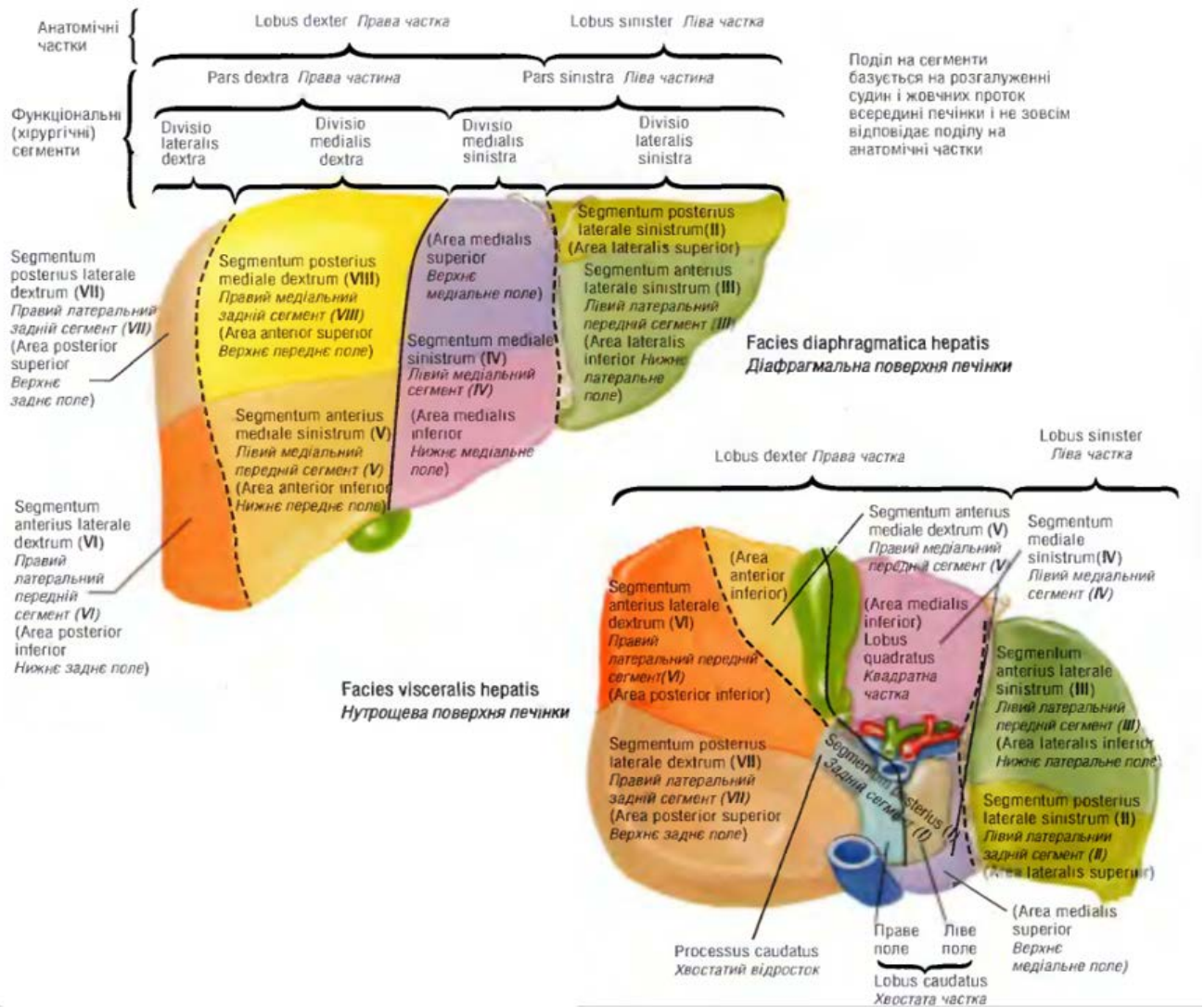
12. -tonsilla linqvalis

13. -aditus larijngis

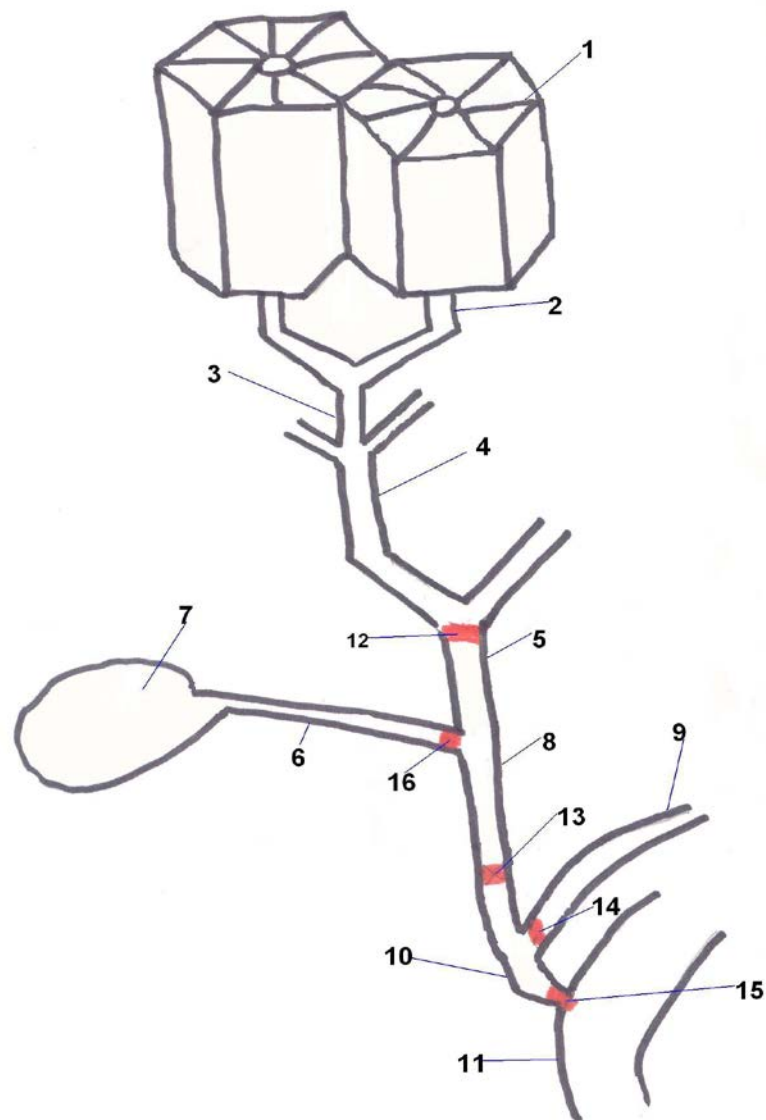
14. -larynx

15. -esophasus

27. Схеми сегментів печінки (Неттер Ф. «Анатомія людини», 4-е видання, рис 272).

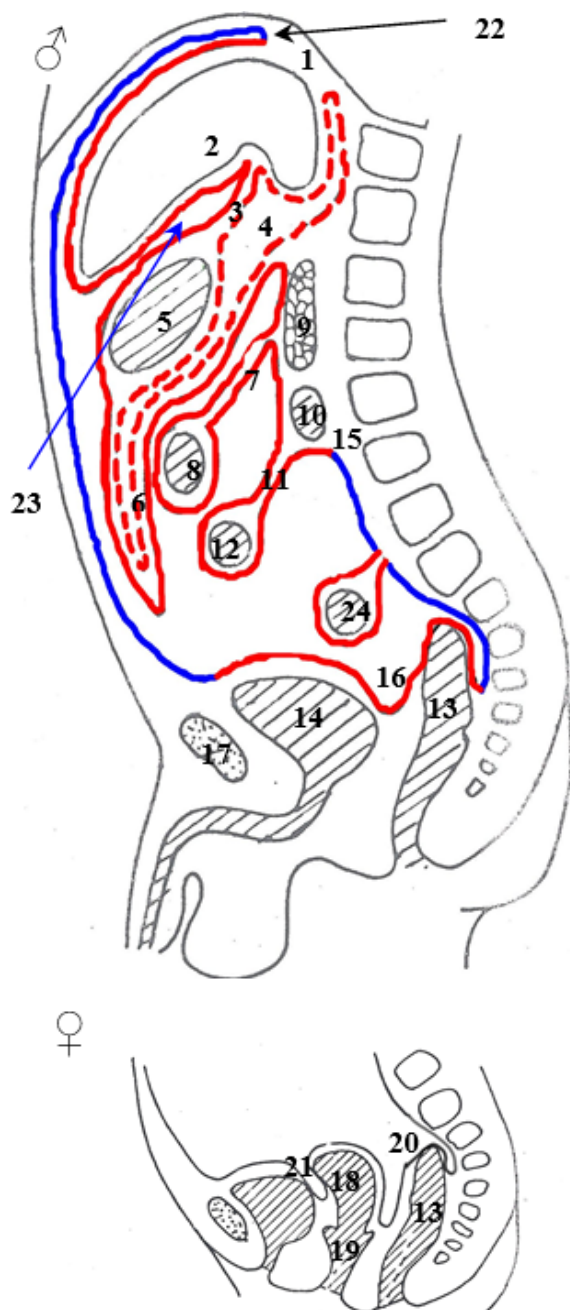
28. Схема внутрішньопечінкових і зовнішньопечінкових протоків та їх сфінктерів.

- 1. - ductuli biliferi
- 2. - ductuli interlobulares
- 3. - ductuli intersegmentales
- 4. - ductus hepatis dexter et sinister
- 5. - ductus hepatis communis
- 6. - ductus cysticus
- 7. - vesica felleae
- 8. - ductus choledochus

- 9. - ductus pancreaticus
- 10. - ductus hepatopancreaticus
- 11. - duodenum
- 12. - m. sphincter duct. hep. communis
- 13. - m. sphincter. duct. choledochi
- 14. - m. sphincter ampullae hepatopancreaticae
- 15. - m. sphincter duct. pancreaticus (одди)
- 16. - m. sphincter duct. cystici (Люткенса)

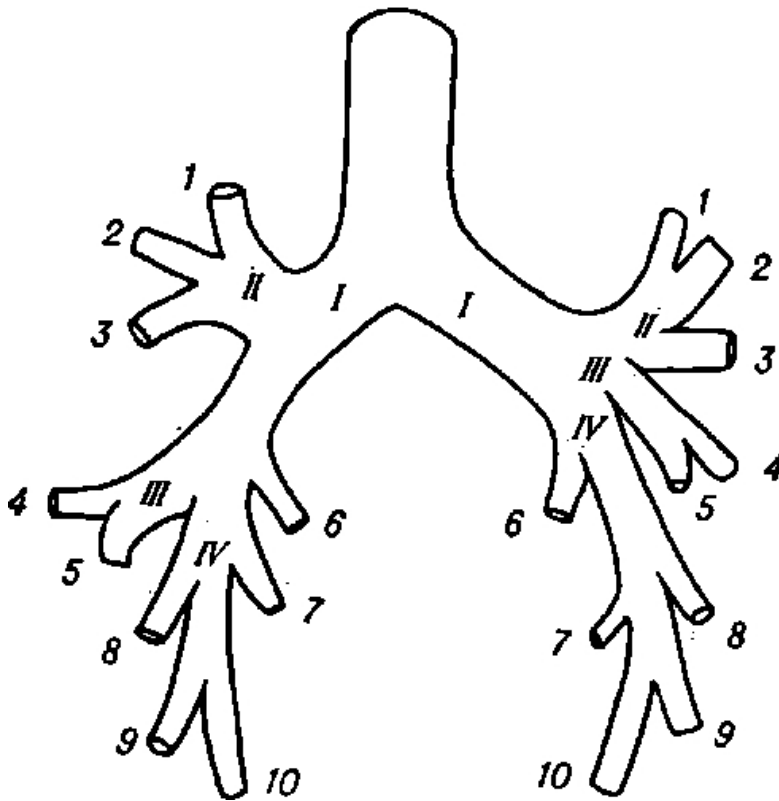
29. Схема топографії очеревини на сагітальному та фронтальному розрізах тулуба.

1. - lig coronarium hepatis
2. - hepar
3. - lig hepatogastricum
4. - bursa omentalis
5. - gaster
6. - omentum majus
7. - mesocolon transversum
8. - colon transversum
9. - pancreas
10. - duodenum
11. - mesenterium
12. - jejunum
13. - rectum
14. - vesica urinaria
15. - spatium retroperitoneale
16. - excavatio rectovasialis
17. - symphysis pubicus
18. - uterus
19. - vagina
20. - excavatio rectouterina
21. - excavatio vesicouterina
22. - bursa hepatica
23. - bursa pregastrica
24. - colon sigmoiduem

Розділ V. Дихальна система.

30. Схема трахеї та бронхіального дерева. (малюнок взято з сайту <https://studfile.net/>)

Будова бронхіального дерева (схема).

I. - головний бронх;

II. - верхньочастковий бронх:

1. - верхівковий сегментарний бронх,

2. - задній сегментарний бронх,

3. - передній сегментарний бронх;

III. - середньочастковий бронх (зліва - язичковий):

4. - латеральний сегментарний бронх (зліва - верхній язичковий),

5. - медіальний сегментарний бронх (зліва - нижній язичковий);

IV. - нижньочастковий бронх:

6. - верхівковий (верхній) сегментарний бронх,

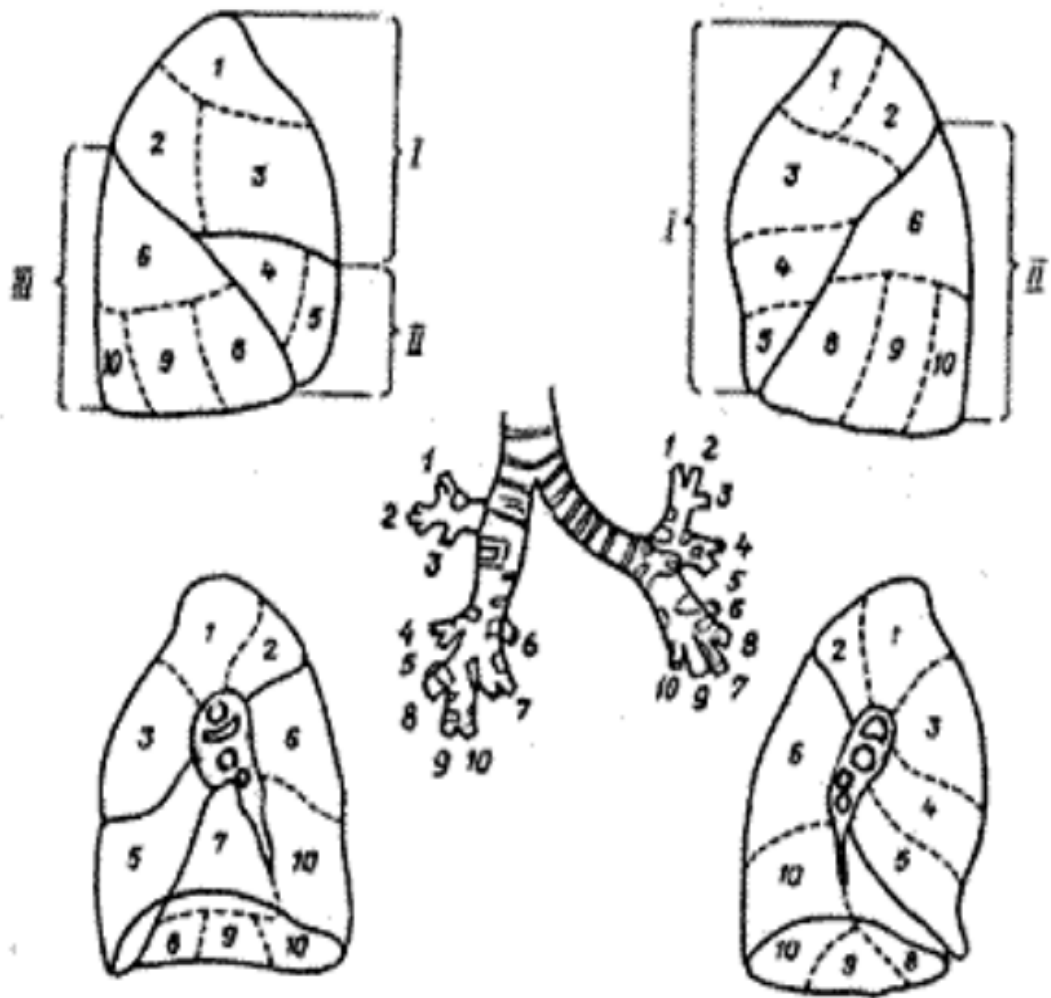
7. - медіальний (серцевий) базальний сегментарний бронх (зліва може бути відсутнім),

8. - передній базальний сегментарний бронх,

9. - латеральний базальний сегментарний бронх

10. - задній базальний сегментарний бронх.

31. Сегменти правої та лівої легень (за Л.А. Тимофеева).

Сегментарна будова правої легені:

I. – lobus superior

1. – segmentum apicale

2. – seg. posterius

3. – seg. anterior

II. – lobus medius

4. – seg. laterale

5. – seg. mediale

III. – lobus inferior

6. – seg. superius (apicale)

7. – seg. basale mediale (cardiacum)

8. – seg. basale anterior

9. – seg. basale laterale

10. – seg. basale posterius

Сегментарна будова лівої легені:

I – lobus superior

1 + 2.- segmentum apicoposterius

3. – seg. anterior

4. – seg. lingulare superius,

5. – seg. lingulare inferius;

II – lobus inferior:

6. – seg. apicale (superius)

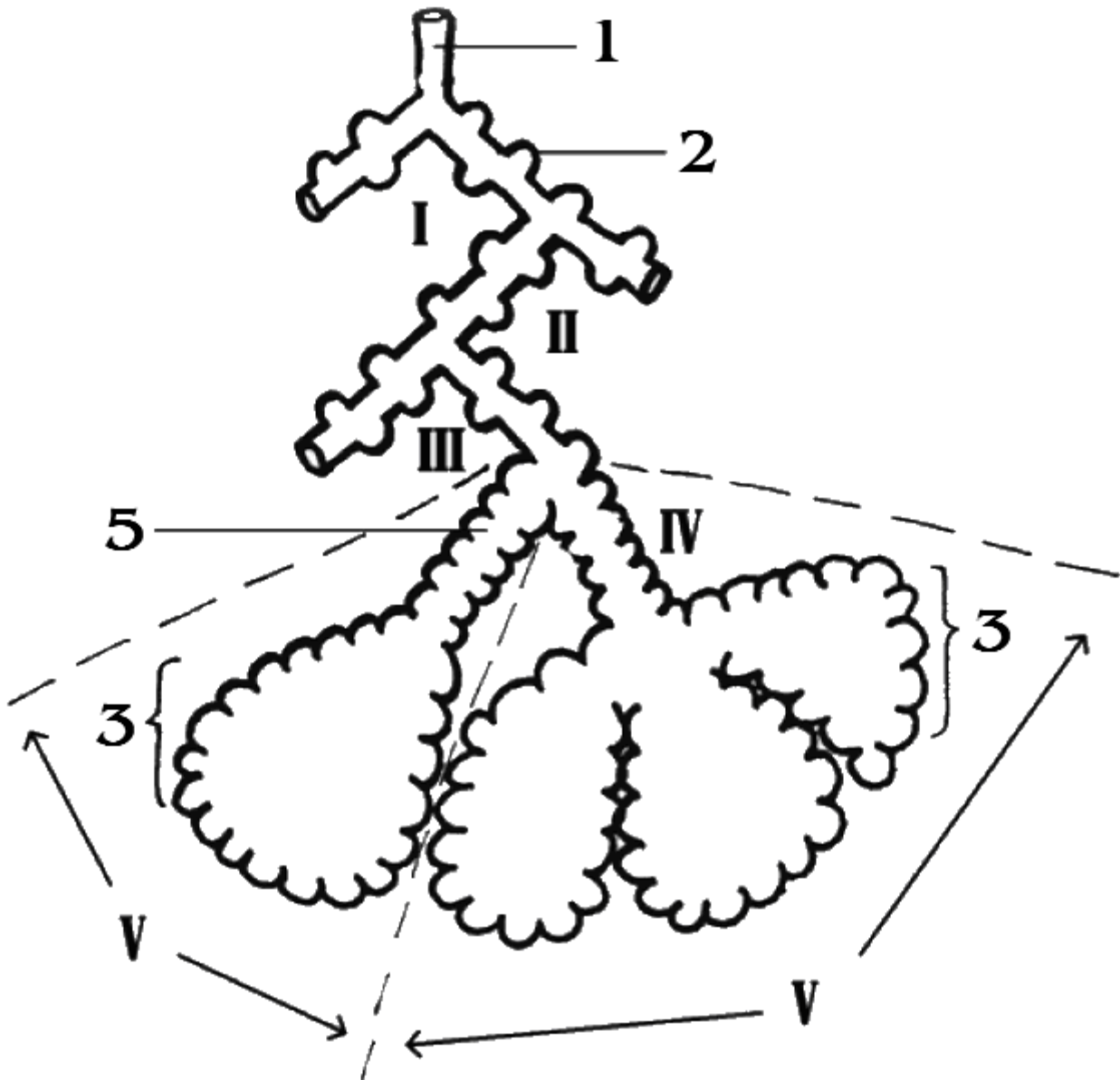
7. – seg. basale mediale (cardiacum),

8. – seg. basale anterior,

9. – seg. basale laterale

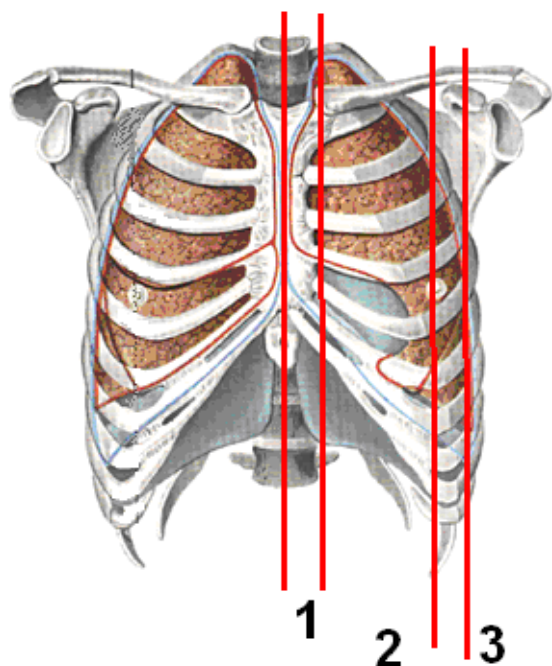
10. – seg. basale posterius

-32. Схема будови легеневого ацинуса. (малюнок взято з сайту <https://studfile.net/>)

- I-IV - дихальні бронхіоли (bronchioli respiratorii);
V- первинна легенева часточка (lobulus pulmonalis primaria);
1. - кінцева бронхіола (bronchiola terminalis);
 2. - альвеола (alveola);
 3. - альвеолярний мішечок (sacculus alveolaris)
 4. - дихальна бронхіола (bronchiola respiratoria)
 5. - дихальні ходи (ductuli alveolaris)

33. Схема проєкції кордонів легень та плеври на грудну клітку (за Сінельниковим Р.Д.).

Нижній кордон лівої легені

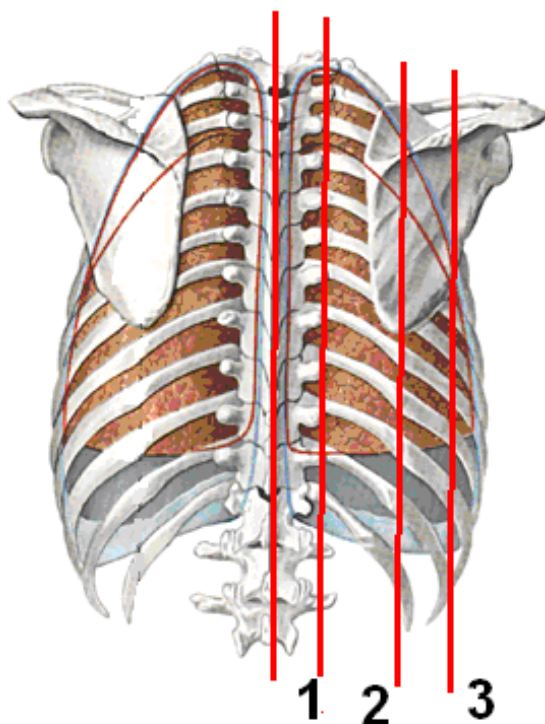
1. - lin. medioclavicularis sin – IV
2. - lin. axillaris anterior – VII
3. - lin. axillaris media – VIII

Права легеня

1. - lin. medioclavicularis – VI
2. - lin. axillaris anterior – VII
3. - lin. axillaris media – VIII

Плевра (права) та ліва

1. - lin. medioclavicularis dex – VII
2. - lin. axillaris anterior – VIII
3. - lin. axillaris media – IX

Нижній кордон лівої легені

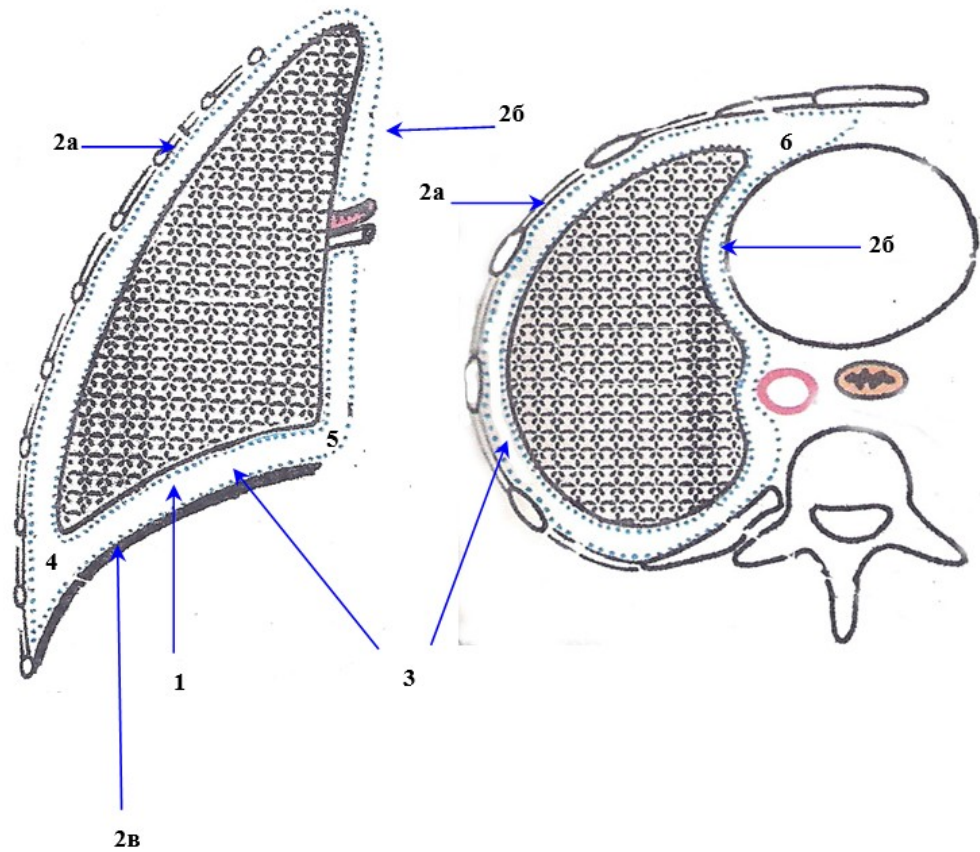
1. - lin. axillaries posterior – IX
2. - lin. scapularis – X
3. - lin. parasternalis – XI

* права легеня – теж

Плевра (права) та ліва

1. - lin. axillaries posterior – X
2. - lin. icapularis – XI
3. - lin. parasternalis – XII

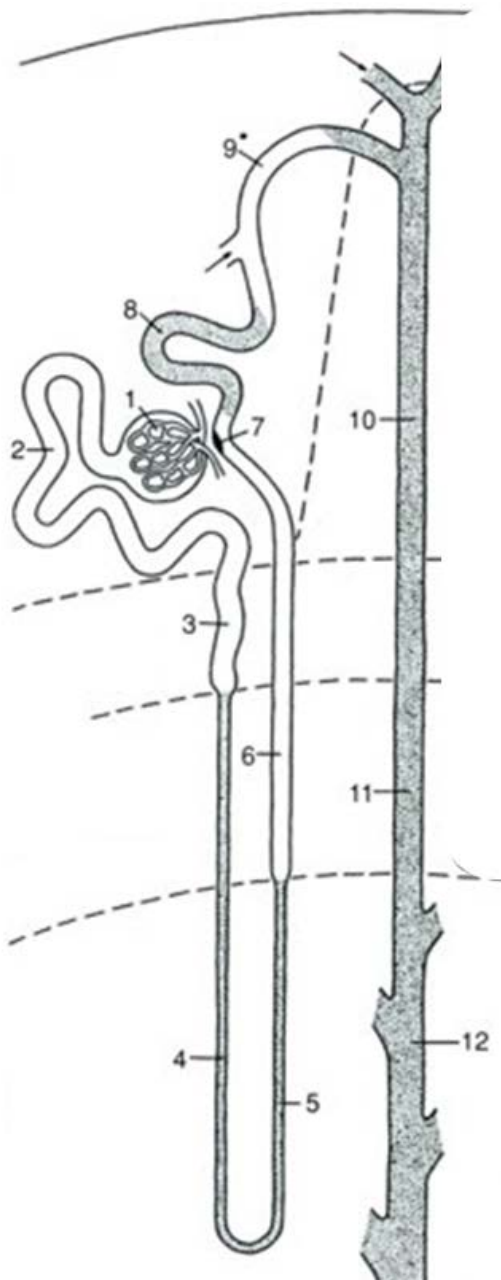
34. Схема будови плевральної порожнини і її закутків.

1. - pleura pulmonalis
2. - pleura parietalis
 - a. - pl. costalis
 - б. - pl. mediastinalis
 - в. - pl. diaphragmatica
3. - cavitas pleurale
4. - recessus costodiaphragmaticus
5. - recessus phrenicomediastinalis
6. - recessus costomediastinalis

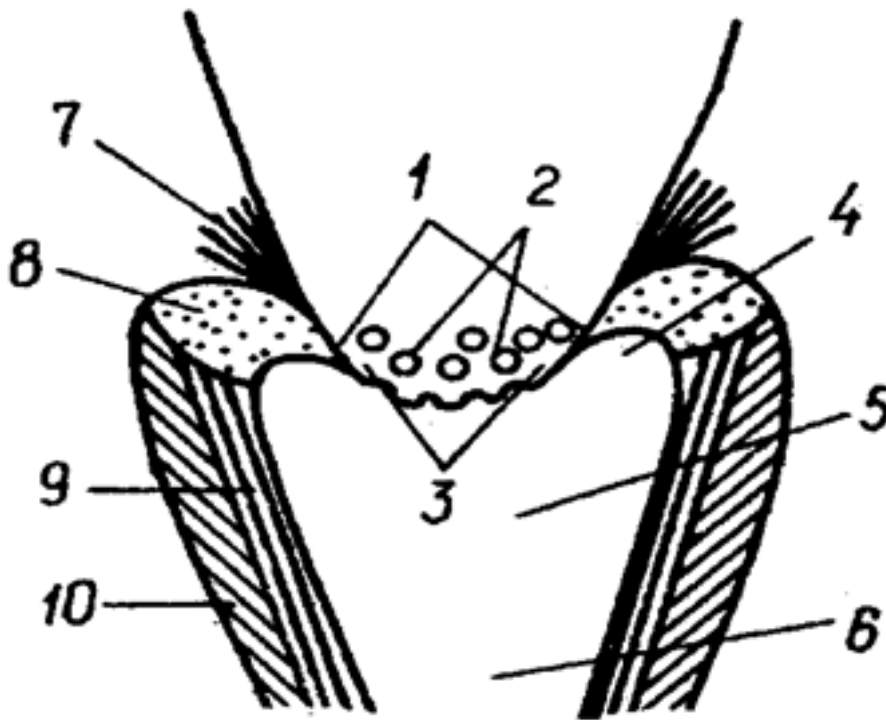
Розділ VI. Сечово-статевий апарат.

35. Схема будови нефрона. (малюнок взято з сайту <https://studopedia.info/>)

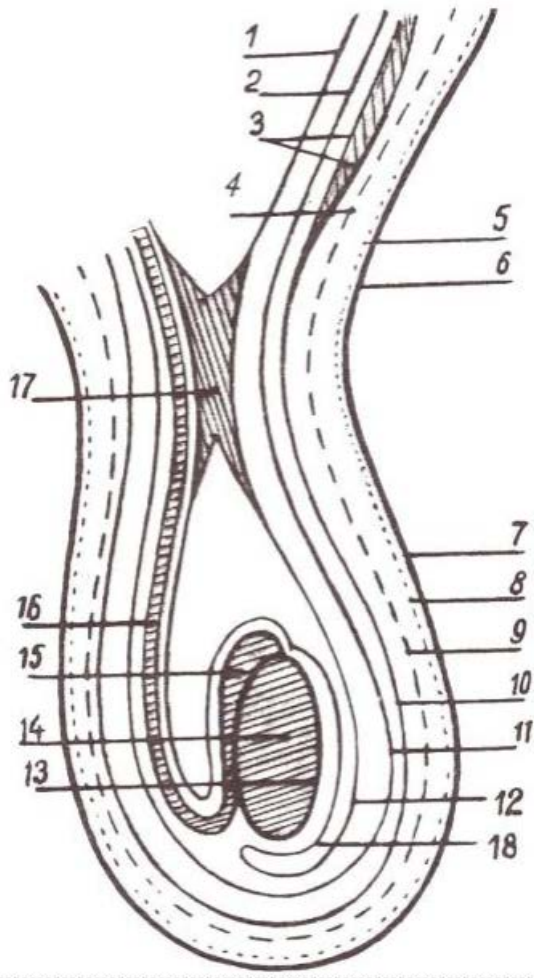
1. - клубочки капілярів
- 2, 3. - проксимальний звивистий сечовий каналець;
4. – нисхідна частина петлі нефрона;
5. - висхідна частина петлі нефрона;
- 6, 8, 9. - дистальний звивистий сечовий каналець;
7. - юкстагломерулярний апарат;
- 10, 11, 12. - збірна ниркова трубка;

36. Схема будови форнікального апарату нирки. (малюнок взято з сайту <https://studopedia.info/>)

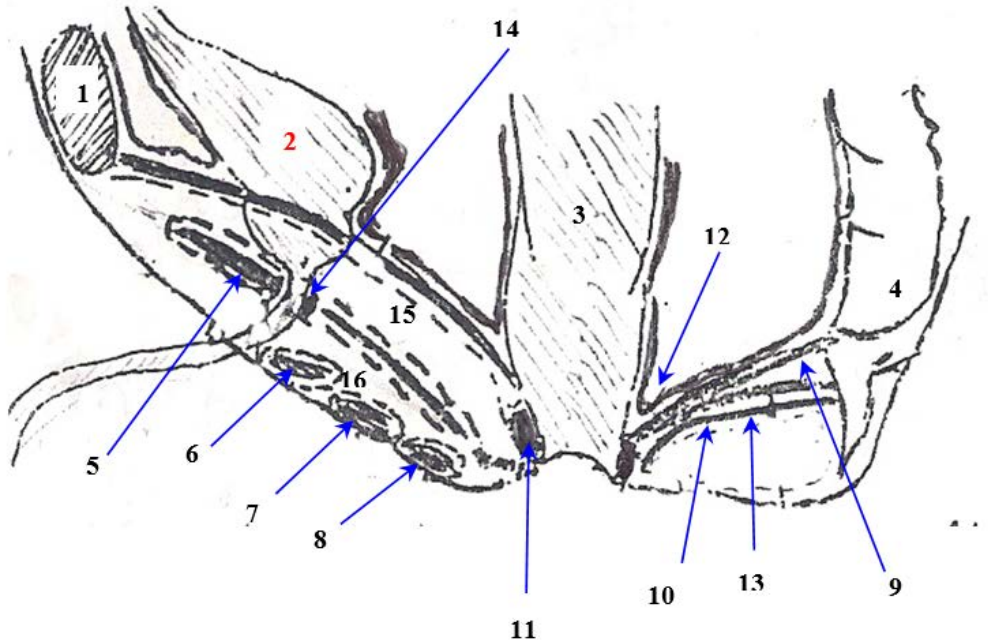
1. - нирковий сосочок;
2. - сосочкові отвори;
3. - дірчасте поле;
4. - склепіння ниркової чашечки;
5. – лійка ниркової чашечки;
6. - шийка ниркової чашечки;
7. - м'яз, що піднімає склепіння;
8. - сфінктер склепіння;
9. - спіральний м'яз чашечки;
10. - поздовжній м'яз чашечки.

37. Схема будови оболонок калитки і сім'яного канатика (малюнок взято з сайту <https://studfile.net/>).

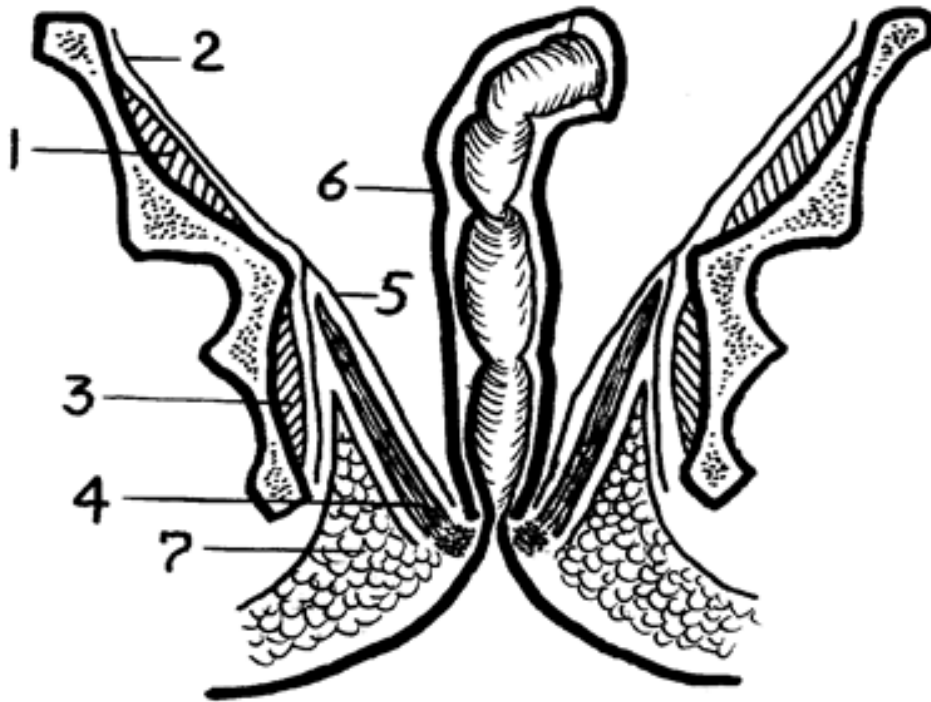
1. - Очеревина
2. - Поперечна фасція
3. - Внутрішній косий і поперечний м'язи живота
4. - Апоневроз зовнішнього косого м'яза живота
5. - Підшкірна клітковина
6. - Шкіра передньої черевної стінки
7. - Шкіра калитки
8. - М'ясиста оболонка
9. - Зовнішня сім'яна фасція
10. - М'яз, що піднімає яєчко
11. - Внутрішня сім'яна фасція
12. - Парієтальний листок вагінальної оболонки яєчка
13. - Белочна оболонка яєчка
14. - Яєчко
15. - Над'яєчко
16. - Сім'явивідна протока
17. - Піхвова зв'язка
18. - Вісцеральний листок вагінальної оболонки яєчка

38. Схема будови сечово-статевої діафрагми на сагітальному розрізі.

1. - symphysis pubica
2. - vesica urinaria
3. - rectum
4. - os coccygeus
5. - m. transversus perinei profundus
6. - m. bulbospongiosus
7. - m. ischiocavernosus
8. - m. transversus perinei superficialis
9. - m. levator ani
10. - m. coccygeus
11. - m. sphincter ani externus
12. - fascia diafragmatis pelvis superior
13. - fascia diafragmatis pelvis inferior
14. - m. sphincter urethrae
15. - fascia perinei profundus
16. - fascia perinei superficialis

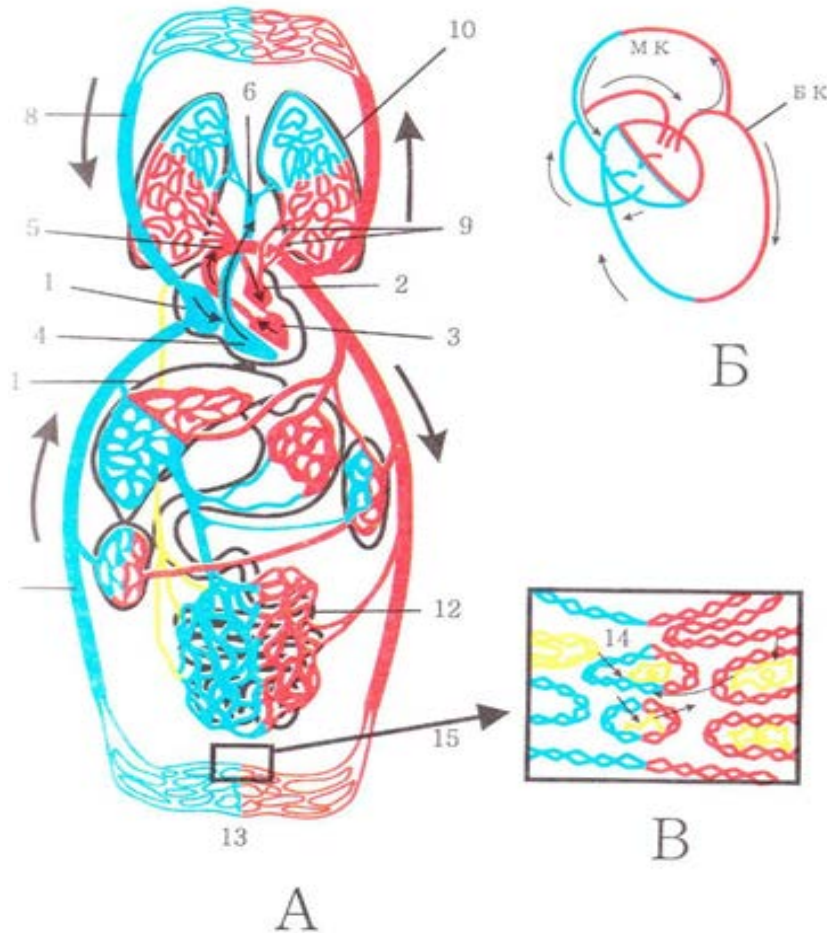
39. Схема будови fossa ischio-analis на фронтальному розрізі (малюнок взято з сайту <https://studopedia.info/>).

1. - подвздошная м'яз;
2. - подвздошная фасція;
3. - запиральная м'яз;
4. - м'яз, що піднімає задній прохід;
5. - верхня фасція діафрагми таза;
6. - внутренностная фасція таза;
7. - сіднично-прямокишкова ямка.

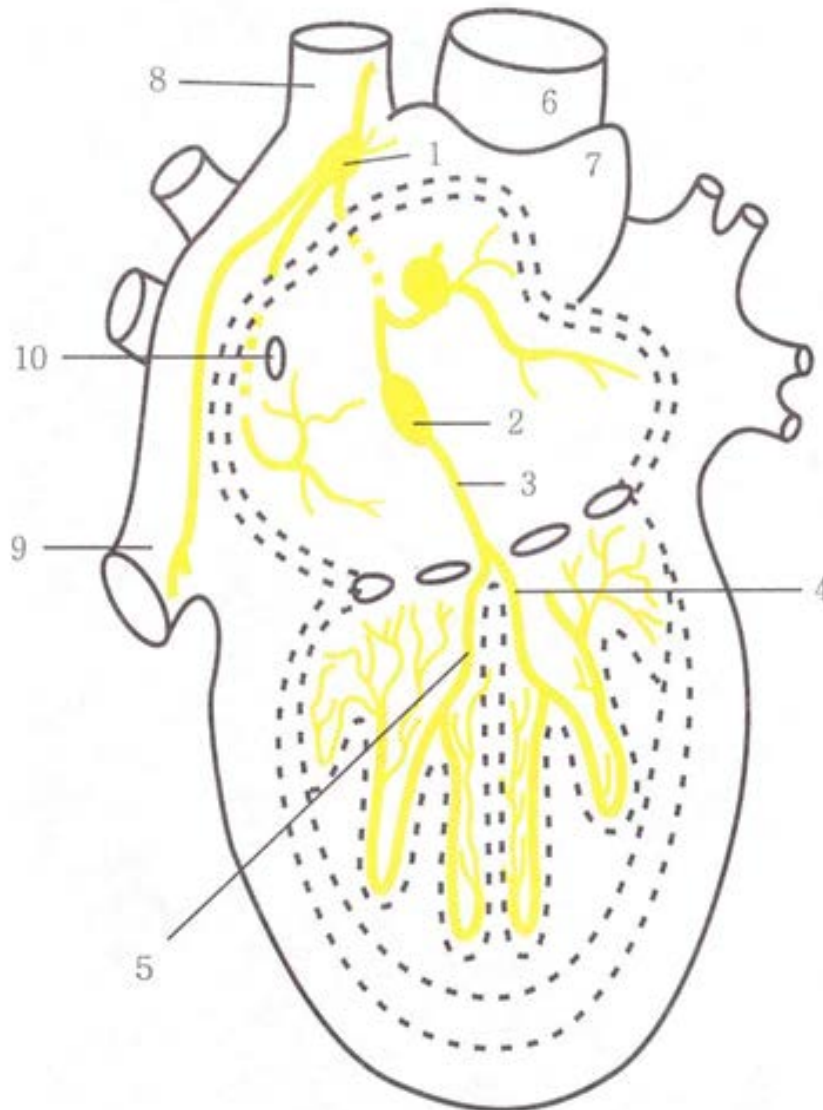
Розділ VII. Серцево-судинна система

40. Схема малого і великого кола кровообігу (за Козловим В.О., 2005)

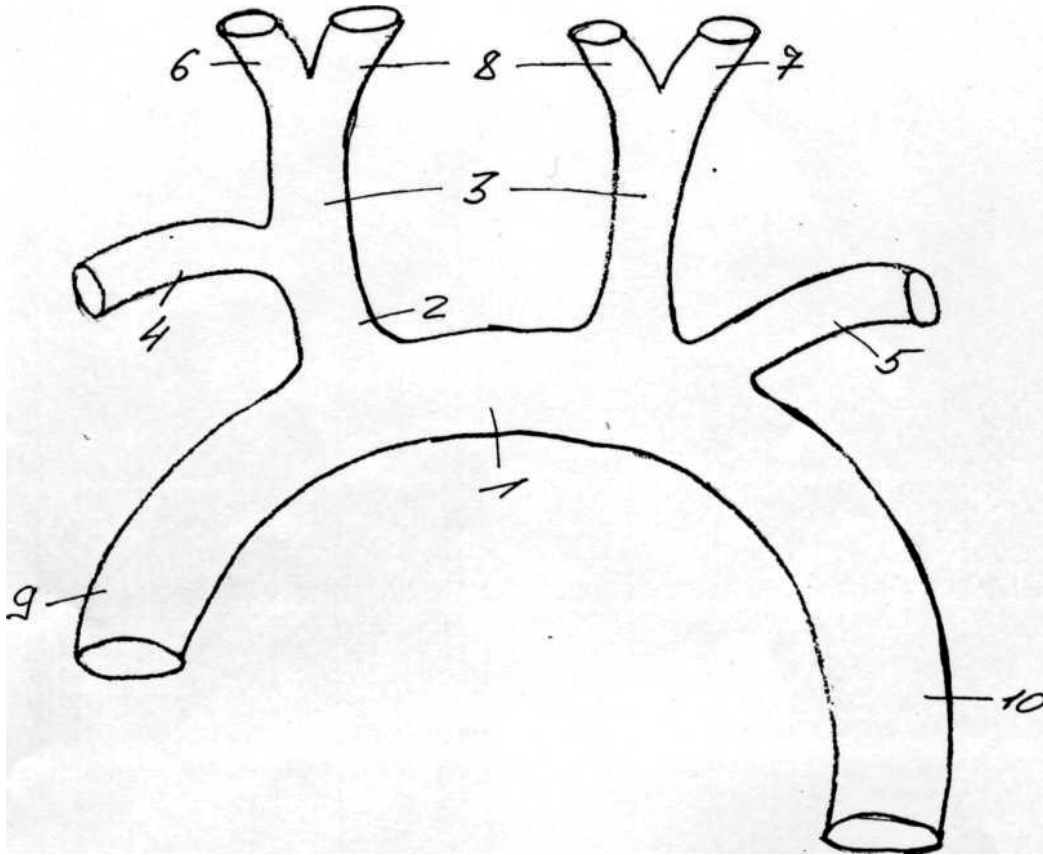
- 1.- atrium dextrum;
- 2.- atrium sinistrum;
- 3.- ventriculus sinister;
- 4.- ventriculus dexter;
- 5.- aorta;
- 6.- truncus pulmonalis;
- 7.- v.cava inferior;
- 8.- v.cava superior;
- 9.- vv. pulmonales;
- 10.- pulmo;
- 11.- hepar;
- 12.- intestinum;
- 13.- vasa capillaria;
- 14.- vas hemocapillare;
- 15.- vas lymphocapillare

40. Схема провідної системи серця (за Козловим В.О., 2005).

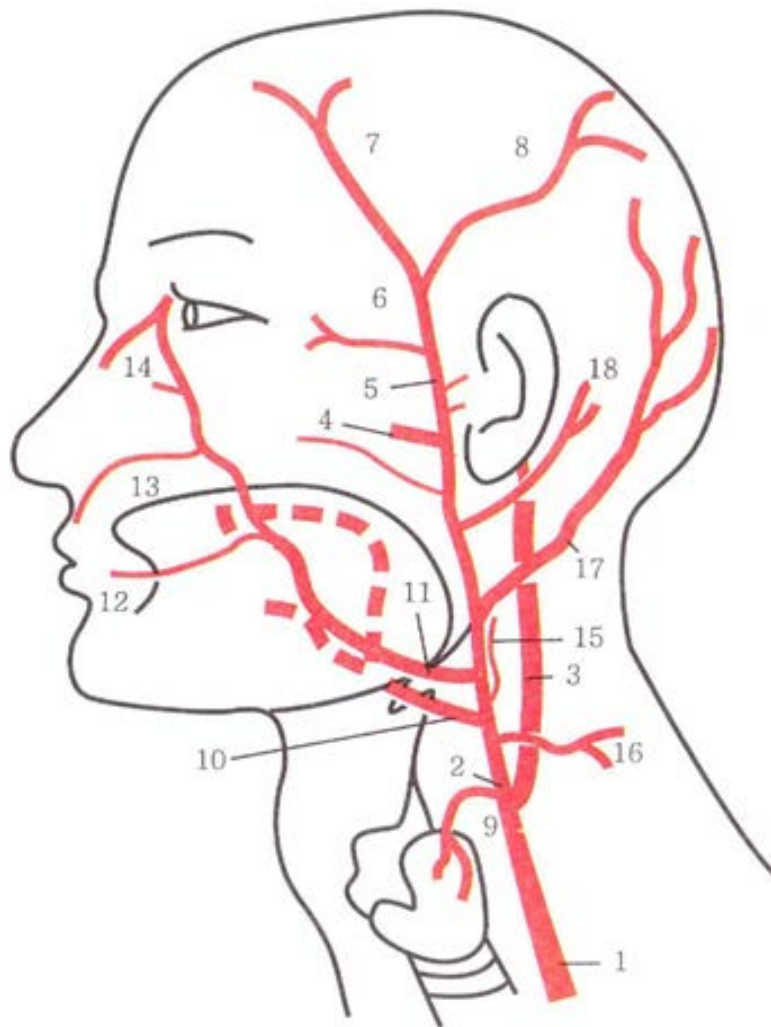
1. - nodus sinuatrialis;
2. - nodus atrioventricularis;
3. - fasciculus atrioventricularis;
4. - crus dextrum;
5. - crus sinistrum;
6. - aorta;
7. - auricula sinistra;
8. - vena cava superior;
9. - vena cava inferior; 10 - fossa ovalis

41. Схема гілок висхідної аорти та дуги аорти (малюнок взято з сайту <https://studfile.net/>).

1. - дуга аорти;
2. - плечоголовний стовбур;
3. - загальна сонна артерія;
4. - права підключична артерія;
5. - ліва підключична артерія;
6. - права зовнішня сонна артерія;
7. - ліва зовнішня сонна артерія;
8. - права і ліва внутрішні сонні артерії;
9. - висхідна частина аорти;
10. - низхідна частина аорти;

42. Схема гілок зовнішньої сонної артерії (за Козловим В.О., 2005).

1. - a.carotis communis;

2. - a.carotis externa;

3.- a. carotis interna;

4. - a.maxillaris;

5. - a. temporalis superficialis;

6. - a.zygomaticoorbitalis;

7. - r.frontalis;

8. - r.parietalis;

9. - a.thyroidca superior;

10.- a.lingualis;

11.- a.facialis;

12.- a.labialis inferior;

13.- a.labialis superior;

14.- a.angularis;

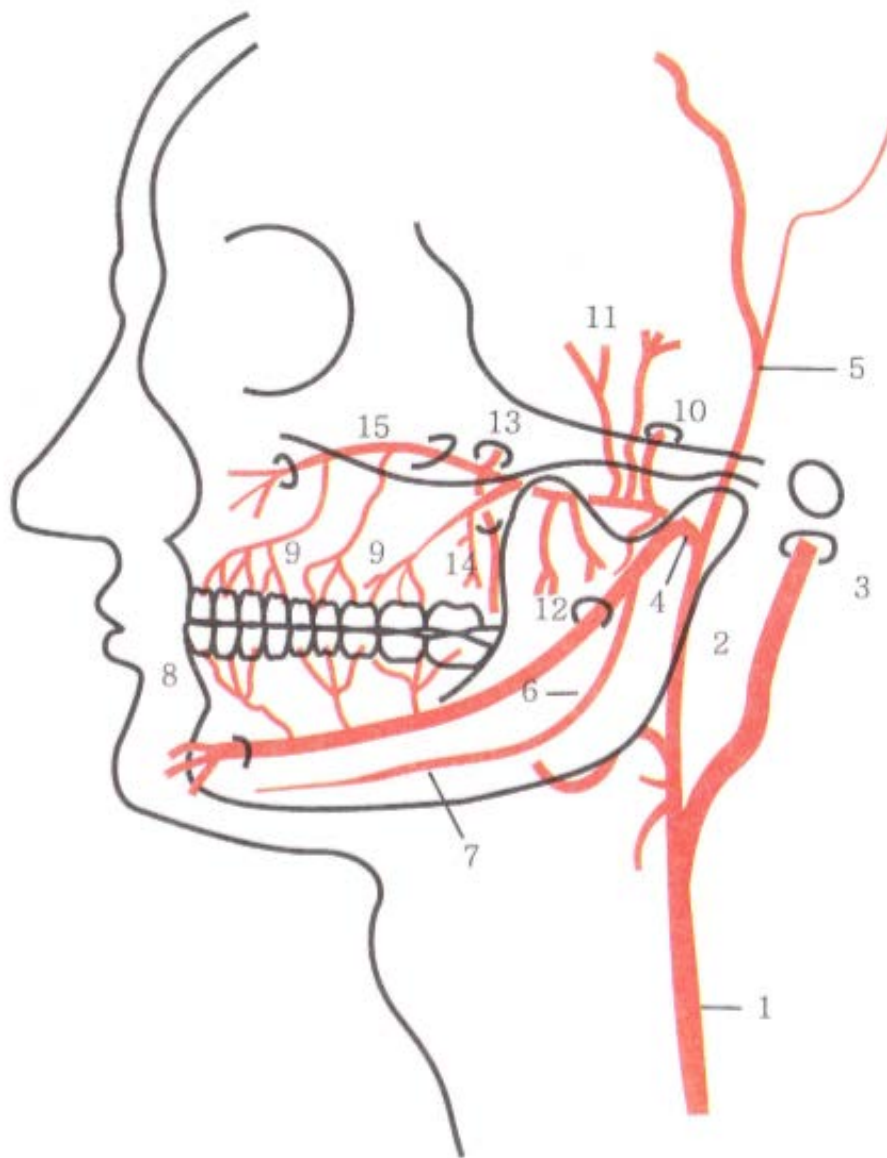
15.- a. pharyngenalis ascendeus;

16.- r. sternocleidomastoideus;

17.- a.occipitalis;

18.-a.auricularis posterior

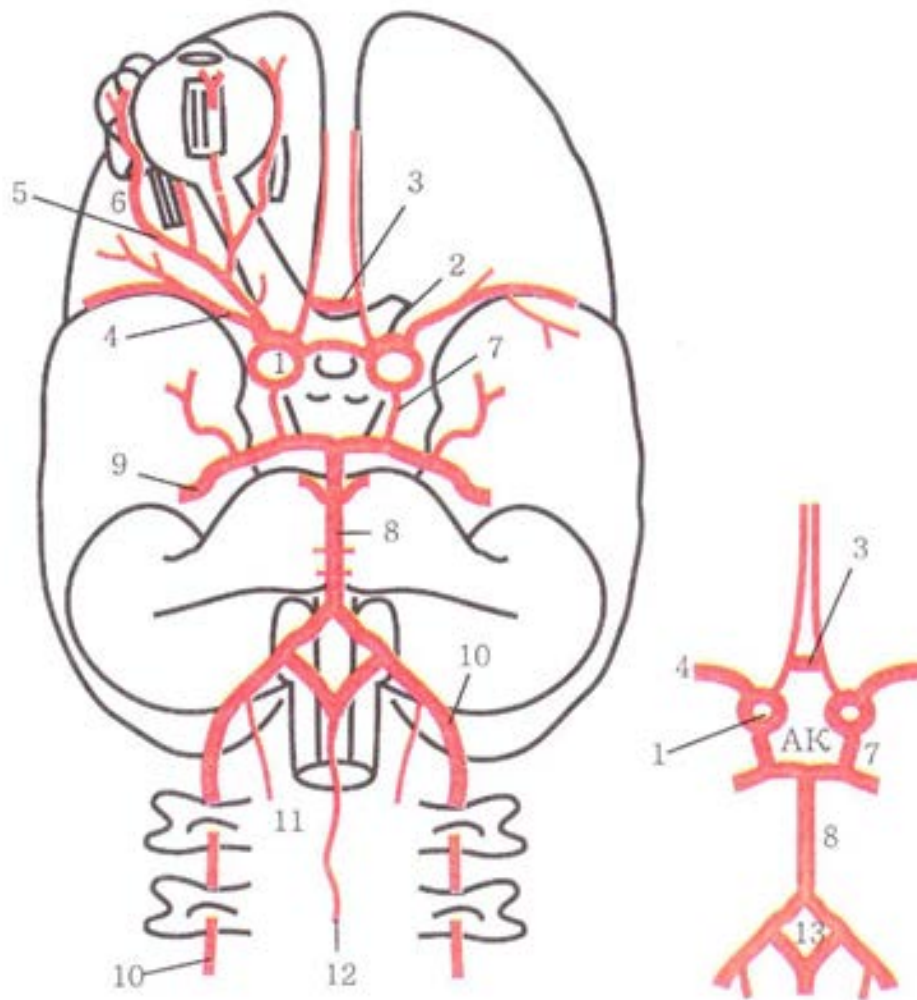
43. Схема гілок верхньощелепної артерії (за Козловим В.О., 2005).

- 1- a. carotis communis;
- 2. - a. carotis externa;
- 3. - a. carotis interna;
- 4. - a. maxillaris;
- 5. - a. temporalis superficialis;
- 6. - a. alveolaris inferior;
- 7. - r. mylohyoideus;
- 8. - r. mentalis;

- 9. - rr. dentales;
- 10. - a. meningea media;
- 11. - aa. temporales profundae;
- 12. - a. masseterica et. rr. pterygoidei;
- 13. - a. sphenopalatina;
- 14. - a. palatina descendens;
- 15. - a. infraorbitalis

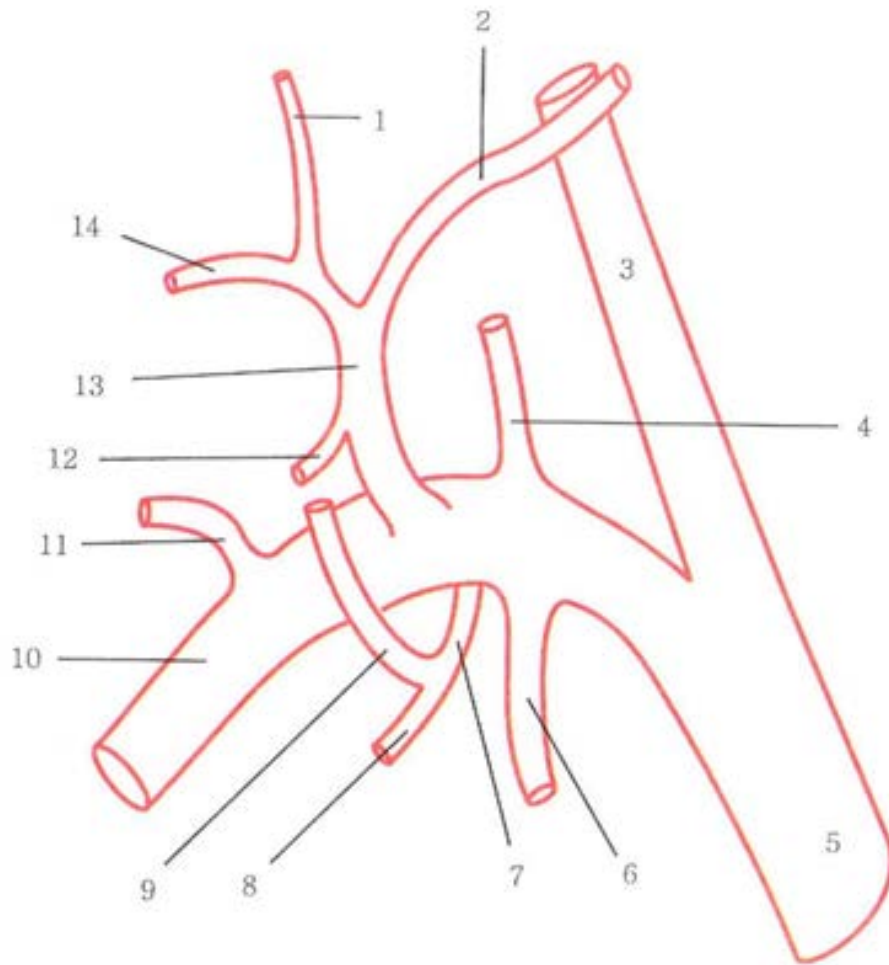
44. Схема артеріального кола мозку (за Козловим В.О., 2005) .

1. - a. carotis interna;
2. - a. cerebri anterior;
3. - a. communicans anterior;
4. - a. cerebri media;
5. - a. ophtalmica;
6. - a. lacrimalis;
7. - a. communicans posterior;

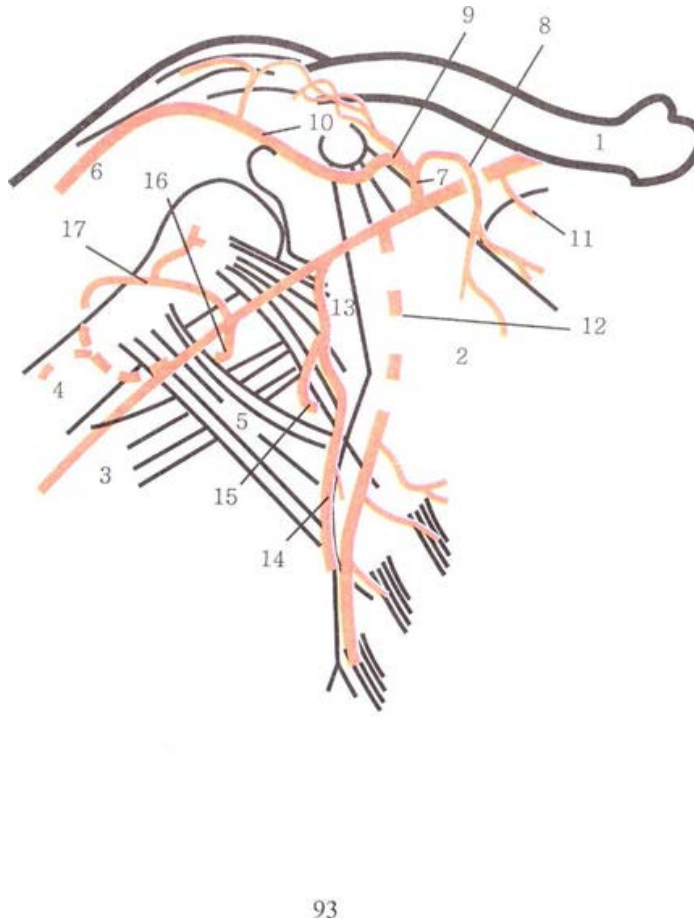
8. - a. basilaris;
9. - a. cerebri posterior;
10. - a. vertebralis;
11. - a. spinalis posterior;
12. - a. spinalis anterior;
- 13.- circulus arteriosus spinalis

45. **Схема гілок підключичної артерії (за Козловим В.О., 2005).**

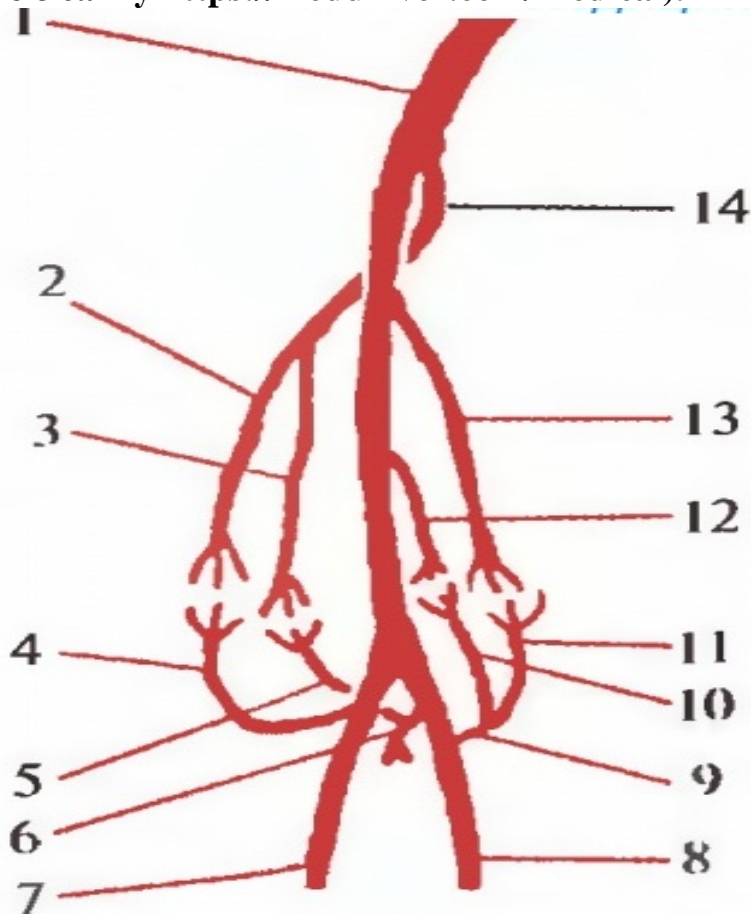
1.	- a. cervicalis ascendens;	8.	- a. intercostalis suprema;
2.	- a. thyroidea inferior;	9.	- a. cervicalis profunda;
3.	- a. carotis communis dextra;	10.	- a. subclavia dextra;
4.	- a. vertebralis;	11.	- a. transversa colli;
5.	- tr. brachiocephalicus;	12.	- a. transversa scapulae;
6.	- a. thoracica interna;	13.	- truncus thyrocervicalis;
7.	- truncus costocervicalis;	14.	- a. cervicalis superficialis

46. Схема гілок пахвової артерії (за Козловим В.О., 2005).

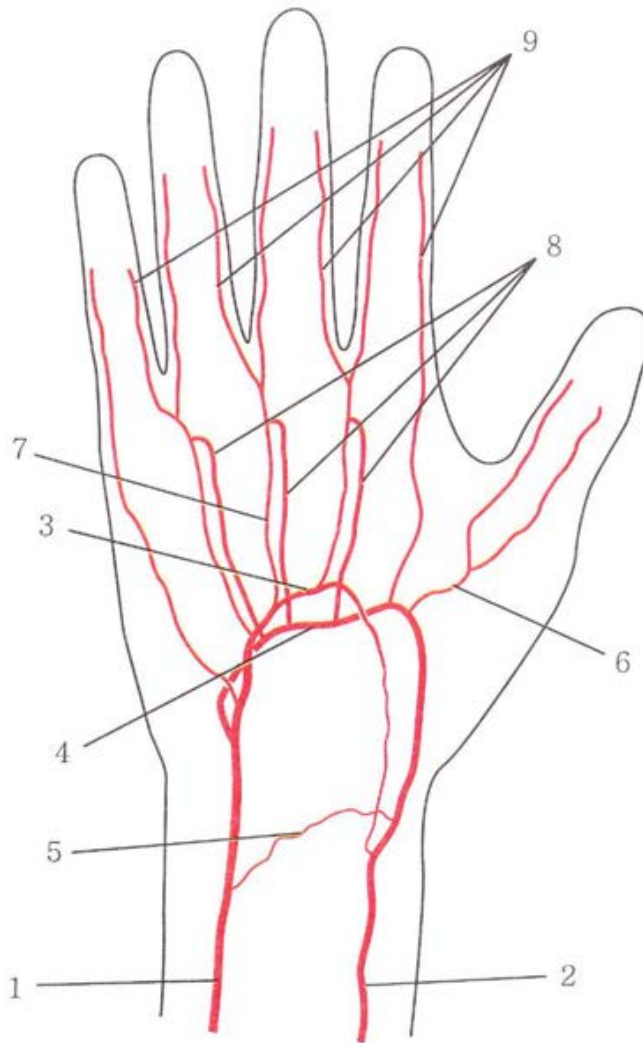
1. - clavicula;
2. - m. pectoralis minor;
3. - caput longum m. tricipitis brachii;
4. - humerus;
5. - m. teres major;
6. - m. deltoideus;
7. - a. thoracoacromialis;
8. - r. pectoralis;
9. - r. acromialis et rete acromiale;
10. - r. deltoideus;
11. - a. thoracica superior;
12. - a. thoracica lateralis;
13. - a. subscapularis;
14. - a. thoracodorsalis;
15. - a. circumflexa scapulae;
16. - a. circumflexa humeri posterior;
17. - a. circumflexa humeri anterior

47. Схема артеріальної сітки ліктьового суглоба (малюнок запозичено з сайту <https://meduniver.com/Medical>).

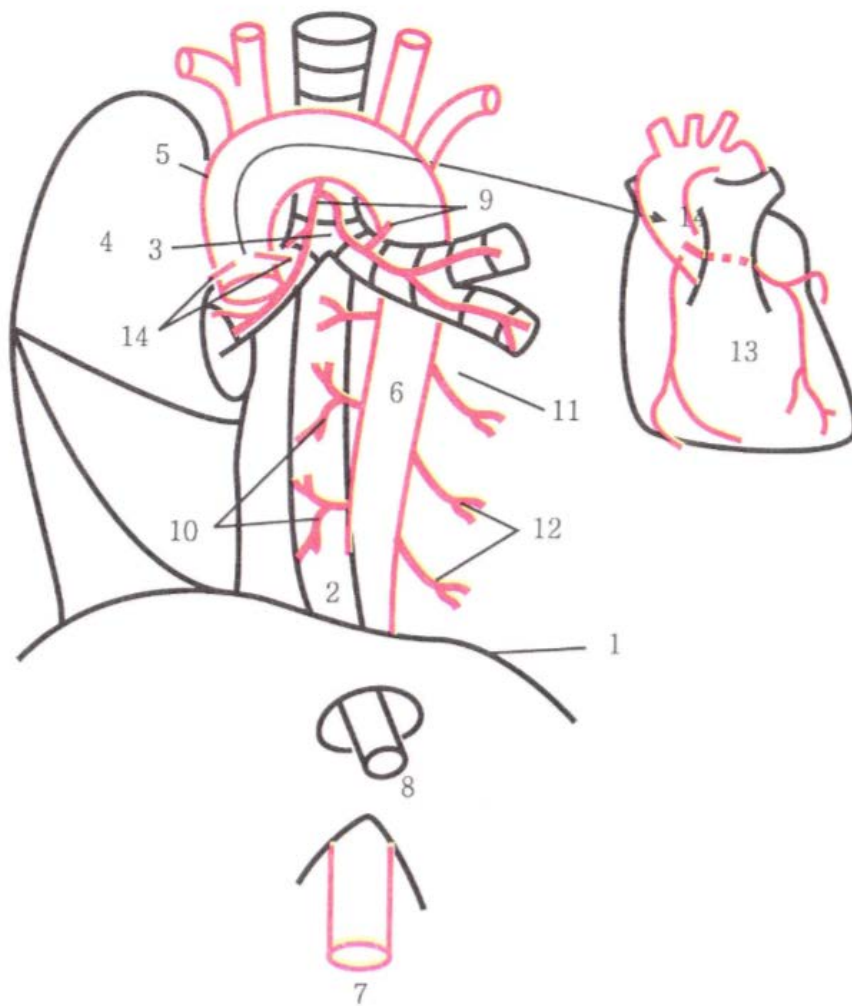
1. - a. brachialis;
2. - a. collateralis radialis;
3. - a. collateralis media;
4. - a. recurrens radialis;
5. - a. interossea recurrens;
6. - a. interossea communis;
7. - a. radialis;
8. - a. ulnaris;
9. - a. recurrens ulnaris;
10. - ramus anterior a. recurrens ulnaris;
11. - ramus posterior a. recurrens ulnaris;
12. - a. collateralis ulnaris inferior;
13. - a. collateralis ulnaris superior;
14. - a. profunda brachii.

48. Схема артеріальних долонних дуг (за Козловим В.О., 2005).

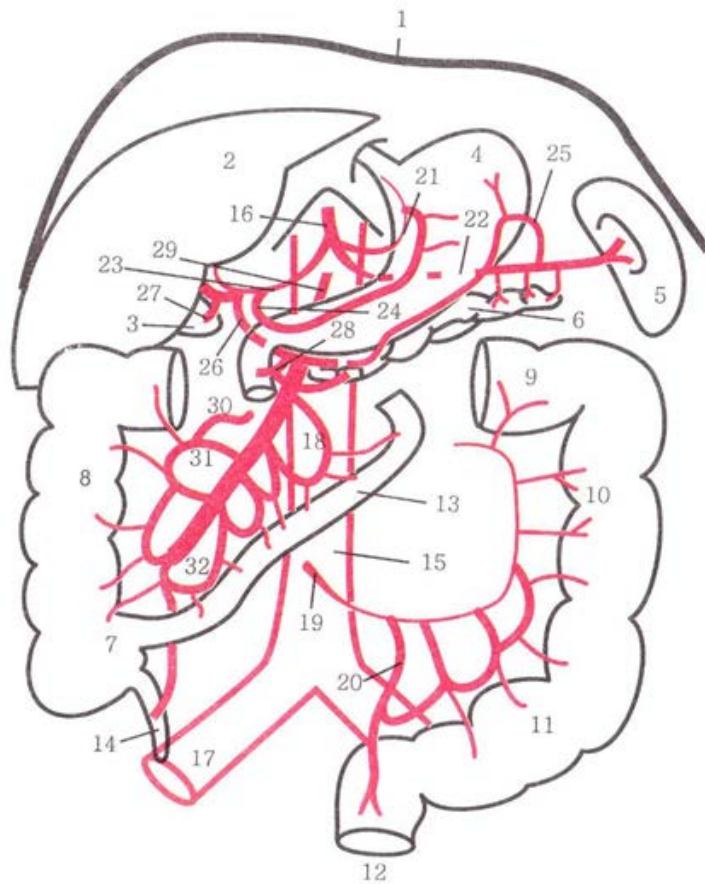
1. - a. ulnaris;
2. - a. radialis;
3. - arcus palmarissuperficialis;
4. - arcus palmalis profundus;
5. - rete caprale dorsale;
6. - a. princeps pollicis;
7. - a. digitalis palmaris communis;
8. - a. metacarpea palmaris;
9. - aa. digitales palmares propriae

49. Схема гілок грудної аорти (за Козловим В.О., 2005) .

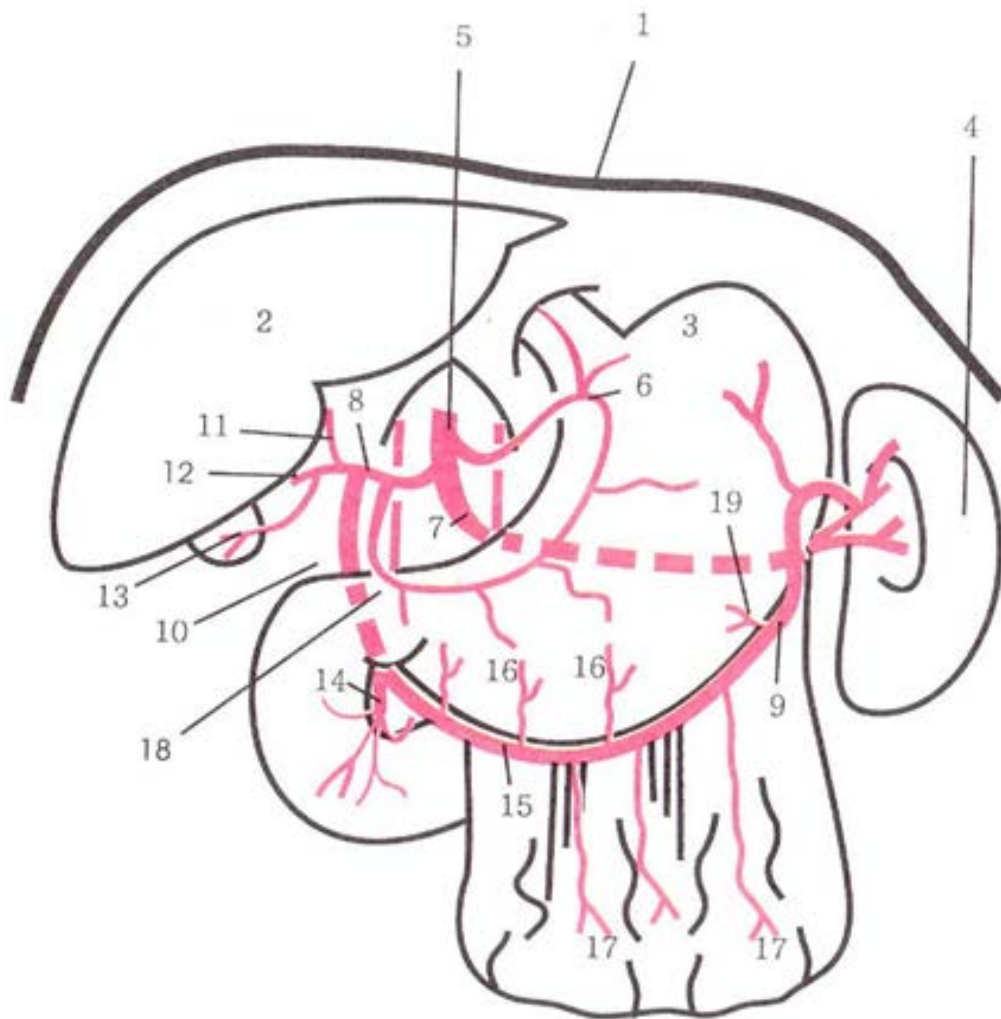
1. - diaphragma;
2. - esophagus;
3. - bifurcatio tracheae;
4. - pulmo dexter;
5. - pars ascendens aortae;
6. - pars thoracica aortae;
7. - pars abdominalis aortae;
8. - pars abdominalis esophagi;
9. - rr. bronchiales;
10. - rr. esophageales;
11. - rr. pericardiaci;
12. - rr. mediastinals;
13. - cor;
14. - aa. coronariae

50. Схема черевної аорти (за Козловим В.О., 2005).

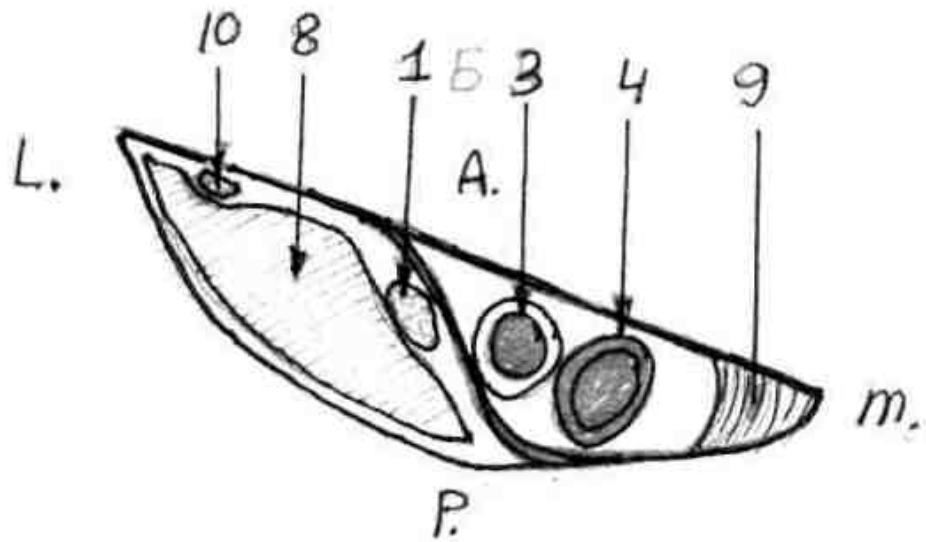
1.	- diaphragma;	17.	- a. iliaca communis;
2.	- hepar;	18.	- aa. jejunales;
3.	- vesica fellea;	19.	- a. mesenterica inferior;
4.	- gaster;	20.	- a. rectalis superior;
5.	- lien;	21.	- a. gastrica sinistra;
6.	- pancreas;	22.	- a. lienalis;
7.	- caecum;	23.	- a. hepatica communis;
8.	- colon ascendens;	24.	- a. gastrica dextra;
9.	- colon transversum;	25.	- a. gastromentalis sinistra;
10.	- colon descendens;	26.	- a. gastroduodenalis;
11.	- colon sigmoideum;	27.	- a. cystica;
12.	- rectum;	28.	- a.gastromentalis dextra;
13.	- intestinum tenue;	29.	-a. mesenterica superior;
14.	- appendix vermiformis;	30.	- a. colica media;
15.	-pars abdominalis aortae;	31.	- a. colica dextra;
16.	- tr. coeliacus;	32.	- a. ileocolica діафрагма;

51.Схема гілок черевного стовбура (за Козловим В.О., 2005).

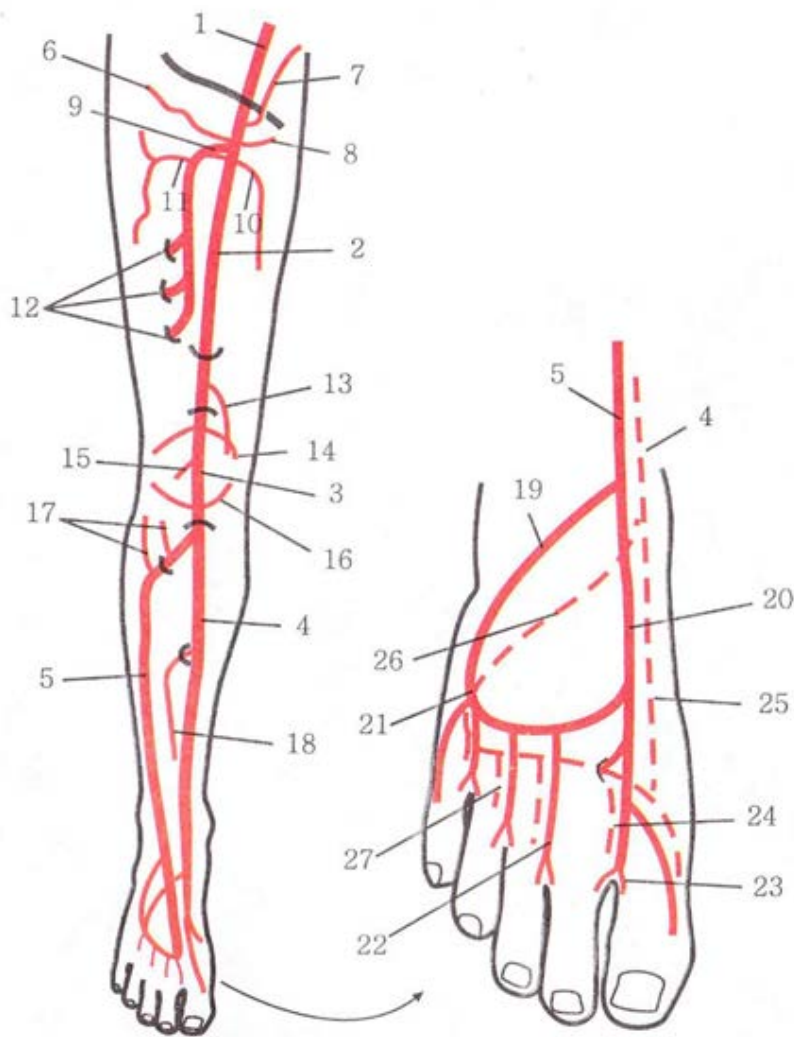
1. - diaphragma;
2. - hepar;
3. - gaster;
4. - lien;
5. - tr. coeliacus;
6. - a. gastrica sinistra;
7. - a. lienalis;
8. - a. hepatica communis;
9. - a. gastroepiploica sinistra;
10. - a. gastroduodenalis;
11. - r. sinister a.hepaticae propriae;
12. - r. dexler a.hepaticae propriae;
13. - a. cystica;
14. - a. pancreaticoduodenalis superior;
15. - a. gastroepiploica dextra;
16. - rr. gastrici;
17. - rr. omentales;
18. - a. gastrica dextra;
19. - aa. gastricae breves

52. Схема взаємовідношень стегнових судин і нервів під пахвинною зв'язкою розрізі (малюнок взято з сайту <http://vkist.ru/>).

- 1. - бедренный нерв;
- 3. - бедренная артерия;
- 4. - бедренная вена;
- 8. - подвздошно-поясничная мышца;
- 9. - лакунарная связка;
- 10. - наружный кожный нерв бедра.

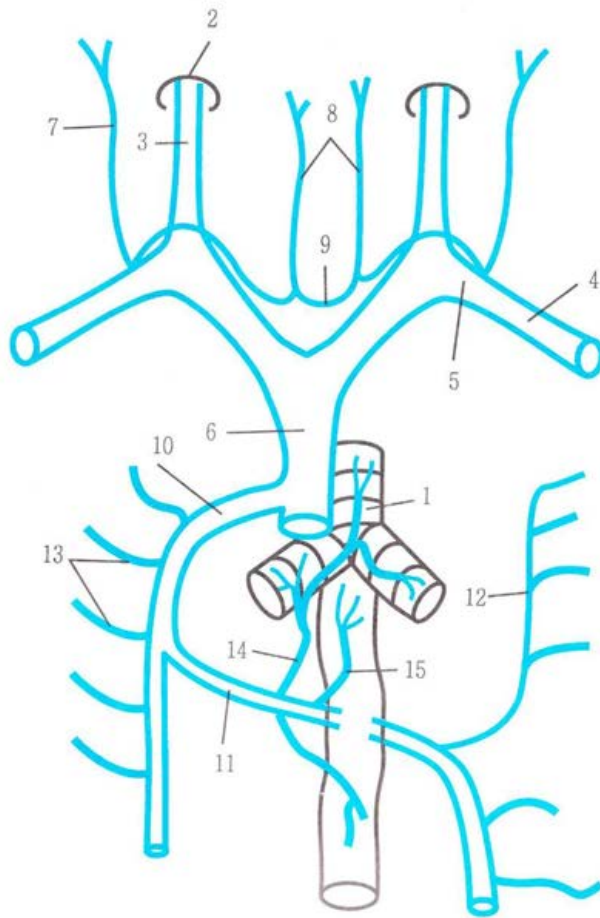
53. Схема артерій гомілки та стопи (за Козловим В.О., 2005).

- 1.-a. iliaca externa;
- 2.- a. femoralis;
- 3.- a. poplitea;
- 4.- a. tibialis posterior;
- 5.- a. tibialis anterior;
- 6.- a. circumflexa iliaca superficialis;
- 7.- a. epigastrica superficialis;
- 8.- a. pudenda externa;
- 9.- a. profunda femoris;
- 10.- a. circumflexa femoris medialis;
- 11.- a. circumflexa femoris lateralis;
- 12.- aa. perforantes;
- 13.- a. descendens genus;
- 14.- a. superior medialis genus;
- 15.- a. media genus;
- 16.- a. inferior medialis genus;
- 17.- aa. recurrentes tibiales posterior et anterior;
- 18.- a. peronea;
- 19.- a. tarsalis lateralis;

- 20.- a. dorsalis pedis;
- 21.- a. arcuata;
- 22.- aa. metatarsals dorsales;
- 23.- aa. digitales dorsales;
- 24.- r. plantaris profunda;
- 25.- a. plantaris medialis;
- 26.- a. plantaris lateralis;
- 27.- arcus plantaris

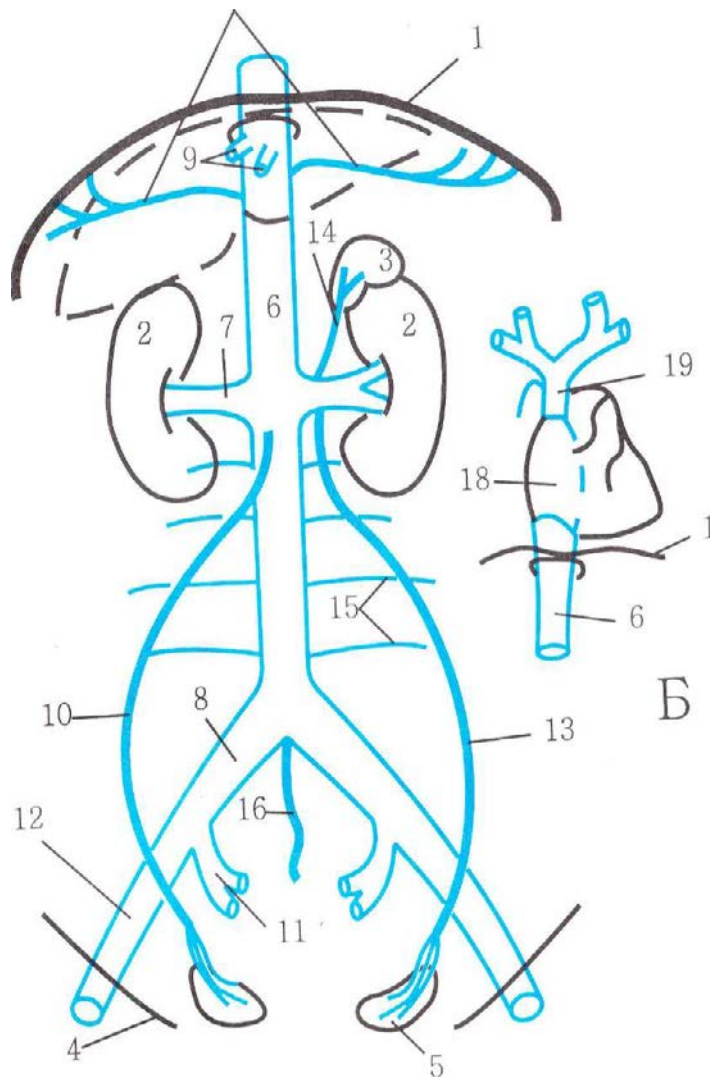
54. Схема утворення верхньої порожнистої вени (за Козловим В.О., 2005) .

- 1.- trachea;
- 2.- foramen jugulare;
- 3.- v. jugularis interna;
- 4.- v. subclavia;
- 5.- v. brachiocephalica;
- 6.- v. cava superior;
- 7.- v. jugularis externa;
- 8.- vv. jugularis anteriores;

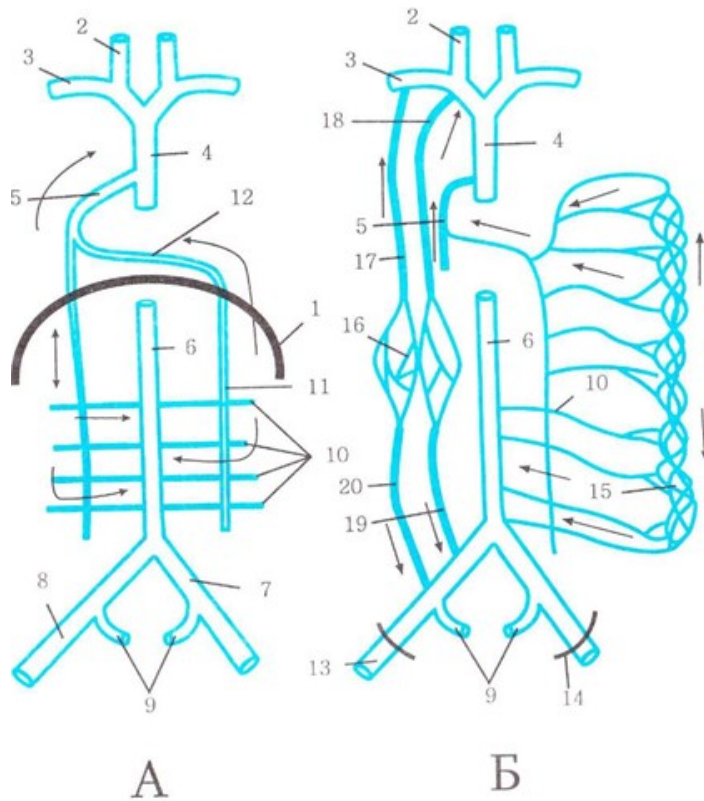
- 9.- arcus venosus juguli;
- 10.- v. azygos;
- 11.- v. hemiazygos;
- 12.- v. hemiazygos accesoria;
- 13.- vv. intercostales;
- 14.- v. bronchiales;
- 15.- vv. esophageales

55. Схема утворення нижньої порожнистої вени (за Козловим В.О., 2005).

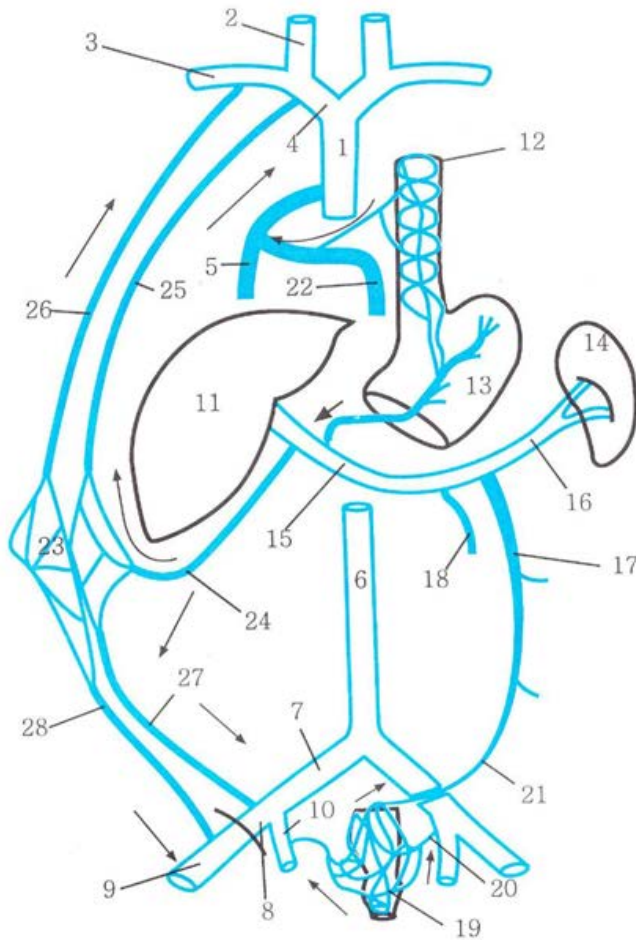
1. - diaphragma;	11. - v. iliaca interna;
2. - ren;	12. - v. iliaca externa;
3. - glandula suprarenalis;	13. - v. testicularis (ovarica) sinistra;
4. - lig.inquinale;	14. - v. suprarenalis sinistra;
5. - testis (ovarium);	15. - vv. lumbales;
6. - v. cava inferior;	16. - v. sacralis mediana;
7. - v. renalis;	17. - vv. phrenicae inferiores;
8. - v. iliaca communis;	18. - atrium dextrum;
9. - vv. hepaticae;	19. - v. cava superior
10. - v. testicularis (ovarica) dextra;	

56. Схема каво-кавальних анастомозів (за Козловим В.О., 2005).

1.- diaphragma;	12. - v. hemiazygos;
2.- v. jugularis interna;	13. - v. femoralis;
3.- v. subclavia;	14. - lig. inguinale;
4.- v. cava superior;	15. - plexus venosi vertebrales externi et interni;
5.- v. azygos;	16. - rete venosum regionis umbilicalis;
6.- v. cava inferior;	17. - v. thoracoepigastrica;
7.- v. iliaca communis;	18. - v. thoracica interna;
8.- v. iliaca externa;	19. - v. epigastrica inferior;
9.- v. iliaca interna;	20. - v. epigastrica superficialis діафрагма;
10.- vv. lumbales;	
11.- v. lumbalis ascendens;	

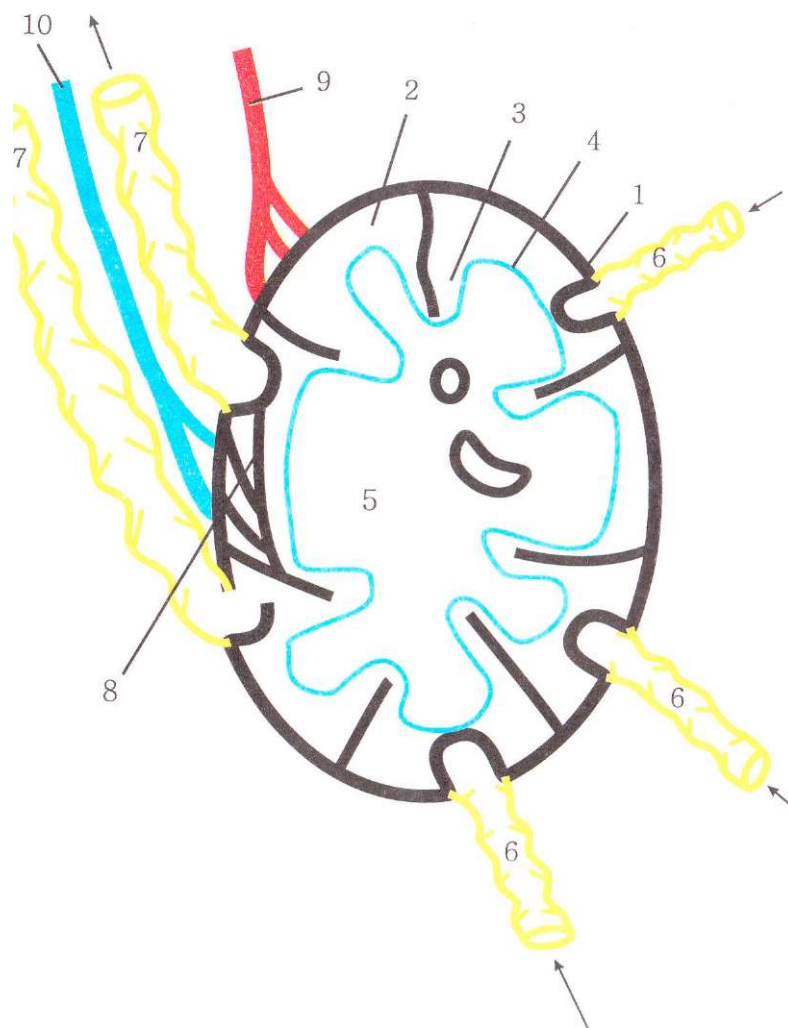
57. Схема порто-кавальних анастомозів (за Козловим В.О., 2005).

- 1. - v. cava superior;
- 2. - v. jugularis interna;
- 3. - v. subclavia;
- 4. - v. brachiocephalica;
- 5. - v. azygos;
- 6. - v. cava inferior;
- 7.- v. iliaca communis;
- 8. - v. iliaca externa;
- 9. - v. femoralis;
- 10. - v. iliaca interna;
- 11.- hepar;
- 12. - esophagus;
- 13. - gaster;
- 14. - lien;
- 15. - v. portae;

- 16. - v. lienalis;
- 17. - v. mesenterica inferior;
- 18. - v. mesenterica superior;
- 19. - plexus venosus rectalis;
- 20. - v. rectalis media;
- 21. - v. rectalis superior;
- 22. - v. hemiazygos;
- 23. - rete venosum regionis umbilicalis;
- 24. - v. paraumbilicalis;
- 25. - v. thoracica interna;
- 26. - v. thoracoepigastrica;
- 27. - v. epigastrica inferior;
- 28. - v. epigastrica superficialis

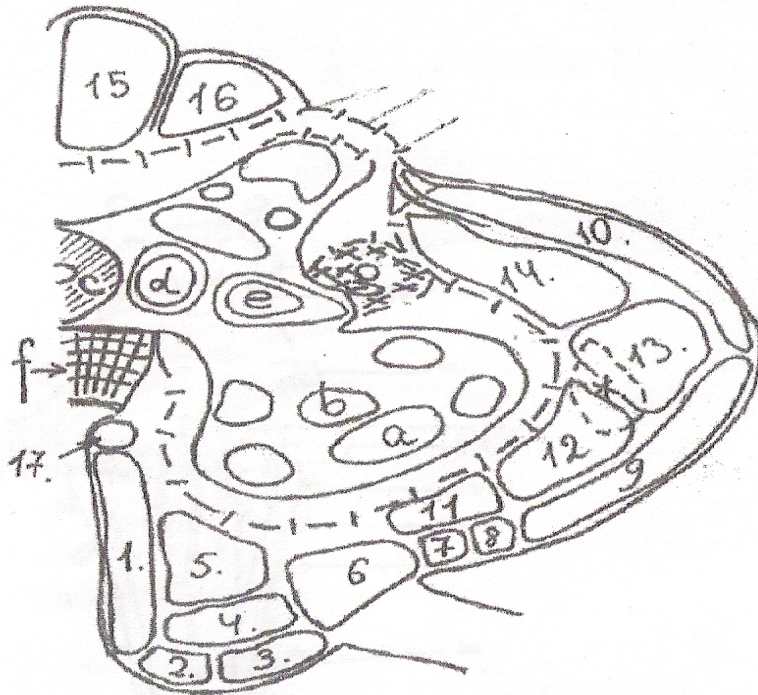
58. Схема будови лімфатичного вузла (за Козловим В.О., 2005).

- 1.- capsula lymphonodi;
- 2.- trabecula;
- 3.- sinus marginalis;
- 4.- cortex lymphonodi;
- 5.- medulla lymphonodi;
- 6.- vasa afferentia;
- 7.- vasa efferentia;
- 8.- hilum lymphonodi;
- 9.- arteria;
- 10. - vena

Розділ VIII. Центральна нервова система.

59. Топографія сірої та білої речовини спинного мозку на поперечному розрізі.

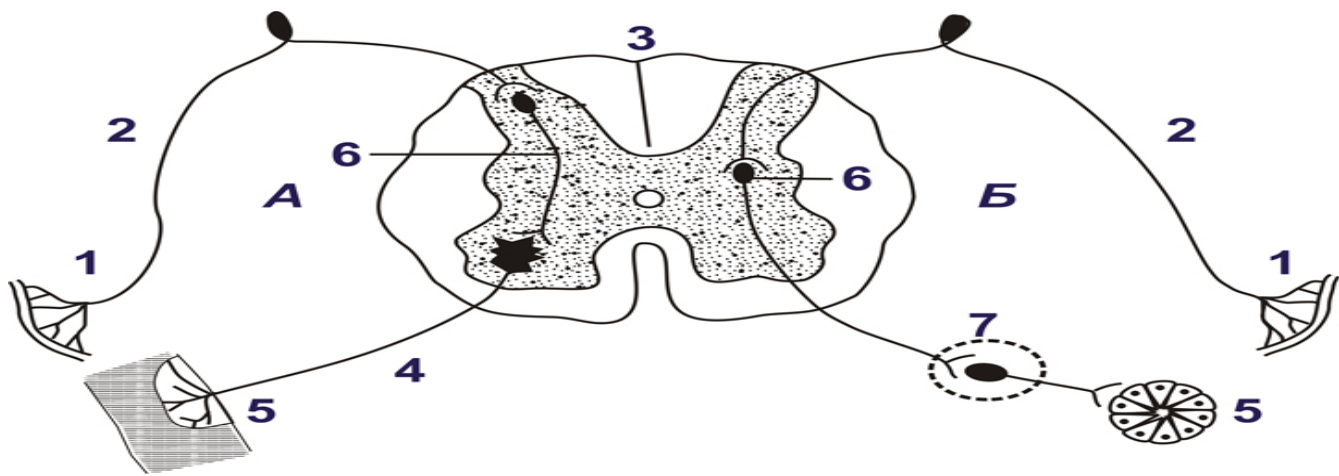

1. - tractus corticospinalis anterior
2. - tractus tectospinalis
3. - tractus vestibulospinalis
4. - tractus reticulospinalis
5. - tractus spinothalamicus anterior
6. - tractus olivospinalis
7. - tractus spinoolivaris
8. - tractus spinoreticularis tractus thalamospinalis
9. - tractus spinocerebellaris anterior
10. - tractus spinocerebellaris posterior
11. - tractus spinotectalis
12. - tractus spinothalamicus lateralis

13. - tractus rubrospinalis
14. - tractus corticospinalis lateralis
15. - fasciculus gracilis }
16. - fasciculus cuneatus }
17. - fasciculus longitudinalis medialis

- a. - C_I - C_{IV} - nucleus n. accessorii
 b. - C_{IV} - C_{VII} - nucleus n. phrenici
 c. - substantia [grisea] centralis intermedia
 d. - substantia [grisea] lateralis (симпатич.) intermedia
 e. - columna intermediolateralis (C_{VIII}-L_{II}- симпатичен - S_{II} - S_{IV} парасимпатич.)
 f. - commissura alba anterior
 g. - formatio reticularis

60. Схема рефлекторної дуги соматичної та автономної нервової системи (малюнок взято з сайту <https://studopedia.su/>).

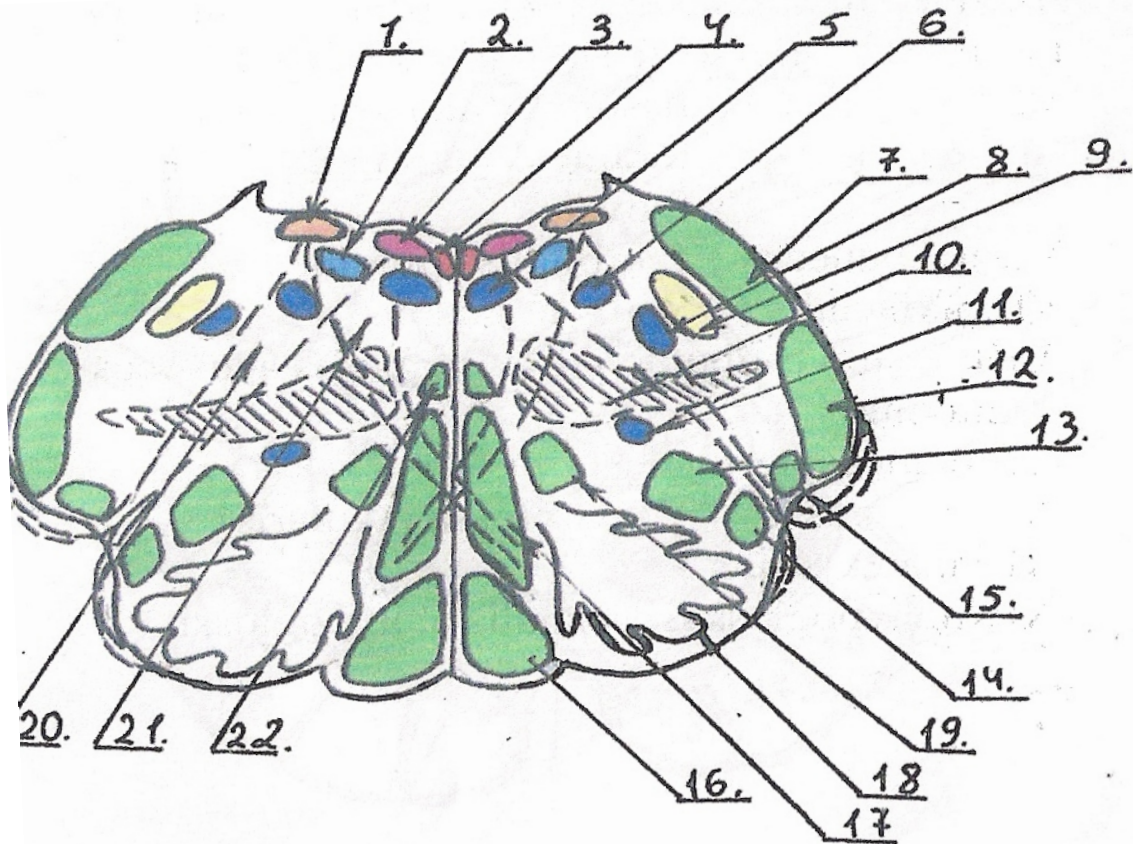

А. - соматичного рефлексу

Б. - вегетативного рефлексу:

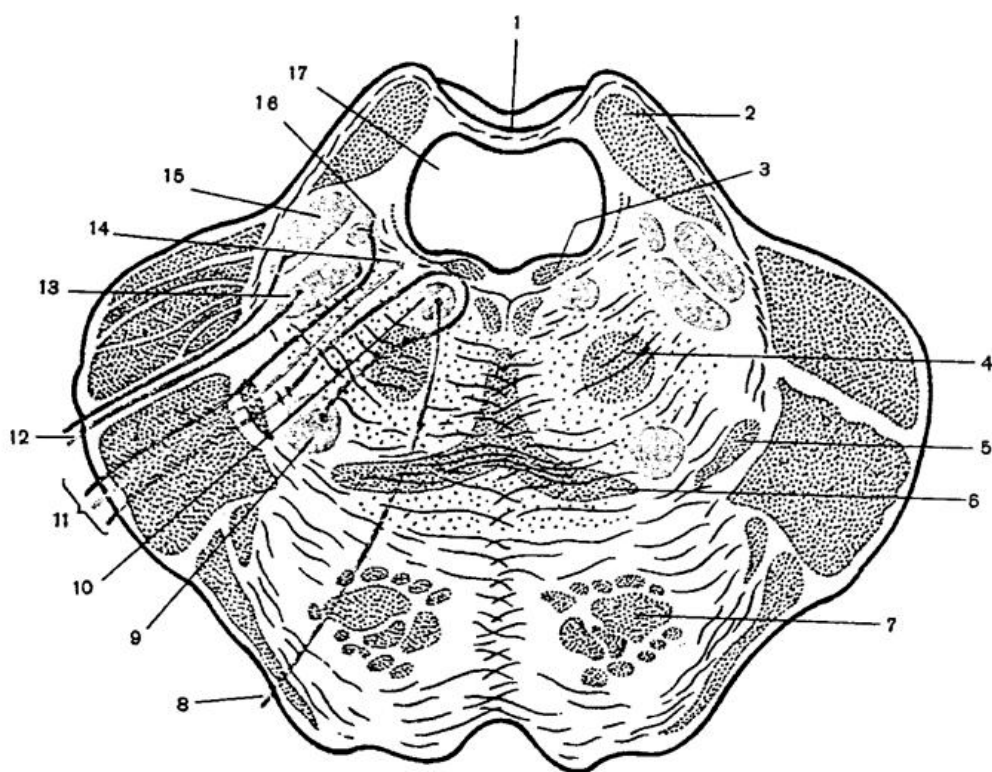
1. - рецептор;
2. - чуттєвий нейрон;
3. - центральна нервова система;
4. - руховий нейрон;
5. - робочий орган: м'яз, залоза;
6. - асоціативний (вставний нейрон);
7. - вегетативний вузол (ганглій)

61. Поперечний розріз довгастого мозку, топографія сірої та білої речовини.

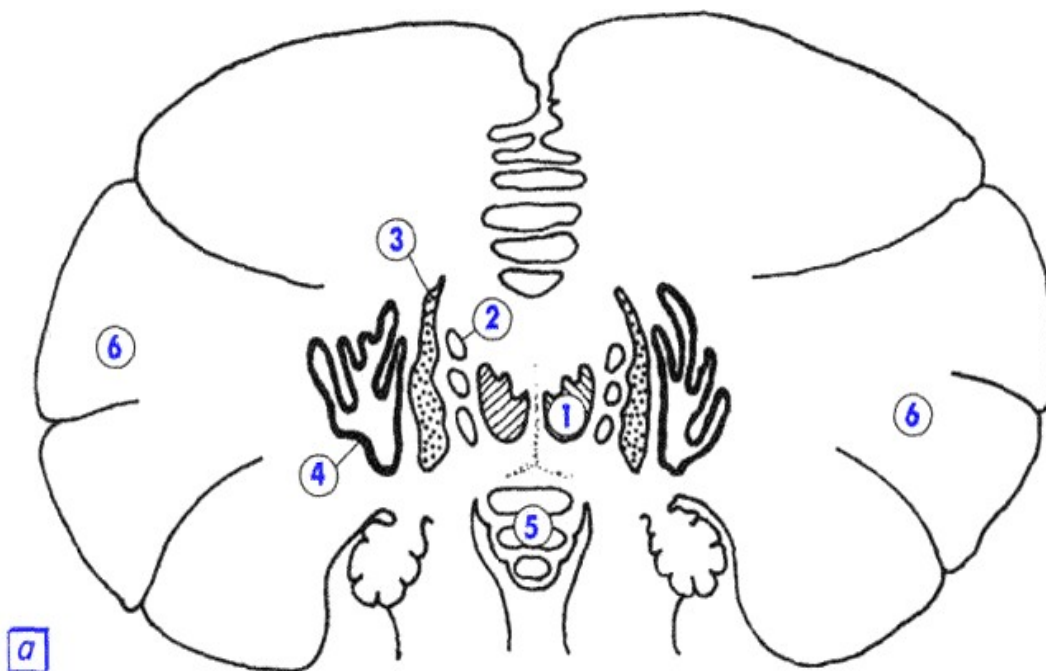
1. - nucleus cuneatus	14. - tr. spinoolivaris
2. - nucleus dorsalis n. vagi	15.- tr. olivospinalis
3. - nucleus gracilis	16. - tr. corticospinalis
4. - fasc. longitudinalis dorsalis	17. - lemniscus medialis
(decussatio lemnisci)
5. - nucleus n. hypoglossi	18. - nucleus olivaris
6. - nucleus solitarius	19. - tr. reticulospinalis
7. - tr. spinocerebralis posterior	20. - librae arcuatae externae
8. - nucleus spinalis n. trigemini	21. - fibrae arcuatae internae
9. - tr. spinalis n. trigemini	22. - fasc. longitudinalis
medialis
10. - formatio reticularis	
11. - nucleus ambiguus	
12. - tr. spinocerebralis anterior	
13.- tr. rabrospinalis	

62. А. Поперечний розріз мосту, топографія білої та сірої речовини (за Сапіним М.Р., 2001).

- 1.-верхній мозковий парус,
- 2.-верхня мозочкова ніжка,
- 3.-задній подовжній пучок,
- 4.-центральный покрішковий шлях,
- 5.-латеральна петля,
- 6.-медійна петля,
- 7.-пірамідний шлях,
- 8.-відвідний нерв,
- 9.-ядро лицевого нерва,
- 10.-ядро відвідного нерва,
- 11.-лицевий нерв,
- 12.-трійчастий нерв,
- 13.-рухове ядро трійчастого нерва,
- 14.-верхнє слюноотделительное ядро,
- 15.-верхнє чутливе ядро трійчастого нерва,
- 16.-ядро одиночного шляху,
17. - IV шлуночок.

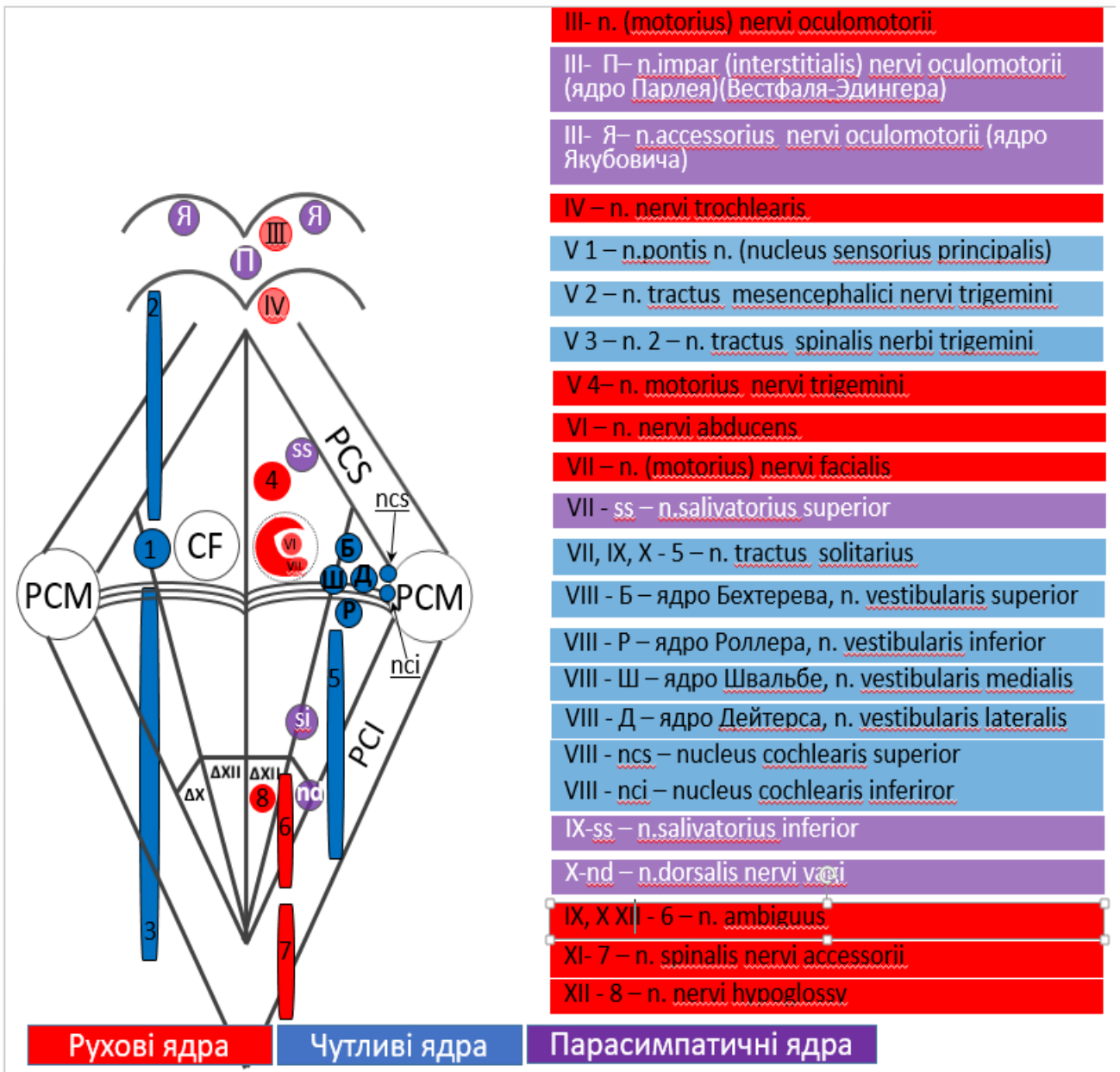
62. В. Топографія ядер мозочка (за Сапіним М.Р., 2001).

1. - nucleus fastigii
2. - nucleus globosus
3. - nucleus emboliformis
4. - nucleus dentatus
5. - vermis
6. - hemispherium cerebelli

63. Ромбоподібна ямка, топографія ядер черепних нервів.

(за Ізрановим В.А.)

III- n. (motorius) nervi oculomotorii

III- П- n.impar (interstitialis) nervi oculomotorii (ядро Парлея)(Вестфаля-Эдингера)

III- Я- n.accessorius nervi oculomotorii (ядро Якубовича)

IV – n. nervi trochlearis

V 1 – n.pontis n. (nucleus sensorius principalis)

V 2 – n. tractus mesencephalici nervi trigemini

V 3 – n. 2 – n. tractus spinalis nerbi trigemini

V 4– n. motorius nervi trigemini

VI – n. nervi abducens

VII – n. (motorius) nervi facialis

VII - ss – n.salivatorius superior

VII, IX, X - 5 – n. tractus solitarius

VIII - Б – ядро Бехтерева, n. vestibularis superior

VIII - П – ядро Роллера, n. vestibularis inferior

VIII - Ш – ядро Швальбе, n. vestibularis medialis

VIII - Д – ядро Дейтерса, n. vestibularis lateralis

VIII - ncs – nucleus cochlearis superior

VIII - nci – nucleus cochlearis inferior

IX-ss – n.salivatorius inferior

X-nd – n.dorsalis nervi vagi

IX, X XI - 6 – n. ambiguus

XI- 7 – n. spinalis nervi accessorii

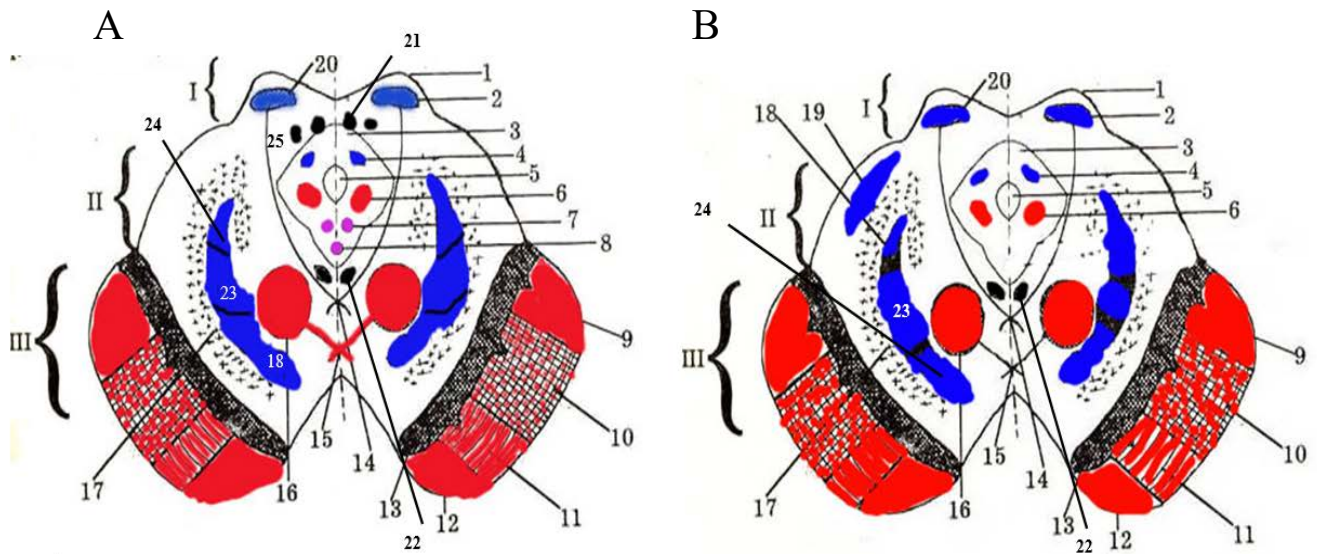
XII - 8 – n. nervi hypoglossy

Рухові ядра

Чутливі ядра

Парасимпатичні ядра

64. Поперечний розріз середнього мозку. Топографія сірої та білої речовини.

Срез на уровне верхних холмиков четверохолмия (А):

I - tectum mesencephali;

II - tegmentum mesencephali;

III - basis pedunculi cerebri;

1. -colliculus superior; 2. -ядро верхнего холмика; 3. -substantia grisea; 4. -nucl.mesencephalicus (V); 5. -aqueductus cerebri (Sylvii); 6. -nucl.n.oculomotorii; 7. -ядро Якубовича; 8. -ядро Перлея; 9. -tr.occipitotemporopontinus; 10,11. -trr. corticospinalis et -nuclearis; 12. -tr.frontopontinus; 13. -substantia nigra 14. -дорсальный перекрест Мейнерта; 15. -вентральный перекрест Фореля; 16. -nucl.ruber; 17. -fonnatio reticularis; 18. -lemniscus medialis; 19. -lemniscus lateralis; 20. -ядро верхнего холмика. 21. - nucleus pretectalis (Даркшевича) 22. - fasciculus longitudinalis medialis; 23. -lemniscus spinalis; 24. - lemniscus trigeminalis; 25. - nucleus interstitialis (Кахаля)

Срез на уровне нижних холмиков четверохолмия (В):

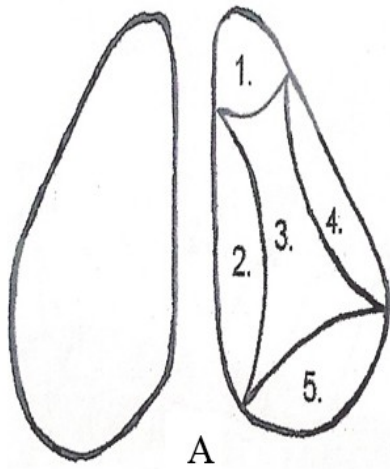
I - tectum mesencephali;

II - tegmentum mesencephali;

III - basis pedunculi cerebri;

1. -colliculus superior; 2. -ядро верхнего холмика; 3. -substantia grisea; 4. -nucl.mesencephalicus (V); 5. -aqueductus cerebri (Sylvii); 6. -nucl.n.trochlearis; 9. -tr.occipitotemporopontinus; 10,11. -trr. corticospinalis et -nuclearis; 12. -tr.frontopontinus; 13. - substantia nigra 14. -дорсальный перекрест Мейнерта; 15. -вентральный перекрест Фореля; 16. -nucl.ruber; 17. -fonnatio reticularis; 18. -lemniscus trigeminalis; 19. -lemniscus lateralis; 20. -ядро верхнего холмика. 21. - nucleus pretectalis (Даркшевича) 22. - fasciculus longitudinalis medialis; 23. -lemniscus spinalis; 24. - lemniscus medialis; 25. - nucleus interstitialis (Кахаля)

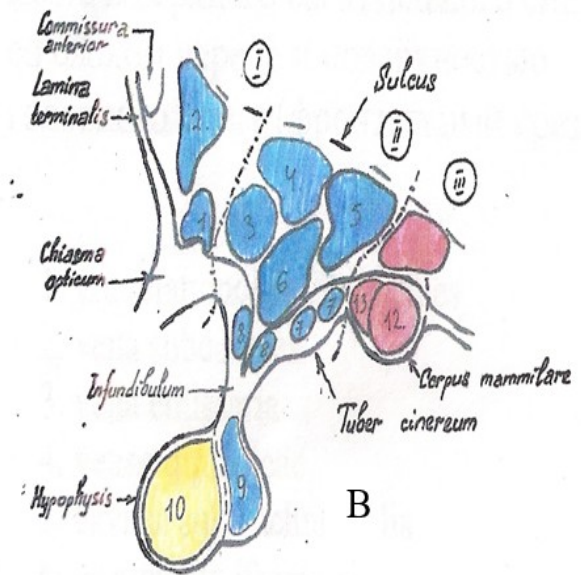
65. Топографія ядер таламуса, гіпоталамуса.

A

A. Thalamis

- 1.- nuclei anteriores
2. -nuclei mediales
3. -nuclei intermedii
4. -nuclei laterales
5. -nuclei posteriores

B

B. Hypothalamus

Regio hypothalamica anterior (I)

1. -nucleus supraopticus}
2. -nucleus paraventricularis}
3. -nucleus hypothalamicus anterior
4. -nucleus hypothalamicus dorsomedialis
5. -nucleus hypothalamicus dorsalis
6. -nucleus hypothalamicus ventromedialis

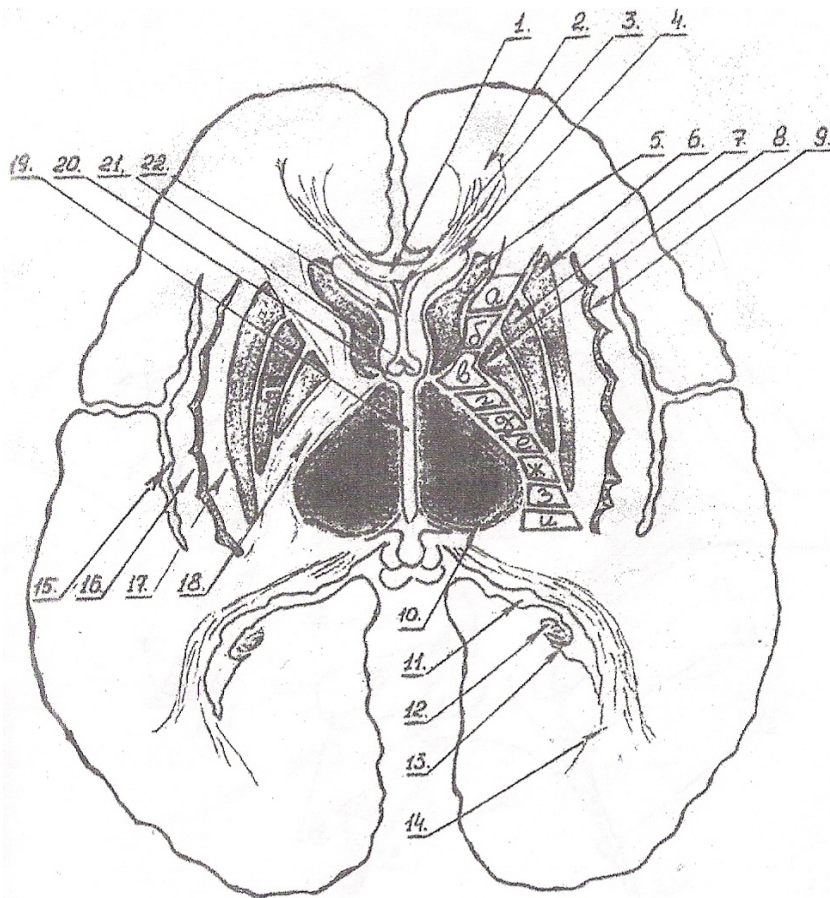
Regio hypothalamica intermedia (II)

7. -nuclei tuberales
8. -nuclei infundibulares
9. -neurohypophysis} Hypophysis
10. -adenohypophysis} Hypophysis
11. -nucleus hypothalamicus posterior

Regio hypothalamica posterior (III)

12. -nucleus corporis mammillaris medialis
13. -nucleus corporis mammillaris lateralis

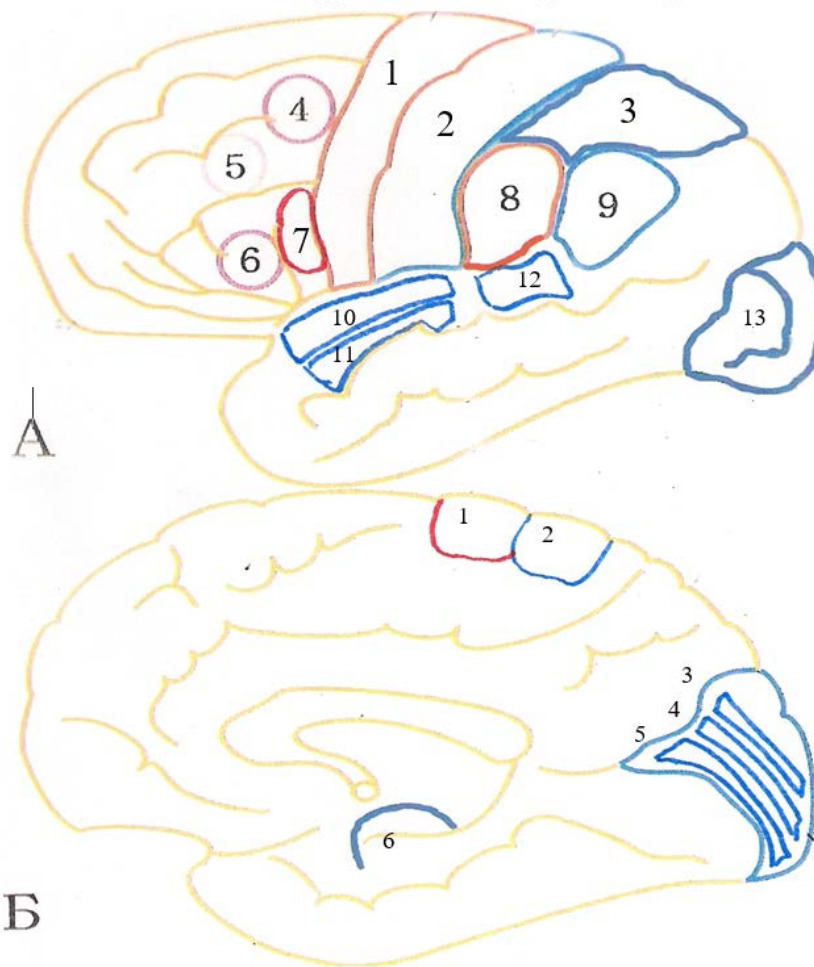
66. Базальні ядра, топографія провідних шляхів у внутрішній капсулі (за Сінельниковим Р.Д.).

1. - genu corporis callosi
2. - forceps anterior
3. - cavum septi pellucidi
4. - cornu frontale ventriculi lateralis
5. - nucleus caudatus (caput)
6. - putamen
7. - globus pallidus lateralis
8. - globus pallidus medialis
9. - claustrum
10. - thalamus
11. - cornu occipitale ventriculi lateralis
12. - nucleus caudatus (cauda)
13. - cornu temporale ventriculi lateralis
14. - forceps posterior
15. - insula
16. - capsula extrema
17. - capsula externa
18. - capsula interna

19. - ventriculus tercius
20. - foramen interventriculare
21. - columna fornicis
22. - septum pellucidum
 - a) radiations thalamicae anteriores (tractus frontothalamicus - BNA)
 - б) tractus frontopontinus
 - в) tractus corticonuclear is
 - г) fibrae corticospinales (tractus corticospinalis - BNA)
 - д) fibrae thalamoparietales (tractus spinothalamicus - BNA)
 - е) fibrae corticothalamicae (tractus corticothalamicus - BNA)
 - ж) fasciculus parietooccipitopontinus
 - з) radiatio acustica
 - и) radiatio optica

**67. Схема локалізацій функцій в корі півкуль великого мозку
(за Туригиним В.В., 1977 р.) .**

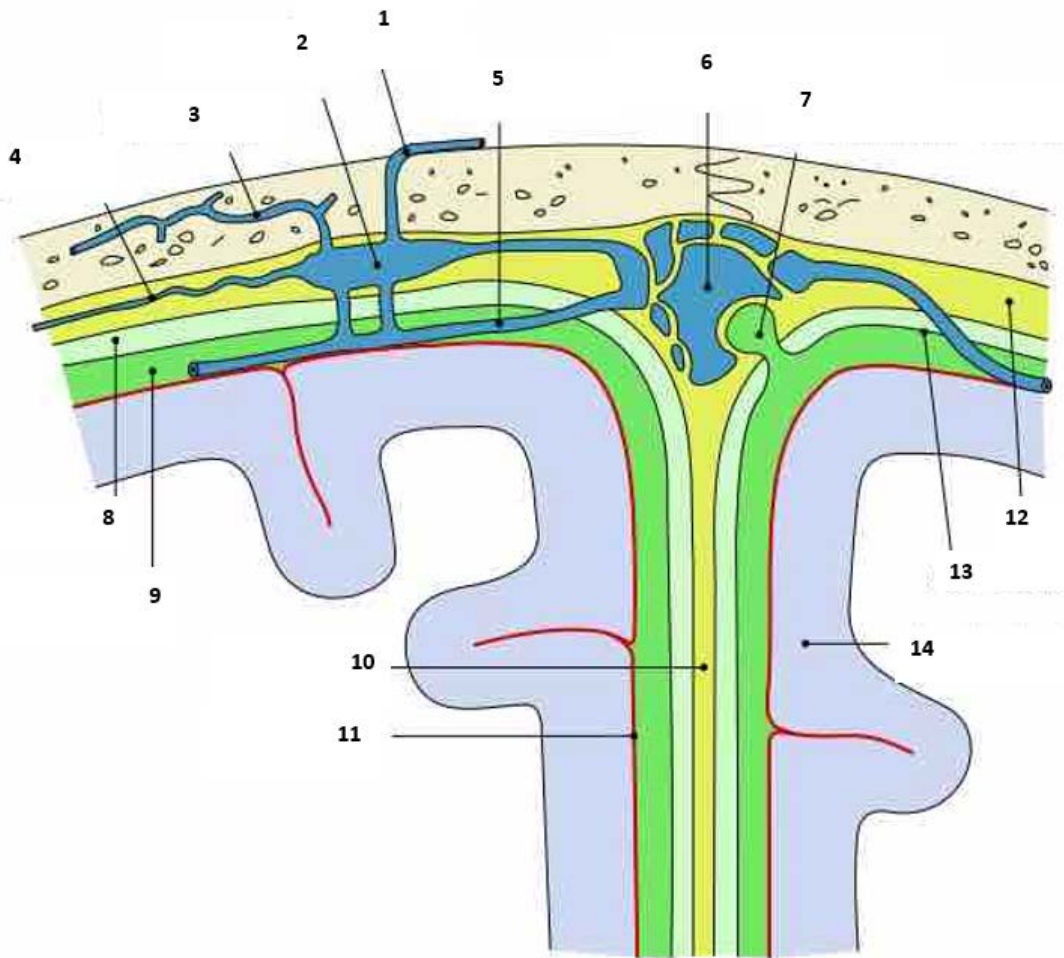
A Facies dorsolateralis

1. - ядро рухового аналізатора.
2. - загальна чутливість.
3. - стереогноз.
4. - центр писемного мовлення (дисфункція - аграфия).
5. - поєднаний поворот голови і очей.
6. - центр усного мовлення (моторна афазія).
7. - спів, граматика.
8. - центр праксису (апраксія).
9. - впізнавання писемного мовлення.
10. - слуховий аналізатор.
11. - "музичний" слух.
12. - центр усного мовлення (сенсорна афазія).
13. - центри зорового аналізатору

B Facies medialis

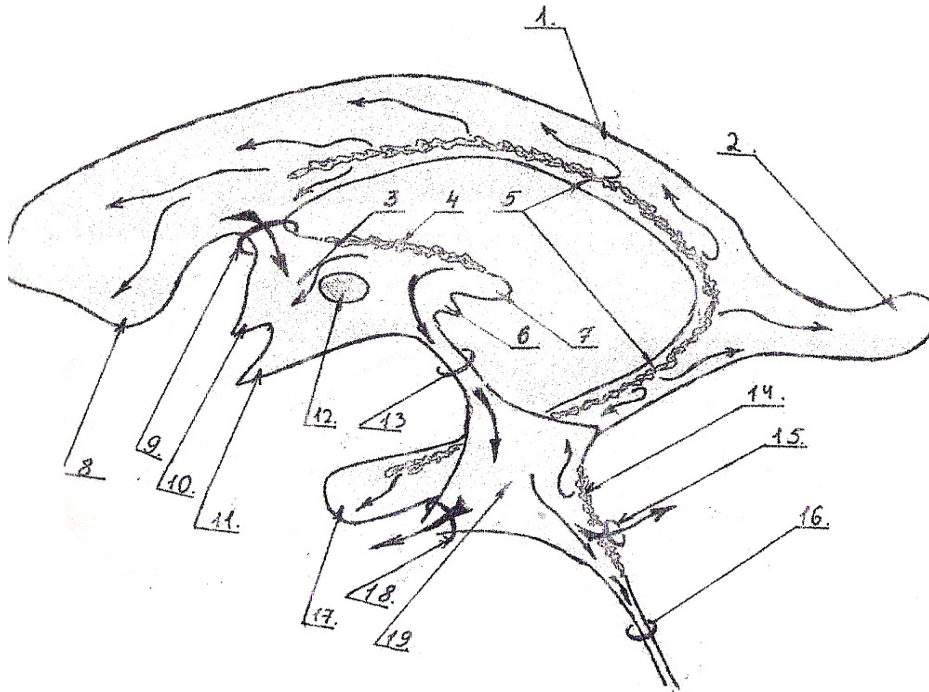
1. - ядро рухового аналізатора
ядро нюхового і смакового аналізатора
- 2.- загальна чутливість.
3. - центр зору
4. - центр зорової пам'яті
5. - центр орієнтації в незнайомій обстановці
6. - нюховий та смаковий аналізатор.

68. Схема будови оболонок головного мозку та підоболонкових просторів (Gray's anatomy, 2005) .

1. - vena emisaria
2. - lacuna venosa
3. - vena diploica
4. - vena meningea
5. - vena cerebralia
6. - sinus sagitalis superior
7. - granulationes arachnoidea
8. - spatium subdurale
9. - spatium subarachoidale
10. - falx cerebri
11. - pia mater
12. - dura mater
13. - arachnoidea
14. - cortex

69. Схема шлуночків головного мозку, їх зв'язок з підпаутинним простором та циркуляції ЦСР

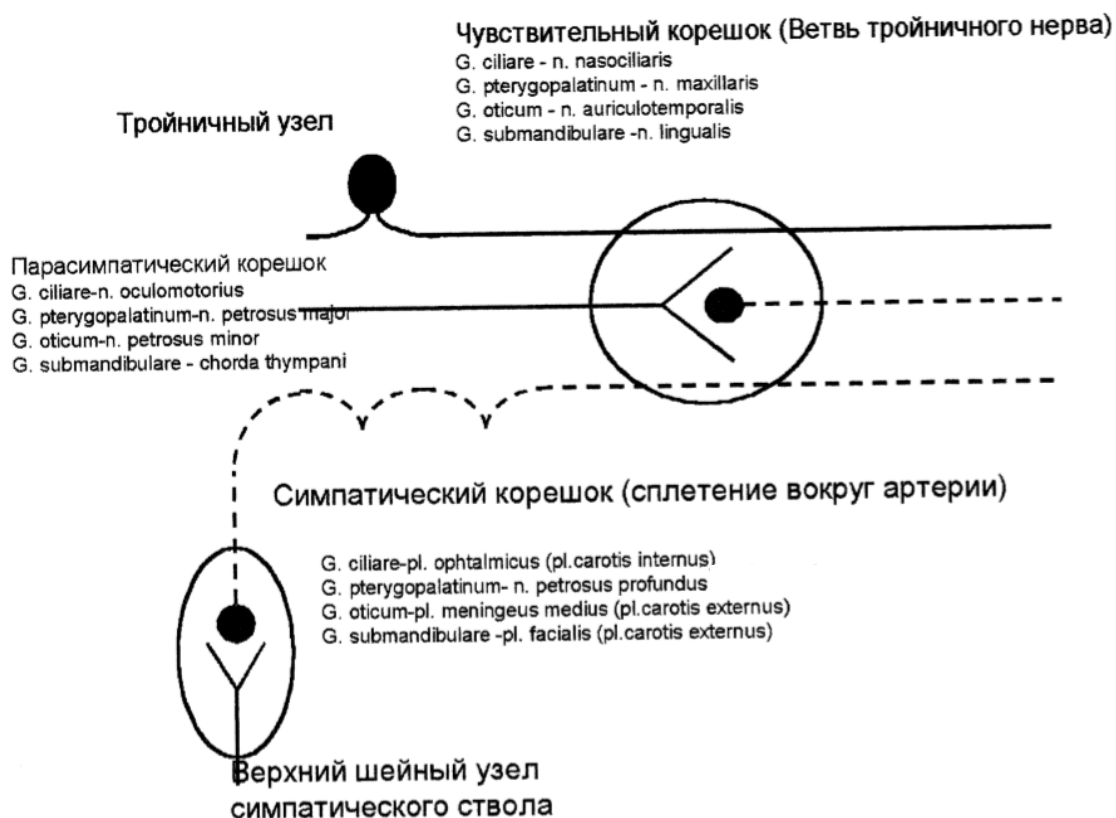

- 1.- pars centralis ventriculi lateralis
2. - cornu posterius ventriculi lateralis
3. - ventriculus tertius
4. - plexus choroideus ventriculi tertii
5. - plexus choroideus ventriculi lateralis
6. - recessus pinealis ventriculi tertii
7. - recessus suprapinealis ventriculi tertii
8. - cornu anterius ventriculi lateralis
9. - foramen urterventriculare
10. - recessus opticus ventriculi tertii
11. - recessus ulfundibularis ventriculi tertii
12. - adhesio interthalamica
13. - aqueductus cerebri
14. - plexus choroideus ventriculi quarti
15. - apertura mediana ventriculi quarti (выход liquor cerebrospinalis в полость cisterna cerebellomedularis)
16. - canalis centralis medullae spiralis
17. - cornu inferior ventriculi lateralis
18. - recessus lateralis/apertura lateralis ventriculi quarti (выход liquor cerebrospinalis в полость cisterna ambiens и далее, в полость cisterna interpeduncularis)
19. - ventriculus quartus

III семестр

Розділ IX. Черепно-мозкові нерви

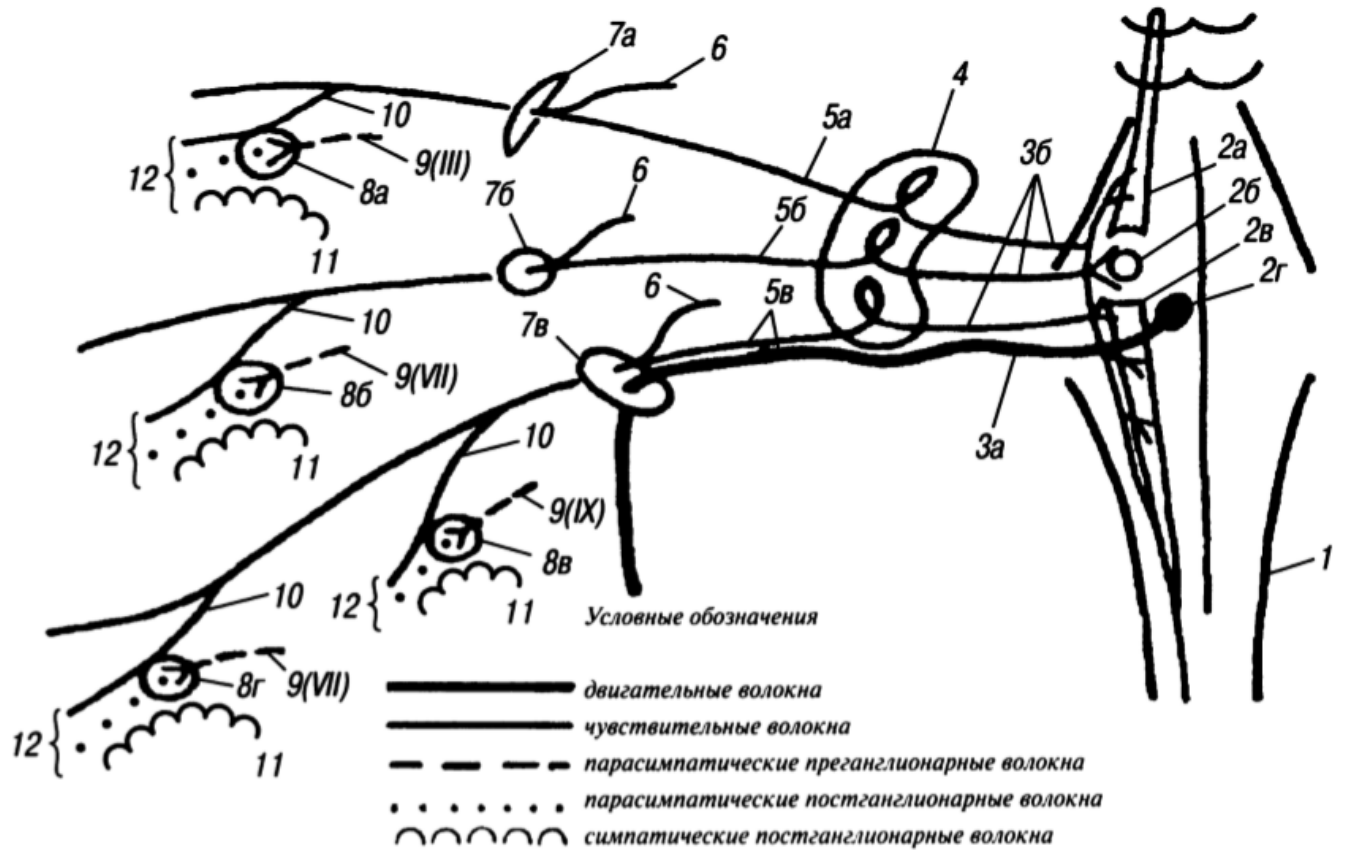
70. Схема утворення вегетативного вузла голови. (за Щербаковим М.С., 2010)

71. Таблица волокон вегетативных узлов головы. (за Щербаковым М.С., 2010)

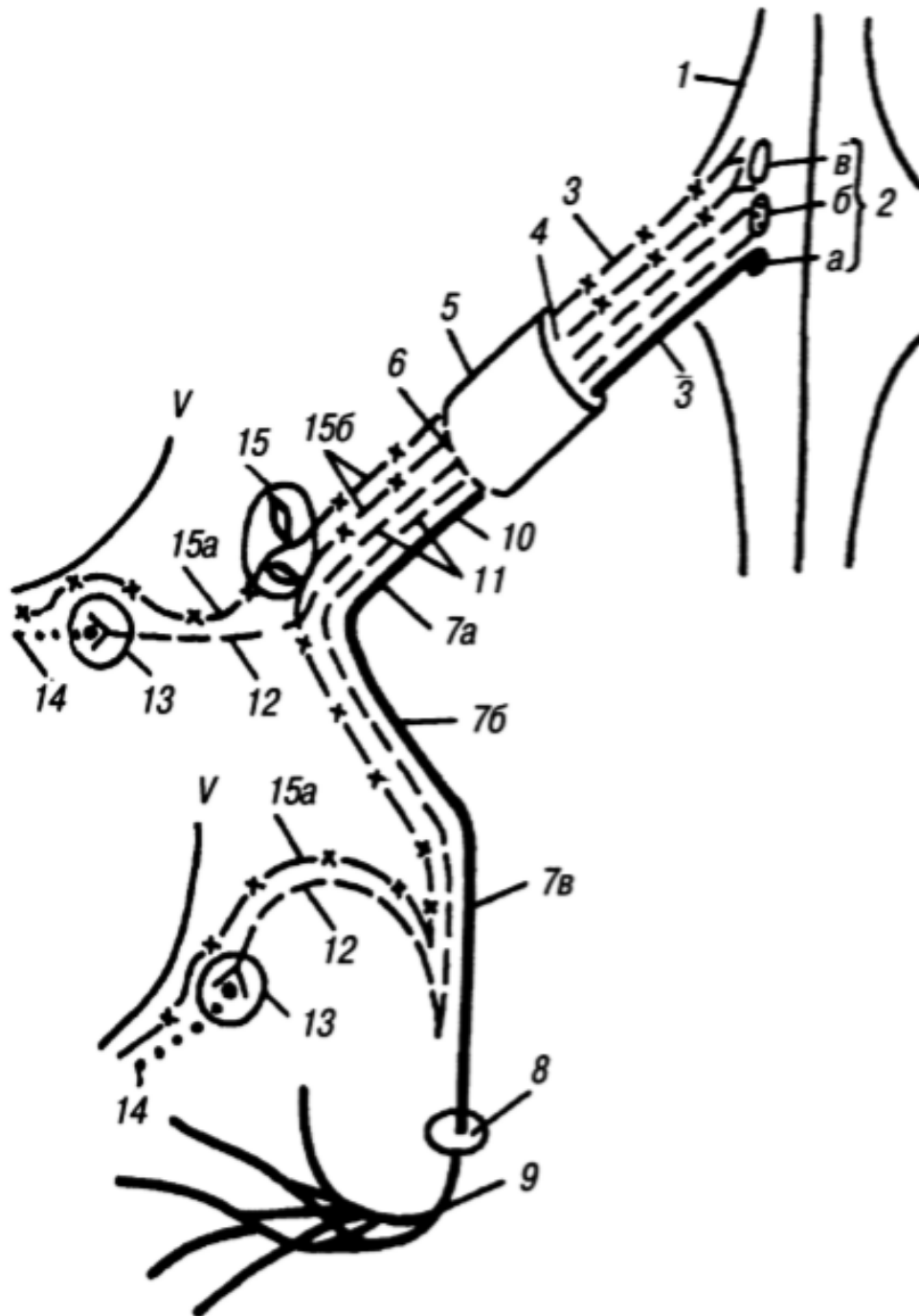
Название и локализация	Преганглионарные волокна	Постганглионарные волокна	Область иннервации
Ganglion ciliare (находится в глубине глазницы на боковой стороне n. ophthalmicus)	- симпат. от plexus cavernosus; - парасимп. глазодвиг. корешки - чувствит. соед. ветвь с носоресничным нервом	- nn. ciliares breves (15-20)	Оболочки и сосуды глазного яблока. m. ciliaris, m. sphincter pupillae, m. dilatator pupillae
Ganglion oticum (ниже foramen ovale. На внутренней поверхности n. mandibularis)	- симпат. ветвь от plexus meningeus medius; - парасимп. от n. petrosus minor (ветви IX пары); - чувствит. ветвь от n. auriculotemporalis (3 ветвь V пары).	1) соед. ветви к чувствит. ветви n. mandibularis (3 ветвь 5 пары); 2) соед. ветви к мышечной ветви n. mandibularis; 3) соед. ветвь с chorda tympani (промежуточная ветвь от VII пары); 4) соед. ветвь с менингеальной ветвью n. mandibularis; 5) соед. ветвь с n. auriculotemporalis	1) Слизистая оболочка щеки, кожа угла рта; 2) жеват. мышцы, m. tensor chordae tympani, m. tensor veli palatine; 3) слизистая оболочка. передних 2/3 языка; 4) твердая оболочка мозга в обл. средней черепной ямки, 5) околоушная слюнная железа.
Ganglion submandibulare (под n. lingualis над поднижнечелюстной железой)	- симп. ветвь от plexus facialis; - парасимп. корешок от chorda tympani, - чувствит. ветвь от n. lingualis (n. mandibularis - 3 ветвь V пары).	1) Веточки к подъязычному узлу; 2) соед. ветвь с n. lingualis, 3) глоточная ветвь; 4) железистая ветвь.	1) Подъязычная слюнная железа; 2) слизистая спинки языка; 3) m. palatoglossus. m. constrictor pharyngis superior; 4) подъязычная, поднижнечелюстная слюнная железа.
Ganglion pterygopalatinum (находится в крылонебной ямке)	- симпат. - n. petrosus profundus, - парасимп. волокна от n. petrosus major (ветвь промежуточного нерва VII пары); - чувствит. крылонебные нервы от n. maxillaris (V пара 3 ветвь).	1) Nn. palatini minores; 2) n. palatinus major. 3) rr. nasales posteriores superiores mediales et laterales; 4) rr. nasales posteriores inferiores.	1) Слиз. обол. мягкого неба; 2) слиз, мягкого и твердого неба. верхней десны; 3) слиз, заднего отдела полости носа N. nasopalatinus - слиз. обол, передней части твердого неба; 4) слизистая нижних отделов полости носа.
Ganglion sublinguale (на наружной поверхности подъязычной железы)	- симп. ветви от plexus lingualis; - парасимп. от барабанной струны; - чувствит. корешок от n. lingualis.	Железистые ветви к подъязычной слюнной железе	Подъязычная слюнная железа

72. Загальна схема утворення трійчастого (V) нерву, його гілки, зони іннервації, зв'язок з вегетативними вузлами голови. (за Криловой Н.В., 2006р.)

- 1.- контури кордонів ромбовидної ямки (*fossa rhomboidea*);
2. а, б, в, г - *nuclei nervi trigemini* (ядра трійчастого нерва)
 - 2а - *nucleus tractus mesencephalici* (ядро середнемозкового шляху).
 - 2б - *nucleus sensorius superior* (верхнє чутливе ядро)
 - 2в - *nucleus tractus spinalis* (ядро спинномозкового шляху)
 - 2г - *nucleus motorius* (рухове ядро);
3. а, б - *nervus trigeminus* (трійчастий нерв)
 Нерв складається з двох частин:
 - 3 а - *radix motoria* (руховий корінець),
 - 3 б *radix sensoria* (чутливий корінець),
4. - *ganglion trigeminale* (трійчастий вузол)
5. а, б, в - основні гілки трійчастого нерва:
 - 5а - перша гілка - *nervus ophthalmicus* (очноямковий нерв), чутливий,
 - 5б друга гілка - *nervus maxillaris* (верхньощелепної нерв), чутливий,
 - 5в - третя гілка - *nervus mandibularis* (нижньощелепний нерв);
6. - *rami meningei* (гілки мозкової оболонки).
7. а, б, в - отвори, через які гілки трійчастого нерва виходять з порожнини черепа:
 - 7а - *fissura orbitalis superior* (верхня глазничная щілину),
 - 7б - *foramen rotundum* (круглий отвір)
 - 7в - *foramen ovale* (овальний отвір),
8. а, б, в, г - *ganglia terminalia* (кінцеві вузли), вегетатив-ні парасимпатические вузли, розташовані по ходу основ-них трьох гілок, трійчастого нерва:
 - 8а - *ganglion ciliare* (ресничний вузол),
 - 8б - *ganglion pterygopalatinum* (крилопіднебінної вузол),
 - 8в - *ganglion oticum* (вушної вузол),
 - 8г - *ganglion submandibulare* (піднижньощелепної вузол).
9. - *radix parasymphathica* (парасимпатичний корінець)
10. - *ramus communicans cum ramo nervi trigemini*.
11. - *ramus symphathicus ad ganglion* (симпатична гілка до вузла)
12. - гілки, що відходять від парасимпатических вегетативних вузлів,

73. Схема утворення лицевого та проміжного нервів (VII), їх гілки, зони іннервації (за Крилової Н.В., 2006р.).

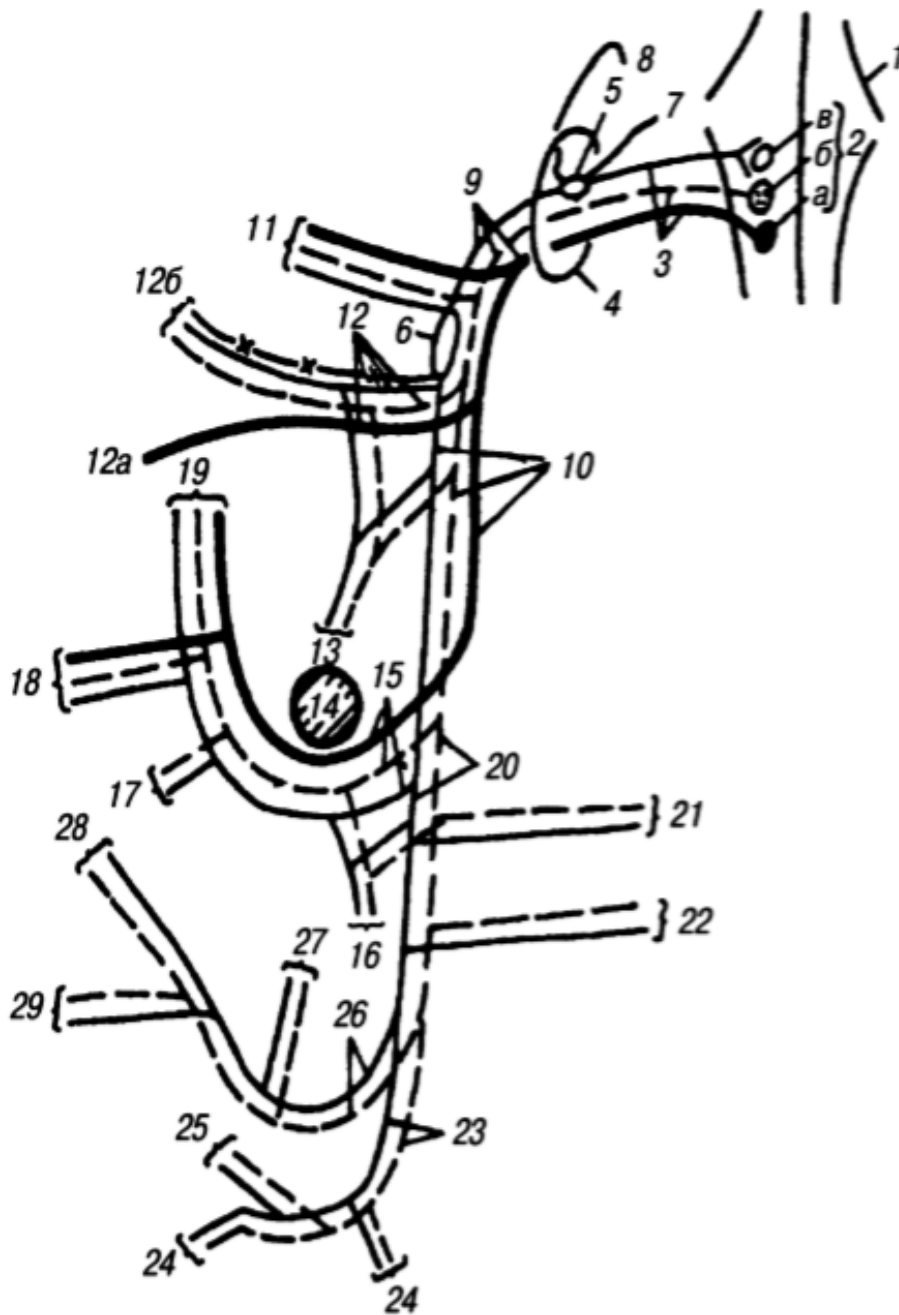
Условные обозначения:

- двигательные волокна
- чувствительные волокна:
- общая чувствительность
- X-X-** вкусовая чувствительность
- - - - -** парасимпатические преганглионарные волокна
- парасимпатические постганглионарные волокна

1. - контури ромбодібної ямки (*fossa rhomboidea*);
 - 2 а, б, в. - ядра лицьового нерва:
 - 2а. - *nucleus nervi facialis* (ядро лицьового нерва),
 - 2б.- *nucleus salivatorius superior* (верхнє слиновидільне ядро),
 - 2в. - *nucleus tractus solitarii* (ядро самотнього шляху)
 3. *nervus facialis* (лицьовий нерв)
 4. *porus acusticus internus* (внутрішнє слуховий отвір);
 5. *meatus acusticus internus* (внутрішній слуховий про-хід),
 6. *fundus meatus acustici interni* (дно внутрішнього слухового проходу)
 - 7а, б, в. - далі лицьовий нерв проходить в особовому каналі (*canalis facialis*),
 - 7а. - нерв йде горизонтально, поперечно довжині кам'янистої частини скроневої кістки, напрямом - вперед і латерального,
 - 7б.- нерв під прямим кутом повертає назад (у колінці лицьового каналу - *geniculum canalis facialis*), проходить горизонтально уздовж кам'янистої частині скроневої кістки, напрямом - назад і латерально. Лицьовий нерв в цьому відділу каналу розташовується на медіальній стінці барабанної порожнини (*cavum tympani*), в її верхній частині, відділений від барабанної порожнини кісткової платівкою,
 - 7в. - нерв робить другий вигин біля задньої стінки барабанної порожнини і приймає вертикальний напрямом, проходячи попереду соскоподібного печери (*antrum mastoideum*);
 8. - *foramen stylomastoideum*
 9. - *nervus facialis* після виходу з черепа згинається вперед, входить в привушної залози (*glandula parotis*) і ділиться на кінцевих гілки.
- Склад волокон лицьового нерва
10. - рухові волокна
 - 11 - парасимпатичні (секреторні) волокна;
 - 12 - гілки лицьового нерва, що містять прегангліонарних парасимпатичні волокна, направляються до вузлів, растащованим за ходом трійчастого нерва;
 - 13 - парасимпатичні вузли.
 - 14 - постгангліонарні волокна йдуть далі вже в складі чутливих гілок трійчастого нерва (вони на схемі обозначени цифрою V) і іннервують всі залози в області голови - залози слизових оболонки, слізну залозу і слинні (крім привушної);
 - 15 - *ganglion geniculi* (вузол колінця):
 - 15а - дендрити нервових клітин вузла йдуть в складі гілок лицьового нерва на периферію - до рецепторів слизових оболонки (піднебіння і передніх двох третин мови);
 - 15б- аксони нервових клітин проходять в складі лицьового нерва до мозку, до чутливого ядра - ядра самотнього шляху (*nucleus tractus solitarii*).

74. Схема утворення блукаючого (X) та додаткового (XI) нервів, їх гілки та зони іннервації. (за Криловой Н.В., 2006р.)

А. Схема утворення блукаючого нерву (X)

Условные обозначения

- двигательные волокна
- чувствительные волокна:
- общей чувствительности
- x-x-** вкусовой чувствительности
- - - - -** парасимпатические преганглионарные волокна

1. - контури ромбоподібної ямки;
- 2 а, б, в. - nuclei nervi vagi (ядра блукаючого нерва)
 - 2а.- nucleus ambiguus (двояке ядро), рухове,
 - 2б. - nucleus dorsalis nervi vagi
 - 2в. - nucleus tractus solitarii

Головний відділ блукаючого нерва

3. - nervus vagus
4. - foramen jugulare,
5. - ganglion superius,
6. - ganglion inferius
7. - ramus meningeus,
8. - ramus auricularis
9. - ствол блукаючого нерва на ділянці між вузлами.

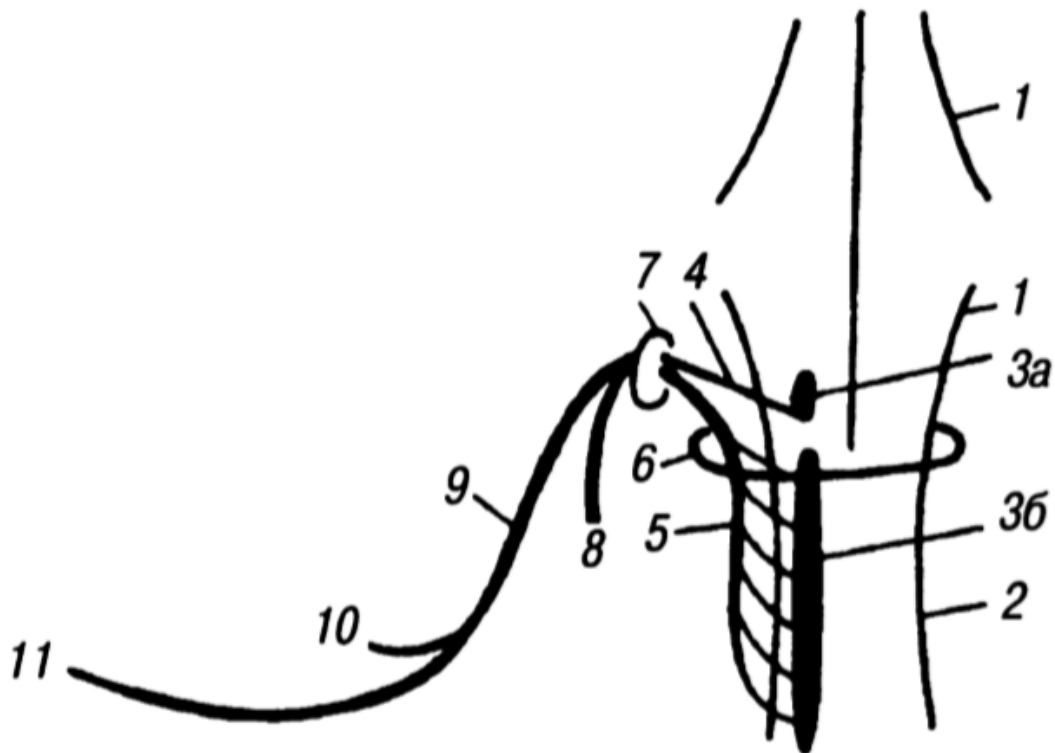
Шийний відділ блукаючого нерва

10. - nervus vagus
11. - rami pharyngei
12. - nervus laryngeus superior
 - 12 а. - ramus externus
 - 12 б. - ramus internus
13. - rami cardiaci cervicales superiores
14. - a. subclavia
15. - nervus laryngeus recurrens
16. - rami cardiaci cervicales inferiores
- 17.- rami tracheales
18. - rami esophagei
- 19.- nervus laryngeus inferior

Грудний відділ блукаючого нерва

20. - nervus vagus
 21. - rami cardiaci thoracici
 22. - rami bronchiales
- Черевний відділ блукаючого нерва
23. - truncus vagalis anterior
 24. - rami gastrici anteriores
 - 25.- rami hepatici
 - 26.-truncus vagalis posterior
 - 27.-rami gastrici posteriores
 - 28.-rami coeliaci
 - 29.-rami renales

В. Схема утворення додаткового (XI) нерва.

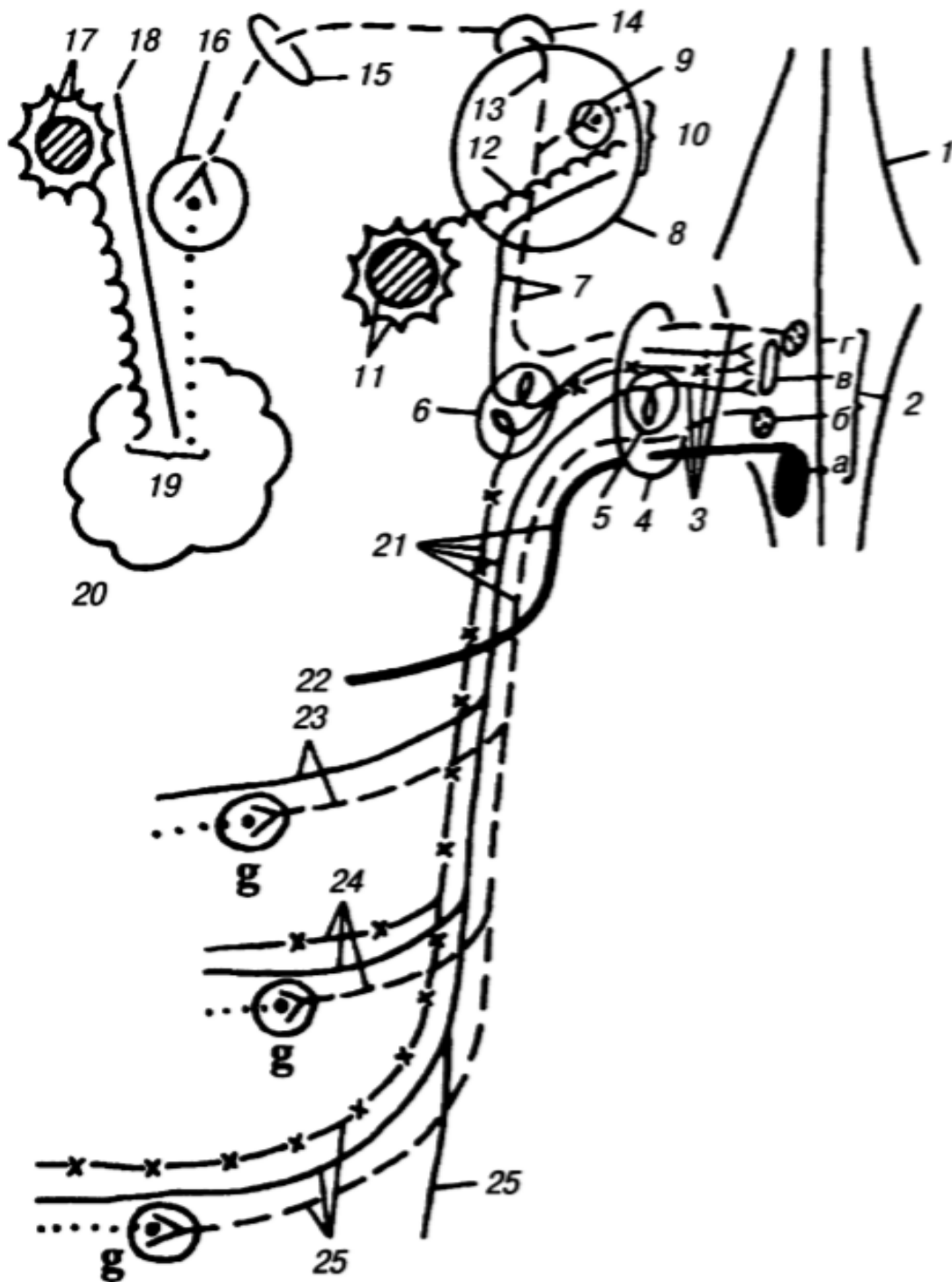
1. - контури ромбоподібної ямки;
2. - medulla spinalis (спинний мозок);
- 3 а, б. - nuclei nervi accessorii (ядра додаткового нерва), рухові:
- 3а. - nucleus ambiguus (двоє ядро), спільне з IX і X парами черепних нервів,
- 3б. - nucleus spinalis nervi accessorii (спинномозкове ядро додаткового нерва)
4. - radices craniales (черепні корінці);
- 5.- radices spinales (спинномозкові корінці);
6. - foramen magnum (великий отвір);
7. - foramen jugulare (яремний отвір);
8. - ramus internus (внутрішня гілка);
9. - ramus externus (зовнішня гілка);

10.- на рівні кута нижньої щелепи nervus accessorius відділяється вкінці, дає гілку до грудино-ключично-соскоподібного м'яза (*m. sternocleidomastoideus*) і має зв'язки з гілками шийного сплетення (*plexus cervicalis*);

11. - нерв виходить з-під заднього краю грудино-ключично-соскоподібного м'яза (вище його середини), прямує до трапецієподібного м'яза (*m. trapezius*), який і іннервує.

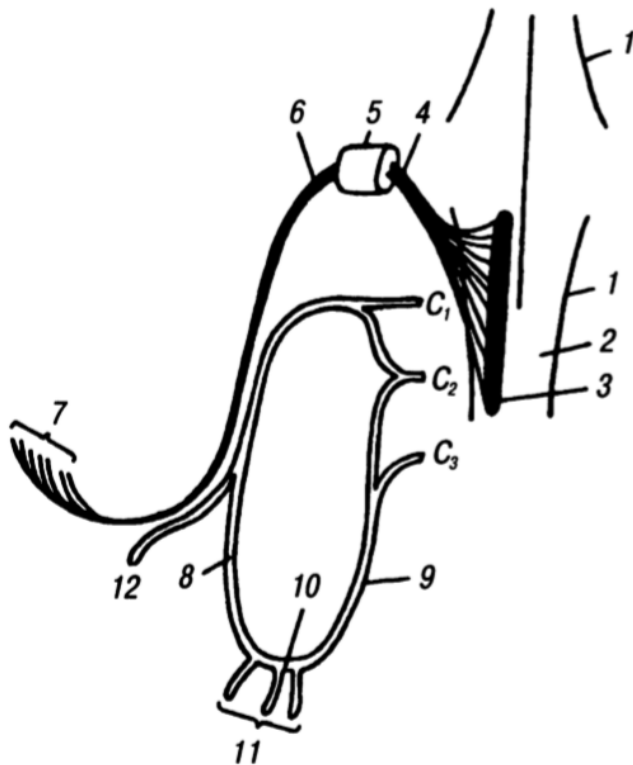
75. Схема утворення язико-глоткового (IX) та під'язикового (XII) нервів, їх гілки та зони іннервації. (за Криловой Н.В., 2006р.)

А. Схема утворення язико-глоткового нерву (IX)

1. - контур ромбоподібної ямки;
- 2 а, б, в, г. - *nuclei nervi glossopharyngei* (ядра язикоглоткового нерва),
- 2а. - *nucleus ambiguus*
- 2б. - *nucleus dorsalis* (разом з *nervus vagus*)
- 2в. - *nucleus tractus solitarii*
- 2г. - *nucleus salivatorius inferior* (нижня слиновидільне ядро), вегетативне, парасимпатичне;
3. - *nervus glossopharyngeus* (язикоглотковий нерв)
4. - *foramen jugulare* (яремний отвір);
5. - *ganglion superius* (верхній вузол), чутливий, знаходиться в яремному отворі (*foramen jugulare*);
6. - *ganglion inferius* (нижній вузол),
7. - *nervus tympanicus* (барабанний нерв)
8. - *cavum tympani* (барабанна порожнина);
9. - *ganglion tympanicum* (барабанний вузол),
10. - *plexus tympanicus* (барабанне сплетення)
12. - *nervi caroticotympanici* (сонно-барабанні нерви)
13. - *nervus petrosus minor* (малий кам'янистий нерв)
14. - *hiatus canalis nervi petrosi minoris* (ущілина каналу малого кам'янистого нерва);
15. - *fissura sphenopetrosa* (клиноподібно-кам'яниста щілина);
16. - *ganglion oticum* (вушної вузол);
17. - *a. meningea media* (середня оболочечная артерія) et *plexus meningeus medius*;
18. - *nervus auriculotemporalis* (вушно-скроневий нерв), гілка V пари черепних нервів,
19. - гілки до привушної залози
20. - *glandula parotis* (привушна залоза);
21. - *nervus glossopharyngeus* (язикоглоткового нерва)
22. - *ramus musculi stylopharyngei* (гілка шилоглоточная м'язи);
23. - *rami pharyngei* (глоткові гілки);
24. - *rami tonsillares* (гілки мигдалини)
25. - *ramus sinus carotici* (гілка сонної пазухи);
26. - *rami linguales* (язикові гілки).

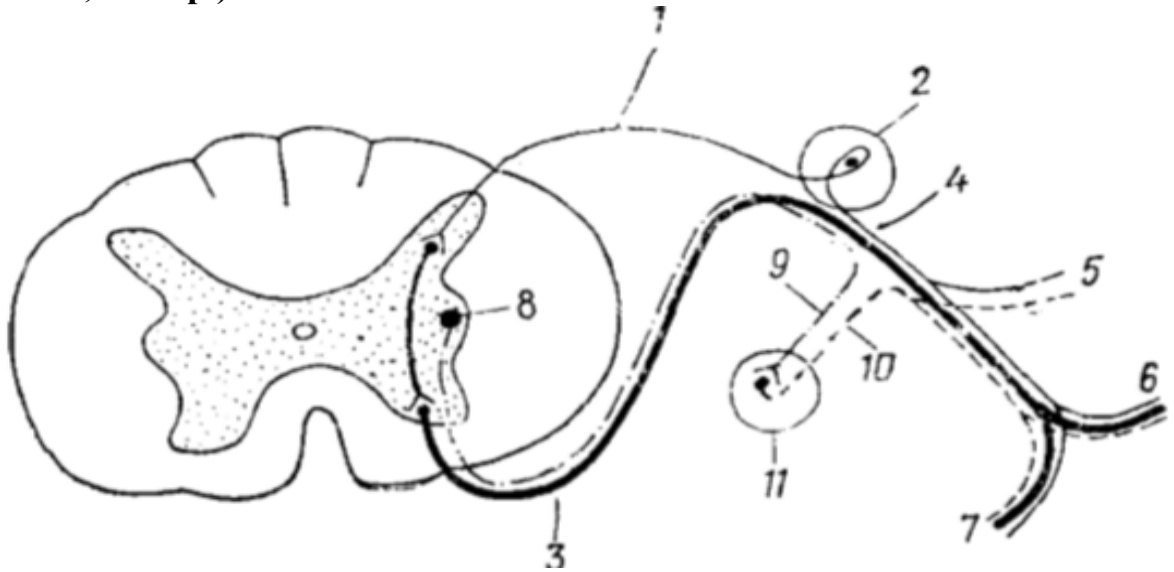
В. Схема утворення під'язикового (XII) нерву.

1. - контури ромбоподібної ямки;
2. - medulla spinalis (спинний мозок);
3. - nucleus nervi hypoglossi (ядро під'язикового нерва),
4. - nervus hypoglossus (під'язиковий нерв)
5. - canalis hypoglossi (під'язиковий канал),
6. - nervus hypoglossus після виходу з черепа
7. - rami linguales (язикові гілки)
- C1 C2, C3. - rami ventrales nervorum spinalium (вентральні гілки верхніх трьох шийних спинномозкових нервів). Частина з них приєднується до під'язикової нерва і проходить в його складі;
8. - radix superior (верхній корінець)
9. - radix inferior (нижній корінець)
- 10.- ansa cervicalis (шийна петля)
11. - гілки до м'язів шиї, розташованим нижче під'язикової кістки (m. sternohyoideus, m. omohyoideus, m. sternothyreoides, m. thyrohyoideus);
12. - гілка до m. geniohyoideus.

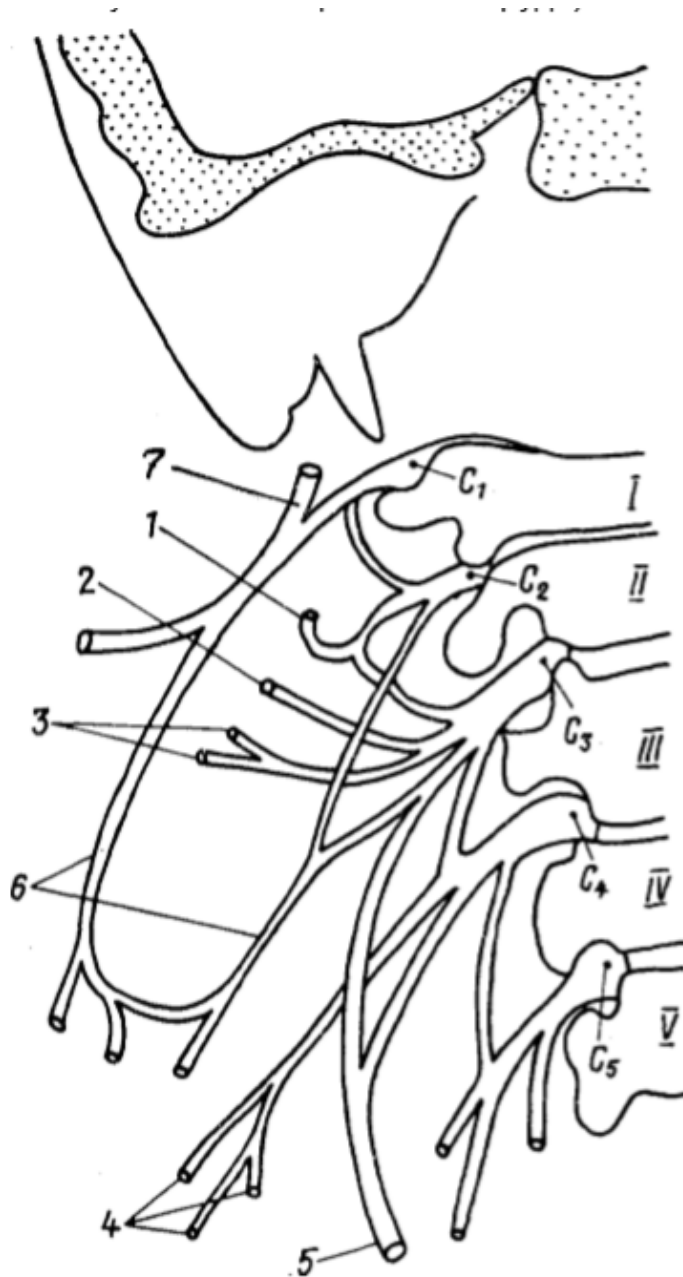
Розділ X. Спино-мозкові нерви и автономна НС

76. Схема утворення спинномозкового нерву та його гілок (за Криловою Н.В., 1991 р.)

1. - radix dorsalis-задній корінець (чутливий);
2. - ganglion spinale-спинномозковий вузол;
3. - radix ventralis-передній корінець (руховий);
4. - nervus spinalis seu funiculus (спинномозговий нерв або канатик);
5. - ramus meningeus (гілка мозкової оболонки);
6. - ramus dorsalis nervi spinalis (задня гілка спинномозкового нерва);
7. - ramus ventralis nervi spinalis (передня гілка спинномозкового нерва);
8. - nucleus intermediolateralis (бокове проміжне вегетативне ядро);
9. - ramus communicans albus (біла сполучна гілка);
10. - ramus communicans griseus (сіра сполучна гілка);
11. - вегетативний вузол симпатичного стовбура (truncus sympathicus)

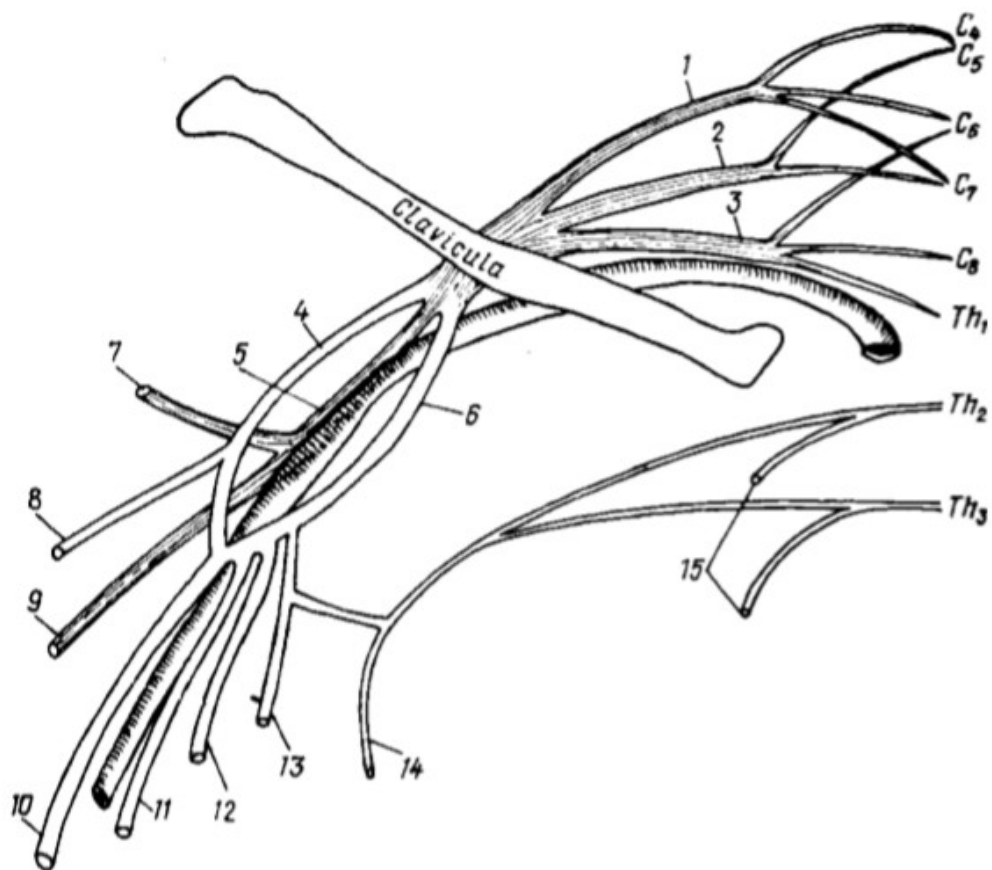
77. Схема шийного сплетення та його гілок. (за Крилової Н.В., 1991 р.)

11

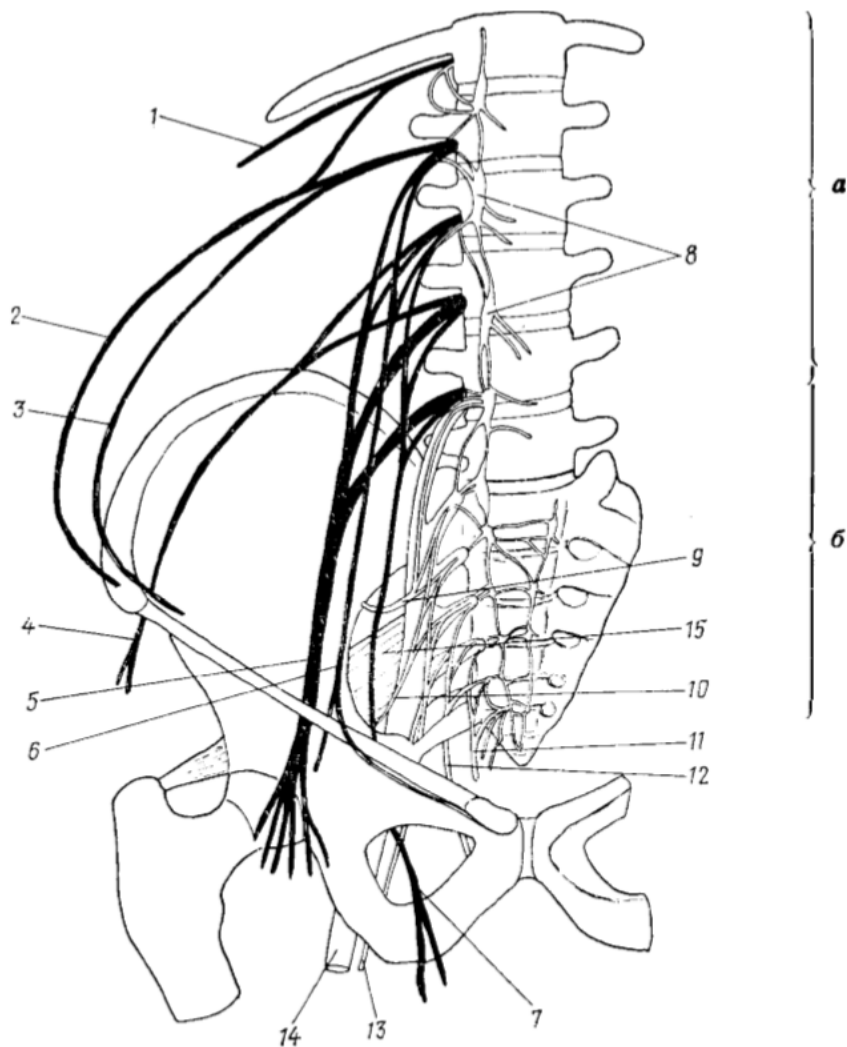
- I, II, III, IV, V. - шийні хребці;
 C1, C2, C3, C4, C5. - спинномозкові нерви (шийні);
 1.- n. occipitalis minor (малий потиличний нерв);
 2.- n. auricularis magnus (великий вушний нерв);
 3.- n. transversus colli (поперечний нерв шиї);
 4.- nn. supraclaviculares (надключичні нерви);
 5.- n. phrenicus (діафрагмальний нерв);
 6.- ansa cervicalis (шийна петля);
 7.- n. hypoglossus

78. Схема плечевого сплетения та його гілок. (за Криловой Н.В., 1991 р.)

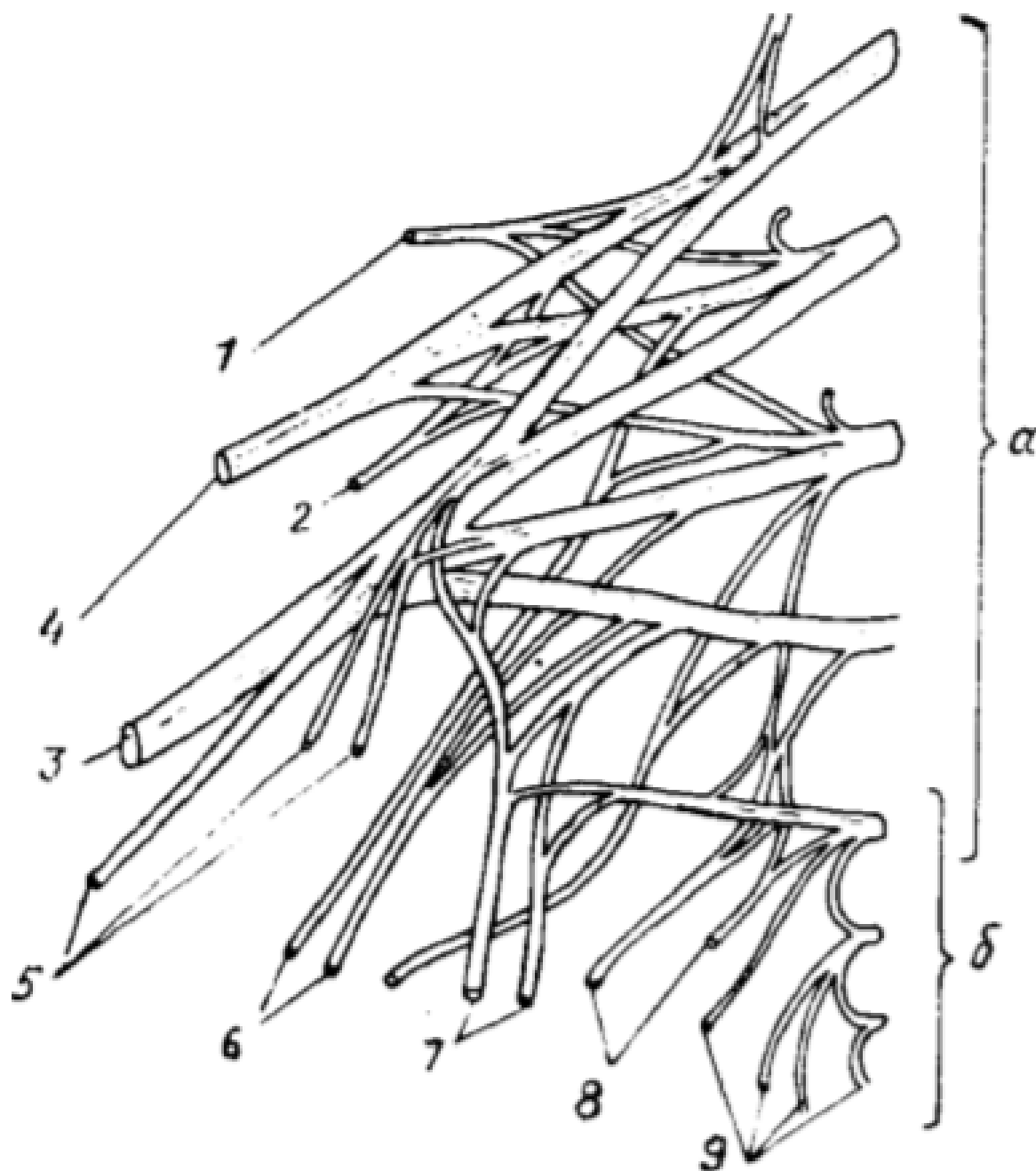
1. - truncus superior;
2. - truncus medius;
3. - truncus inferior;
4. - fasciculus lateralis (боковой пучок).
5. - fasciculus posterior (задний пучок).
6. - fasciculus medialis (медиальный пучок).
7. - n. axillaris (подкрыльцовый нерв),
8. - n. musculocutaneus;
9. - n. radialis;
10. - n. medianus;
11. - n. ulnaris;
12. - n. cutaneus antebrachii medialis;
13. - n. cutaneus brachii medialis;
14. - n. intercostobrachialis;
15. - mn. Intercostales

79. Схема поперекового сплетення та його гілок. (за Крилової Н.В., 1991 р.)

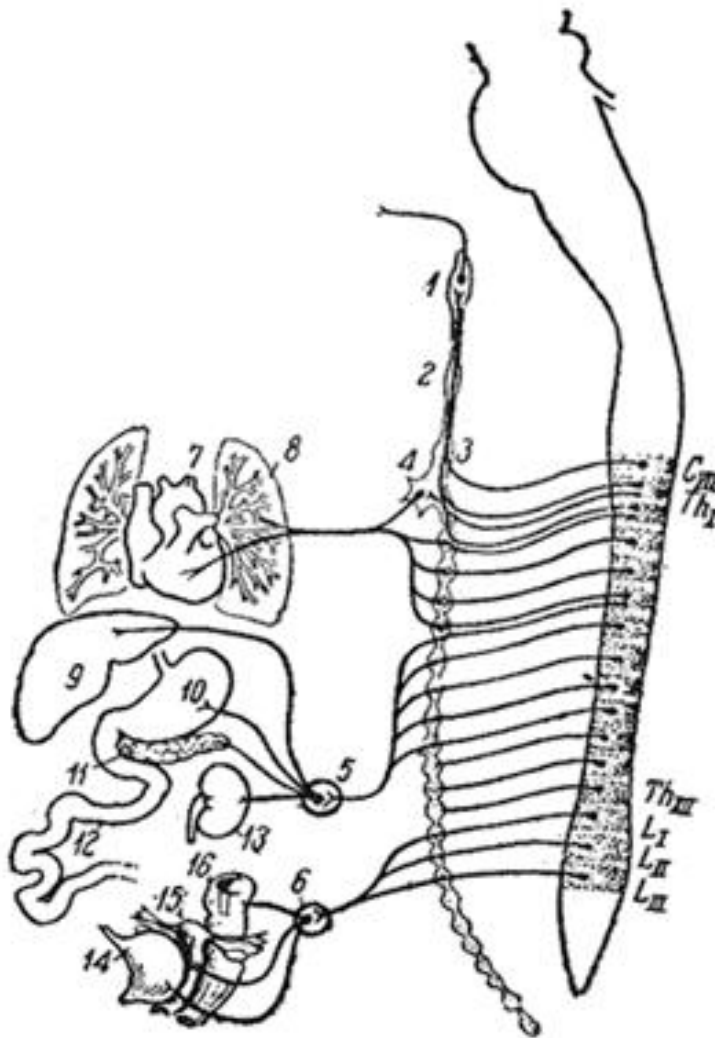
- а. – поперекове сплетення;
 б. – крижове сплетення;
 1.- n. subcostalis;
 2.- n. iliohypogastricus;
 3.- n. ilioinguinalis;
 4.- n. cutaneus femoris lateralis;
 5.- n. femoralis;
 6.- n. genitofemoralis;
 7.- n. obturatorius;
 8.- truncus sympathicus;
 9.- n. gluteus superior;
 10.- n. gluteus inferior;
 11.- n. coccygeus;
 12.- n. pudendus;
 13.- n. cutaneus femoris posterior;
 14.- n. ischiadicus;
 15.- m. piriformis

80. Схема крижового сплетення та його гілок. (за Крилової Н.В., 1991 р.)

- a.* - plexus sacralis;
- б.* - plexus coccygeus;
- 1.- n. gluteus superior;
- 2.- n. gluteus inferior;
- 3. - n. tibialis;
- 4. - n. peroneus communis;
- 5. - rr. musculares;
- 6. - n. cutaneus femoris posterior;
- 8. - n. pudendus;
- 9. - n. coccygeus;
- 10.- nn. anococcygei

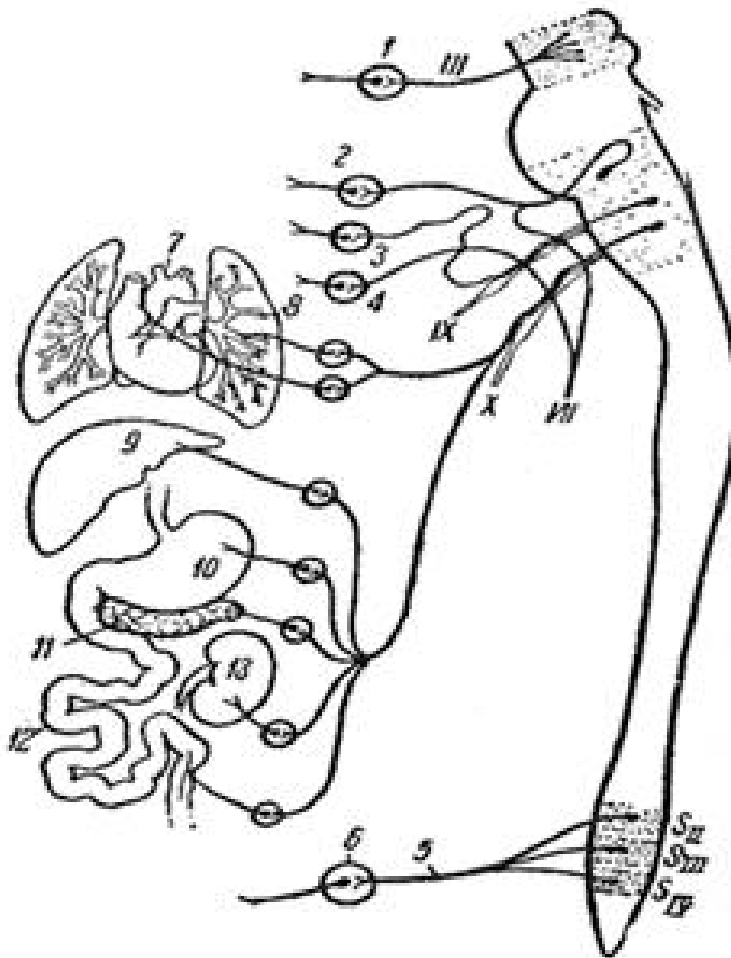
81. Схеми симпатичної іннервації органів: серця, слинних залоз, слюзової залози. (малюнок взято з сайту <http://sportstranica.ru/>)

C - шийні; Th - грудні; L - поперекові спинномозкові нерви.

1. - верхній шийний;	9. - печінку;
2. - середній шийний;	10. - шлунок;
3. - нижній шийний;	11. - підшлункова залоза;
4. - зірчастий ганглії;	12. - кишечник;
5. - сонячне сплетіння;	13. - нирка;
6. - надчеревній вузол;	14. - сечовий міхур;
7. - серце;	15. - матка;
8. - легке;	16. - пряма кишка.

82. Схеми парасимпатичної іннервації органів: серця, слинних залоз, слъзової залози. (малюнок взято з сайту <http://sportstranica.ru/>)

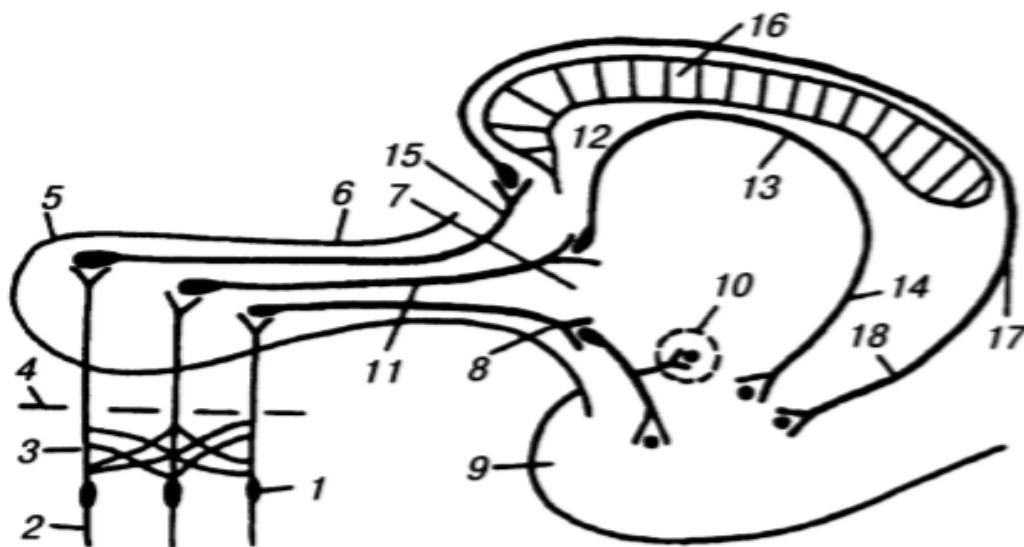

III, VII, IX, X - черепні нерви,
 SII-SIV - крижові спинномозкові нерви.

1. - війковий;
2. - крилопіднебінної;
3. - вушної;
4. - під-щелепної ганглій;
5. - тазовий нерв;
6. - підчеревне сплетіння;
7. - серце;
8. - легкі;
9. - печінку;
10. - шлунок;
- 11.- підшлункова залоза;
12. - кишечник;
13. - нирка.

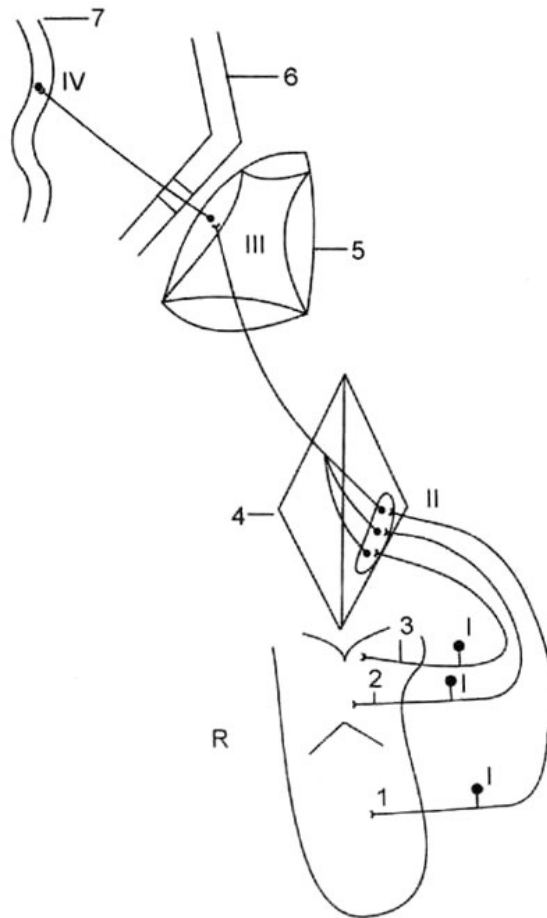
Розділ XI. Органи чуття

83. Схема провідних шляхів нюхового аналізатора. (за Криловою Н.В., 2006р.)

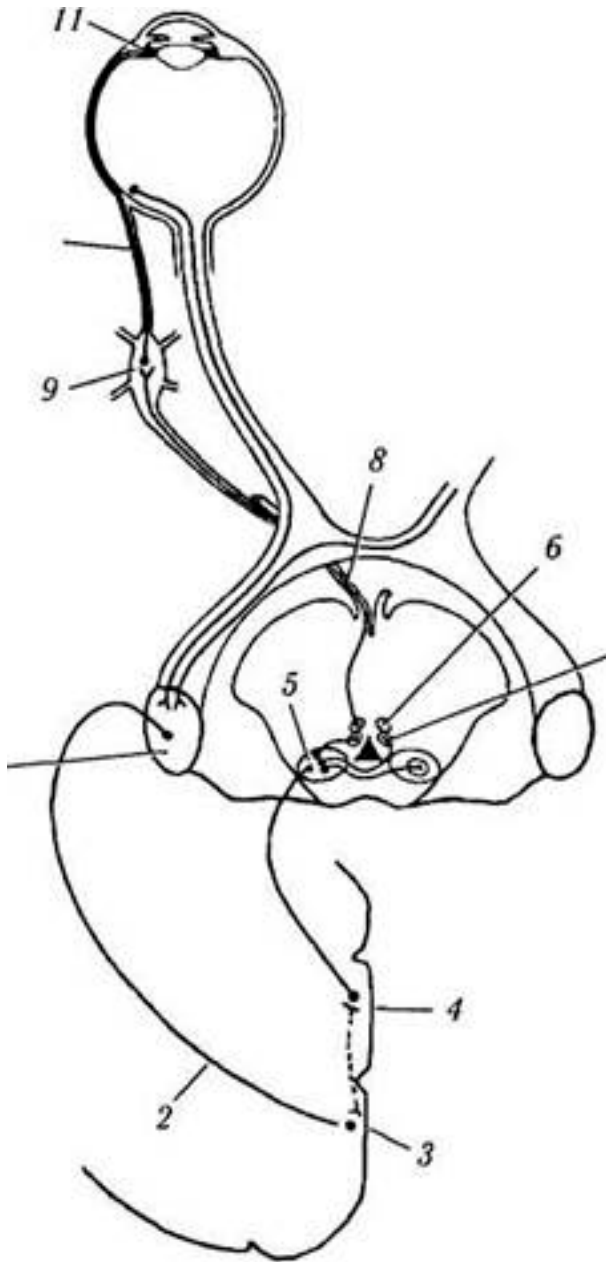
1. - чутливі біполярні нервові клітини (сприймають хімічні подразнення) в regio olfactoria порожнини носа.
2. - короткі периферичні відростки (дендрити)
3. - центральні відростки нюхових клітин (аксони) збираються в більш великі стовбури числом близько 20 - нюхові нерви (nervi olfactorii);
4. - lamina cribrosa (решітчаста пластинка).
5. - bulbus olfactorius (нюхова цибулина),
6. - tractus olfactorius (нюховий тракт)
7. - trigonum olfactorium (нюховий трикутник)
8. - stria olfactoria lateralis (бічний нюховий пучок)
9. - uncus (гачок)
10. - corpus amygdaloideum (мигдалеподібне тіло) - підкорковий нюховий центр;
11. - stria olfactoria intermedia;
12. - lamina septi pellucidī (пластинка прозорої перегородки в-родкі);
13. - fornix (звід);
14. - fimbria hippocampi (бахромка морського коника) - продовження ніжки зводу (crus fornicis);
15. - stria olfactoria medialis
16. - corpus callosum (мозолисте тіло);
17. - gyrus fasciolaris (зв'язкова звивина)
18. - gyrus dentatus (зубчаста звивина)

84. Схема провідних шляхів смакового аналізатора. (малюнок взято з сайту <http://wiki.1vc0.ru/>)

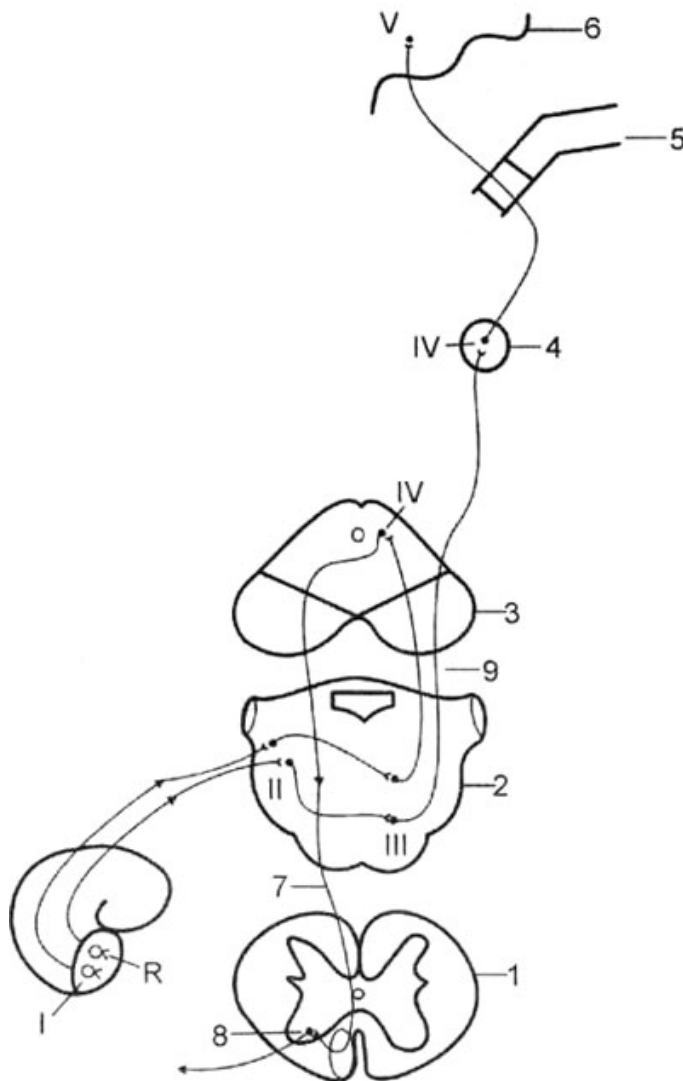
- R. - рецептори - чутливі клітини сосочків мови (papillae vallatae, foliatae, fungiformes);
- I. - перший нейрон - клітини колінчастого вузла сьомого нерва, нижнього вузла дев'ятих і десятих нервів (ganglion geniculi, ganglion inferius IX, ganglion inferius X);
- II. - другий нейрон - ядра одиночного шляху (n. Tractus solitarii);
- III. - третій нейрон - клітини латеральних ядер зорового ядра (thalamus);
- IV. - корковий кінець аналізатора - клітини кори гачка і парагіппокампальної звивини (uncus, gyrus parahippocampalis);
1. - барабанна струна (chorda tympani) сьомого нерва - іннервує передні 2/3 язика;
2. - язикові гілки (rr. Linguales) IX нерва - іннервують задню третину язика;
3. - глоткова гілка (r. Pharyngealis) десятого нерва - іннервує надгортанник і дужки;
4. - ромбовидна ямка;
5. - таламус;
6. - внутрішня капсула;
7. - ділянка кори гачка і парагіппокампальної звивини.

86. Схема акомодацийного та зіничного рефлексу. (малюнок взято з сайту <https://poznauka.org/>)

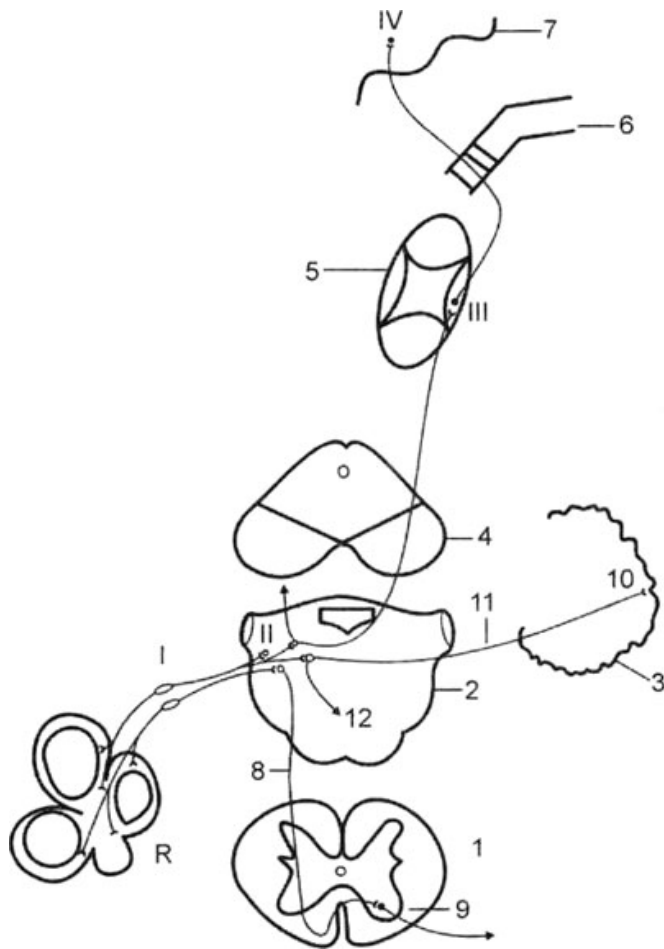
1. - зовнішнє колінчасті тіло;
2. - зорова проміневість;
3. - зорова кора;
4. - перістріарная кора;
5. - претектальна область;
6. - медіальна колонка вісцеральних нейронів;
7. - латеральна колонка вісцеральних нейронів;
8. - окоруховий нерв;
9. - ресничний ганглії;
10. - короткі війчасті нерви;
11. - м'язи війкового тіла

87. Схема шляхів і центрів слухового аналізатора. (малюнок взято з сайту <http://wiki.1vc0.ru/>)

- R - рецептори - чутливі клітини спірального органу;
 I - перший нейрон - клітини спірального вузла, ganglion spirale;
 II - другий нейрон - переднє і заднє равликів ядра, n. cochlearis dorsalis et ventralis;
 III - третій нейрон - передні і задні ядра трапецієподібного тіла, n. dorsalis et ventralis corporis trapezoidei;
 IV - четвертий нейрон - клітини ядер нижніх горбків середнього мозку і медіального колінчастого тіла, n. colliculus inferior et corpus geniculatum mediale;
 V - корковий кінець слухового аналізатора;
1. - спинний мозок;
 2. - міст;
 3. - середній мозок;
 4. - медіальне колінчасті тіло;
 5. - внутрішня капсула;
 6. - ділянка кори верхньої скроневої звивини;
 7. - кришеспінномозгової тракт;
 8. - клітини рухового ядра переднього рогу спинного мозку;
 9. - волокна латеральної петлі в трикутнику петлі.

88. Схема шляхів і центрів пристінкового (стато-кінетичного) аналізатора. (малюнок взято з сайту <http://wiki.1vc0.ru/>)

R. - рецептори - чутливі клітини ампулярних гребінців і клітини плям маточки і мішечка, crista ampullaris, macula utriculi et sacculi;

I. - перший нейрон - клітини преддверно вузла, ganglion vestibulare;

II. - другий нейрон - клітини верхнього, нижнього, медіального і латерального вестибулярних ядер, n. vestibularis superior, inferior, medialis et lateralis;

III. - третій нейрон - латеральні ядра таламуса;

IV. - корковий кінець аналізатора - клітини кори нижньої тім'яної дольки, середньої і нижньої скроневих звивин, Lobulus parietalis inferior, gyrus temporalis medius et inferior;

1. - спинний мозок;

2. - міст;

3. - мозочок;

4. - середній мозок;

5. - таламус;

6. - внутрішня капсула;

7. - ділянка кори нижньої тім'яної дольки;

8. - tractus vestibulospinalis;

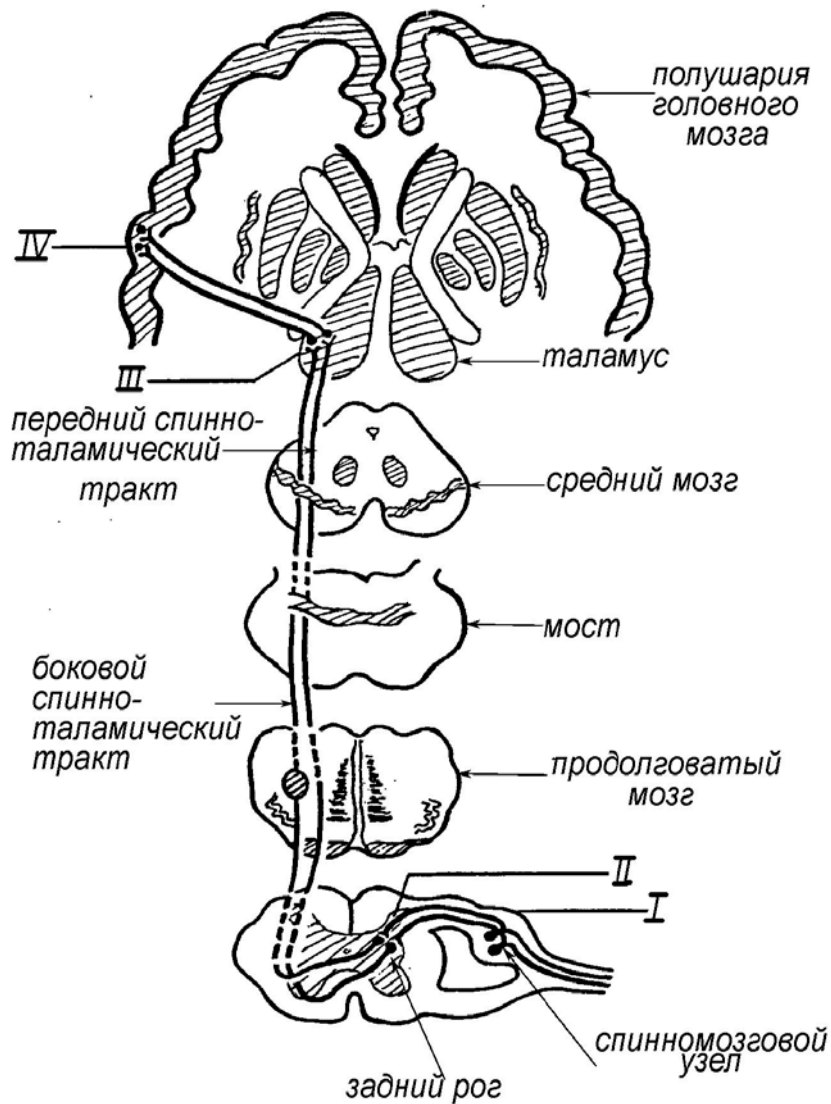
9. - клітина рухового ядра переднього рогу спинного мозку;

10. - ядро шатра мозочка, n. fastigii;

11. - переддверно-мозжечковий тракт, tractus vestibulocerebellaris;

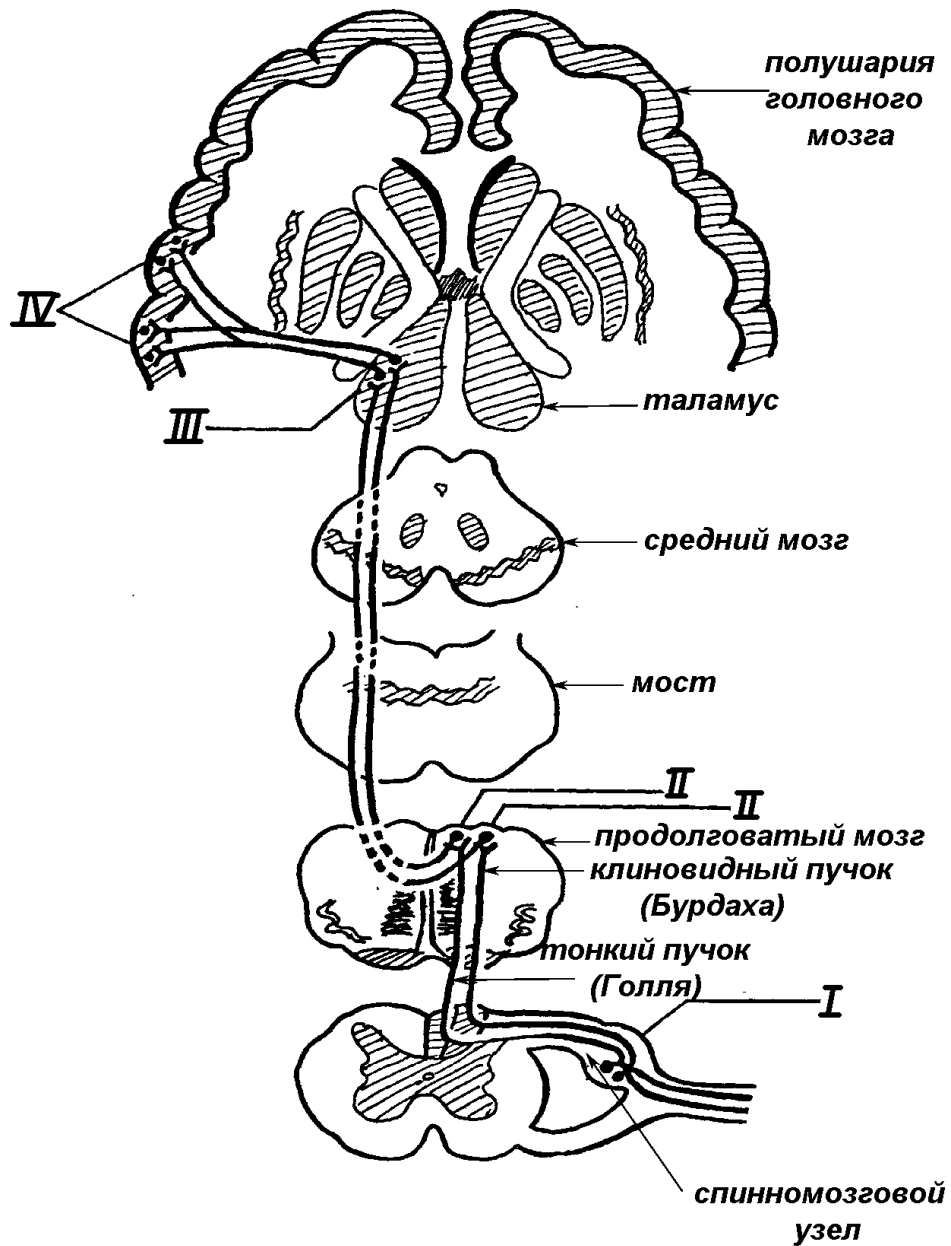
12. - до медіального поздовжнього пучка, ретикулярної формації та вегетативному центру довгастого мозку, fasciculus longitudinalis medialis; formatio reticularis, n. dorsalis nervi vagi.

89. Схема провідних шляхів тактильної, больової і температурної чутливості. (Н.В. Крылова, 2008).

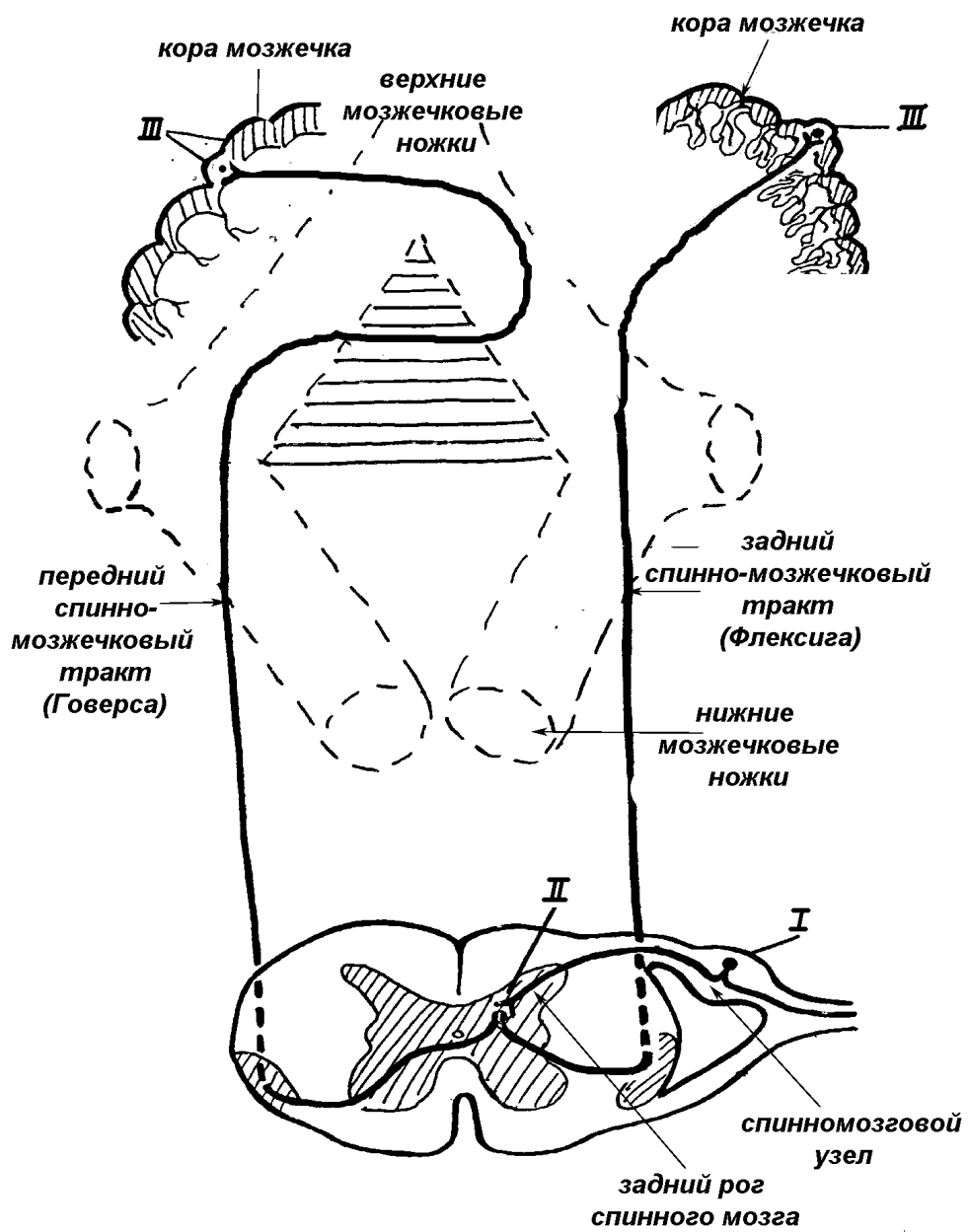
- I. – псевдоуниполярні нейрони спинномозкового вузла;
- II. - власне ядро заднього рогу (бічний спинно-таламічна тракт) і клітини желатинозної субстанції заднього рогу (передній спинно-таламічна тракт);
- III. - медіальна група ядер таламуса;
- IV. - ядра постцентральної звивини.

90. Схема пропріоцептивних шляхів коркового напрямку. (Н.В. Крылова, 2008).

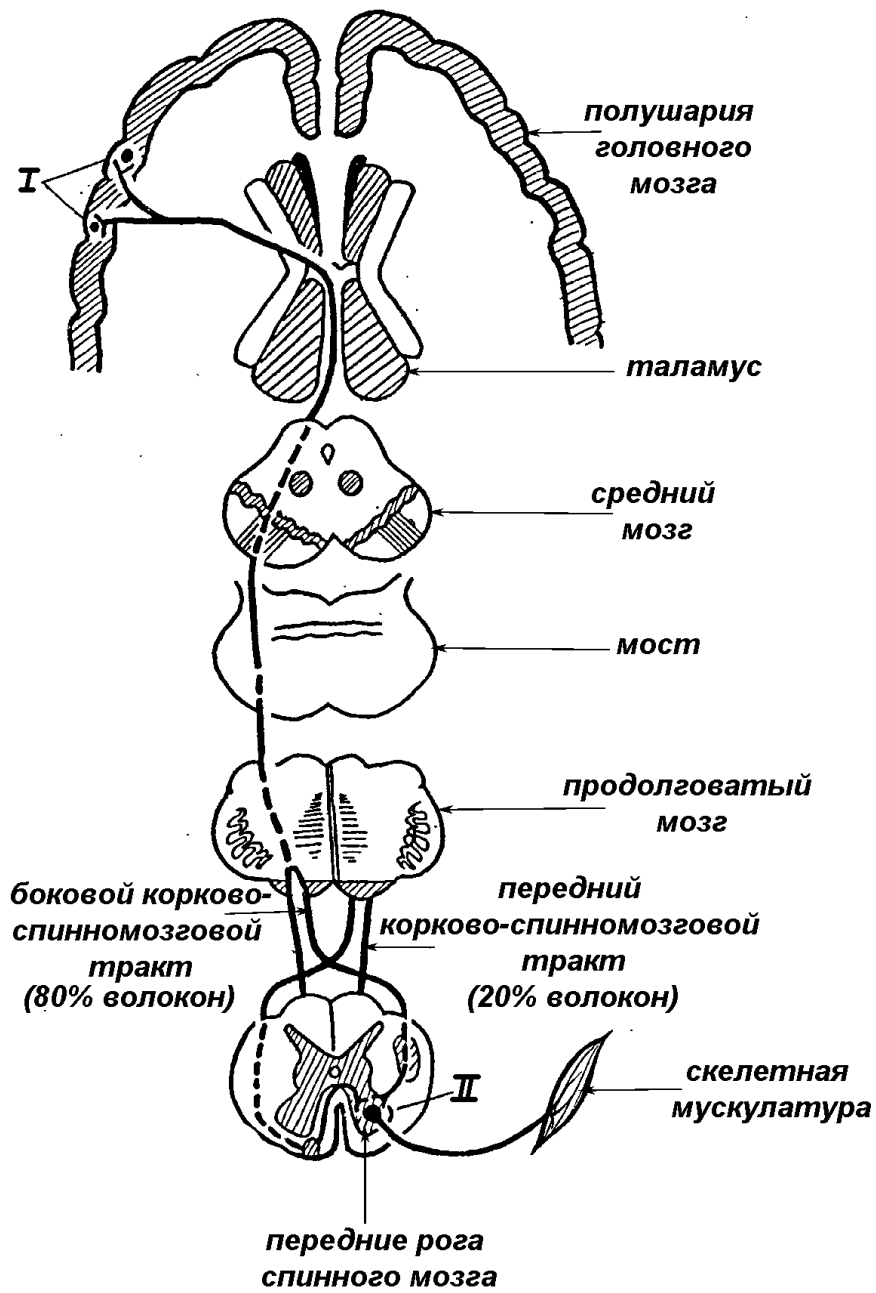
- I. - псевдоуніполярні нейрони спинномозгового вузла;
- II. - ядра тонкого пучка (Голля), клиновидного пучка (Бурдаха) в довгастому мозку;
- III. - медіальна група ядер таламуса;
- IV. - ядра постцентральної звивини.

91. Схема пропріоцептивних шляхів мозочкового напрямку. (Н.В. Крылова, 2008).

- I. - псевдоуніполярні нейрони спинномозгового вузла;
- II. - грудне ядро заднього рогу;
- III. - ядра кори черв'я мозочка.

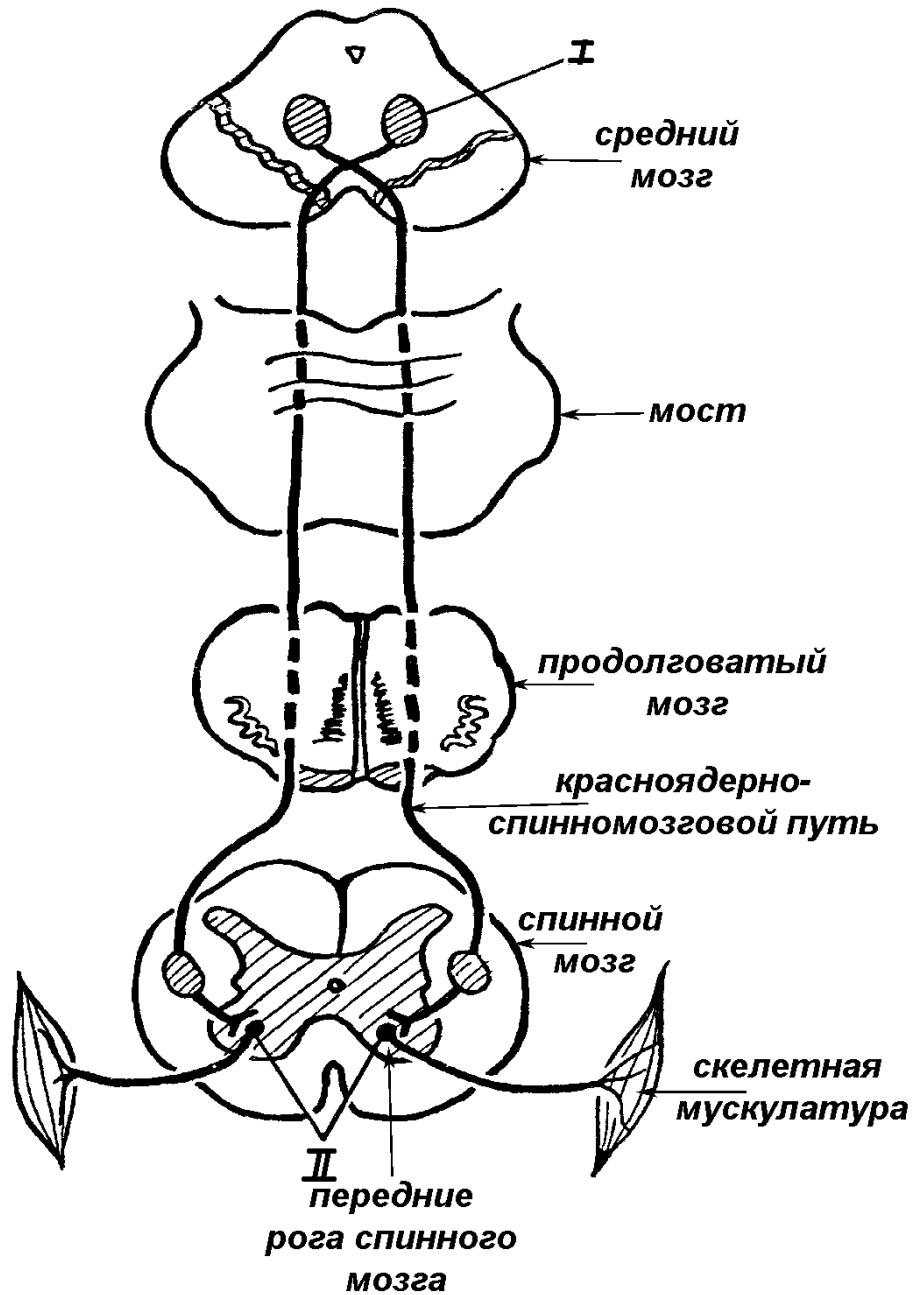
92. Схема пірамідного шляху. (Н.В. Крылова, 2008).

I. - гігантські пірамідні клітини Беца;

II. - альфа мотонейрони передніх рогів спинного мозку

93. Схема екстрапірамідного шляху. (Н.В. Крылова, 2008).

(червоноядерно-спинномозговой шлях (Монакова) (о. Фейц, 2009)

I. - червоне ядро середнього мозку;

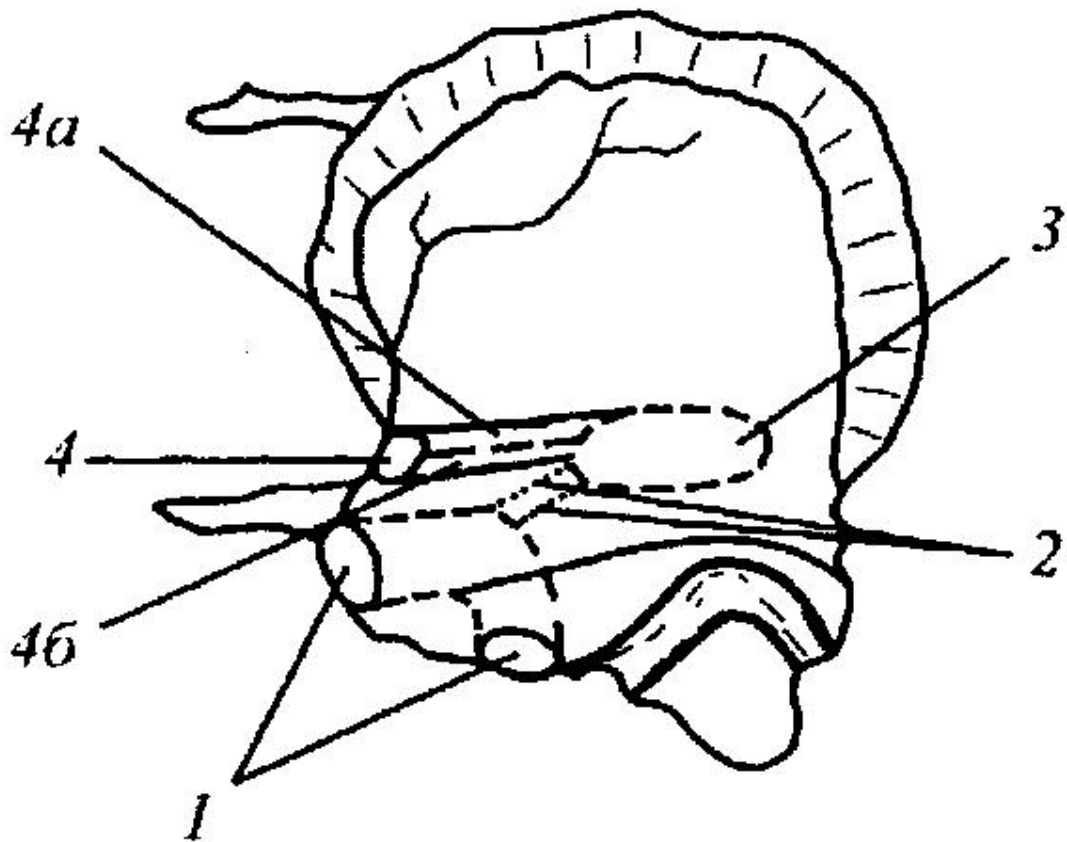
II. - передні роги спинного мозку.

BONUS !

94. Обовязкові терміни загальної анатомії

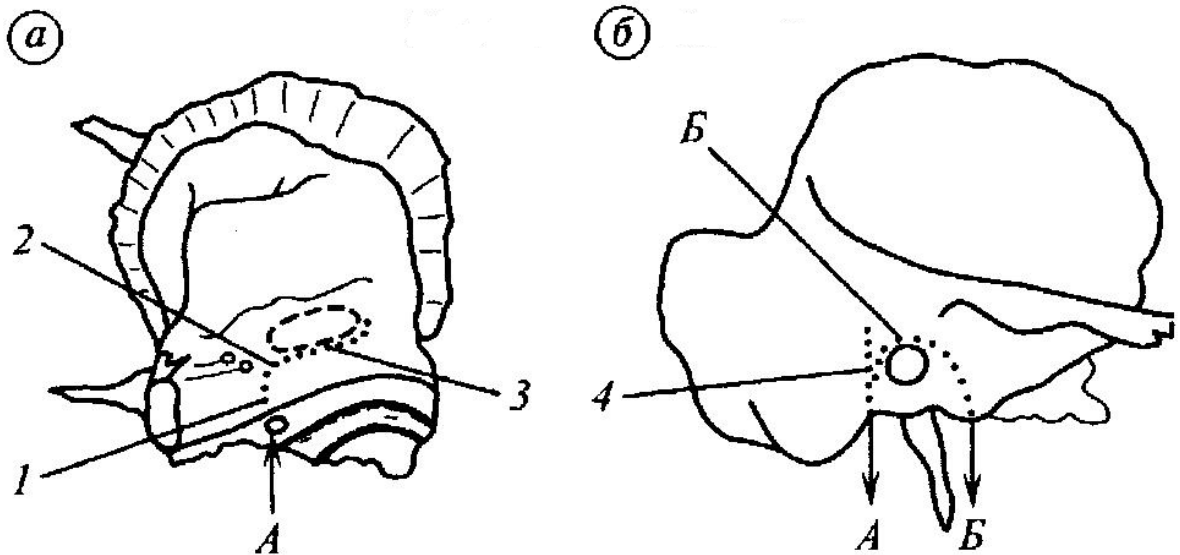
<i>cranialis (cranium - череп)</i>	краніальний
<i>caudalis (від cauda - «хвіст»)</i>	каудальний
<i>ventralis (venter - живіт).</i>	вентральний
<i>dorsalis (від dorsum - «спина»)</i>	дорсальний
<i>proximalis,</i>	проксимальний- для точки ближчої до тулуба
<i>distalis,</i>	дистальний, - для віддаленої точки
<i>dexter</i>	правий,
<i>sinister,</i>	лівий
<i>superior</i>	верхній, відповідає поняттю краніальний
<i>inferior,</i>	нижній, відповідає поняттю каудальний
<i>anterior,</i>	передній, відповідають поняттю вентральний
<i>posterior,</i>	задній, відповідають поняттю дорсальний.
<i>medialis</i>	медіальний - утворення, що лежать ближче до серединної площини
<i>lateralis.</i>	латеральний -утворення розташовані далі до серединної площини
<i>intermedius</i>	проміжний - якщо орган лежить між двома сусідніми утвореннями.
<i>medianus.</i>	серединними-утворення, розташовані на серединній площині
<i>externus,</i>	зовнішній.
<i>internus,</i>	внутрішній.
<i>profundus,</i>	глибокий,
<i>superficialis.</i>	поверхневий,
<i>visceralis (viscerus - внутрішність)</i>	вісцеральний- позначають приналежність і близьке розташування з яким-небудь органом.
<i>parietalis (paries - стінка),</i>	парієтальний, означає таки, що має відношення до якої-небудь стінки.
<i>palmaris</i>	долонний,
<i>plantaris</i>	підшовний
<i>radialis,</i>	променевий - край передпліччя з боку променевої кістки
<i>ulnaris,</i>	ліктьовий - з боку ліктьової кістки
<i>tibialis,</i>	великогомілковий - край, де розташовується великогомілкова кістка, називається
<i>fibularis.</i>	малогомілковий- край, де лежить малогомілкова кістка
<i>major(magnus)</i>	великий
<i>maximus</i>	найбільший
<i>minor(parvus)</i>	маленький
<i>minimus</i>	найменший

95. Канали скроневої кістки (за Крилової Н.В.) .

Права скронева кістка (вид зверху та з середини):

1. - canalis caroticus (сонний канал).
2. - canaliculi caroticotympanici (сонно - барабані каналці)
3. - cavum tympani (барабана порожнина);
4. - canalis musculotubarius (м'язово- трубний канал)
- 4а. - semicanalis muscoli tensoris tympani (півканал мяза, що напружує барабанну перетинку)
- 4б. - semicanalis tubae auditivae (півканал слухової труби)

Права скронева кістка (показані проекції каналів):

а - вид зверху зсередини,

б- вид зовні.

А - *canalis facialis* (лицьовий канал) містить *nervus facialis*. Починається на дні *meatus acusticus internus*:

1. - перший відділ лицьового каналу йде горизонтально майже під прямим кутом по відношенню до поздовжньої осі кам'янистої частини,

2. - *geniculum canalis facialis* (колінце лицьового каналу) знаходиться приблизно на рівні *hiatus canalis nervi petrosi majoris*, де лицьовий канал повертає назад майже під прямим кутом. Від лицьового нерва відділяється гілка, яка виходить через *hiatus canalis nervi petrosi majoris*,

3. - другий відділ лицьового каналу, йде уздовж кам'янистій частині по медіальній стінці барабанної порожнини,

4 - третій відділ лицьового каналу проходить вертикально по задній стінці барабанної порожнини поблизу *antrum mastoideum* і відкривається *foramen stylomastoideum*. Кілька вище вихідного отвору від лицьового нерва відділяється гілка - *chorda tympani* (барабанна струна),

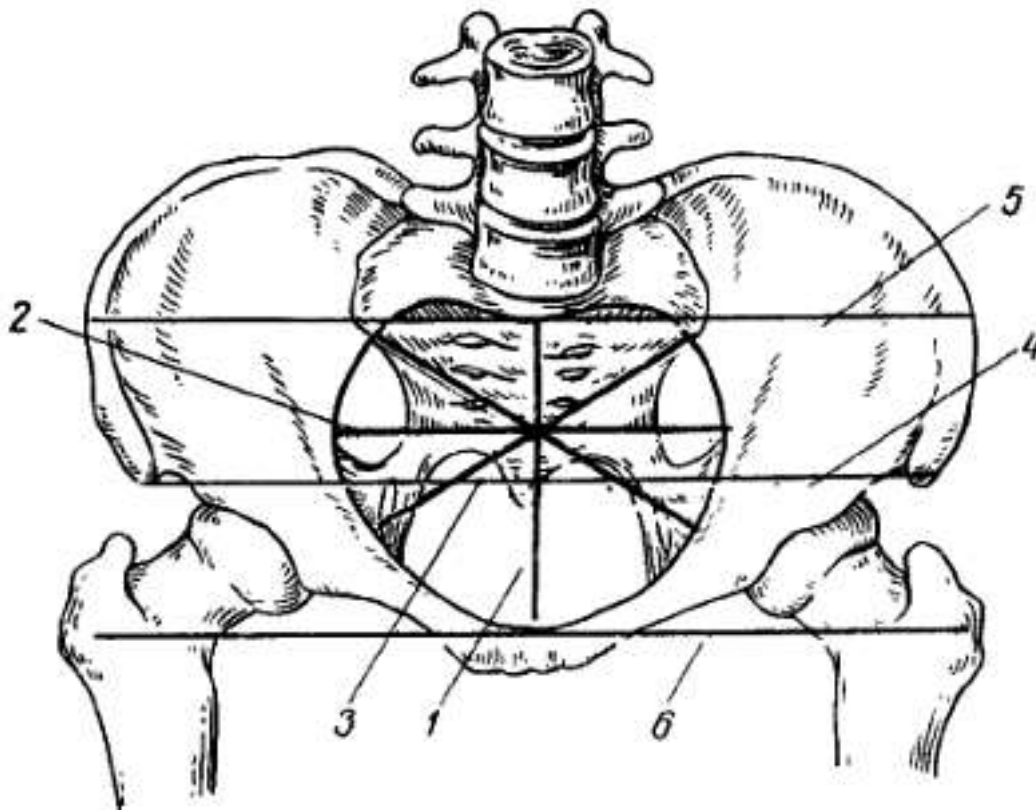
Б - *canaliculus chordae tympani* (каналец барабанної струни) починається на зовнішній стінці каналу лицьового нерва вище *foramen stylomastoideum*, прямує вперед і вгору, входить в барабанну порожнину через її задню стінку. Каналець містить *chorda tympani*, яка, пройшовши дугою через барабанну порожнину, виходить з скроневої кістки через *fissura petrotympanica*.

Каналы и каналцы	Какие полости (области) соединяет	Что проходит в канале
Сонный канал (canalis caroticus)	Наружное основание черепа и верхушку пирамиды височной кости	Внутренняя сонная артерия, внутреннее сонное (автономное) нервное сплетение
Сонно-барабанные каналцы	Сонный канал (у его начала) и барабанную полость	Сонно-барабанные нервы и артерии
Внутренний слуховой проход Meatus acusticus internus	Заднюю черепную ямку и внутреннее ухо	Лицевой нерв (VII пара черепных нервов), преддверно-улитковый нерв (VIII пара черепных нервов), артерия и вена внутреннего уха
Канал лицевого нерва Canalis nervi facialis	Заднюю поверхность пирамиды височной кости (внутренний слуховой проход) и шилососцевидное отверстие (наружное основание черепа)	Лицевой нерв (VII пара черепных нервов)
Каналец барабанной струны	Канал лицевого нерва, барабанную полость и каменисто-барабанную щель (наружное основание черепа)	Барабанная струна - ветвь лицевого нерва (VII пара черепных нервов)
Барабанный каналец Canaliculus tympanicus	Нижнюю поверхность пирамиды височной кости (каменистая ямочка), барабанную полость и переднюю поверхность пирамиды (расщелина малого каменистого нерва)	Малый каменистый нерв - ветвь языкоглоточного нерва (IX пара черепных нервов)
Мышечно-трубный канал Canalis musculotubarius	Верхушку пирамиды височной кости и барабанную полость	Мышца, напрягающая барабанную перепонку (полуканал мышцы, напрягающей барабанную перепонку), слуховая труба (полуканал слуховой трубы)
Сосцевидный каналец	Яремную ямку и барабанно-сосцевидную щель	Ушная ветвь блуждающего нерва (X пара черепных нервов)
Каналец преддверия Canaliculus vestibulari	Преддверие внутреннего уха и заднюю черепную ямку (апертура канальца преддверия)	Водопровод преддверия и вена водопровода преддверия
Каналец улитки Canaliculus cochlea	Преддверие внутреннего уха (медиальная стенка костного преддверия) и нижнюю поверхность пирамиды височной кости (апертура канальца улитки)	Водопровод улитки и вена водопровода улитки

**96. Отвори в стінках порожнин лицьового черепа та їх призначення
(взято з сайту <https://infopedia.su>)**

Область черепа	Отверстия	Через отверстия проходят		
		артерии	вены	нервы
Глазница	Зрительный канал	Глазная артерия		Зрительный нерв (II)
	Переднее решетчатое	Передняя решетчатая артерия – ветвь надглазничной артерии	Передняя решетчатая вена – приток верхней глазной вены	Передний решетчатый нерв – ветвь носослезного нерва (из главного нерва)
	Верхняя глазная щель	Передняя менингеальная артерия – ветвь передней решетчатой	Верхняя глазная вена – впадает в пещеристый синус	Глазодвигательный (III), блоковой (IV), отводящий (VI) нервы, глазной нерв – I ветвь тройничного нерва
	Нижняя глазничная щель	Подглазничная артерия	Нижняя глазная вена – приток крыловидного венозного сплетения	Подглазничный, скуловой нервы – ветви верхнечелюстного нерва
	Носослезный канал	В канале проходит носослезный проток		
	Надглазничное (непостоянное)	Надглазничная артерия – ветвь глазной артерии	Надглазничная вена – приток крыловидного венозного сплетения	Надглазничный нерв – ветвь лобного нерва
	Заднее решетчатое	Задняя решетчатая артерия – ветвь надглазничной артерии	Задняя решетчатая вена – приток верхней глазной вены	Задний решетчатый нерв – ветвь носослезного нерва
	Подглазничное	Подглазничная артерия – ветвь верхнечелюстной артерии		Подглазничный нерв
	Альвеолярные (передние и средние)	Альвеолярные передние верхние – ветви подглазничной артерии	Альвеолярные верхние вены – притоки верхнечелюстной вены	Передние и средние верхние альвеолярные – ветви подглазничного нерва
	Скулоглазничное	Скулоглазничная ветвь – ветвь верхнечелюстной артерии		Скуловой нерв – ветвь верхнечелюстного нерва
Полость носа	Грушевидная апертура – переднее отверстие полости носа			
	Хоаны – задние отверстия полости носа			
	Решетчатой пластинки			Обонятельный нерв (I)
	Носослезный канал			
	Клиновидно-небное	Клиновидно-небная артерия – ветвь верхнечелюстной артерии	Клиновидно-небная вена – впадает в крыловидное (венозное) сплетение	Носовые задние верхние ветви (латеральные и медиальные) – ветви крылонебного узла
	Резцовый канал	Носовая задняя перегородочная артерия – ветвь клиновидно-небной артерии; ветвь небной большой артерии; ветвь нисходящей небной артерии		Носонебный нерв от крылонебного узла
	Носовые			Носовые наружные ветви – ветви переднего решетчатого нерва
	Большой небный канал	Небные малые – ветви нисходящей небной артерии (из верхнечелюстной артерии)		Носовые задние латеральные ветви – ветви небного, переднего носового, задние верхние латеральные ветви от крылонебного узла
Полость рта	Резцовый канал			
	Большая небная артерия – ветвь нисходящей небной артерии			Большой небный нерв – ветвь от крылонебного узла
	Малые небные	Малые небные артерии – ветви нисходящей небной артерии		Малые небные нервы – от крылонебного узла

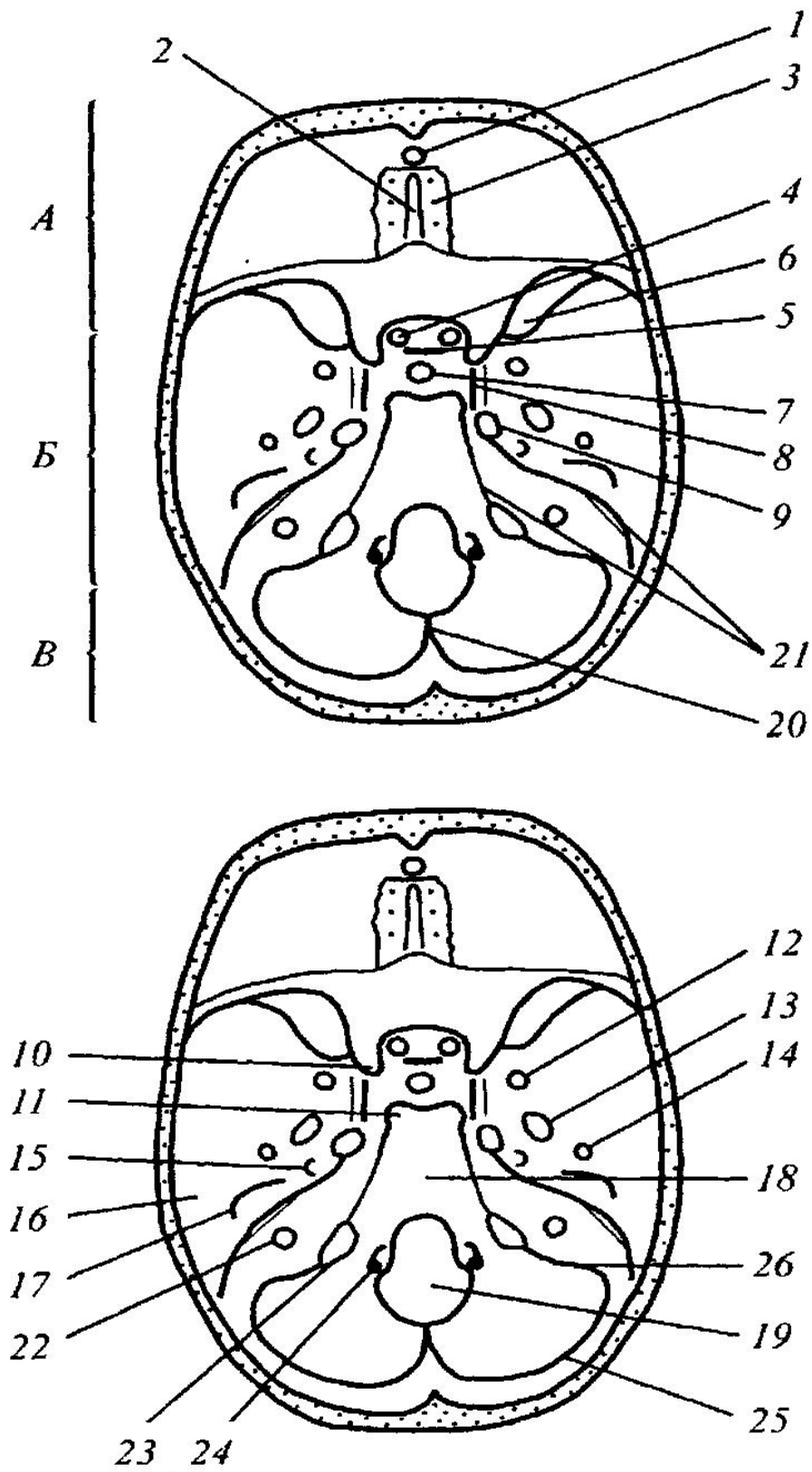
97. Лінії, по яких визначають розмір жіночого таза. (взято з сайту <https://www.rulit.me/>)

1. - diameter recta (conjugate anatomica);
2. - diameter transversa;
3. - diameter obliqua;
4. - distantia spinarum (відстань між передніми верхніми остями клубових кісток);
5. - distantia cristarum (найбільша відстань між клубовими гребенями);
6. - distantia trochanterica (відстань між великими вертелюгами стегнових кісток).

1. Відстань між двома spina ilíaca anterior superior - distantia spinarum, рівне 25-27 см.
2. Відстань між двома crista ilíaca - distantia cristarum, рівне 28-29 см.
3. Відстань між двома trochánter májor - distantia trochantérica, рівне 30-32 см.

98. Внутрішня основа черепа (basis cranii interna) (за Крилової Н.В.)

A - fossa cranii anterior (передня черепна ямка) обмежена спереду лускою лобової кістки, ззаду краями малих крил. Дно ямки утворюють: очноямкові частини лобової кістки, решітчаста пластинка решітчастої кістки і малі крила клиноподібної кістки:

1. - foramen caecum,
2. - crista galli
3. - lamina cribrosa;

Б - fossa cranii media (середня черепна ямка) обмежена спереду краями малих крил, ззаду - краями пірамід скроневи́х кісток і спинкою турецького сідла, з боків - лускою скроневи́х кісток. Дно ямки утворюють: турецьке сідло і великі крила клиноподібної кістки, передні поверхні пірамід скроневи́х кісток:

4. - canalis opticus
5. - sulcus chiasmatis
6. - fissura orbitalis superior,
7. - fossa hypophysialis
8. - sulcus caroticus
9. - foramen lacerum
10. - processus clinoideus anterior
11. - processus clinoideus posterior
12. - foramen rotundum,
13. - foramen ovale,
14. - foramen spinosum,
15. - impressio trigemini
16. - tegmen tympani
17. - eminentia arcuata

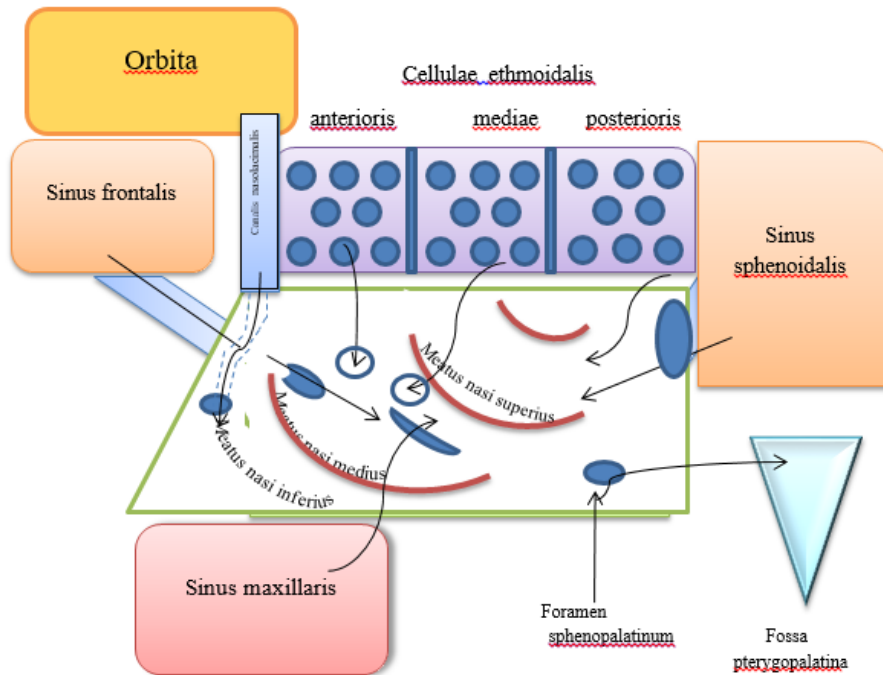
В - fossa cranii posterior (задня черепна ямка) обмежена спереду спинкою турецького сідла і краями пірамід скроневи́х кісток, ззаду - лускою потиличної кістки. Дно ямки утворюють задні поверхні пірамід скроневи́х кісток і потилична кістка:

18. - clivus
19. - foramen magnum
20. - crista occipitalis interna
21. - sulci sinus petrosi superioris et inferioris
22. - porus acusticus internus
23. - foramen jugulare
24. - canalis hypoglossi,
25. - sulcus sinus transversi
26. - sulcus sinus sigmoidei

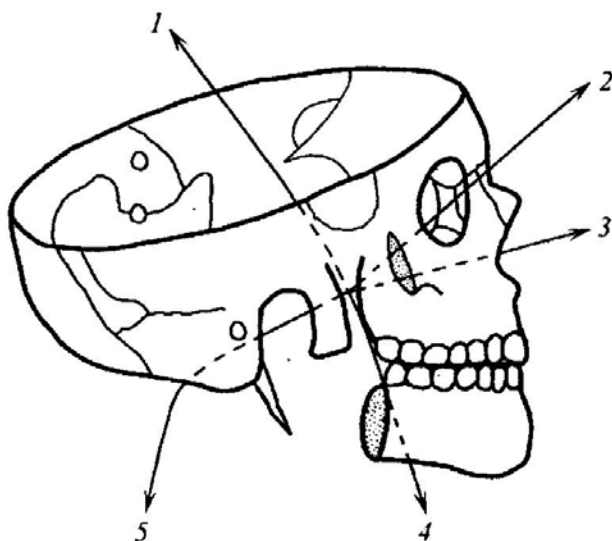
Отвори во внутрішній основі черепа та їх призначення

Область черепа	Отверстия	Через отверстия проходят		
		артерии	вены	нервы
Передняя черепная ямка	Решетчатой пластинки			Обонятельные нервы (I)
Средняя черепная ямка	Зрительный канал	Глазная артерия		Зрительный нерв (II)
	Верхняя глазничная щель	Передняя менингеальная артерия (ветвь передней решетчатой)	Верхняя глазная вена (впадает в пещеристый синус)	Глазодвигательный (III), блоковой (IV), отводящий (VI) нервы, глазной нерв – I ветвь тройничного нерва
	Внутреннее сонное	Внутренняя сонная артерия	Внутреннее сонное (венозное) сплетение	Внутреннее сонное (симпатическое сплетение)
	Круглое			Верхнечелюстной нерв – II ветвь тройничного нерва
	Овальное	Менингеальная ветвь средней менингеальной артерии	Эмиссарий – соединяет пещеристый синус и крыловидное (венозное) сплетение	Нижнечелюстной нерв – III ветвь тройничного нерва
	Остистое	Средняя менингеальная артерия ветвь верхнечелюстной артерии	Средние менингеальные вены	Менингеальная ветвь III ветви тройничного нерва
	Расщелина канала большого каменистого нерва (отверстие канала лицевого нерва)	Поверхностная каменистая ветвь – ветвь средней менингеальной артерии	Слуховая вена впадает в верхний каменистый синус	Большой каменистый нерв – ветвь лицевого нерва (промежуточного нерва)
	Расщелина малого каменистого нерва (верхняя апертура барабанного канала)	Верхняя барабанная артерия – ветвь средней менингеальной артерии		Малый каменистый нерв – ветвь барабанного нерва (из языкоглоточного – IX).
Задняя черепная ямка	Внутренний слуховой проход	Артерия лабиринта – ветвь базилярной артерии	Вены лабиринта – впадают в нижний каменистый синус	Лицевой нерв (VII), преддверно-улитковый (VIII)
	Наружная апертура водопровода преддверия		Эндолимфатический проток и мешочек	
	Наружная апертура канала улитки		Перилимфатический проток – впадает в верхнюю луковицу внутренней яремной вены, вена одноименного канала	
	Сосцевидное	Менингеальная ветвь затылочной артерии	Сосцевидный эмиссарий – соединяет сигмовидный синус и затылочную вену	
	Яремное	Задняя менингеальная артерия – ветвь восходящей глоточной артерии	Внутренняя яремная вена	Языкоглоточный (IX), блуждающий (X), добавочный (XI) нервы – менингеальная ветвь блуждающего нерва
	Большое затылочное	Позвоночный, передние и задние спинномозговые артерии	Основное (базилярное) венозное сплетение	Продолговатый мозг
	Подъязычный канал		Венозная сеть подъязычного канала – впадает во внутреннюю яремную вену	Подъязычный нерв (XII)
	Мыщелковое		Мыщелковый эмиссарий соединяет сигмовидный синус с позвоночным венозным сплетением	

99. Сполучення носової порожнини (Світлицький А.О. 2010).

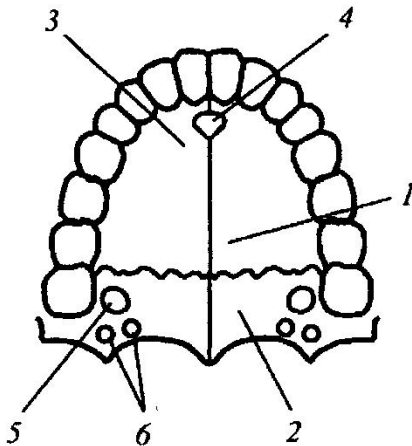

100. Схема сполучень крилопіднебінної ямки (по Крыловой Н.В.)

1. - з середньою черепною ямкою (foramen rotundum);
 2. - з очницею (fissura orbitalis inferior);
 3. - з порожниною носа (foramen sphenopalatinum);
 4. - з ротовою порожниною (canalis palatinus major);
 5. - з ділянкою зовнішньої основи черепа (canalis pterygoideus).
- За допомогою fissura pterygomaxillaris крилопіднебінної ямки повідомляється з підскроневою ямкою.

101. Кісткове, або тверде, піднебіння (palatum osseum seu durum) (за Крилової Н.В.)

- 1. - processus palatinus maxillae;
- 2. - lamina horizontalis ossis palatini;
- 3. - fossa incisiva (різцева ямка) являє собою середнє поглиблення на передній частині нижньої поверхні кісткового піднебіння;
- 4. - foramen incisivum (різцевий отвір);
- 5. - foramen palatinum majus (великий піднебінний отвір);
- 6. - foramina palatina minora (малі піднебінні отвори).

102. Решитчаста кістка (os ethmoidale) (за Крилової Н.В.)

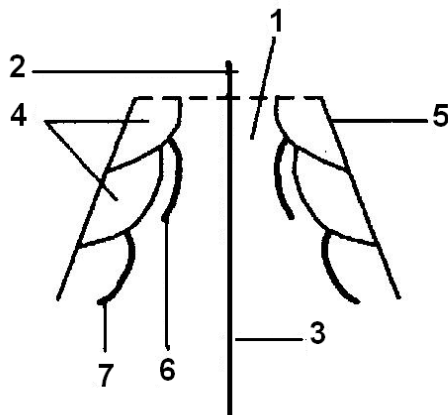
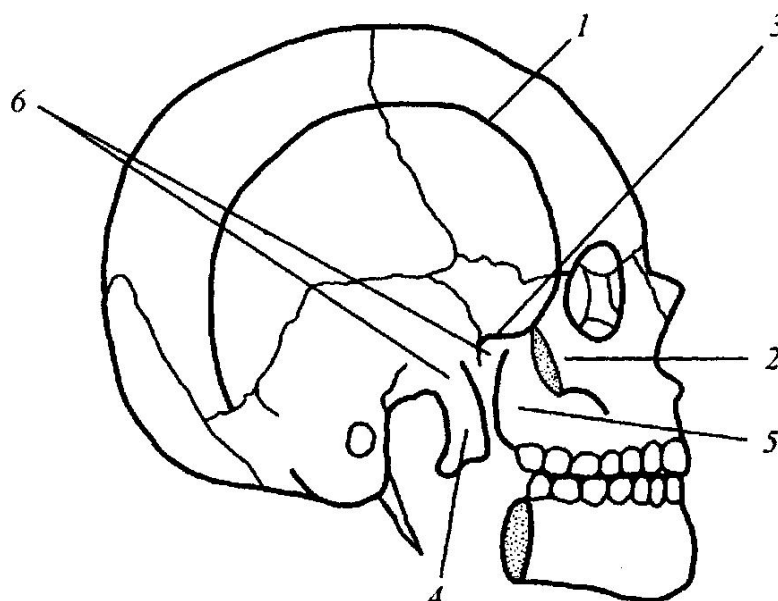

Схема решитчастої кістки (вид спереду):

- 1. - lamina cribrosa (решитчаста пластинка);
- 2. - crista galli (півнячий гребінь);
- 3. - lamina perpendicularis (перпендикулярна пластинка) становить частину кісткової перегородки носа;
- 4. - labyrinthus ethmoidalis (решитчастий лабіринт);
- 5. - lamina orbitalis (глазничная пластинка);
- 6. - concha nasalis superior (верхня носова раковина)
- 7. - concha nasalis media (середня носова раковина)

103. Сконева і підсконева ямки (fossae temporalis et infratemporalis)

Череп (вид збоку - вилична дуга видалена):

Сконева ямка (fossa temporalis):

1. - linea temporalis (верхня і задня межа);
2. - os zygomaticum (передня межа);
3. - crista infratemporalis (нижня межа).

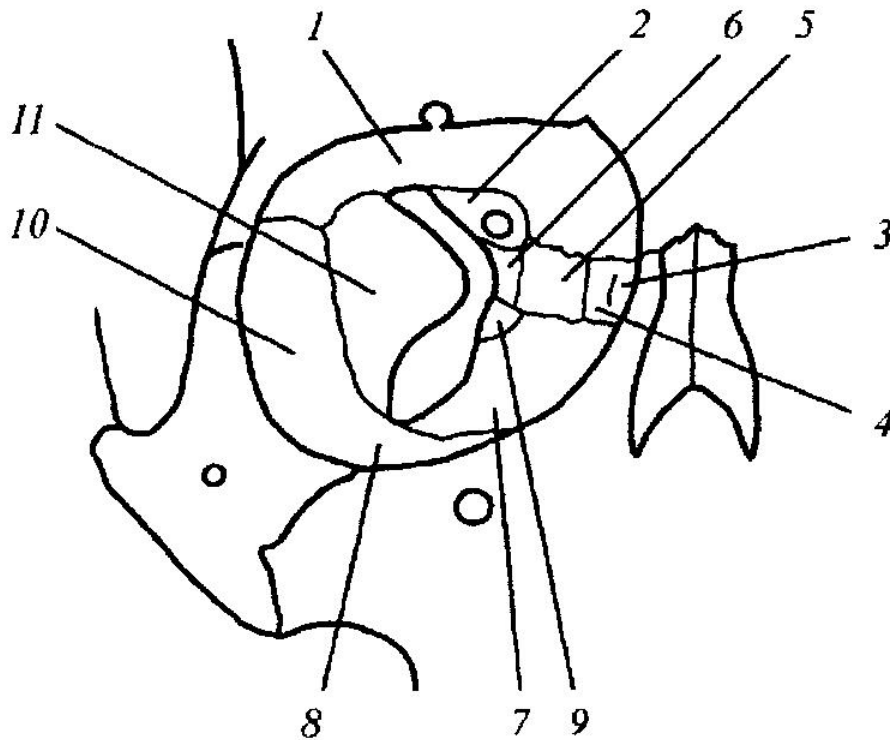
Продовженням сконевої ямки донизу є підсконева ямка.

Підсконева ямка (fossa infratemporalis):

4. - lamina lateralis processus pterygoidei (медіальна стінка);
5. - maxilla et os zygomaticum (передня стінка);
6. - ala major ossis sphenoidalis et pars squamosa ossis temporalis утворюють верхню стінку.

Структура	Стінка					
	Верхня	Нижня	Латеральна	Медіальна	Передня	Задня
Сконева ямка (fossa temporalis)	нижня сконева лінія	підскроневи́й гребінь і нижній край виличної дуги			вилична кістка	
Підсконева ямка (fossa infratemporalis)	велике крилом клиноподібної кістки		гілка нижньої щелепи	бічна платівка крилоподібного відростка	сконева поверхня верхньої щелепи і виличної кістки	
Крилопіднебінна ямка, (fossa pterygopalatina)	нижнебокова поверхня тіла і основа великого крила клиноподібної кістки		не має	перпендикулярна пластинка піднебінної кістки	бугор верхньої щелепи	основа крилоподібного відростка клиноподібної кістки

104. Очна ямка (orbita) (за Крилової Н.В.)

Стінки очниці:

Paries superior (верхня стінка):

- 1. - pars orbitalis ossis frontalis;
- 2. - ala minor ossis sphenoidalis.

Paries medialis (медіальна стінка):

- 3. - processus frontalis maxillae;
- 4. - os lacrimale;
- 5. - lamina orbitalis ossis ethmoidalis;
- 6. - corpus ossis sphenoidalis.

Paries inferior (нижня стінка):

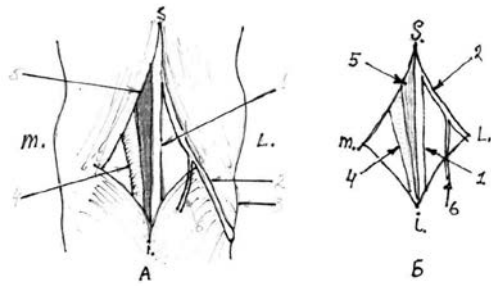
- 7. - facies orbitalis maxillae;
- 8. - facies orbitalis ossis zygomatici;
- 9. - processus orbitalis ossis palatini.

Paries lateralis (бокова стінка):

- 10. - facies orbitalis ossis zygomatici;
- 11. - facies orbitalis alae majoris ossis sphenoidalis.

Вхід в очну ямку (aditus orbitae) обмежений надочноямковим краєм (margo supraorbitalis) і ніжнеглазничним краєм (margo infraorbitalis).

105. Схематичне зображення топографії структур підколінної ямки (взято з сайту <http://vkist.ru/>).

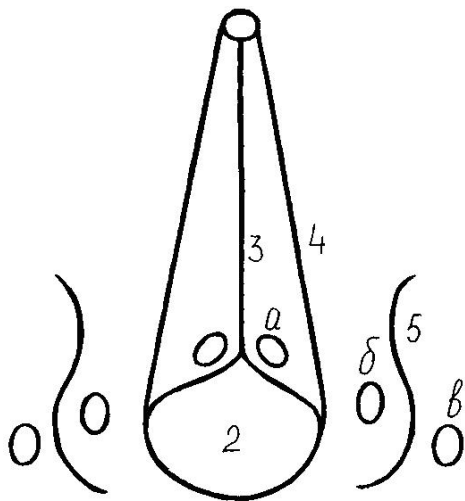

А. - загальний вигляд;

Б. - схема.

1. - великогомілкової нерв;
2. - загальний малогомілкової нерв;
3. - положення малогомілкової кістки;
4. - підколінна артерія;
5. - підколінна вена;
6. - зовнішній шкірний нерв гомілки.

106. Схематичне зображення внутрішньої поверхні передньої черевної стінки нижче пупка (взято з сайту <https://studfile.net/>).

1. - пупкове кільце (anulus umbilicalis).

2. - сечовий міхур (vesica urinaria).

3. - серединна пупкова складка (plica umbilicalis mediana), утворена зарощеною сечовою протокою (urachus).

4. - присередня пупкова складка (plica umbilicalis medialis), утворена облітерованою пупковою артерією плода (a. umbilicalis).

5. - бічна пупкова складка (plica umbilicalis lateralis), утворена нижніми надчеревними артеріями і венами (a. et v. epigastrica inferior).

а - надміхурова ямка (fossa supravesicalis);

б - присередня пахвинна ямка (fossa inguinalis medialis);

в - бічна пахвинна ямка (fossa inguinalis lateralis).

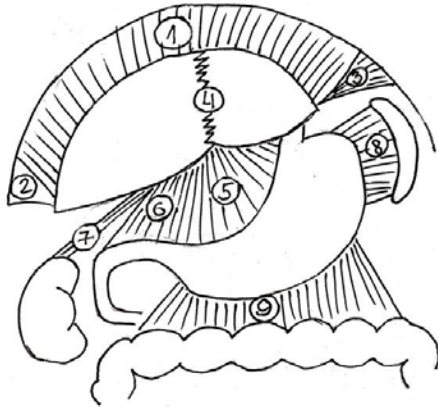
107. Таблиця м'язи вдоху та видиху

	АКТИВНИЙ (підключаються при форсованому диханні)	ПАСИВНИЙ (при спокійному диханні)
ВДИХ	грудні м'язи (великий та малий), драбинчасті, грудинноключичнососкоподібний, трапецеподібні, найширші м'язи спини задній верхній зубчастий м'яз передній зубчастий м'яз короткі та довгі м'язи, що підіймають ребра	діафрагма, зовнішні міжреберні та міжхрящові м'язи
ВИДИХ	м'язи черевного преса, внутрішні міжреберні, задній нижній зубчастий м'яз. поперечний м'яз грудної клітини підреберний м'яз	не беруть участь, оскільки видих здійснюється за рахунок еластичної тяги легень

108. Відношення органів черевної та тазової порожнини до очеревини

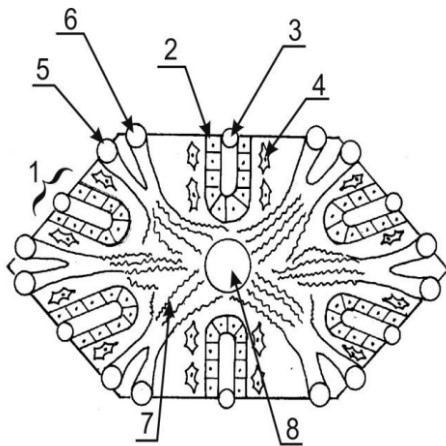
Орган	Відношення до очеревини		
	Інтраперітонеальне	Мезоперітонеальне	Екстро (Ретроперітонеальне)
Шлунок	+		
Печінка	Крім area nuda		
Жовчний міхур			+
Підшлункова залоза			+
Дванадцятипала кишка	Ампула		+
Порожня кишка	+		
Клубова кишка	+		
Сліпа кишка	+		
Апендікс	+		
Висхідна ободова		+	
Поперечна ободова	+		
Низхідна ободова		+	
Сигмоподібна	+		
Пряма кишка	Верхня третина	Середня третина	Нижня третина
Нирка			+
Надирник			+
Сечовий міхур		Повний	Порожній
Сечовід			+
Аорта			+
Нижня порожниста вена			+
Матка		+	
Маткова труба	+		
Яєчник	Покрит зародковим епітелієм, але має брижу		
Піхва			Тільки заднє склепіння
Селезінка	+		

109. Схема будови зв'язок печінки і шлунка (взято з сайту <https://studfile.net/>)

1. - ligamentum coronarium
2. - ligamentum triangulare dextrum
3. - ligamentum triangulare sinistrum
4. - ligamentum falciforme
5. - ligamentum hepatogastricum
6. - ligamentum hepatoduodenale
7. - ligamentum hepatorenale
8. - ligamentum gastrolienale
9. - ligamentum gastrocolicum

110. Будова печінкової часточки (по Н. Б. Пількевич)

1. - печінкова балка.
2. - печінкові клітини (гепатоцити).
3. - жовчний капіляр.
4. - клітини Купфера.
5. - міжчасточкова артерія.
6. - міжчасточкова вена.
7. - артеріо-венозні капіляри (чудесна сітка).
8. - центральна вена.

111. Оболочки яичка в сопоставлении со слоями брюшной стенки (взято з сайту <https://davleniegood.ru/>)

Слои передней брюшной стенки	Слои мошонки, оболочек яичка и семенного канатика
1. Кожа, cutis	1. Кожа, cutis
2. Подкожная жировая клетчатка, panniculus adiposus	2. Мясистая оболочка, tunica dartos
3. Поверхностная фасция живота, Fascia abdominis superficialis	Оболочки яичка и семенного канатика 3. Наружная семенная фасция, fascia spermatica externa
4. Собственная фасция живота, fascia abdominis propria	4. Фасция мышцы, поднимающей яичко (кремаштерная), fascia cremasterica
5. Внутренняя косая и поперечная мышцы живота, т. obliquus internus abdominis el m. transversus abdominis	5. Мышца, поднимающая яичко, m. cremaster
6. Поперечная фасция живота, fascia transversalis	6. Внутренняя семенная фасция, fascia spermatica interna
7. Брюшина, peritoneum	7. Влагалищная оболочка яичка, tunica vaginalis testis: а)париетальная пластинка lumina parietalis; б)висцеральная пластинка, lamina visceralis
	8. Белочная оболочка, tunica albuginea

112. Основні кава-кавальніе анастомози (взято з сайту <https://studfile.net/>)

Локалізація анастомоза	Анастомозуючі вени	
	Система верхньої порожньої вени	Система нижньої порожньої вени
Задня стінка грудної і брюшної порожнин	v. azygos, v. hemiazygos	v. lumbalis ascendens (vv. lumbales)
Венозні сплетення позвоника	vv. intercostales posteriores (v. azygos, v. hemiazygos)	vv. lumbales
Передня і бічні стінки груди і живота	1) v. epigastrica superior (v. thoracica interna)	1) v. epigastrica inferior (v. iliaca externa)
	2) v. thoracoepigastrica (v. axillaris)	2) v. epigastrica superficialis (v. femoralis)

113. Основні порто-кавальніе анастомози (взято з сайту <https://studfile.net/>)

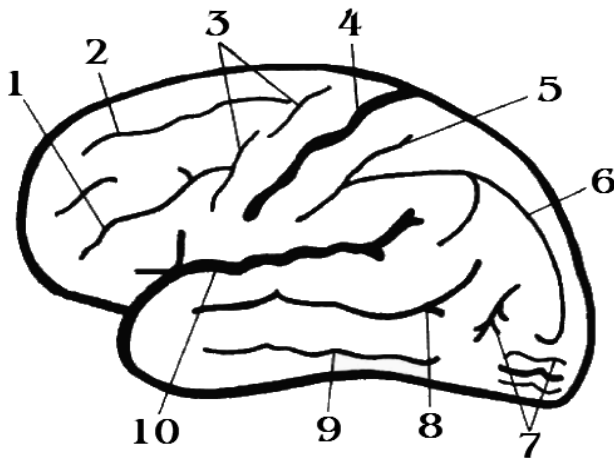
Локалізація анастомоза	Анастомозуючі вени		
	Система воротної вени	Система верхньої порожньої вени	Система нижньої порожньої вени
Передня брюшна стінка	vv. paraumbilicales	v. epigastrica superior (v. thoracica interna)	v. epigastrica inferior (v. iliaca externa) v. epigastrica superfi-

		v. thoracoepigastrica (v. axillaris)	cialis (v. femoralis)
Стенка брюшного отдела пищевода и кардиальной части желудка	vv. esophageales (v. gastrica sinistra)	vv. esophageales (v. azygos et hemiazygos)	
Стенка colon ascendens et descendens	v. colica dextra (v. mesenterica superior) v. colica sinistra (v. mesenterica inferior)		vv. lumbales
Стенка прямой кишки	v. rectalis superior (v. mesenterica inferior)		v. rectalis media (v. iliaca interna) v. rectalis inferior (v. pudenda interna)

114. Подібності та відмінності в будові лімфатичної і венозної систем

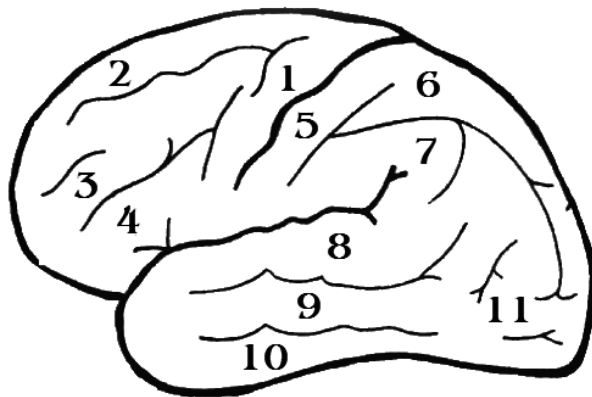
Подібності	Відмінності
<ul style="list-style-type: none"> • транспортна функція • у розвитку • відтік в центральному напрямку • наявність клапанів у периферических судинах 	<ul style="list-style-type: none"> • тече лімфа • немає формених елементів • розміри ліфокапіляра • лімфатичні судини перериваються лимфозвузлами • «сліпий» початок лімфатичних капілярів • будова стінки капілярів • в лімфатичної системи - немає органу перекачующого лімфу

114. Рельєф поверхонь півкуль головного мозку (за Крилової Н.В.)

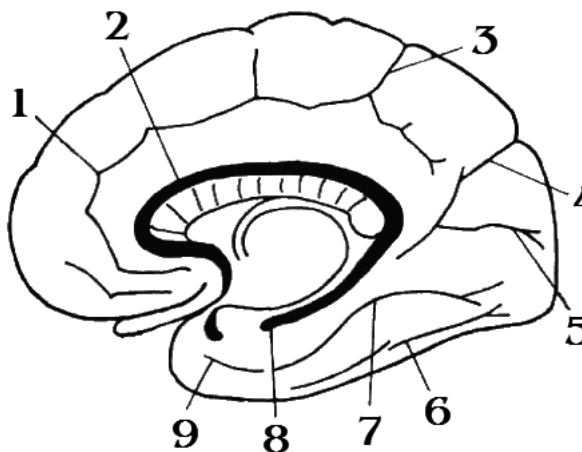
Борозни дорзолатеральної поверхні півкулі:

1. - нижня лобова борозна;
2. - верхня лобова борозна;
3. - предцентральна борозна;
4. - центральна борозна;
5. - постцентральна борозна;
6. - внутрішньотім'яна борозна;
7. - потиличні борозни;
8. - верхня скронева борозна;
9. - нижня скронева борозна;
10. - латеральна борозна

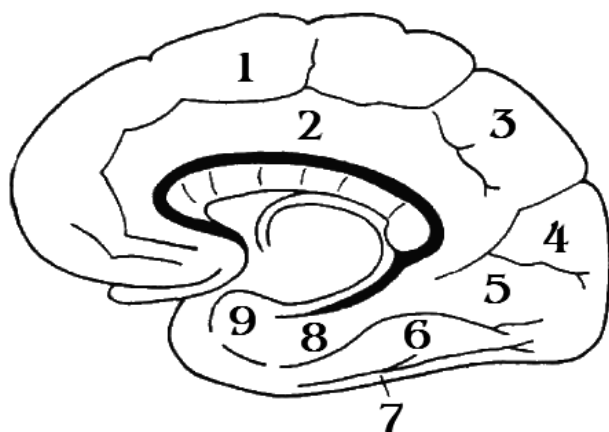
Звивини дорзолатеральної поверхні півкулі:

1. - прецентральна звивина;
2. - верхня лобова звивина;
3. - середня лобова звивина;
4. - нижня лобова звивина;
5. - постцентральна борозна;
6. - верхня тім'яна часточка;
7. - нижня тім'яна часточка;
8. - верхня скронева звивина;
9. - середня скронева звивина;
10. - нижня скронева звивина;
11. - потиличні звивини

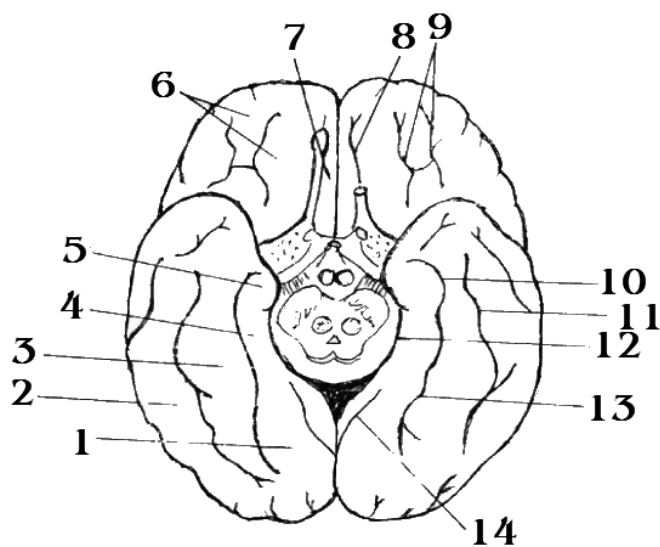
Борозни медіальної і нижньої поверхні півкулі:

- 1,3. - борозна пояса;
2. - борозна мозолистого тіла;
4. - тім'яно-потилична борозна;
5. - шпорна борозна;
6. - потилично-скронева борозна;
7. - обхідна борозна;
8. - борозна гіпокампа (морського коника);
9. - носова борозна

Звивини медіальної і нижньої поверхні півкулі:

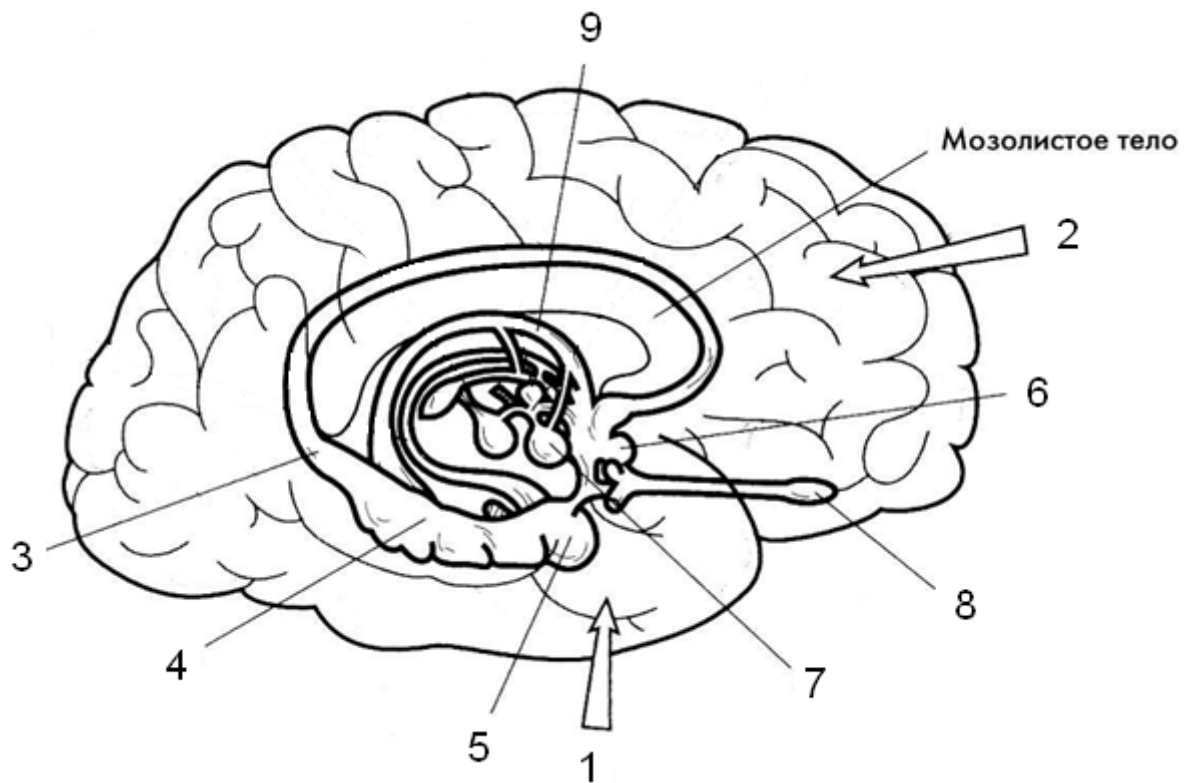
1. - верхня лобова звивина;
2. - звивина пояса;
3. - предклиньє;
4. - клин;
5. - язичіна звивина;
6. - медіальна потилично-скронева звивина;
7. - латеральна зати-молочно-скронева звивина;
8. - парагіпокампальна звивина;
9. - гачок

Борозни і звивини нижньої поверхні півкуль:

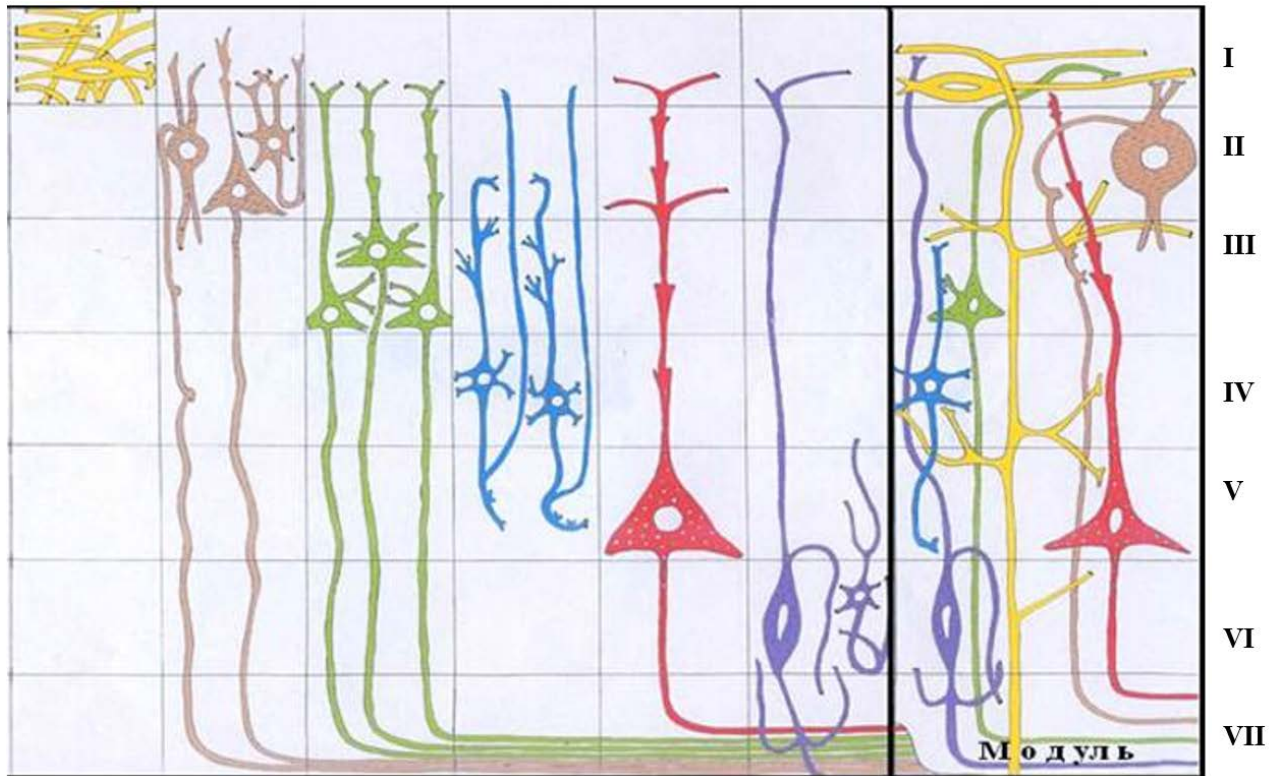
1. - язична звивина;
2. - латеральна потилично-скронева звивина;
3. - медійна потилично-скронева звивина;
4. - парагіпокампальна звивина;
5. - гачок;
6. - очноямкова звивини;
7. - пряма звивина;
8. - нюхова борозна;
9. - очноямкові борозни;
10. - носова борозна;
11. - потилично-скронева борозна;
12. - борозна гіпокампа;
13. - обхідна борозна;
14. - шпорова борозна

115. Структури лімбічної системи (взято з сайту <https://studfile.net/>)

1. - парагіпокампальна звивина
2. - поясна звивина
3. - гіпокамп
4. - зубчастий звивина
5. - мигдалеподібне тіло
6. - перегородка
- 7.- мамілярні (сосковидні) тіла
8. - нюхова цибулина
9. - склепіння

116. Модульна організація кори великого мозку (схематичний рис. Н. П. Барсукова).

- I. - молекулярний шар
- II. - зовнішній зернистий шар
- III. - пірамідний шар
- IV. - внутрішній зернистий шар
- V. - гангліозний шар
- VI. - шар поліморфних клітин
- VII. - біла речовина

117. Ядра ЧМН та їх функція

Ядро	Характеристика	Положення	Пара ЧМН	Ділянки інервації	Функція
Nucl. motorius nervi oculomotorii (Крупноклеточное ядро)	Рухове	В покрывке ножек мозга, на водопроводе мозга (лат. aqueductus cerebri), на уровне верхних холмиков крыши среднего мозга (распологаются латерально)	III	От него отходят двигательные волокна к наружным мышцам глаза: мышце, поднимающей верхнее веко, верхней, медиальной и нижней прямым мышцам глаза и к нижней косой мышце.	движение глаз, поднятие верхнего века
Nucl. accessorius nervi oculomotorii (парное Якубовича – Вестфала – Эдингера) (Мелкоклеточное ядро)	Парасимпатичне	В покрывке ножек мозга, на водопроводе мозга (лат. aqueductus cerebri), на уровне верхних холмиков крыши среднего мозга. (распологаются медиально)	III	Импульсы, идущие отсюда, проходят через ganglion ciliare и достигают двух гладких мышц, которые иногда называют внутренними мышцами глаза, - мышцы суживающей зрачок (обеспечивает сужение зрачка) и реснитчатой мышцы	сужение зрачка глаза
Nucl. accessorius nervi oculomotorii (непарное Перлиа) (Мелкоклеточное ядро)	Парасимпатичне	В покрывке ножек мозга, на водопроводе мозга (лат. aqueductus cerebri), на уровне верхних холмиков крыши среднего мозга. (распологаются срединно)	III	является общим для обоих глазодвигательных нервов и осуществляет аккомодацию глаз.	аккомодация
Nucl. accessorius nervi trochlearis	Рухове	В центральном сером веществе на уровне нижних холмиков четверохолмия	IV	Иннервирует верхнюю косую мышцу глазного яблока	отведение глаза вбок и вниз
Nucl. motorius nervi trigemini	Рухове	в дорсолатеральном отделе покрывки моста кпереди от ядра отводящего нерва	V	иннервируя жевательную, височную, латеральную и медиальную крыловидные, челюстно-подъязычную мышцы, переднее брюшко двубрюшной мышцы	жевание
Nucl. tractus mesencephali nervi trigemini (nucl. mesencephalicus)	Чутливе	идет вдоль моста и среднего мозга до задней белой спайки	V	ядро глубокой (проприоцептивной) чувствительности жевательных мышц и мышц дна рта	глубокую (проприоцептивную) чувствительность
Nucl. pontinus (pricipalis)	Чутливе	лежит в мосту кнаружи и кзади от двигательного ядра тройничного нерва	V	ядро поверхностной (болевого и тактильной) кожи головы, слизистой носа, рта etc;	поверхностную (болевою и тактильную) чувствительность
Nucl. tractus spinalis nervi trigemini (nucl. spinalis)	Чутливе	задних отделах продолговатого мозга, доходит до верхних шейных сегментов спинного	V	ядро глубокой (проприоцептивной) чувствительности <ul style="list-style-type: none"> • Pars Oralis (от Pons до nucl. Hypoglossalis) • Pars Interpolaris (от nucl. Hypoglossalis до obex) 	глубокую (проприоцептивную) чувствительность

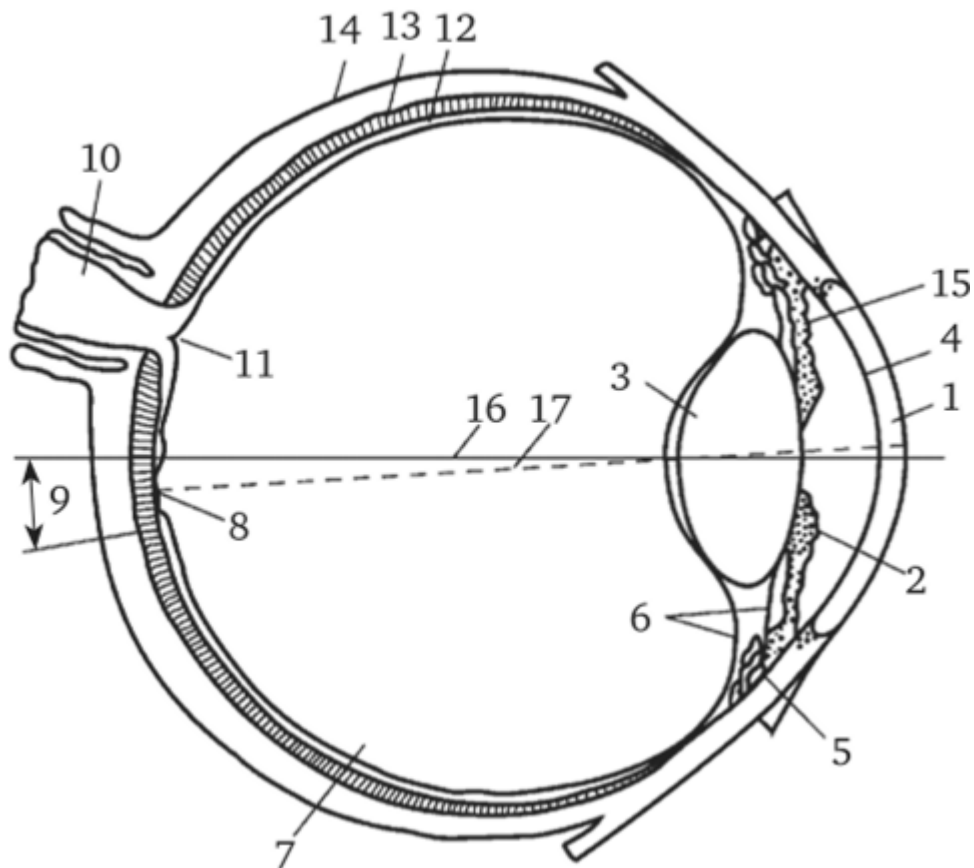
		мозга на месте студенистого вещества заднего рога		<ul style="list-style-type: none"> • Pars Caudalis (от obex до C2) 	
Nucl. motorius nervi accessorii	Рухове	в мосту, в его задних отделах. В глубине лицевого холмика	VI	Иннервирует латеральную прямую мышцу глазного яблока	отведение глазного яблока вбок
Nucl. motorius nervi facialis	Рухове	в пределах моста мозга	VII (n. facialis)	Ветви: <ul style="list-style-type: none"> • к заднему брюшку надчерепной мышцы, • к задней ушной мышце к мимическим мышцам • к заднему брюшку двубрюшной мышцы • к шилоподъязычной мышце • к стременной мышце • к платизме 	мимику
Nucl. salivatorius superior (+ pars lacrimalis)	Парасимпатичне	в покрывке моста	VII (n. intermedius)	<ul style="list-style-type: none"> • Слезная часть - иннервирует слезную железу и слизистые железы носа, неба и глотки. • Слюноотделительная часть - к подчелюстной и подъязычной слюнным железам. 	слезовыделение, слюновыделение
Nucl. tractus solitarii	Чутливе	лежит в глубине trigonum nervi vagi и несколько латеральнее его	VII (n. intermedius) IX, X	Вкусовая иннервация рецепторов языка, неба, глотки, гортани.	вкус
Nuclei vestibularis			VIII		вестибулярный аппарат
медиа́льное (главное) - Швальбе	Чутливе	проецируются на латеральные углы ромбовидной ямки, в области area vestibulocochlearis	N. vestibularis	аксоны клеток ядер Дейтерса и Роллера, образуя преддверно-спинномозговой путь.	
латеральное - Дейтерса;				аксоны клеток ядер Дейтерса, Швальбе и Бехтерева, образуя преддверно-мозжечковый путь.	
верхнее - Бехтерева;				Аксоны клеток ядра Дейтерса направляются в состав медиа́льного продольного пучка, который связывает вестибулярные ядра с ядрами III, IV, VI и XI черепных нервов и обеспечивает сохранение направления взгляда при изменении положения головы.	
нижнее - Роллера.				аксоны ядра Дейтерса также направляются в состав заднего продольного пучка, который связывает вестибулярные ядра с вегетативными ядрами III, VII, IX и X пар черепных нервов, что объясняет вегетативные реакции в ответ на чрезмерные раздражения вестибулярного аппарата.	
				Аксоны клеток ядер Дейтерса и Швальбе переходят на противоположную сторону в составе преддверноталамического тракта к телам третьих нейронов - клеткам латеральных ядер таламуса. Отростки этих клеток проходят через внутреннюю капсулу в кору височной и теменной долей полушария.	
Nuclei cochlearis			VIII		слух
Передне	Чутливе	проецируются на латеральные углы ромбовидной ямки, в области area	N. cochlearis	Участвуют в образовании слуховых проводящих путей	
Задне					

		vestibulocochlearis			
Nucl. ambiguus	Рухове	Располагается выше trigonum nervi vagi et hypoglossi.	IX, X, XI	мышцы глотки и гортани мышцы шеи	жевание, голос, артикуляцию
Nucl. salivatorius inferior	Парасимпатичне	в покрышке моста (дорсальная часть), чуть выше его соединения с продолговатым мозгом	IX	околоушная слюнная железа	слюновыделение
Nucl. dorsalis nervi vagi	Парасимпатичне	лежит вентрально ко дну четвертого желудочка, в нижней части ромбовидной ямки – в одноименном треугольнике	X	Сердце, органы дыхательной и пищеварительной систем	сердечный ритм, выделение желёз внутренней секреции желудочно-кишечного тракта, тонус гладких мышц бронхов
Nucl. accessories spinalis	Рухове	залегает в заднебоковом отделе переднего рога серого вещества спинного мозга на протяжении верхних 5-6 шейных сегментов	XI	Мышцы шеи	повороты головы, приподнимание плеча, лопатки и акромиальной части ключицы кверху ("пожимание плечами), оттягивание плечевого пояса назад и приведение лопатки к позвоночнику
Nucl. motorius nervi hypoglossi	Рухове	в нижней части ромбовидной ямки – в одноименном треугольнике	XII	Мышцы языка	движение языка, глотание.

118. Стінки шлуночків мозку

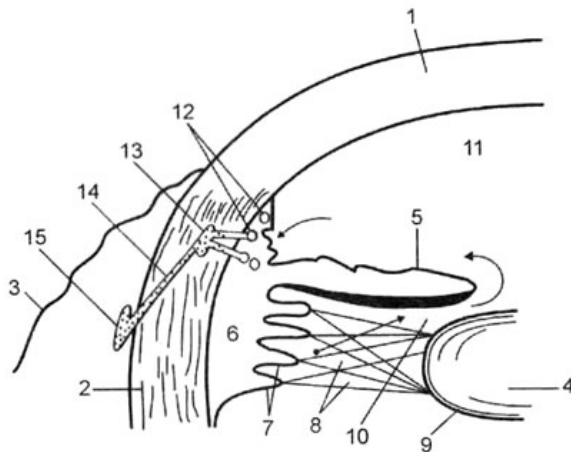
Структура	Стінка					
	Верхня	Нижня	Латеральна	Медіальна	Передня	Задня
IV желудочек			Верхні і нижні мозжечкові ніжки		Ромбоподібна ямка	Верхній та нижній мозковий парус
III желудочек	епителиальной пластинкой и срастающейся с ней сосудистой покрывкой третьего желудочка	Гипоталамус	внутренними поверхностями зрительных бугров		столбами свода и поперечно расположенной белой передней спайкой	белой задней спайкой
I-II желудочек						
Передний рог	Волокна больших щипцов мозолистого тела (они также образуют переднюю стенку)		Головка хвостатого ядра	Прозрачная перегородка		
Задний рог	Малые щипцы мозолистого тела	Коллатеральный треугольник (треугольной формы возвышение коллатеральной борозды)	белое вещество височной доли	Луковица заднего рога (выступ в полосе, желудочка теменнозатылочной борозды) Птичья шпора (выступ в полосе, желудочка шпорной борозды)		
Нижний рог	Белое вещество височной доли (латеральная часть стенки) Хвост хвостатого ядра (медіальна часть стенки)	Коллатеральное возвышение (продолжение коллатерального треугольника)	Гиппокамп бахромка гиппокампа			
Центральная часть	Мозолистое тело	1. Тело хвостатого ядра 2. Конечная полоска 3. Таламус				

119. Схема будови очного яблука (взято з сайту <https://studme.org/>)

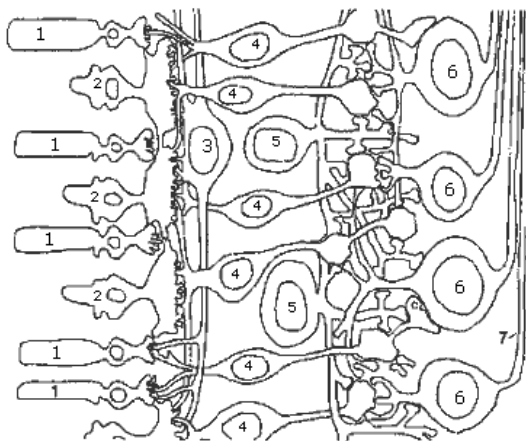
1. - рогівка;
2. - райдужна оболонка;
3. - кришталік;
4. - передня камера;
5. - війчасте тіло;
6. - цинови зв'язки;
7. - склоподібне тіло;
8. - центральна ямка;
9. - жовта пляма;
10. - зоровий нерв;
11. - сліпа пляма;
12. - сітківка;
13. - судинна оболонка;
14. - склера;
15. - задня камера;
16. - оптична вісь;
17. - зорова вісь

120. Схема відтоку водянистої вологи ока, humor aquosus (відтік вказано стрілками) (взято з сайту <https://studfile.net/>).

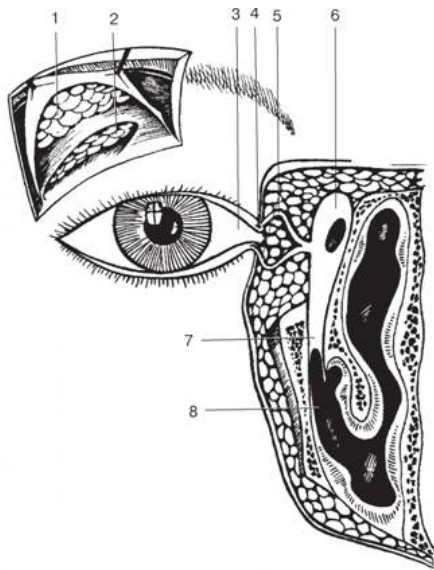
1. - cornea;	10. - camera posterior bulbi;
2. - sclera;	11. - camera anterior bulbi;
3. - conjunctiva;	12. - spatia anguli iridocornealis (Fontana);
4. - lens;	13. - sinus venosus sclerae (Schlemm);
5. - iris;	14. - vv. ciliares anteriores;
6. - corpus ciliare;	15. - vv. vorticosae.
7. - processus ciliares;	
8. - spatia zonularia (Petit);	
9. - capsula lentis;	

121. Схема строения сетчатки глаза: (взято з сайту <http://cyber-ek.ru/>)

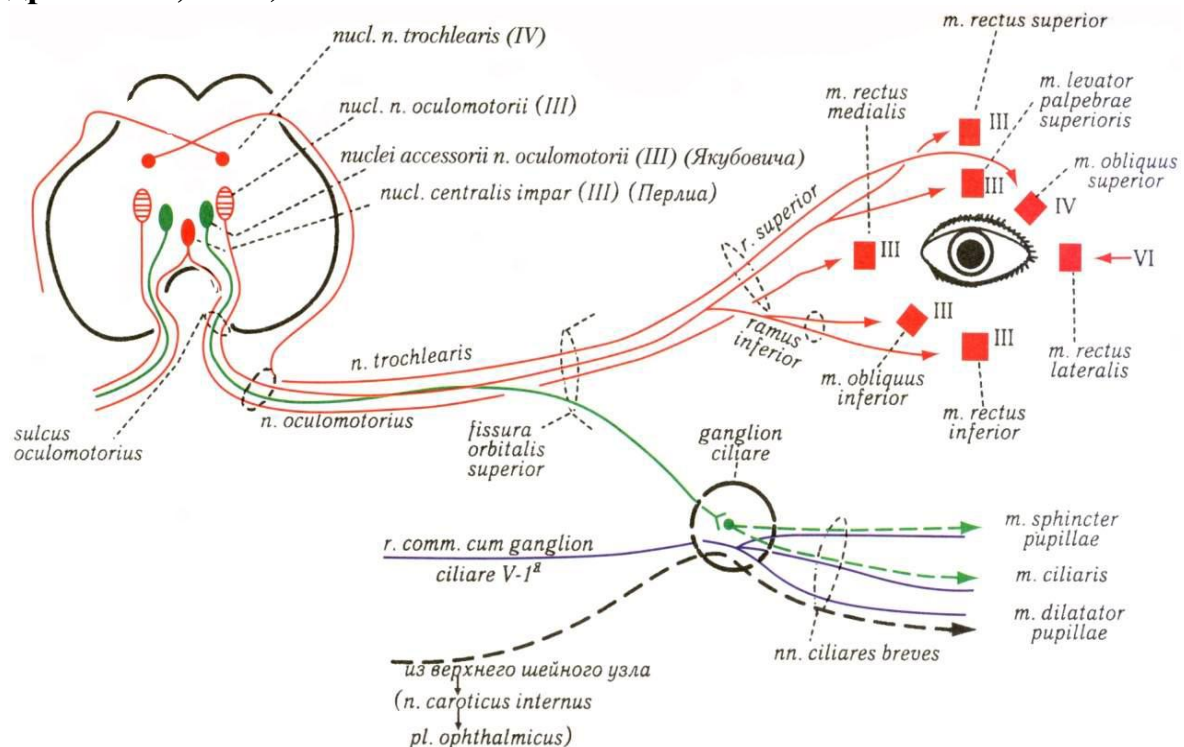
1. - палички;
2. - колбочки;
3. - горизонтальна клітина;
4. - біполярні клітини;
5. - амакрінові клітини;
6. - гангліозні клітини;
7. - волокна зорового нерва

123. Схема будови слъзного апарату ока: (взято з сайту <https://scicenter.online/>)

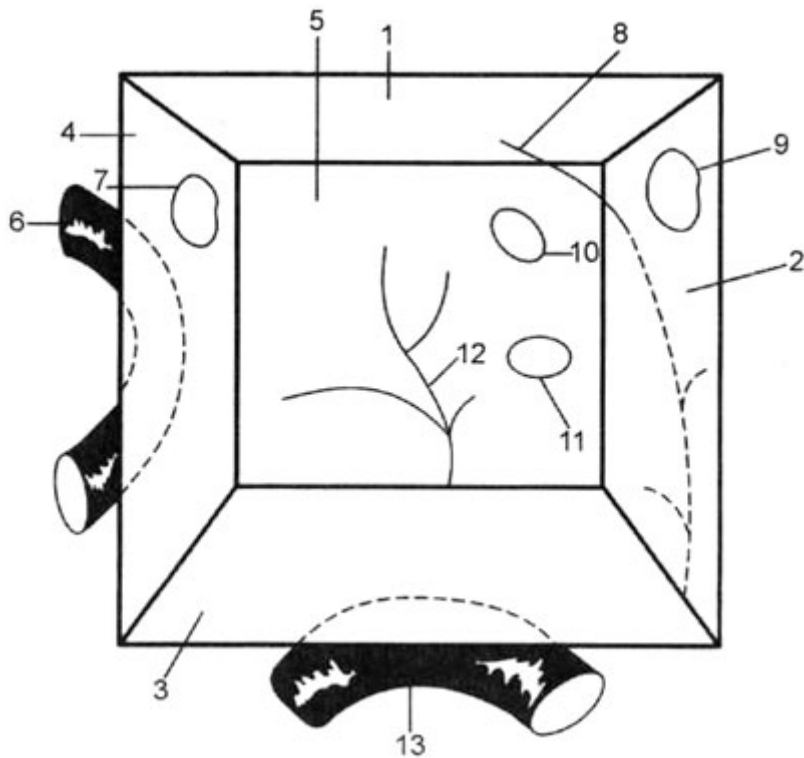

- 1 и 2. - pars orbitalis и palpebralis gl. lacrimalis;
- 3. - lacus lacrimalis;
- 4. - punctum lacrimale (верхняя);
- 5. - canaliculi lacrimales;
- 6. - saccus lacrimalis;
- 7. - ductus nasolacrimalis;
- 8. - meatus nasi inferior.

124. Схема формування і області іннервації окорухового (III пара), блокового (IV пара) і відвідного (VI пара) черепно-мозкових нервів (за А.В. Кондрашевич, 2008)

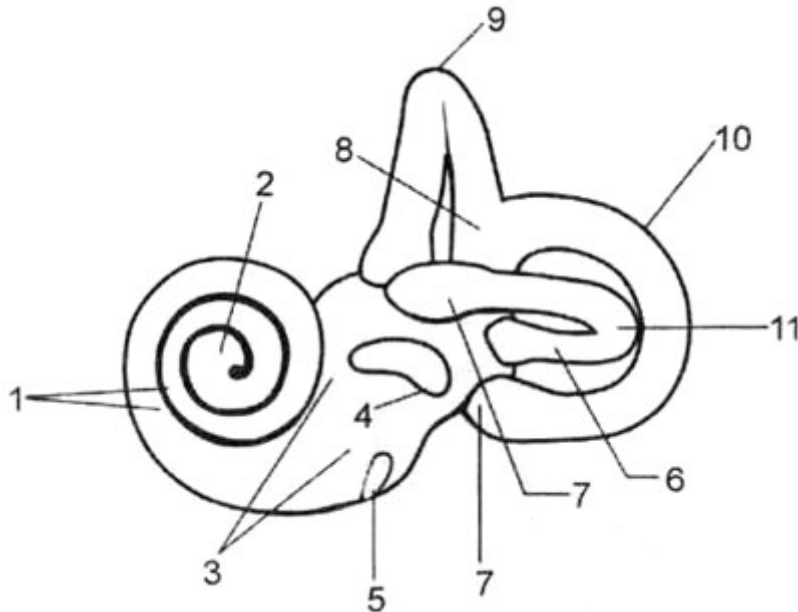

125. Схема будови барабанної порожнини (взято з сайту <http://wiki.1vc0.ru/>)

- 1. - paries tegmentalis;
- 2. - paries mastoideus;
- 3. - paries jugularis;
- 4. - paries caroticus;
- 5. - paries labyrinthicus;
- 6. - a. carotis interna;
- 7. - ostium tympanicum tubae auditivae;
- 8. - canalis facialis;
- 9. - aditus ad antrum mastoideum;
- 10. - fenestra vestibuli;
- 11. - fenestra cochleae;
- 12. - n. tympanicus;
- 13. - v. jugularis interna.

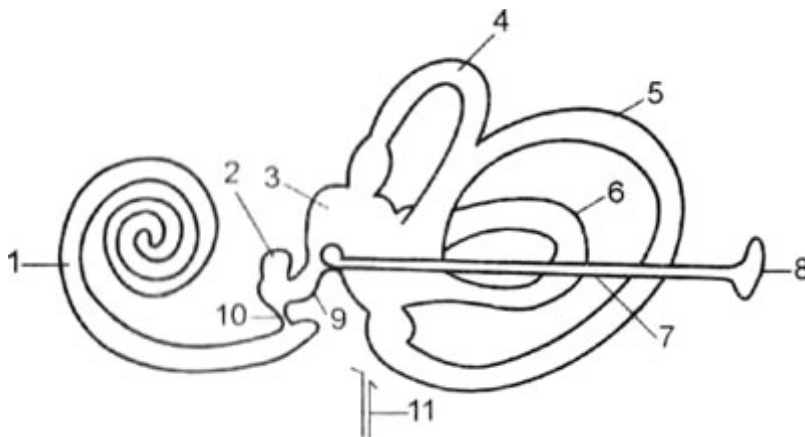
126. Схема будови кісткового лабіринта (за Крилової Н.В.).

- 1. - cochlea;
- 2. - cupula cochleae;
- 3. - vestibulum;
- 4. - fenestra vestibuli;
- 5. - fenestra cochleae;
- 6. - crus osseum simplex;

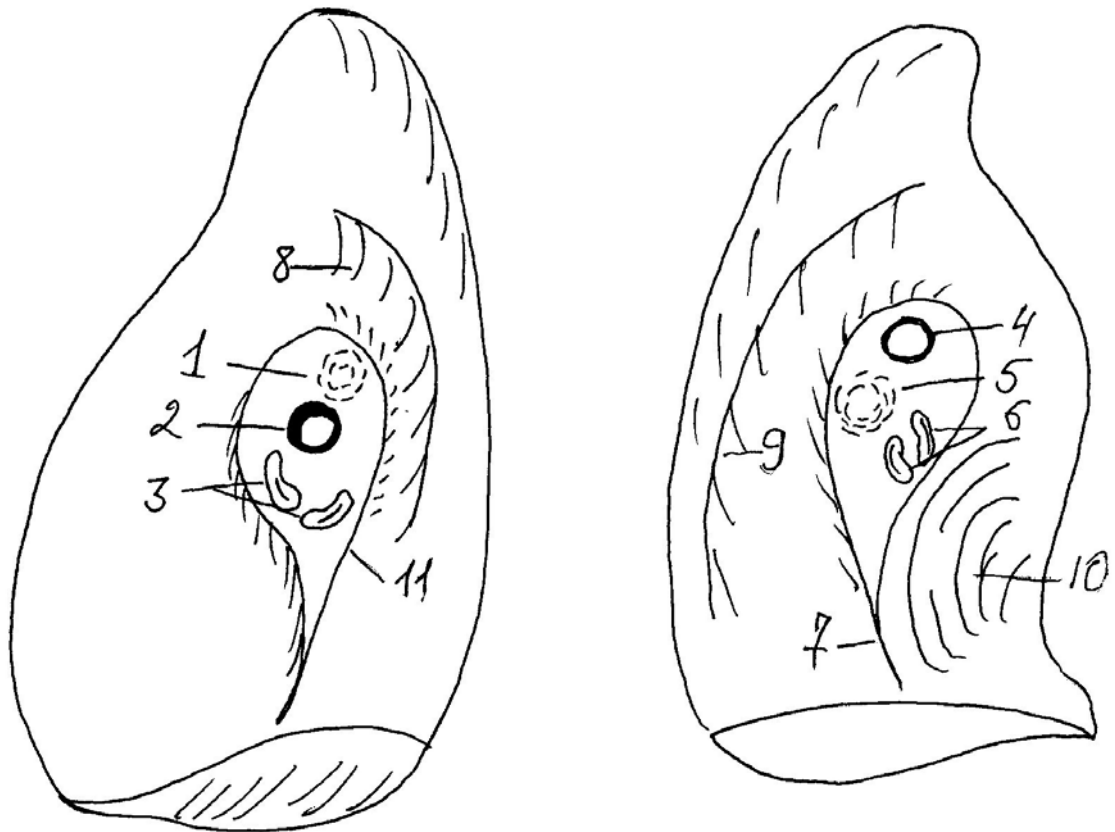
- 7. - crura ossea ampullares;
- 8. - crus osseum commune;
- 9. - canalis semicircularis anterior;
- 10. - canalis semicircularis posterior;
- 11. - canali semicircularis lateralis.

127. Схема будови перетинчатого лабіринту (за Крилової Н.В.).

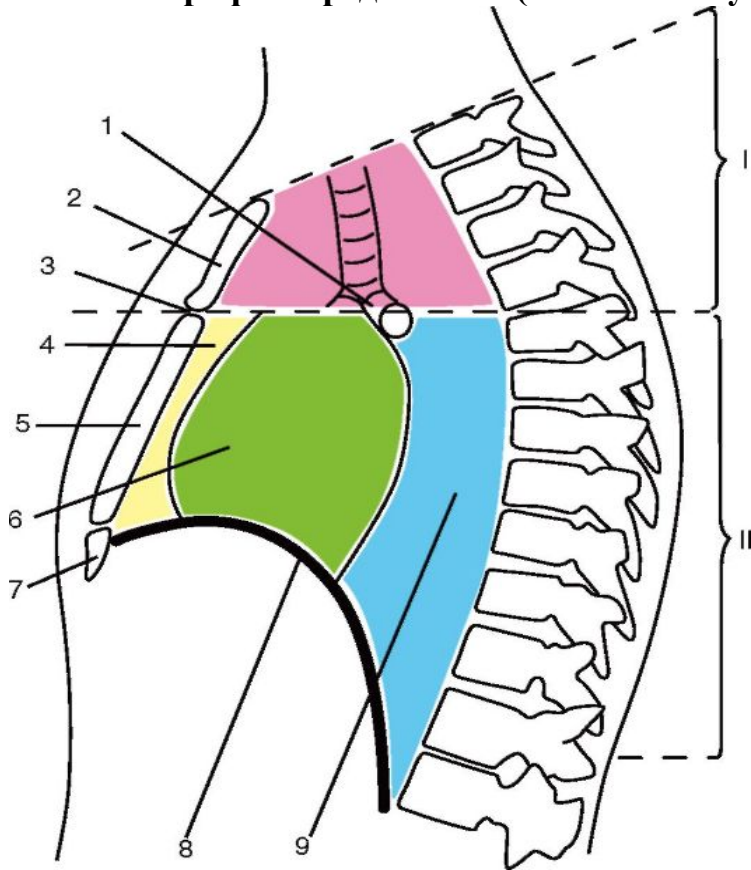
- 1. - ductus cochlearis;
- 2. - sacculus;
- 3. - utriculus;
- 4. - ductus semicircularis anterior;
- 5. - ductus semicircularis posterior;
- 6. - ductus semicircularis lateralis;
- 7. - ductus endolymphaticus в aquaeductus vestibuli;
- 8. - saccus endolymphaticus;
- 9. - ductus utriculosaccularis;
- 10. - ductus reuniens;
- 11. - ductus perilymphaticus в aquaeductus cochleae.

128. Схематичне зображення топографії компонентів кореня правої і лівої легень (взято з сайту <https://studfile.net/>).

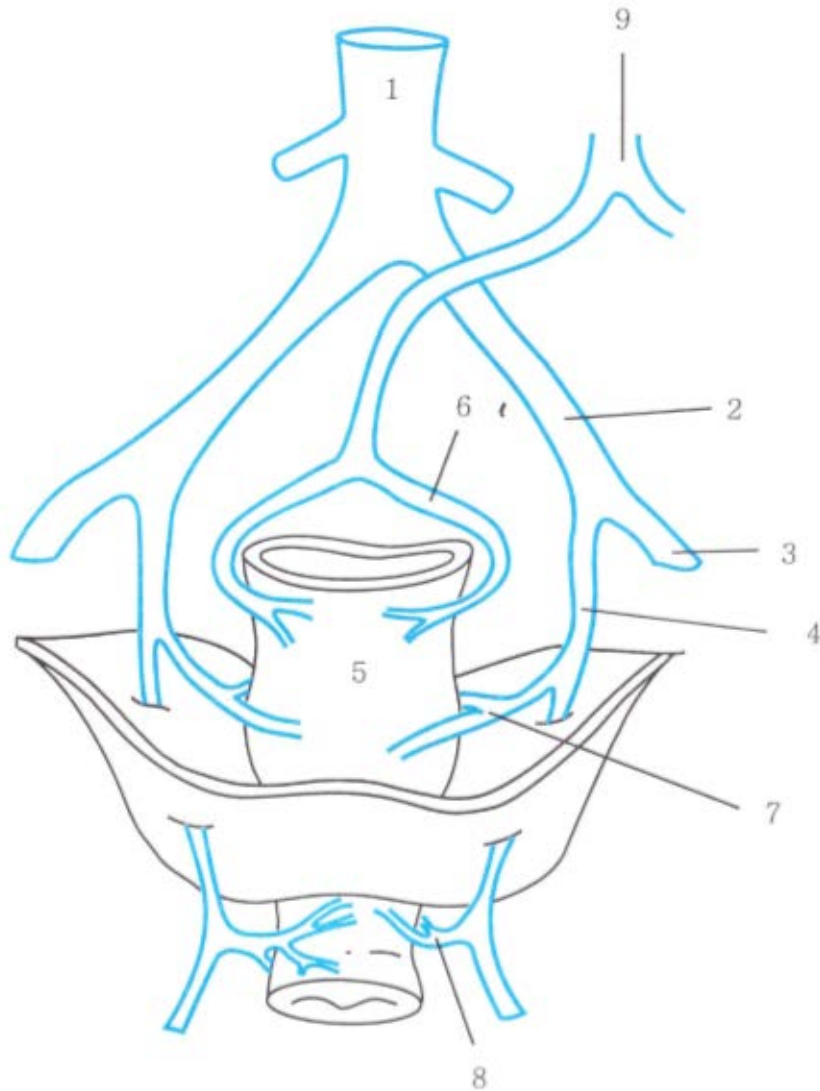
1. - правий головний бронх (*bronchus principalis dexter*).
2. - права легенева артерія (*a. pulmonalis dextra*).
- 3.- праві легеневі вени (*vv. pulmonales dextrae*).
4. - ліва легенева артерія (*a. pulmonalis sinistra*).
5. - лівий головний бронх (*bronchus principalis sinister*).
6. - ліві легеневі вени (*vv. pulmonales sinistrae*).
7. - легенева зв'язка (*lig. pulmonale*).
8. - втиснення непарної вени (*impressio v. hemiazygos*).
9. - втиснення аорти (*impressio aortae*).
10. - серцеве втиснення (*impressio cardiaca*).
11. - ворота легені (*hilum pulmonis*).

129. Топографія середостіння (взято з сайту <http://vmede.org/>)

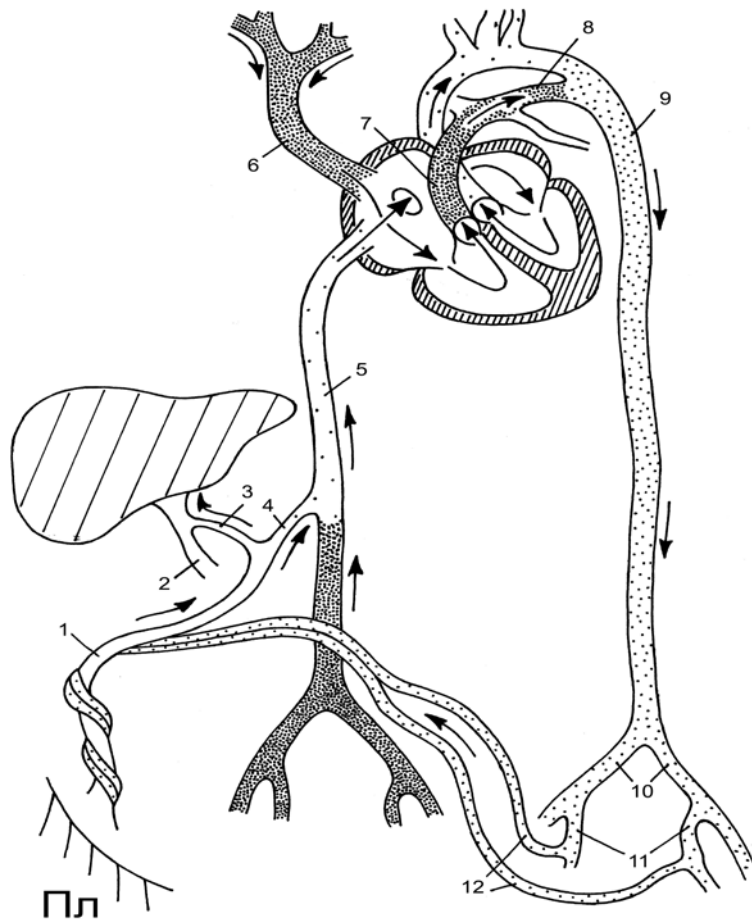
- I. - верхнее средостение;
- II. - нижнее средостение;
- 1. - бифуркация трахеи;
- 2. - рукоятка грудины;
- 3. - угол грудины;
- 4. - переднее средостение;
- 5. - грудина;
- 6. - среднее средостение;
- 7. - мечевидный отросток;
- 8. - диафрагма;
- 9. - заднее средостение

130. Вени прямої кишки (за Козловим В.О., 2005)

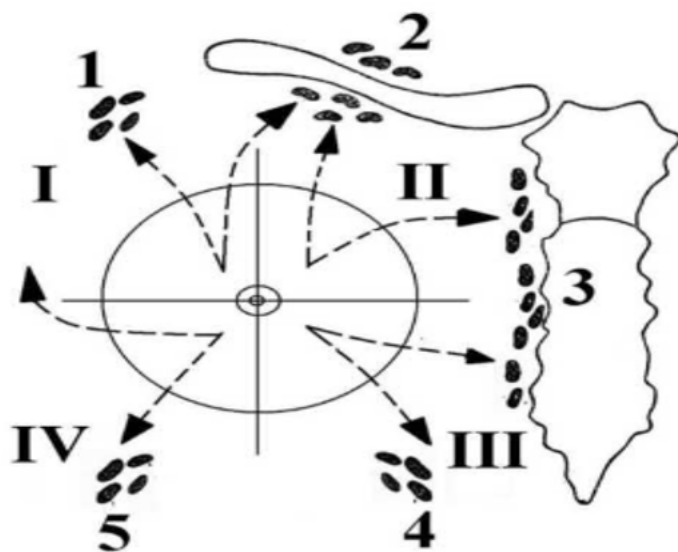
- 1.- v. cava inferior;
- 2.- v. iliaca communis sinistra;
- 3.- v. iliaca externa sinistra;
- 4.- v. iliaca interna sinistra;
- 5.- rectum;
- 6.- w. rectalis superior;
- 7.- w. rectalis mediae;
- 8.- w. rectalis inferior;
- 9.- v. mesenterica inferior

131. Кровообіг плоду (малюнок взято з сайту <https://studfile.net/>)

- 1.- v.umbilicalis
 - 2.- v.portae
 - 3.- гілка пупкової вени, що впадає в ворітну вену
 - 4.- ductus venosus
 - 5.- v.cava inferior
 - 6.- v.cava superior
 - 7.- truncus pulmonalis
 - 8.- ductus arteriosus
 - 9.- aorta descendens
 - 10.- aa.ilicae communes
 - 11.- aa.ilici interni
 - 12.- aa.umbilicales
- Пл – плацента

132. Лимфівідтік від молочної залози (малюнок взято з сайту <https://www.zdravosil.ru/>)

I. - верхньо-латеральний квадрант;

II. - верхньо-медіальний квадрант;

III. - нижньо-медіальний квадрант;

IV.- нижньо-латеральний квадрант;

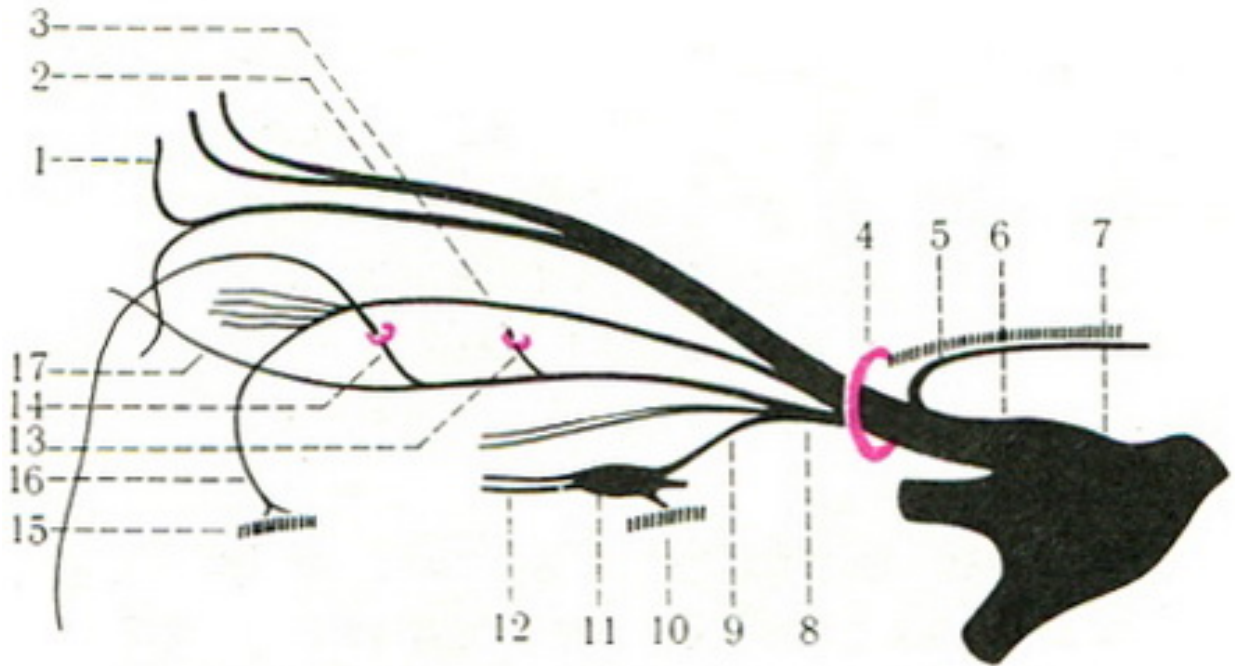
1. - пахвові лімфовузли;

2. - надключичні і глибокі шийні лімфовузли;

3. - грудні парастернальних лімфовузли;

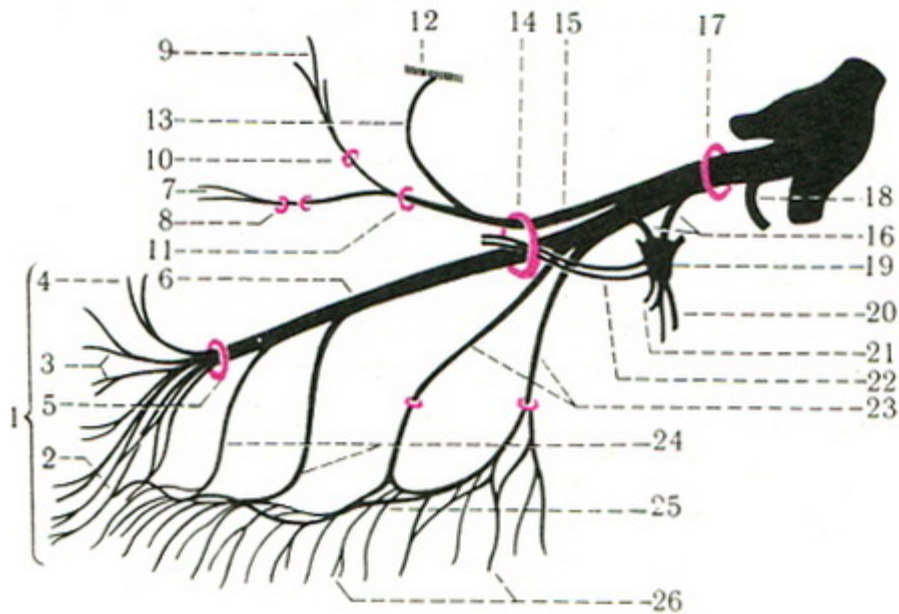
4. - лімфатична мережа передне-бічний черевної стінки.

133. Схема гілок очного нерву (малюнок взято з сайту <http://medicalency.com/>)

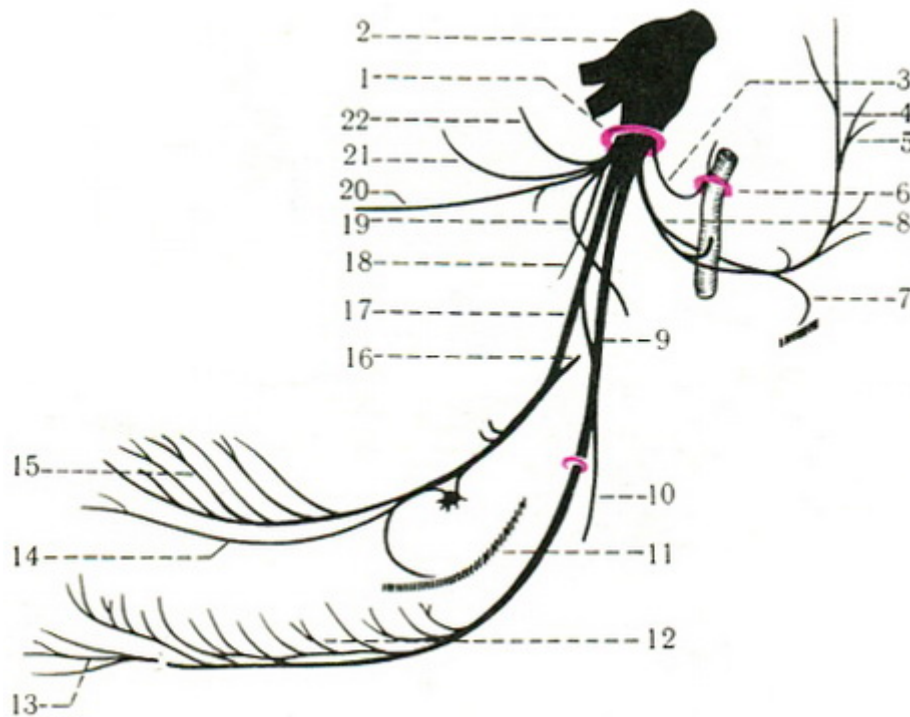
1. - n. supratrochlearis;
2. - n. frontalis;
3. - n. lacrimalis;
4. - fissura orbitalis superior;
5. - r. meningeus;
6. - n. ophthalmicus;
7. - gangl. trigeminale;
8. - n. nasociliaris;
9. - radix oculomotoria;
10. - n. oculomotorius;
11. - gangl. ciliare;
12. - nn. ciliares breves;
13. - n. ethmoidalis posterior;
14. - n. ethmoidalis anterior;
15. - n. zygomaticus;
16. - r. communicans cum n. zygomatico;
17. - n. infratrochlearis.

134. Схема гілок Верхньощелепового нерву (малюнок взято з сайту <http://medicalency.com/>)

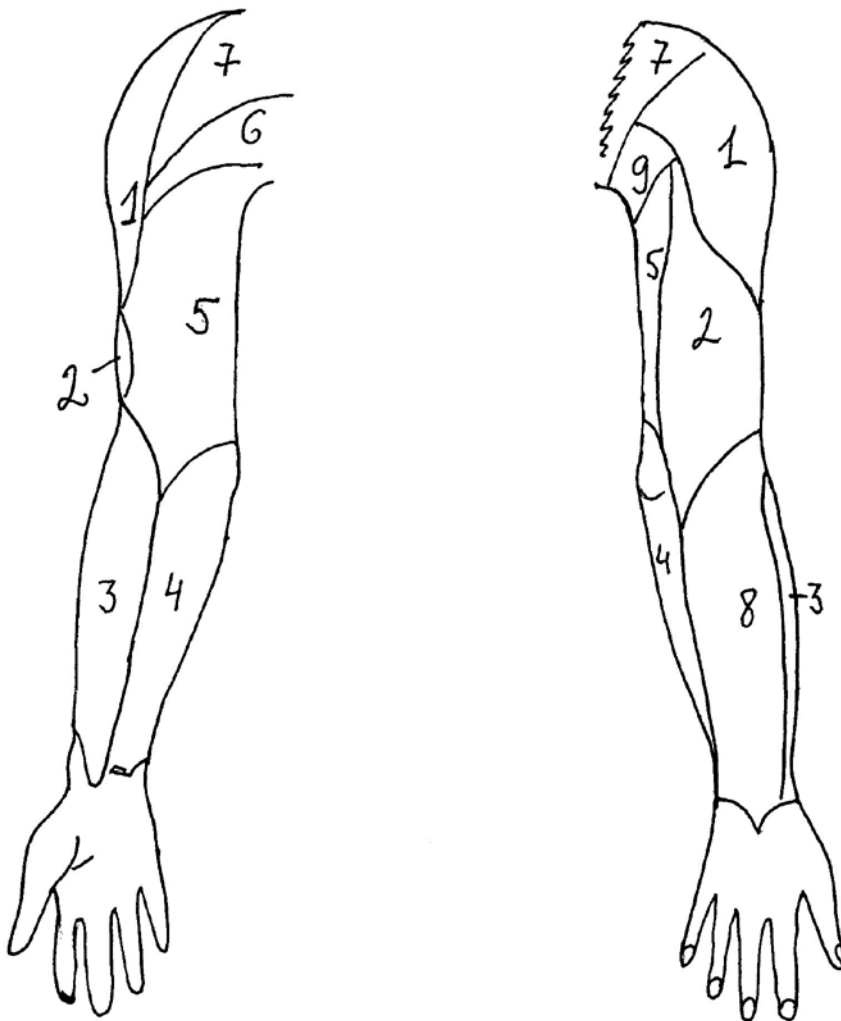
1. - pes anserinus minor;
2. - rr. labiales superiores;
3. - rr. nasales externi;
4. - rr. palpebrales inferiores;
5. - for. infraorbitales;
6. - n. infraorbitalis iv.
7. - n. zygomaticofacialis;
8. - for zygomaticofaciale;
9. - n. zygomaticotemporal;
10. - for. zygomaticotemporale;
11. - for zygomaticoorbitale;
12. - n. lacrimalis;
13. - r. communicans cum n. lacrimalis;
14. - fissura orbitalis inferior;
15. - n. zygomaticus;
16. - nn. pterygopalatine
17. - for. rotundum;
18. - r. meningeus medius;
19. - gangl. pterygopalatinum;
20. - nn. palatini;
21. - nn. nasales posteriores;
22. - rr. orbitales;
23. - rr. alveolares superiores posteriores;
24. - rr. alveolares superior medius et anteriores;
25. - pl. dentalis superior;
26. - rr. dentales superiores.

135. Схема гілок Нижньощелепового нерву нерву (малюнок взято з сайту <http://medicalency.com/>)

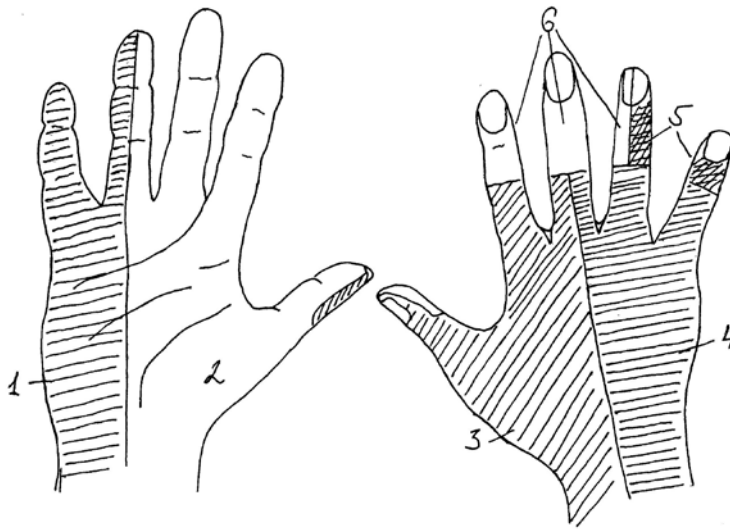
1. - for. ovale;
2. - g. trigeminale
3. - r. mandibularis;
4. - rr. temporales superficiales,
5. - nn. auriculares anteriores;
6. - f. spinosum;
7. - r. communicans cum n. faciali;
8. - n. auriculotemporalis;
9. - n. alveolaris inferior;
10. - n. mylohyoideus;
11. -n. hypoglossus;
- 12.- pl. dentalis inferior;
- 13.- n. mentalis;
14. - n. sublingualis;
15. - rr. linguales;
16. - chorda tympani;
17. - n. lingualis;
18. - n. pterygoideus medialis;
19. -n. massetericus;
20. - n. buccalis;
21. - n. pterygoideus lateralis;
22. - nn. temporales profundi.

136. Схематичне зображення іннервації шкіри плеча та передпліччя (малюнок взято з сайту <https://studfile.net/>)

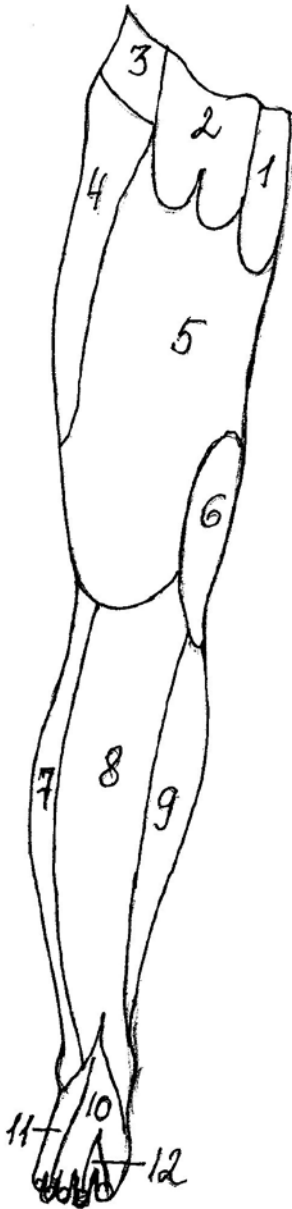
1. - верхній бічний шкірний нерв плеча (n. cutaneus brachii lateralis superior).
2. - задній шкірний нерв плеча (n. cutaneus brachii posterior).
3. - бічний шкірний нерв передпліччя (n. cutaneus antebrachii lateralis).
4. - присередній шкірний нерв передпліччя (n. cutaneus antebrachii medialis).
5. - присередній шкірний нерв плеча (n. cutaneus brachii medialis).
6. 9. - міжреброві нерви (nn. intercostales).
7. - надключичні нерви (nn. supraclaviculares).
8. - задній шкірний нерв передпліччя (n. cutaneus antebrachii posterior).

137. Схематичне зображення іннервації шкіри тильної та долонної поверхонь кисті (малюнок взято з сайту <https://studfile.net/>)

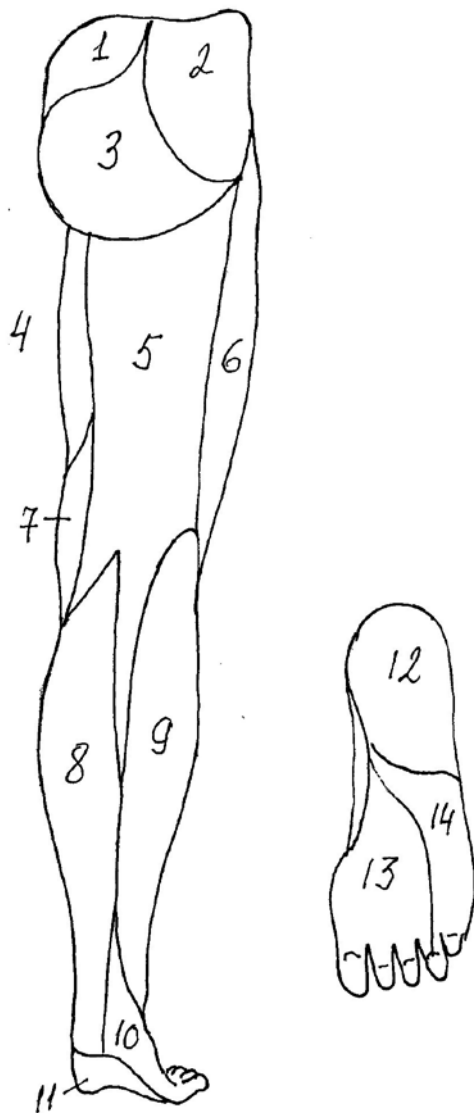
- 1,5. - долонна гілка ліктьового нерва (r. palmaris n. ulnaris).
- 2,6. - долонна гілка серединного нерва (r. palmaris n. medianus).
- 3. - тильні пальцеві гілки променевого нерва (nn. digitales dorsales n. radialis).
- 4.- тильні пальцеві гілки ліктьового нерва (nn. digitales dorsales n. ulnaris).

138. Схематичне зображення іннервації шкіри передньої поверхні стегна, гомілки та стопи (малюнок взято з сайту <https://studfile.net/>)

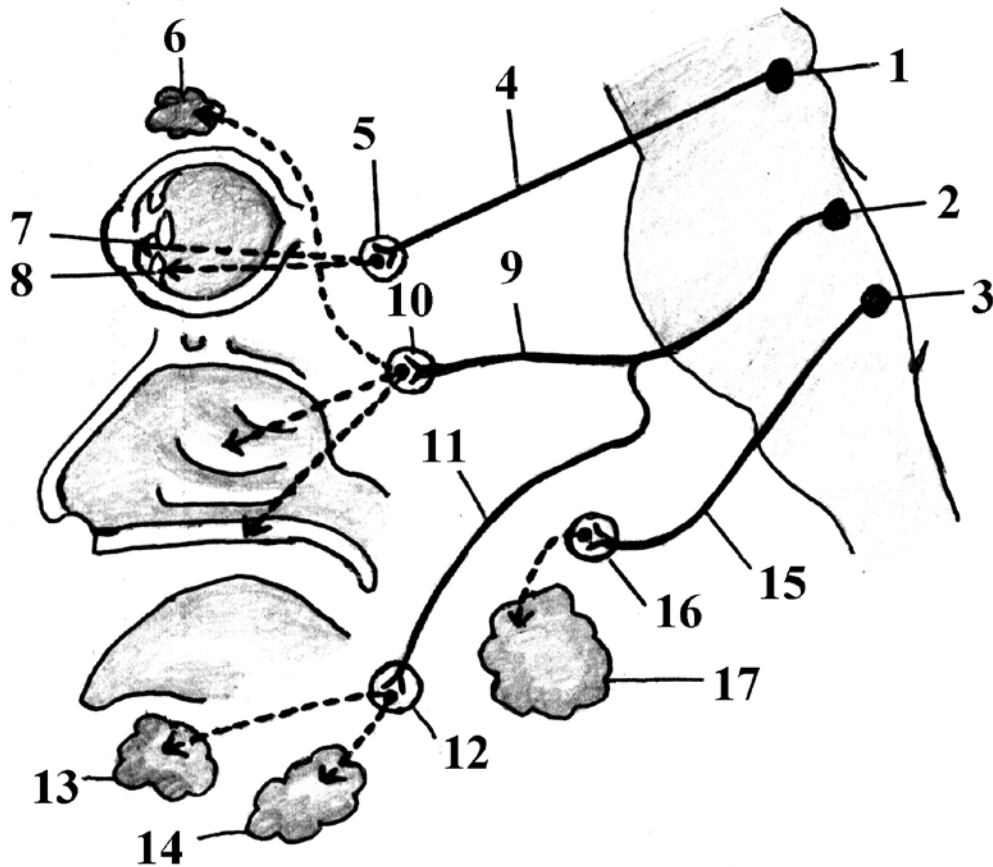
1. - клубово-пахвинний нерв (n. ilioinguinalis).
2. - статево-стегновий нерв (n. genitofemoralis).
3. - бічна шкірна гілка клубово-підчеревного нерва (r. cutaneus lateralis n. ilioinguinalis).
4. - бічний шкірний нерв стегна (n. cutaneus femoris lateralis).
5. - передні шкірні гілки стегнового нерва (rr. cutanei anteriores n. femoralis).
6. - шкірна гілка затульного нерва (r. cutaneus n. obturatorius).
7. - бічний шкірний нерв литки (n. cutaneus surae lateralis).
8. - підшкірний нерв (n. saphenus).
9. - присередній шкірний нерв литки (n. cutaneus surae medialis).
10. - присередній дорсальний шкірний нерв (n. cutaneus dorsalis medialis).
11. - бічний тильний шкірний нерв (n. cutaneus dorsalis lateralis).
12. - тильні пальцеві нерви стопи (nn. digitales dorsales pedis).

139. Схематичне зображення іннервації шкіри задньої поверхні стегна, голілки та підошовної поверхні стопи (малюнок взято з сайту <https://studfile.net/>)

1. - середні нерви сідниці (nn. clunium medii).
2. - верхні нерви сідниці (nn. clunium superiores).
3. - нижні нерви сідниці (nn. clunium inferiores).
- 4.- передні шкірні гілки стегнового нерва (rr. cutanei anteriores n. femoralis).
5. - задній шкірний нерв стегна (n. cutaneus femoris posterior).
6. - бічний шкірний нерв стегна (n. cutaneus femoris lateralis).
7. - шкірна гілка затульного нерва (r. cutaneus n. obturatorius).
8. - присередній шкірний нерв литки (n. cutaneus surae medialis).
9. - бічний шкірний нерв литки (n. cutaneus surae lateralis).
10. - бічний тильний шкірний нерв (n. cutaneus dorsalis lateralis).
- 11,12 - присередні п'яткові гілки великогомілкового нерва (rr. calcanei mediales n. tibialis).
13. - присередній підошовний нерв (n. plantaris medialis).
14. - бічний підошовний нерв (n. plantaris lateralis).

140. Схема парасимпатичної іннервації органів голови (малюнок взято з сайту <https://studfile.net/>).

1. - додаткове ядро (III);
2. - верхнє слюновидіне ядро (VII);
3. - нижнє слюновидіне ядро (IX);
4. - окоруховий нерв;
5. - війчатий вузол;
6. - слізна заліза;
7. - м'яз, що звужує зіницю;
8. - війкового м'яз;
9. - великий кам'янистий нерв;
10. - крилопіднебінної вузол;
11. - барабанна струна;
12. - поднижнечелюстной вузол;
13. - підязиковий вузол;
14. - піднижньощелепна слинна заліза;
15. - малий кам'янистий нерв;
16. - вушної вузол;
17. - околушная слинна заліза

ДЛЯ ПОТАТОК!

Рекомендована література:

Базова

1. Анатомія людини : у 3-х т. / за ред. В.Г. Ковешнікова.- Луганськ : Вид-во «Шико» ТОВ «Віртуальна реальність», 2005.
2. Анатомія людини : у 3-х т. / за ред. А.С. Головацького, В.Г. Черкасова.- Вінниця: Нова книга, 2006.
1. Неттер Ф. Атлас анатомії людини /Ф. Неттер ; за ред. Ю.Б. Чайковського. - Львів : Наутілус, 2004. - 592с.
2. Міжнародна анатомічна термінологія (латинські, українські, російські та англійські еквіваленти) / В.Г. Черкасов [та ін.]; за ред. В.Г. Черкасова. - Вінниця : Нова книга, 2010.-392 с.
3. Організація самостійної роботи студентів стоматологічного факультету на кафедрі анатомії людини навч. посіб. М.А. Волошин [та ін.]. –Запоріжжя, 2009.– 144 с.
4. Центральна нервова система, автономна нервова система, черепні нерви та органи чуття (Практикум для самостійної роботи з анатомії людини для студентів 1-го курсу I та II медичних факультетів / О. А. Григор'єва, М.Г. Лебединець та ін...- Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. -93с.
5. Спланхнологія: Практикум для самостійної роботи з анатомії людини для студентів 1-го курсу I та II медичних факультетів / О. А. Григор'єва, М.Г. Лебединець та ін...- Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. -94с.
6. Анатомія людини. Крок-1. «Загальна лікарська підготовка»: практикум для самостійної роботи з анатомії людини для студентів-іноземних громадян медичних факультетів 1-2 курсів ЗВО МОЗ України зі спеціальності 222 «Медицина» (6 років навчання)/ О. А. Григор'єва, М.Г. Лебединець та ін...-Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. -107с.
7. Анатомія людини. Крок-1. «Загальна лікарська підготовка»: практикум для самостійної роботи з анатомії людини для студентів медичних факультетів 1-2

курсів ЗВО МОЗ України за спеціальністю 222 «Медицина» (6 років навчання) / О. А. Григор'єва, М.Г. Лебединець та ін...-Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. -107с.

8. Сечо-статевий апарат: навчально-методичний посібник з анатомії людини для студентів 1 курсу, які навчаються за спеціальністю 222 «Медицина» та 228 «Педіатрія» / О. А. Григор'єва, М.Г. Лебединець та ін...-Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. - 105с.

9. Анатомія людини. Сплянхнологія. Крок-1. Медицина: Збірник тестових завдань з поясненнями з анатомії людини для студентів 1-2 курсів медичних факультетів» / О. А. Григор'єва, М.Г. Лебединець та ін...-Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. -134с.

10. Анатомія людини. Серцево-судинна система. Крок-1. Медицина: Збірник тестових завдань з поясненнями з анатомії людини для студентів 1-2 курсів медичних факультетів / О.А. Григор'єва, М.Г. Лебединець та ін...-Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. - 129с.

11. Анатомія людини. Опорно-руховий апарат. Крок-1. Медицина: навчально-методичний посібник з анатомії людини для студентів 1-2 курсів медичних факультетів / О. А. Григор'єва, М.Г. Лебединець та ін...-Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. - 149с.

12. Анатомія людини, топографічна анатомія та оперативна хірургія: збірник тестових завдань для підготовки до ЄДКІ для студентів медичних факультетів 1-2 курсів (6 років навчання) / О.А. Григор'єва, М.Г. Лебединець та ін... - Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. -270с.

13. Анатомія людини. Нервова система та органи чуття. Крок-1. Медицина: Збірник тестових завдань з поясненнями з анатомії людини для студентів 1-2 курсів медичного факультетів / О.А. Григор'єва, М.Г. Лебединець та ін...-Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. -173с.

Допоміжна

1. Синельников Р.Д. Атлас анатомии человека: учебн.пособ в 4-х т. / Р.Д. Синельников, Я.Р. Синельников, А.Я. Синельников.- М.: Новая волна, 2010.

2. Привес М.Г. Анатомия человека : учебник для студентов медицинских вузов / М.Г. Привес, Н.К. Лысенков, В.И. Бушкович.-12-е изд., доп. и перераб. - СПб. :

Издательский дом СПбМАПО, 2004. - 720 с.

3. Англо-український ілюстрований медичний словник Дорланда : у 2-х т. - Львів : Наутілус, 2002.

4. Бобрик І.І., Черкасов В. Г. Особливості функціональної анатомії дитячого віку.- Київ: НМУ, 2002. - 116 с.

5. Gray's Anatomy / editor-in-chief Susan Standring PhD Sc. - 39th edition. - Philadelphia : Churchill Livingstone, 2008. - 2504 p.

6. Конопелько Г.Е. К 64 Спинномозговая жидкость: образование, циркуляция, отток: Учеб. -метод. пособие. -Мн.: МГМИ, 2000. - 19с

7. Юлдашев М.Т. Хирургическая анатомия верхней и нижней конечностей: учебно-методическое пособие для студентов, обучающихся по специальности 060101 - лечебное дело / составители: Л.Г. Булыгин, Г.Р. Гумерова, Г.Р. Султанова - Уфа: изд-во гоу ВПО «башгосмедуниверситет росздрава», 2009. - 86 с:

8. Тимофеева Л. А., Алешина Т. Н., Быкова А. В. Основные рентгенологические синдромы патологии легочной ткани: учебное пособие - издательство чувашского университета - Чебоксары, 2010. – 200с.

9. Суходоло И.В. Функциональная морфология периферической нервной системы и анализаторов: учебное пособие для студентов / И.В. Суходоло, Е.А. Геренг, А.Н. Дзюман, В.А. Казаков, И.В. Мильто. – Томск, 2013. – 128 с.

10. Л.И. Полянская, Т.Л. Колобова «Кровоснабжение и иннервация внутренних органов кровообращение плода» Учебно-методическое пособие для студентов 2 курса лечебного и педиатрического факультетов/ - Иваново, 2008-С.36

11. Кондрашев А.В., О.А. Каплунова. Анатомия нервной системы. - М., 2010.- 125 с.

12. Анатомия человека. В 2 томах. Т. 1. Под ред. акад. РАМН, проф. М. Р. Сапина. Изд. 3-е. М.: Медицина, 1996. - 560 с.

13. Беков Д.Б. Атлас венозной системы головного мозга человека. М. : Медицина. - 1965. - 358 с.

14. Гайворонский И.В. Нормальная анатомия человека. Т. 1: Учебник для мед. вузов. - СПб: Спец, лит., 2000. - 560 с.
15. Гайворонский И.В. Нормальная анатомия человека. Т. 2: Учебник для мед. вузов. - СПб: Спец, лит., 2000. - 560 с.
16. Крылова Н. В., Искренко И. А. Анатомия в схемах и рисунках. Спинной, головной мозг и черепные нервы. Уч. пособие. - М.: изд. Университета дружбы народов, 1986. - 166 с.
17. Крылова Н.В., Наумец Л.В. Анатомия органов чувств (в схемах и рисунках). Атлас -пособие. М.: МИА, 2003. - 96 с.
18. Привес М.Г., Лисенков Н.К., Бушкович В. И. Анатомия человека. - 10-е изд., перераб. и доп. - СПб.: Гиппократ, 1997. - 704 с.
19. Стебельский С.Ю. Анатомия сосудистой и периферической нервной систем человека: Атлас схем. - Киев: Вища шк., 1984. - 167 с.
120. Турыгин В.В. Ассоциативные, комиссуральные и проекционные проводящие пути головного и спинного мозга. - Челябинск, 1983. - 132 с.
21. Андронеску А. Анатомия ребенка - «Меридиане» Бухарест, 1970.- 360с.
22. Околокулак Е.С., Ковалевич К.М., Киселевский Ю.М. Анатомия человека. Учебное пособие / под редакцией Е.С. Околокулака.- Гродно, ГрГМУ, 2008 – 411с.
23. Пількевич Н.Б., Раздайбедін В.М., Боярчук О.Д. Анатомія, фізіологія та біохімія печінки: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - Луганськ: Альма-матер, 2007. – 55 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Запорізького державного медичного університету на традиційних носіях.
2. Бібліотека Запорізького державного медичного університету на електронних носіях.
3. Обласна медична бібліотека.
4. В соціальних мережах схеми, малюнки, навчальні фільми, слайди з мультимедійної презентації лекцій та практичних занять, тестові завдання, база

Центра тестування ліцензійного іспиту КРОК-1.

5. Сайт та facebook-сторінка кафедри анатомії людини.
6. <https://drawittoknowit.com/course/anatomy-physiology>
8. <https://studfile.net/preview/1817967/page:33/>
9. <http://wiki.1vc0.ru/>
10. <https://davleniegood.ru/>